

TOKAT TURİZM TANITMA DERNEĞİ

TOKAT İLİ SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM STRATEJİSİ EYLEM PLANI

DESTEK SAĞLAYICI

PROJE İŞTİRAKÇİLERİ

TOKAT İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Kitabın Adı

Tokat İl Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı

Proje İştirakçileri

Tokat Sanayi ve Ticaret Odası
Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Yüklenici Firma

Funda Danışmanlık

Fotoğraflar

Cihat Taşkın
H.Murat Oruç
Hasan Erdem

Kapak Sözleri

“Anadolu’da en çok abidesi olan şehir” (*Ord. Prf. Süheyl Ünver*)
“Cennet bu şehrin ya altında olmalı ya üstünde” (*Evliya Çelebi*)

Tasarım ve Baskı

ÖZDİLEK BASIN YAYIN SANAYİ LİMİTET ŞİRKETİ
Yeşilırmak Mah. Toptancılar Sitesi 2.Sok. No:12
TOKAT

Bu kitap, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) tarafından yürütülen “ 2012 Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında ” Tokat Turizm ve Tanıtma Derneği tarafından uygulanan TR83/2012/DFD/28 referans numaralı “Tokat İl Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı” projesi çerçevesinde sağlanan mali destek ile hazırlanmış ve bastırılmıştır.

İlk Baskı

Şubat 2013’ de 200 adettir.

Bu kitap ücretsizdir

Basım Yeri

Tokat

Basım Tarihi

Şubat 2013

İÇİNDEKİLER

İÇERİK	SAYFA
GİRİŞ	7
1. TOKAT İLİ SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM STRATEJİSİ HAKKINDA GENEL BİLGİ	9
1.1.Amacı	9
1.2.Kapsadığı Alan	9
1.3 Stratejik Eylem Planının Kapsamı	9-10
1.4. Stratejik Eylem Planının Çerçevesi	10
1.5.Yöntem	10
<i>1.5.1 Ofis Çalışmaları</i>	10
<i>1.5.2. Literatür Taramaları</i>	10
<i>1.5.3 Arazi Çalışmaları</i>	10
<i>1.5.4 Yüz Yüze Görüşmeler</i>	10-11
<i>1.5.5 Anket Çalışmaları</i>	11
<i>1.5.6 Değer Zinciri</i>	11
<i>1.5.7 Kıyaslama</i>	11
2. TOKAT HAKKINDA GENEL BİLGİ	12
2.1.Topografya	13
2.1.1 .Dağlar	13
2.1.2 Vadiler	13
2.1.3 Ovalar	13
2.1.4. Yaylalar	13
2.1.5. Su Kaynakları	14
2.1.6. Doğal Göller	14
2.1.7. Barajlar ve Göletler	14
2.1.8. İklim	15
2.1.9. Arazi Dağılımı	15
2.2. İlçeler	16
<i>Almus</i>	16
<i>Artova</i>	16
<i>Başçiftlik</i>	17
<i>Erbaa</i>	17
<i>Niksar</i>	18
<i>Pazar</i>	19
<i>Reşadiye</i>	20
<i>Sulusaray</i>	20
<i>Turhal</i>	20-21
<i>Yeşilyurt</i>	21
<i>Zile</i>	21-22-23
2.3. Tarihçe	23-25
2.3.1. Tokat Adının Kaynağı ve Yöreye tarihte verilen Adlar	25
2.3.2. Türk Devrinden Önce Tokat	25
2.3.3. Türk Devrinde Tokat	25
3. MEVCUT DURUM ANALİZİ	26
3.1. Ekonomik Yapı	26
<i>Ekonomik Yapı Göstergeleri</i>	27
<i>Tarım Sektörü</i>	27
<i>Organik Tarım</i>	28
<i>Sanayi</i>	28
<i>Turizm</i>	28-29
3.2. Sosyal Yapı	30
<i>Nüfus Dinamikleri</i>	30
<i>Kentleşme Oranları</i>	30
<i>Eğitim ve Sağlık</i>	31
<i>Yüksek Öğretim</i>	31
<i>Sağlık</i>	31
<i>Sonuç</i>	32
4. STRATEJİK YAKLAŞIM	33
5. SWOT	34
5.TARİHİ KÜLTÜREL JEOLojİK DOĞAL VE ARKEOLOJİK	35

DEĞERLER	
5.1. Mevcut Turizm Varlık ve Değerleri	35
5.2. Mevcut Turizm Durumu-Tokat Turizm Destinasyonu	35
5.3 Tokat'ta Öne Çıkan Turizm Değerleri (Tokat Yöresinin Turizm açısından öne çıkan farklılıkları, ayırt edici özellikleri)	35-36
5.3.1.Tokat'ın farklılıkları	36
<i>Tarihte Bilinen İlk Su Değirmenleri</i>	36
<i>Anadolu'daki İlk İdareci Mektebi</i>	36
<i>Anadolu'daki İlk Tıp Medresesi</i>	36
<i>Jeolojik Miras (Jeoturizm)</i>	36-37
<i>Katolik Aziz Yunan Kilisesi'nin babası Thaumaturgus3</i>	37
<i>Türkiye'nin İkinci Büyük Kalesi</i>	37
<i>900 Adımda 900 Yıllık Tarih</i>	37
<i>Veni Vidi Vici</i>	40
<i>Musalla Geleneği</i>	40
<i>Sivil Mimari Zenginlik</i>	40
<i>Zileli Nakkaş Emin ve Şehy Nusrettin-Sarin-Kırklar Köyü</i>	41
<i>Balıca Mağarası</i>	41
<i>Kaz Gölü</i>	42
<i>Antik Sebastopolis Kenti</i>	43
<i>Anadolu'daki en eski Türk İslam Camii</i>	43
<i>İki kaleli Şehir</i>	44
<i>Mevlevihane</i>	44
<i>Zile Aşiret (Beydilli) Türkmenleri</i>	44
<i>Zile Kerüzleri</i>	45
<i>Tokat El Baskı Yazmacılığı</i>	45
<i>Hubyar (Ocağı) Sultan</i>	46
6.TOKAT TURİZM POTANSİYELİNE YÖNELİK AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLER GRUPLAMASI	47
7.TOKAT'IN DİĞER TARİHİ VE KÜLTÜREL MİRASI (TARİHİ VE KÜLTÜREL ENVANTER)	47
8.TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ'NDE TOKAT YÖRESİNİN YERİ	47
8.1. Dokuzuncu Kalkınma Planı	48
9. ANKET ANALİZ SONUÇLARI	48
10. ANALİZ SONUÇLARINDAN HAREKETLE ÖNCELİKLİ TURİZM İHTİYAÇ ALANLARI	49
10.1.Turizm Çeşitleri İle İlgili Genel Değerlendirme	50-58
11.PAZAR KONUMLANDIRILMASI	59
12.TOKAT TURİZM DESTİNASYONU	60-62
13. MARKALAŞMA ÇALIŞMALARI	63-64
14. TOKAT YÖRESİ'NİN TURİZM VİZYONU	65
15. BÖLGEDE TURİZMİN GELİŞİMİ İÇİN ODAKLANMASI GEREKEN STRATEJİK ATILIM ALANLARI VE GELİŞİM AŞAMALARI	65-66
16.STRATEJİK EYLEM PLANINI UYGULAMAYA YÖNELİK YAPILANMA	67
15.1. İl Turizm Konseyi	68
17. STRATEJİK YÖNELİMLER ve TOKAT İLİ SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM STRATEJİSİ EYLEM	69-115
18. STRATEJİK YÖNELİMLER BAŞARI ÖLÇÜM TABLOSU (ÖRNEKLİ)	116
19.EKLER	
<i>Tokat İli ve İlçeleri Kültür ve Doğa Mirası Listesi (EK-1)</i>	117-136
<i>Anket Sonuçları (EK-3)</i>	137-156
<i>Katılımcı Listesi</i>	157-158
<i>Kaynakça</i>	158-159

Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı, Tokat Turizm ve Tanıtma Derneği ve Tokat Ticaret ve Sanayi Odası işbirliğinde gerçekleştirilen Tokat Turizm Çalıştayı sonrası ortaya çıkan Tokat Turizm Çalıştayı Sonuç Raporu gereğince, Tokat Turizm Tanıtma Derneği (TUDER)'in projelendirmesi sonucunda, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) tarafından “Doğrudan Faaliyet Desteği” Programı kapsamında sağlanan mali destekle danışman firma Funda Danışmanlık'a hazırlanmıştır.

Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Projesi, Tokat Turizm Tanıtma Derneği Başkanı Kadir Özbilgin, Dernek Başkan Yardımcısı Selim Çakar'ın katkılarıyla, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Eğitimci Ali Uçar tarafından hazırlanmıştır.

Bunun yanında, OKA'nın Tokat İl Koordinatörü Mehlika Dicle, Uzman Aziz Kağan Güneş ve Samsun OKA'dan Uzman Mesut Kılıç çalışmalarına değerli katkılar sağlamışlardır.

Danışman firma proje ekibi, Prof. Dr. Salih Barışık (GOP Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölüm Başkanı ve GOP Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü)'ın yönetiminde, Yrd. Doç. Dr. Rüştü Yayar (GOP Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölüm Başkan Yardımcısı), Öğretim Görevlisi Fikret Gürses (GOP Üniversitesi Tokat Meslek Yüksek Okulu Turizm Bölümü Öğretim Görevlisi), Ziraat Mühendisi Funda Tetik, Görsel Yönetmen Cihat Taşkın'dan oluşmuştur.

Çalışma boyunca Zile Tokat Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu akademisyenleri ile bu okul bünyesinde oluşturulan Seyahat Kültür ve Sanat Kulübü Yönetim Kurulu ve üyeleri önemli katkıda bulunmuşlardır.

İl Kültür Turizm Müdürü Abdurrahman Akyüz ve İl Kültür Turizm Müdürlüğü Şube Müdürü Selahattin Adıgüzel tarafından Eylem Planı'na önemli girdi ve katkılar sağlanmıştır.

İl Milli Eğitim Müdürü Levent Yazıcı, Tokat Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Ahmet Arat ve Yönetim Kurulu Üyeleri değerli destek ve katkılarıyla projenin oluşmasında önemli yardımlarda bulunmuşlardır.

Proje süresince, tüm belediye başkanları ile Niksar ve Zile başta olmak üzere, belediye Kültür Müdürlüğü yetkilileri ve çalışanları, planın oluşması için gerekli her türlü hizmet ve bilgi akışının, projenin başlangıcından sonuna kadar taşınması konularında etkili ve verimli katkılarıyla çalışmanın uygulamaya dönük biçimde planlanması konusunda değerli katkılarda bulunmuşlardır.

Ayrıca Tokat genelinde faaliyet gösteren özel sektör temsilcileri, kamu, üniversite ve sivil toplum kuruluşlarını temsil eden paydaşlar çalışmalara aktif olarak katılmış ve önemli katkılarda bulunmuşlardır.

Tokat halkı gerek eylem planı hazırlama çalışmalarına, gerek kendilerine sunulan anket çalışmalarına, gerekse yapılan bilgilenme ve bilgilendirme toplantılarına katılarak katkı sağlamış ve destek vermişlerdir.

Proje başlangıç döneminde, Tokat Valisi olan ve Kayseri Valisi olarak atanan Vali Şerif Yılmaz, projenin başlatılmasında önemli destekler sağlamışlardır.

Proje süresince ilçe kaymakamları, Vali Yardımcısı Sedat Oktar ve Vali Mustafa Taşkesen, projeye destek ve katkı sağlamışlardır.

Giriş

Turizm, bütün sektörlerle doğrudan veya dolaylı olarak etkileşim halinde olan bir etkinlik alanı olup, çok geniş ilişkiler ağına içerisinde, istihdam sağlayan ve toplumun sosyo-ekonomik açıdan kalkınması için fırsat yaratan önemli bir sektördür.

Turizm 20.yüzyılın en hızlı gelişme gösteren sosyo-ekonomik olgularından biri olma özelliğine sahip, sağladığı getirileri ile kalkınmışlık düzeyine pozitif etki yapan, hız verici etkileriyle kalkınmayı tetikleyen bir sektör konumundadır.

Tokat'ın turizm alanında kalkınma dinamiğini yakalaması, bölgeler arası kalkınmışlık farklılıklarını ortadan kaldırması, sosyo-ekonomik dengesizlikleri gidermesi açısından, turizm geliştirme çabalarına önem vererek ve turizm faaliyetlerini çeşitlendirerek bu gelişim etkisinden gecikmeksizin yararlanması gerekmektedir.

Tokat'ta uzun yıllardan beri gelişmişliğe ulaşmada, büyüme ve gelişmeye en müsait sektör olarak "tarım" sektörü kabul edilmiş, bu durum iktisadi kalkınma ile tarımsal üretimin eş anlamda kullanılmasına ya da algılanmasına sebep olmuştur. Ancak tarım sektörünün getireceği dinamiği kabul ederek, diğer yöresel turizm potansiyellerin de göz önüne alınması ve turizm sektörünün de ön plana çıkarılması ekonomik kalkınmada ve gelişmede gerekli dinamizmin yakalanması açısından önemlidir.

Tokat'ın içinde yer aldığı TR83 Bölgesinde 2004' de yüzde 55,23'lük orana sahip tarım sektörünün istihdam oranı yıllar (2004-2011) içerisinde bölgede azalarak, 2011'de yüzde 45,48'e gerilemiştir. Hizmet sektöründe ise 2004' de yüzde 33,33 olan istihdam oranı, 2011'de yüzde 36,94'e çıkmıştır. Her ne kadar istihdamda tarım ağırlığını koruyorsa da, turizm sektörü il genelinde bir istihdam olanağı sağlama açısından ikinci derece öneme sahip bir sektör olarak ortaya çıkmaktadır. (Kaynak:OKA/TR83 Bölgesi Mevcut Durum Analizi Sayfa:95,96)

Yatırım, tüketim, istihdam, dışsattım ve kamu gelirleri gibi ekonomik boyutları olan turizmin, istihdam ve gelir yaratma etkisi, katma değerinin çok yüksek olması, alt ve üst yapı doğru yönetildiğinde çevreye olumlu etkileri nedeniyle önemli bir sektör konumuna gelmektedir.(Kaynak: Roe,2001:2)

Turizm faaliyeti parasal değerlerle, doğal ve tarihsel değerler arasında bir değişimi oluşturmaktadır.

İşte Tokat, sahip olduğu tarihi, kültürel, jeolojik mirası, doğal güzellikleri ve değerleri gibi zengin potansiyeli göz önüne alındığında, bu potansiyellerini sunarak gelir sağlayabilir, ekonomik üretim ve çalışma alanlarını, çeşitlerini genişletebilir, zenginleştirebilir, TR83 bölgesindeki gelişmişlik farklarının azaltılmasını sağlayabilir.

Endüstriyel faaliyetler yönünden (tarımsal endüstri dâhil) yeterli kaynak ve gelişme olanağı sergileyememiş olan Tokat ili, sahip olduğu zengin turizm potansiyelini planlı ve etkin bir yönetimle, turistik yönden kalkınma ve yerel ekonomisinin güçlenmesi yönünde kullanması mümkündür.

Artık tüm dünyada küresel ekonominin en büyük endüstri kollarından biri olarak kabul edilen turizm, tarımdan sonra Tokat'taki ekonomik büyümeyi tetikleyecek en büyük itici güçlerin başında gelmektedir. Tüm toplumlarda olduğu gibi Tokat'taki yerel toplumun da sosyal ve kültürel gelişiminde önemli bir rol oynayabilecek turizm sektörü, Tokat'taki yaşam kalitesinin yükseltilmesinde de etkili olacaktır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre 2011 yılı turizm gelirlerinin 23 milyar dolar, 2012 turizm gelirlerinin ise (ilk dokuz aylık-Ocak-Eylül geçici veriler) 17,3 milyar dolar olarak gerçekleştiği göz önüne alındığında turizm sektörünün ülke ekonomisi için olduğu kadar, Tokat ekonomisi için de ne denli önemli olduğu görülecektir.

Tablo 1: Turizm Gelirleri (Milyon \$)

AYLAR	KÜLTÜR VE TURİZM BAK. DEVLET İSTATİSTİK ENS. MERKEZ BANKASI	KÜLTÜR VE TURİZM BAK. DEVLET İSTATİSTİK ENS. MERKEZ BANKASI	KÜLTÜR VE TURİZM BAK. DEVLET İSTATİSTİK ENS. MERKEZ BANKASI	KÜLTÜR VE TURİZM BAK. DEVLET İSTATİSTİK ENS. MERKEZ BANKASI
	2009	2010	2011	2012
OCAK	798,7	735,5	933,5	899,5
ŞUBAT	722,3	721,4	909,3	823,6
MART	945,6	956,7	1257,5	1076,6
NISAN	1021,4	1044,3	1315,2	1363,1
MAYIS	1444,1	1600,6	1874,8	1896,3
HAZİRAN	1778,0	1913,9	2182,2	2316,8
TEMMUZ	2906,8	2741,0	3096,0	2874,4
AGUSTOS	3813,8	3197,7	3198,2	3088,9
EYLÜL	2805,8	2636,1	3044,7	2994,1
9 AYLIK TOPLAM	16 236,5	15 547,3	17 811,4	17 333,3
EKİM	2466,2	2684,9	2683,6	,0
KASIM	1441,7	1516,8	1505,3	,0
ARALIK	1104,9	1057,7	1020,0	,0
12 AYLIK TOPLAM	21 249,3	20 806,7	23 020,3	

Turizm, geniş ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel sonuçları olan sosyokültürel ve ekonomik bir olgudur ve pozitif ekonomik etkiler yaratarak kalkınma sürecini hızlandırma özelliğinden dolayı Tokat ili için öncelikli sektörlerin başında gelmelidir.

Turizm sektörünün diğer bir özelliği ise Tokat'ta birincil derece öneme sahip tarım sektörü tarafından beslenme kabiliyetine sahip olmasıdır. Özgün iklimi, coğrafi yapısı, 250 rakımdan başlayıp 2 binli rakımlara ulaşan yerleşkelere, çok zengin su kaynaklarına ve yüksek su kültürüne sahip olması, termal kaynakları, doğal güzellikleri, yaylaları, organik tarımı nedeniyle alternatif turizm tipleri için çok yönlü ve oldukça geniş bir yelpazede değer ve varlık gizili sunmaktadır.

Diğer taraftan Tokat, turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla, TR83 Bölgesi içinde yer alan şehirlerin bir destinasyon kavramı içerisinde ele alınarak değerlendirilmesinin yanı sıra, yöresel bir yaklaşımla ve şehirselleşme içinde tüm turizm dinamiklerini harekete geçirerek, TR83 Bölgesindeki diğer şehirlerle arasında gittikçe açılan gelişmişlik makasını kapatması için söz konusu potansiyelini ekonomik çıktılarına dönüştürebilme kabiliyetini edinmelidir.

Tokat Turizm Tanıtma Derneği Tokat ilinin sahip olduğu turizm potansiyelinin harekete geçirilmesi için bir yol haritası niteliğinde olan ve 11 Ocak 2012, 18 Ocak 2012 ve 28 Ocak 2012 tarihlerinde üç etapta ve geniş katılımı gerçekleştirilen “Turizm Çalıştayı” sonrası ortaya çıkan Tokat Turizm Çalıştayı Sonuç Raporu ile hazırlanmasına karar verilen “Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı” hazırlık çalışmasını Mayıs 2012 tarihinde başlatmış, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) tarafından yürütülen “2012 Doğrudan Faaliyet Desteği Programı” kapsamında sağlanan mali destekle, Tokat ilinin, turizm potansiyelinin ortaya konularak, turizmin geliştirilmesi için yapılması gerekenler bütüncül bir yaklaşımla ortaya konulmuş, Tokat şehrinin turizmde gelişmesi ve markalaşması için sorunların, çözümlerin, çözümde kim/kimlerin yer alacağı, çözüme kim/kimlerin nasıl katkı sağlayacağı ve çözüm sürelerinin belirlendiği bir yol haritasının net bir şekilde çizilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Proje kapsamında Niksar, Reşadiye, Başçiftlik, Zile, Erbaa,

Turhal, Pazar, Sulusaray, Artova, Yeşilyurt, Almus ve Tokat etaplarında paydaşların ve sektör temsilcilerinin katıldığı bilgilendirme ve bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiş, bu toplantılarda, Tokat'ta turizm geliştirilmesi için gereken adımların neler olduğu belirlenmiş, Tokat şehrinin Türkiye turizminde odak noktası haline gelmesini sağlamak üzere, yapılması gerekenler sistematik bir şekilde ortaya konulmuş, Tokat'ın markalaştırılarak, 12 ay nitelikli, sürdürülebilir turizm hedefi içerisinde, birçok alt çalışma başlıklarını kapsayan, şimdiye kadar gelen mevcut örgütlenme, alt yapı, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde köklü yenilik ve değişiklikleri barındıran, inovasyona dayalı, kapsamlı, katılımcı uzun soluklu yeniden yapılanma projesinin ortaya çıkarılması sağlanmıştır.

Yine paydaşların katılımıyla, Tokat'ın turizm faaliyetlerinin mevcut durumu ve nasıl geliştirilebileceği farklı boyutlarıyla ortaya konulmuş, çalışma süresince ilgili tüm taraflar; kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, üniversite, meslek odaları, sivil toplum örgütleri, sektör temsilcileri ile yapılan bilgi alışverişleri ve yerel halk nezdinde yapılan anket çalışmalarıyla Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı'nın hazırlanmasının ve bu planın paydaşlar tarafından bütüncül bir yaklaşımla uygulamaya alınmasının temelleri atılmıştır.

Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı, Tokat'ta dinamik ve katılımcı bir turizm hareketi ve ekonomisi yaratılması için yol haritasının belirlenmesi, bu yolla Tokat'ın turizm dinamiklerinin harekete geçirilerek, bölgedeki rekabet gücünün ve tercih edilebilirliğinin artırılması, bir çekim merkezi haline getirilmesi, Tokat'ın doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerini koruma-kullanma dengesi içinde kullanmayı ve turizm alternatiflerini geliştirerek, sırasıyla, Tokat Yöresi'nin, bölgenin ve ülkemizin turizmden alacağı payı arttırmayı hedef almaktadır.

Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı, sektörün tüm paydaşları için yol gösterici olma özelliğinin yanı sıra, gerek kamu, gerek özel sektör ve gerekse sivil toplum kuruluşları düzeyinde turizm geliştirme çalışmalarında oynayacakları rolü, ekonomik ve sosyal katkılarının neler olabileceği konusunda genel çerçeveyi çizerek, ekonomik gelişimi destekleyen; fiziksel düzeyde uygulanabilir; toplum yönelimli ve sürdürülebilir turizm ilkesini içeren bir planlama yaklaşımını ortaya koymuş, öncelikle ilin turizmindeki bütün problemlerini tespit ederek, bunların yetkili ve sorumlularını belirleyerek, çözümünü konusunda somut hedeflere yönelmiştir.

1.Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Hakkında Genel Bilgi

1.1.Amacı

■ Tokat ilinin turizm potansiyelinin ortaya konularak, turizmin geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin bütüncül bir yaklaşımla ele alınması ve il düzeyinde sektörel bir yol haritasının ortaya konulması,

■ Tokat'ın turizm potansiyelinin performansa dönüştürülmesi,

■ Tokat şehrinin turizmde gelişmesi ve markalaşması için sorunların, çözümlerin, çözümde kim/kimlerin yer alacağını, çözüme kim/kimlerin nasıl katkı sağlayacağını ve çözüm sürelerinin belirlendiği bir yol haritasının net bir şekilde çizilmesi,

■ Tokat şehrinin Türkiye turizmde odak noktası haline gelmesini sağlamak üzere, yapılması gerekenlerin sistematik bir şekilde ortaya konulması,

■ Tokat'ın markalaştırılarak, 12 ay nitelikli, sürdürülebilir turizm hedefi içerisinde, birçok alt çalışma başlıklarını kapsayan, şimdiye kadar gelen mevcut örgütlenme, alt yapı, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde köklü yenilik ve değişiklikleri barındıran, inovasyona dayalı, kapsamlı, katılımcı uzun soluklu yeniden yapılanma projesinin ortaya çıkarılması,

■ Tokat'ın tarihi, kültürel, jeolojik ve doğal değerlerini koruma-kullanma dengesi içinde kullanmayı ve turizm alternatiflerini

geliştirerek, ülkemizin turizmden alacağı payı arttırmayı amaçlamaktadır.

■ Yörede turizm alanındaki büyüyen ihtiyaçları karşılamak, çalkantılı ve yorucu bir ortamda başarılı olmak için ilgili tarafların nelere odaklanması, hangi konularda ve nereye kadar sorumluluk üstlenmesi gerektiğini, somut sonuçlar elde edebilmesini, sınırlı sayıdaki insan ve para kaynağının, azami etkinlik yaratmak üzere nasıl yönetilmesini ve Tokat'ta turizm alanında saptanan sorunlar, sorunların çözümleri ve hedeflere ulaşmak için acilen neler yapılması gerektiğini ortaya koyma amacıyla olan bir çalışmadır.

1.2.Kapsadığı Alan

Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı çalışma alanı Tokat Merkez, Almus, Artova, Başçiftlik, Erbaa, Niksar, Pazar, Reşadiye, Sulusaray, Turhal, Yeşilyurt ve Zile ilçelerini ve saha çalışmalarından çıkan sonuca göre tarım turizmi veya kırsal kalkınma turizmi çerçevesinde bazı belde ve köyleri kapsamaktadır.

1.3.Stratejik Eylem Planının Kapsamı

■ Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı, genel kabul görmüş hususların yanında, Tokat'ta turizmin geliştirilmesi, rekabetçi bir yapıya kavuşturulması, uygulanabilir ve sürdürülebilir olması bakımından, yapılacak

faaliyetleri, bu faaliyetlerin kim/kimler tarafından ve hangi süre/sürelerde yapılması gerektiğini, işbirliği yapacak kurum ve kuruluşların kim ya da kimler olduğunu, bu kurum ve kuruluşların verecekleri katkı ile ilgili görüşlerini ve kararlarını ortaya koymaktadır.

■ Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı, Tokat şehrinin turizm değerlerini ülke ve dünya turizmüne kazandırmak için gerekli devlet desteğinin ne şekilde harekete geçirileceğine ilişkin bir değerlendirmeyi içermektedir.

■ Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejik Eylem Planı, Tokat turizmini geliştirme hedeflerinin tutturulabilmesi için, her şeyden önce kısa, orta ve uzun vadeli politikalara dayalı bir turizm politikasının ve buna bağlı olarak turizmin geliştirilmesine ve planlamasına yönelik genel bir stratejinin nasıl oluşturulması gerektiğini kapsamaktadır.

■ Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı, Tokat merkez ve ilçeleri ile diğer yerleşim alanlarındaki mevcut turizm envanterini ortaya koymakta, bu envanterden hareketle turizm potansiyelini incelemekte ve turizm geliştirme faaliyetlerine yönelik ve kent ölçeğine uygun bir analizi ortaya koymaktadır.

■ Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı, stratejik yaklaşımın temel unsurlarını, Tokat'ın turizm performansını, turizm çeşitleriyle ilgili genel bir değerlendirmeyi, sektörün mevcut durumunu, GZTF (güçlü-zayıf yönler ve fırsatlar- tehditler), Tokat'ın gelişim stratejisini, turizmde markalaşma için yapılması gerekenleri, izlenecek yolları, stratejik yönelimleri, stratejiyi uygulamaya yönelik yapılanmayı elde edilen bulgularla ve bir bütünlük içerisinde ortaya koymaktadır.

■ Turizm türlerinin çeşitlendirilmesi ve yerel ölçekte nasıl, nerede ve hangi ölçütler çerçevesinde geliştirileceği konularında, bugünden başlayarak, öncelikle geliştirilmesi planlanan turizm türlerini (eko-agro turizm, yayla turizmi, doğa sporları turizmi, tarım turizmi, vb.) ayrı ayrı ele alınarak değerlendirmektedir.

1.4.Stratejik Eylem Planının Çerçevesi

■ Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı, sektörün tüm paydaşları için yol gösterici olma özelliğinin yanı sıra, gerek kamu, gerek özel sektör ve gerekse sivil toplum kuruluşları düzeyinde turizm geliştirme çalışmalarında oynayacakları rolü, ekonomik ve sosyal katkılarının neler olabileceği konusunda genel çerçeveyi çizmektedir.

■ Özellikle turizm faaliyetlerinin kırsala yaygınlaştırılmasında köy, belde, ilçe gibi kırsal yerleşim yerlerinin, şehir dışında yaşayan insan potansiyellerine yönelik bir analizi ve planlamayı öngörmektedir.

■ Ekonomik gelişimi destekleyen; fiziksel düzeyde uygulanabilir; toplum yönelimli ve sürdürülebilir turizm ilkesini içeren bir planlama yaklaşımını ortaya koymaktadır.

■ Öncelikle ilin turizmindeki problemlerini tespit etmekte, bunların yetkili ve sorumlularını belirlemekte, çözümünü konusunda somut hedeflere yönelmektedir.

1.5.Yöntem

Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı hazırlıkları tüm ilgili aktörlerin katılımlarıyla yoğun bir çalışma

ile yürütülmüştür.

Eylem planı hazırlıkları nicel (quantitative) ve nitel (qualitative) çalışmalar ışığında aşağıda maddeler halinde verilen yöntemlerle hazırlanmıştır.

1.5.1.Ofis Çalışmaları

Hazırlanan iş planına göre turizm eylem planı rapor formatı, paydaş analizi altlığı, arazi çalışma planı, anket hazırlıkları gerçekleştirilmiştir.

Arazi çalışmalarında görüşülemeyen kişilere telefon ve internet gibi iletişim araçları ile ulaşılmış ve görüşleri rapora dâhil edilmiştir.

1.5.2. Literatür Taramaları

Kaynakça bölümünde belirtilen çok sayıda kaynak taranarak, buradan yararlanılan, elde edilen bilgiler Eylem Planı'na yansıtılmıştır.

Bu bölümde Kültür Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğü tarafından 1993 yılında hazırlanan Tokat İli Turizm Envanteri ve Turizm Geliştirme Planı ile özellikle Tokat Turizm Tanıtma Derneği (TUDER) ve Tokat Sanayi ve Ticaret Odası işbirliğinde gerçekleştirilen Tokat Turizm Çalıştayı sonrası ortaya çıkan, Tokat Turizm Çalıştayı Sonuç Raporu çalışması temel alınmış ve Eylem Planı bu çalışmalarda eksen doğrultusunda oluşturulmuştur.

Bunun dışında Tokat'ta bugüne kadar yapılmış tüm turizm doküman çalışmaları toplanmış ve günümüz turizm eğilimlerinde ifade ettikleri anlamlar üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. (veri toplama ve analiz çalışmaları)

İstatistiksel analizlerde, çeşitli kaynaklarda aynı konu ve aynı döneme ilişkin farklı veriler elde edilmesi üzerine, arazide yapılan teyitler ve Bakanlık ile TÜİK verileri öncelikli olarak kullanılmıştır.

Ancak kurumlardan alınan istatistikî bilgilerin güncel ve tutarlı olmaması sebebiyle sadece bazı önemli bulunan unsurlara atıfta bulunulmuştur.

1.5.3.Arazi Çalışmaları

22/01/2013 - 01/02/2013 tarihleri arasında Tokat Merkez ve ilçelerinde 11 gün süren arazi çalışmaları yapılmış, çalışma alanlarındaki yöre halkının görüşlerinin alınmasının yanında arazinin değerlendirilmesi de sağlanmıştır.

Saptanan çalışma alanlarında (Tokat Merkez, 11 ilçe, 2 belde, 3 köy) çalışmalar yürütülmesi amacına yönelik olarak, saha araştırma ve planlama ekipleri görevlendirilmiş, çalışma planları oluşturularak, saha çalışmaları yürütülmüştür.

Çalışma alanı dâhilinde geziler yapılarak, saha araştırması gerçekleştirilmiş, bu yerlerdeki tarihi, kültürel, jeolojik miras, doğal güzellikler ve değerler yerinde saptanmıştır.

Araştırma gezilerinde veri toplama ve eylem planına altlık oluşturma amacına yönelik olarak, fotoğraf çekim ve kayıtları yapılmış, o yörede yaşayan farklı yaşam tarzları ve kültürel dokular (gastronomi, el sanatları vs.) belgelenmiştir.

1.5.4.Yüz Yüze görüşmeler

22/01/2013 - 29/01/2013 tarihleri arasında Tokat Merkez ve 11

ilçeyi kapsayan toplantılarda belediye başkanlıkları, meslek odaları, sektör temsilcileri, ilgili kurum ve kuruluşların temsilcileri ve ilgili çalışma alanındaki paydaşlarla bilgilendirme, anket ve ön değerlendirme toplantıları gerçekleştirilmiş, elde edilen veriler stratejik eylem planına altlık oluşturmuşlardır.

Tokat turizm değerlerinin hem kendi içerisinde hem de şehirlerarası karşılaştırmaya tabi tutulacağı, turizm geliştirme çalışmalarında temel alınacak argümanların ortaya çıkarılacağı, çalışma alanlarının her birinde toplantı gerçekleştirilmiştir.

1.5.5. Anket Çalışmaları

Turizm konusunda yöre halkının görüşleri alınmış, yerel halkın turizm değerlerine ve turizm geliştirme çalışmalarına ilişkin farkındalık düzeylerini belirlemek üzere anket çalışmaları yapılmıştır.

Yine il merkezi ve 11 ilçede paydaşlar, konaklama, yeme-içme tesisleri, yerel seyahat acenteleri nezdinde anket çalışmaları yapılmıştır.

Bu çalışmada hâlihazırdaki mevcut durum verileri kullanılarak, genel bir değerlendirme yanında gerçekleştirilen anket çalışmalarıyla paydaşların görüşleri de dikkate alınmış ve eylem planına yansıtılmıştır.

Söz konusu anket çalışmaları, Niksar'da Niksar Belediyesi Kültür Müdürlüğü marifetiyle, Zile'de Zile Dinçerler Turizm

İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu Seyahat Kültür Sanat Kulübü, diğer yerleşkelerde ise tarafımızdan gerçekleştirilmiştir.

Anket çalışmaları ayrıca dijital ortamda yapılmış, dijital ortamda elde edilen anket verileri de analiz çalışmalarında değerlendirilmeye alınmıştır.

1.5.6. Değer Zinciri

Ürüne değer katmak ve gereğinden fazla kaynak tüketimiyle oluşan israfı gidermek, başka bir ifadeyle değeri en üst seviyeye çıkarmak için sistemli bir şekilde, ekip çalışmasıyla gerçekleştirilen çalışmalar değer yönetimi olarak adlandırılır. Tedarikçilerden nihai müşteriye kadar tüm aşamalarda ürün ve süreçlerin etkinliğini artırmak ve devam ettirmek, dolayısıyla rekabet avantajı elde etmek için kullanılır.

Turizm, birçok alt sektörü de etkileyen geniş bir değer zincirine (value chain) sahip ana sektör olarak, sektörün değer zinciri şapkası altındaki tüm paydaşlar çıkartılmış ve eylem planında paydaşların rollerine ilişkin eylemler planlanmıştır.

1.5.7. Kıyaslama (Benchmarking)

Daha iyiye ulaşabilmek için örnek almayı sağlayan bu yöntem de, Tokat ilini tek başına başka bir il ile kıyaslamak yerine, her bir ilçesini benzer ve daha iyi olan diğer bir ilçesi ile kıyaslamak ve hangi alanlarda zayıf ise, ilçenin eksikliklerini tespit etme hedefi yatmaktadır.

Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı, Tokat'ın turizm değerleri ve turizm geliştirme çalışmalarıyla ilgili kafa karışıklığını önleyecek ve hangi turizm geliştirme çalışmalarından kimlerin sorumlu olduğunu açıkça ortaya koyar nitelikte hazırlanmaya çalışılmıştır.

Strateji ve Eylem Planları'nın en önemli sorunu, uygulamadır. Bu bağlamda, raporun son bölümünde, turizmin kolektif bir bilinç ve çalışma tarzıyla geliştirilmesine yönelik yönetim biçimi bir öneri olarak sunulmuştur.

Söz konusu plan, sürdürülebilir yöresel turizm gelişimi faaliyetlerinin, paydaşlar ve ilgili tüm taraflarla birliktelik sağlanarak, Turizm Çalıştay Sonuç Raporuyla ortaya çıkan modern yönetim marifetiyle (İl Turizm Konseyi) gerçekleştirilebilmesini, uygulanabilir olmasını, söz konusu faaliyetlerin kim/kimler tarafından hangi takvime bağlı olarak yapılacağına dair kısa-orta-uzun vadeli mikro ve makro çalışmalara ait genel bir çerçeveyi belirlemektedir.

Tokat Karadeniz Bölgesi'nin Orta Karadeniz bölümünde, Yeşilırmak havzası içinde yer alan bir ildir. İlin toprakları kuzey ve kuzeydoğudan Karadeniz'in, güney ve güney batıdan da karasal iklimin tesiri altındadır.

Şekil 1: Türkiye Haritası Üzerinde Tokat İli

Tokat Akdağ ve Çamlıbel dağlarının oluşturduğu vadiler arasında yüksekliği 188 metre ile 2870 metre arasında değişen bir konumdadır. Bu coğrafi konumuyla iklimatik özelliğe sahip ender yerleşkelerden birisidir. Sahip olduğu bu iklimatik özelliğinden dolayı Akdeniz'de yetişen tarımsal ürünlerin yetiştiği ender bir ildir.

40° 18' kuzey paraleli ile 36° 34' doğu boyları üzerinde ve Orta Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Tokat kuzeyinde Samsun, kuzeydoğusunda Ordu, güneydoğuda ve güneyde Sivas, güneybatısında Yozgat, batısında Amasya ile komşudur.

İlin yüzölçümü 9958 km² olup, Karadeniz Bölgesindeki toplam 17 İl içerisinde, yüzölçümü bakımından en büyük 4'üncü İldir.

Karayolu ile Ankara'ya 399 km,
Samsun'a 232 km, Ordu'ya 233 km,
Sivas'a 108 km, Yozgat'a 206 km, Amasya'ya 114 km ve
İstanbul'a 785 km uzaklıktadır.

Tokat 4 ilçesiyle birlikte (Zile, Pazar, Sulusaray, Niksar) antik çağlarda Kral Yolu, daha sonra da İpek Yolu üzerinde yer almaktadır.

Tokat'ın kuzey ve kuzeydoğu kesimlerinde uzanan Canik

Şekil 2: Tokat'ın Komşuları

Dağları ile orta kesimdeki dağlık yöre arasında günümüzde değeri giderek artan Kelkit Vadisi yer alır.

Tokat İl merkezi, çevre merkezlere ve diğer bölgelere üç devlet yolu ile bağlıdır. Niksar- Akkuş ekseni ile Doğu Karadeniz bağlantısı, Çamlıbel-Yıldız ekseni ile Sivas ve Erzincan bağlantısı, Turhal-Aydınca ekseni ile de Amasya ve Orta Karadeniz bağlantısı kurulmaktadır.

İl içerisinde demiryolu hattı Artova, Yeşilyurt, Sulusaray, Zile ve Turhal olmak üzere beş İlçeden geçmektedir. Bu İlçelerde toplam sekiz istasyon mevcuttur.

İlde bir adet havaalanı bulunmaktadır. Havaalanı il merkezine 20 km uzaklıktadır. Havaalanı meydanında 1 apron, 1 pist, 1 taksirut (taksi yolu) mevcuttur. Meydan yıllık 150.000 yolcu ve 8760 uçak kapasitelidir. 1995 yılında yapılan ve 2000 yılında hava

trafiğine kapanan Tokat Hava Alanı, 16.04.2006 tarihinde yeniden trafiğe açılmış, 2009 yılı içerisinde hava trafiğine tekrar kapatılmıştır. Havaalanı 2010 yılında tekrar hava trafiğine açılmıştır. Hava alanının mevcut konumu düzenli uçak seferlerinin yapılmasına engel oluşturacak yapıda olduğundan düzenli uçuşlar yapılamamaktadır. Hava alanının bu durumu Tokat turizmin gelişmesinin önündeki önemli engellerden birisidir. Söz konusu olumsuz durum yeni bir havaalanı

yapılması suretiyle aşılmaya çalışılmaktadır. Yerel ve siyasi otoritenin bu yöndeki çabaları sürmektedir.

Şehrin ortasından geçen Yeşilırmak son yıllarda kuzeye doğru genişleyen kenti ikiye bölmektedir.

Erbaa ile Tokat arasında platolarla parçalanmış zengin bitki dokusu ile kaplı bölüme Taşova, merkez ilçe ile Turhal arasında giderek genişleyen alana Kazova, daha güneydeki Çekerek suyunun kuzeyinde kalan bölüme de Artova denilmektedir.

2.1.Topografya

2.1.1.Dağlar

İlin birinci dağ sırasını kuzeydeki Canik Dağları oluşturur. Bu bölümdeki başlıca dağlar; Erdembaba (2.181 m), Somun (1.780 m) ve Keltepe (1.794 m)'dir. İkinci dağ dizisi Kelkit ve Tozanlı (Yeşilırmak) vadilerini ayıran yükseltilerdir. Bu bölümün başlıca dağları Dönefe Dağı (1.820 m), İmamgazi (1.779 m) ve Topçam Tepesi (1.628 m)'dir. Üçüncü dağ sırası Yeşilırmak vadisinin güneyinde yer alır. Başlıca dağları ise Dumanlı (2.374 m), Asmalı (2.116 m) ve Tosak Dağı (2.112 m)'dir. İlin en yüksek dağı Almus Barajının güneyindeki Sehna Tepesi (2.385 m)'dir.

2.1.2.Vadiler

İlin başlıca vadileri; kuzeyden güneye doğru, doğuda Koyulhisar'dan, batıda Erbaa, Taşova'ya kadar uzanan Kelkit vadisi, en geniş yeri Kazova olan Tozanlı (Yeşilırmak) ve Çekerek vadileridir.

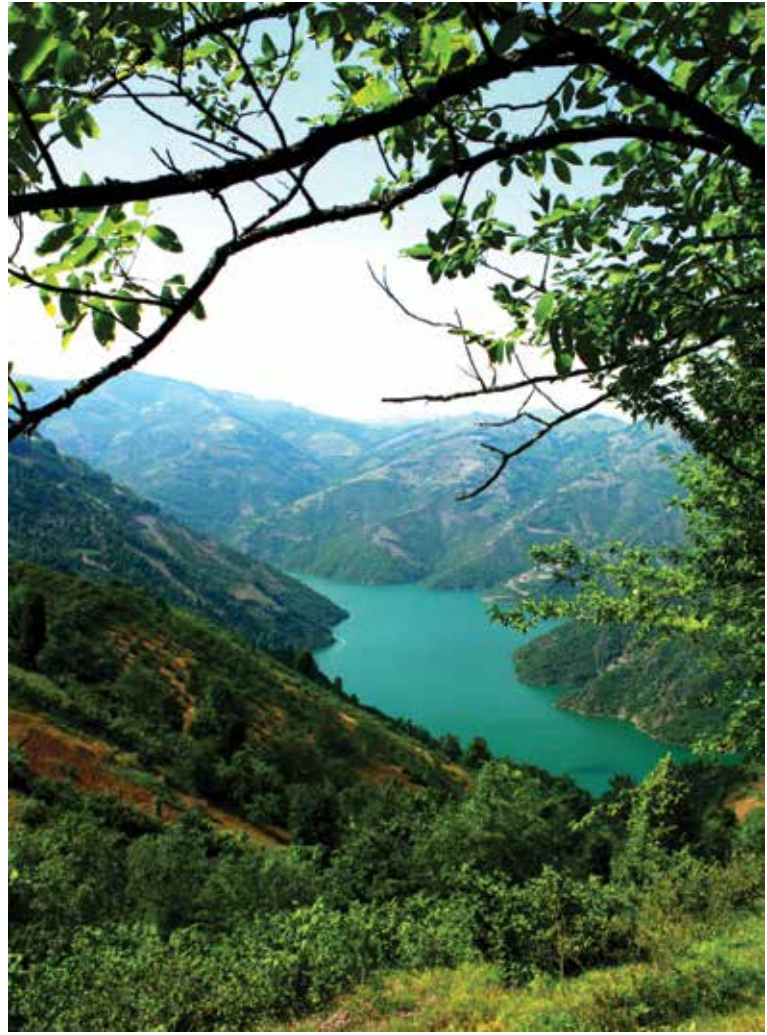
2.1.3.Ovalar

İl yüzölçümünün yaklaşık % 15,4'ünü kaplamaktadır.

Kazova Ovası; Karadeniz'in 110 km güneyinde, Yeşilırmak vadisi boyunca uzanan, etrafı dağlarla çevrili çöküntü bir ovadır. Ovanın denizden yüksekliği ortalama 550650 m'dir. Toplam alanı 29.812 ha'dır.

Turhal Ovası (Dazya Ovası); Amasya ve Tokat illeri arasındaki Turhal İlçesi etrafında yer almıştır. Toplam alanı 5.775 hektardır. Şekerpancarı üretiminde en önde gelen yerdir. Erbaa Ovası; Tokat İl Merkezinin 100 km kuzeyindeki Erbaa İlçe sınırları içinde yer almaktadır. Denizden ortalama yüksekliği 290 m, alanı 8.465 hektardır.

Niksar Ovası; Yeşilırmak Havzasına dâhil ovalardan bir diğeridir.

Karadeniz sıradağlarının güneyinde Kelkit Çayı vadisi boyunca doğu, güney-batı yönünde uzanmaktadır. Yüzölçümü 10.215 ha'dır.

Artova Ovası; Günçalı Köyü boğazından başlayarak Sulusaray önlerine kadar devam eder. 15.000 ha genişliğindedir.

Zile Ovası; 2.000 hektarlık Maşat Ovası, 2.000 hektarlık Iğdır Ovası ve Yeşilırmağın kolu Hotam Deresi'nin iki yanında yer alan 6.000 hektarlık ovalarla birlikte toplam 10.000 hektardır. İlin tahıl ambarıdır. Fakat sulama imkânları yetersizdir.

2.1.4.Yaylalar

Topçam Yaylası; İl Merkezine 15 km uzaklıkta, 1.600 m yüksekliktedir.

Selemen Yaylası; Reşadiye İlçesi ile Ordu sınırı arasında, tarihi özelliği olan yayladır.

Batmantaş Yaylası; İl Merkezine 98 km uzaklıkta ve en yüksek tepesi 1.850 m olan bu yaylanın etekleri ormanlarla üst kısımları ise otlaklarla kaplıdır.

Dumanlı Yaylası; İl Merkezine 70 km mesafede ve 2.870 m yükseklikteki bu yaylanın bir bölümü Sivas sınırları içerisindedir. Üzerinde tabii barınakları ve özellikle Suluova denilen bölgedeki dinlenme alanları ile kamp yapmak isteyenlerin ilgisini çekmektedir.

Boğalı Yaylası; Tokat ve Erbaa arasındadır. Tokat'a 50 km uzaklıkta, 1.900 m yüksekliktedir. Sakarat Dağındaki otlaktan yöre halkı yararlanmaktadır.

Çamiçi Yaylası; Niksar İlçesinin kuzeyinde, İlçe Merkezine 10 km uzaklıktadır. Yayla turizmi açısından önemli bir cazibe

merkezidir.

2.1.5.Su Kaynakları

İl dâhilinde en önemli akarsu kaynağı Yeşilırmak ve bunu besleyen kollarıdır.

Tozanlı Kolu; 2.801 m yükseklikteki Sivas-Köse Dağından çıkmaktadır. Güneyde Tekeli Dağları arasındaki vadilerden geçerken birçok yan dereleri alarak Almus barajına gelmektedir. Membadan itibaren baraj rezervuar sahasına kadar vadiye çok önemli bir sulama sahası bulunmadığından barajdan alınan sulama suyu, kuzeyinde Dönek, güneyinde Mamu Dağları arasındaki 12 km'lik boğazdan geçerek Tokat Omala Ovasına gelmektedir. Bu su ile Kazova tamamen sulanmaktadır. Gümenek regülatöründen Turhal'a kadar birçok yan dere karışır. Bunlardan birkaçı Behzat, Gülüt ve Hotan'dır.

Kelkit Kolu; Erzincan'ın kuzeyinden doğan ufak dereler, Kelkit Kasabasında birleşir, kuzey-batı doğrultusunda akar ve Niksar Ovasına gelir. Büyük bir ovayı sulayan Kelkit Irmağı Kaleköy civarında Yeşilırmak ile birleşir. İl içi uzunluğu, 498 km'dir.

Çekerek Kolu; Çamlıbel Dağlarından doğar. Kızık, Dinar, Çalı ve Kovak tepelerinden doğan Fineze dereleri Çamlıbel'de birleşir ve Artova'yı sular. Üzerinde Kızık ve Güzelce Göletleri vardır. Birçok yan dereleri alarak Amasya Kayabaşı mevkiinden Yeşilırmak ile birleşir. İl içi uzunluğu, 167 km'dir.

2.1.6.Doğal Göller

Zinav Gölü; Reşadiye İlçesinin 12 km dışında suyu tatlı bir göldür. 1,5 km² yüzeyindedir.

Göllüköy Gölü; Reşadiye İlçesinin aynı isimle anılan köyündedir. 165.000 m² alanı kaplamaktadır.

Kaz Gölü; Pazar-Zile karayolu üzerinde Üzümlören mevkiinde, Satıroba ile Çiftlik köyleri arasında, kuzey-güney istikametinde uzunluğu 3 km, doğu-batı istikametinde ortalama genişliği 0.9 km'dir. Tabii yüzölçümü 281 hektar olan Kaz Gölü'nün 180 hektarlık bir "Taşkın Sahası" vardır. Göl derinliği 1-1.5 metre arasında değişir. Kaz Gölü 540 rakıma sahiptir. Tamamına yakını sazlarla kaplı olan bu gölde birçok türde yaban kuşları barınmaktadır.

2.1.7.Barajlar ve Göletler

Almus Barajı ve HES; Almus İlçesinin 3,5 km kuzeydoğusunda, il merkezine uzaklığı 46 km'dir. Yeşilırmak Nehri üzerinde, sulama + taşkın kontrolü + enerji üretimi amaçlı, toprak dolgu tipinde yapılmıştır. Sulama alanı 21.350 ha'dır. Ataköy Barajı ve HES; Almus İlçesinde, il merkezine uzaklığı 50 km'dir. Yeşilırmak Nehri üzerinde, enerji üretimi amaçlı, toprak dolgu tipinde yapılmıştır.

Belpınar Barajı; Zile ilçesi, Belpınar Köyü'nde, il merkezine uzaklığı 107 km'dir. Devret Boğazı Deresi üzerinde, sulama amaçlı, kaya dolgu tipinde yapılmıştır. Sulama alanı (net/brüt) Belpınar + Boztepe 4.800/6.618 ha'dır.

Boztepe Barajı; Zile ilçesi, Boztepe kasabasında, il merkezine uzaklığı 100 km'dir. Boztepe Deresi üzerinde, sulama amaçlı, toprak dolgu tipinde yapılmıştır. Sulama alanı (net/brüt) Belpınar + Boztepe 4.800/6.618 ha'dır.

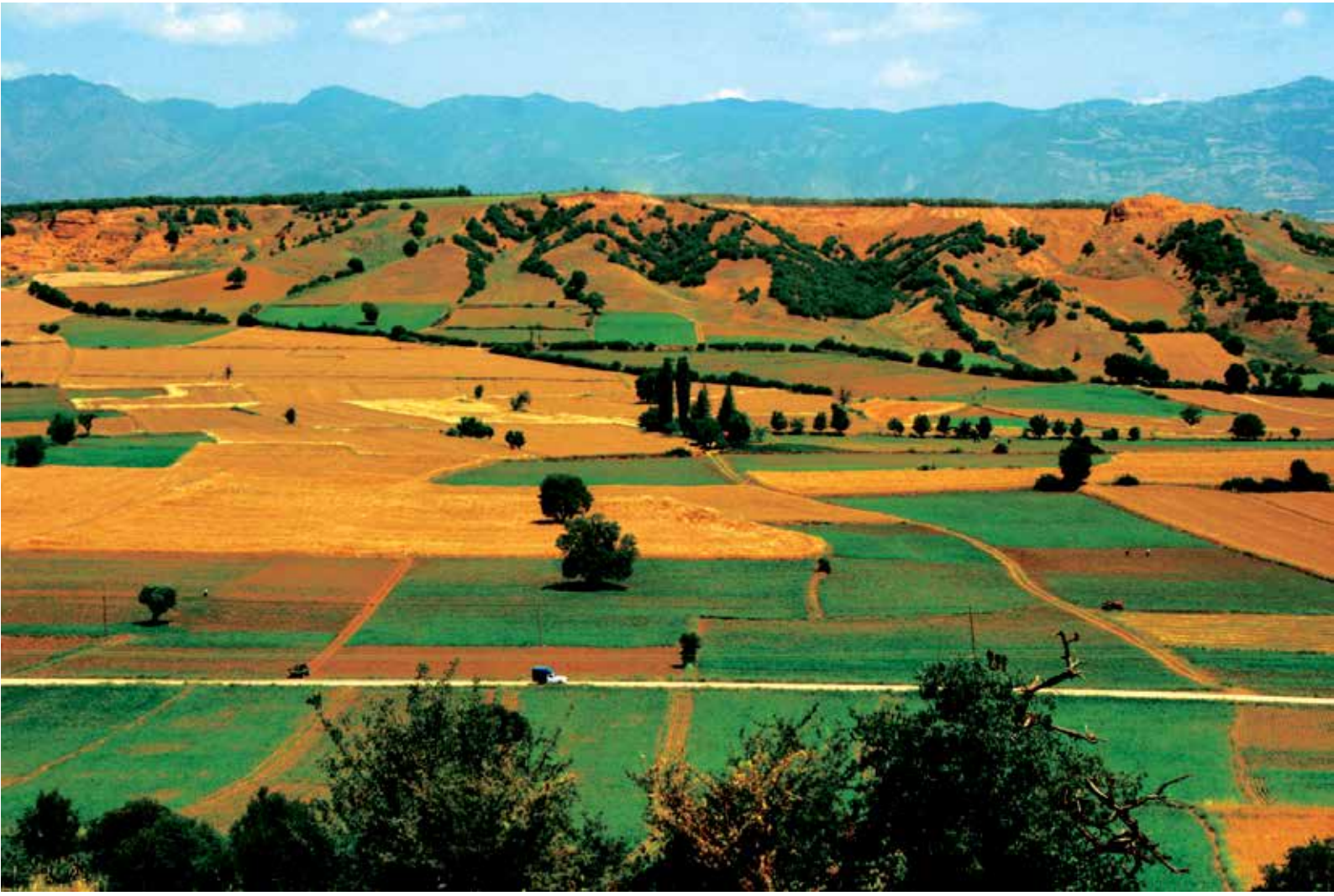
Alpu Barajı; Tokat'ta, Alpu Çayı üzerinde, sulama amacıyla 1998-2002 yılları arasında inşa edilmiş bir barajdır. Kaya gövde dolgu tipi olan barajın gövde hacmi 1.790.000 m³, akarsu yatağından yüksekliği 60,00 m, normal su kotunda göl hacmi 19,38 hm³, normal su kotunda göl alanı 1,10 km²'dir. Baraj 319 hektarlık bir alana sulama hizmeti vermektedir.

Güzelce barajı inşaat halindedir.

Tokat ili genelinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 72. Şube Müdürlüğüne 7 adet, İl Özel İdare tarafından yapılan 50 adet sulama amaçlı gölet mevcuttur.

İl sınırlarını sulayan en kuzeydeki Kelkit Çayı, Reşadiye, Niksar ve Erbaa'dan geçtikten sonra Yeşilırmak'la birleşerek, Çarşamba'da Karadeniz'e dökülür. Şehrin ortasından akan

Yeşilirmak; Almus, Tokat ve Turhal merkezlerinden geçerek Amasya yakınlarında güneybatıdan kendisine karışan Çekerek Suyu'nu alır ve Kuzeye yönelerek Erbaa yakınlarında Kelkit Çayı ile birleşir.

Bu üç akarsuyun parçaladığı arazi, Tokat çevresinde düğümlenir. Düğümün olduğu coğrafi alanlarda çeşitli ve sık bir bitki dokusu, daha güneyde İç Anadolu'nun karasal iklimine dönüşür. Bu yüzden Tokat il hudutları içerisinde, Karadeniz iklimi ile İç Anadolu iklimi arasında geçiş yaşanır.

Özellikle Erbaa, Reşadiye ve Niksar'ın kuzey ve doğusu ormanlıktır. Bu ormanlarda kayın, gürgen ve meşe ağaçları yaygındır. Reşadiye ilçesinin kuzeybatısındaki Zinav Gölü ve çevresinde karaçam, sarıçam ağaçları görülür. Güneyde ağaç dokusu giderek azalır.

Tokat'ın güney ve batısı ile vadi tabanlarında tarıma dayalı üretim yaygındır. Artova, Yeşilyurt, Sulusaray, Niksar'da tarıma dayalı ürünler, Kazova'da bağcılık gelişmiştir. Bunların dışında özellikle Niksar'da organik tarıma dayalı üretim giderek artmaktadır.

Bunların dışında, elma, ayva, armut gibi meyvelerle, soğan, domates, Tokat yeşilbiberi, patlıcan gibi yazlık sebzeler yaygındır. Türkiye'deki sayılı meyve fidanlıkları ve fidecilik Tokat'ta çok ileri düzeydedir.

Tokat'ta bakır işlemeciliğin yanında 700 yıldır süregelen yazmacılık el sanatı gittikçe büyümektedir.

2.1.8. İklim

Tokat İli; İç Anadolu iklimi, İç-Doğu Anadolu iklimi, Karadeniz

iklimi ve Orta Karadeniz iklimi arasında bir geçit özelliği gösterir. Uzun yıllar ortalamasına göre yıllık ortalama sıcaklık; en düşük 8,1 °C en fazla 14,2 °C'dir. Uzun yıllar ortalamasına göre ortalama yağış; 381,8 mm ile 586,2 mm arasındadır. Ortalama nispi nem; % 56 ile % 73 arasında değişmektedir. Yağışlar aylara göre farklılıklar göstermektedir.

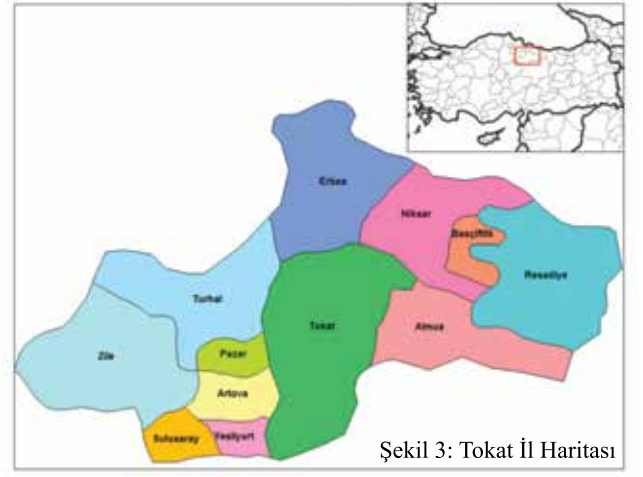
2.1.9. Arazi Dağılımı

İlin toplam yüzölçümü 1.000.018 ha'dır. Bunun 381.209 ha'ı tarım alanları (işlenen), 124.405 ha'ı çayır-mera alanları, 387.060 ha'ı orman ve fundalık alanları, 107.344 ha'ı ise kullanılmayan tarım dışı alanlarıdır.

2.2.İlçeler

Niksar, Zile, Pazar, Almus, Sulusaray, Reşadiye, Erbaa, Turhal, Artova, Başçiftlik, Yeşilyurt ve Merkez ilçe ile birlikte 12 ilçesi vardır.

Şekil 3: Tokat İl Haritası

ALMUS VE ALMUS BARAJ GÖLÜ

Almus

Tokat'a 36 km mesafede olan, yeşille mavinin tüm tonlarını görebileceğiniz şirin bir ilçedir. 832 rakımlıdır. İlçenin hangi yönüne olursa olsun 5 ila 10 dakikalık yürüyüş sonucu piknik alanlarına ulaşabilirsiniz. Almus Baraj Gölü'nün oluşturduğu koylarda piknik ve olta balıkçılığı yapabilir, yüzebilir, jet ski, su bisikleti yapabilir, kano ile gezebilirsiniz.

En ünlü Mesire yerlerinin başında, Orman evleri, Tufan Tepe, Harami yaylası, Köse Pınarı gelmektedir. Almus, orman örtüsü, temiz su kaynakları ve bitki örtüsüyle önemli bir turizm potansiyeli sağlayan ilçelerden birisidir.

Almus'un Osmanlı İmparatorluğu devrinde Tozanlı nahiyesinden ayrı olarak Gavurini (Kafurin) adıyla anılan bir yer olduğu bilinmektedir

Almus inanç turizmi açısından önemli bir ilçedir. Her yıl on binlerce insanın ziyaret ettiği Anadolu'daki 12 büyük ocaktan birisi olan Hubyar (Ocağı) Sultan bu ilçededir.

Artova

Tokat'a 38 km mesafede olan Artova ilçesinin kuruluşu tarihini bazı tarihçiler, Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran Seferine dayandırmaktadırlar. Deniz seviyesinden yüksekliği 1170 metredir. Sivas-Samsun demiryolu üzerindedir.

Yapılan araştırmalar Artova'nın çok eski bir yerleşim yeri olduğunu göstermektedir. İlçeye bağlı bazı köylerde Roma ve Bizans dönemlerine ait bir takım buluntular ortaya çıkmıştır. İlçenin Boyunpınar köyünün kalkolitik döneme ait bir arkeolojik sit alanı olduğu Raci Tezizel tarafından 1952 yılında yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmalar sonucunda bulunan höyüğün ilk üç katmanı altında bu dönem

kültür ve sanatına ait kırmızı, kahverengi ve siyah astarlı seramik çanak çömlekler bulunmuştur. Ayrıca Boyunpınar köyü Özündürük mevkiinde yumuşak kayaların oyulmasıyla oluşmuş ve ibadet amacıyla kullanılmış 5 odalı ve üç katlı yer altı yerleşim yeri bulunmuştur.

Başçıftlık

Reşadiye'ye 34,9, Niksar'a 30,6, Tokat'a ise 82 km mesafede olan Başçıftlık, 20 Mayıs 1990 ve 20523 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 3644 sayılı kanunla kurulmuş yeni bir ilçedir. Ekonomisinin %75'inin halıcılığa dayandığı, 1971 yılında halıcılık kazancının ivme kazandığı ilçede halıcılık, 1990 yılı körfez kriziyle birlikte gerilemiştir

Erbaa

İlçe merkezinin Niksar'a mesafesi 40,5 km, Tokat'a mesafesi ise 99,6 km olup, deniz seviyesinden yüksekliği 248 metredir.

Yapılan araştırmalar sayesinde Hititlerin ve Friglerin havza boyunca MÖ 2000 ile 600 yıllarında irili ufaklı birçok yerleşim alanı kurdukları bilinmektedir. Antik çağın ünlü tarihçisi Amasyalı Strabon buraların Pontuslular döneminde Fonorova olarak isimlendirdiğini kaydetmektedir.

Erbaa kelimesi Arapça olup, “dört” anlamına gelmektedir. Resmi kayıtlarda 18. yüzyıldan itibaren Erbaa adının kullanıldığı görülmektedir. Bir ara bu kelime “Nevahi-i Erbaa” şeklinde kullanılmıştır. O dönemlerde Niksar-Amasya arasında en önemli yerleşim birimleri; Erek, Karakaya, Sonusa (Uluköy) ve Taşabat (Taşova) idi. Nüfus yönünden ancak birer nahiye büyüklüğünde olmalarından dolayı hepsine birden Nevahi-i Erbaa, yani “dört nahiye” deniliyordu. Hatta tahakkuk edilen vergiler bu isimle kaydediliyordu. Buna göre Erbaa; Erek, Karakaya, Sonusa ve Taşabat'ın genel adı olmuş, dördü birden sanki bir kaza (ilçe) görünümünü almıştır.

“Aşağı Köy” de denilen Erek, zamanla, yerinin merkezi durumda olması ve arazinin verimliliği dolayısıyla çabucak canlanarak büyümüş, hem nüfus hem de ekonomik yönden diğer üç nahiyeyi geride bırakarak bir merkez haline gelmiştir. Çevre köylerinde kendisine bağlanması suretiyle Erbaa, bu yeni merkezin adı olmuştur.

Erbaa'nın tarihte bir ilçe olarak yer alması yaklaşık yüzyıllık bir geçmişe dayanır. Bu haliyle çok yeni bir yerleşim yeri sayılabilir.

Buna karşılık ilçe merkezinden ayırdığı Horoztepesi ile çevredeki bazı köylerin tarihi çok daha eski zamanlara dayanmaktadır. Erbaa tarihi, bilhassa Amasya, Niksar ve Tokat tarihiyle iç içedir.

Ovanın güney yakasında yer alan, Esençay, Akça, Hacıpazar, Değirmenli, Koçak, Kozlu, Tanoba, köyleri ile kuzey yakada yer alan Uluköy, Kale, Karakaya, Çatılı, Bağpınar, Doğanyurt, Çamdibi, Pınarbeyli, Akgün köyleri geçmiş dönemlerin izlerini taşımaktadır.

İlçenin antik değeri ilk defa 1944 yılında Prof. Dr. Kılıç Ökten tarafında tespit edilmiştir. Horoztepesi'ndeki höyüklerde Bakır Çağı, Hitit ve Frig dönemlerine ait bir çok tipik eşyalar bulunmuş, yine 1954 yılında Raci Temizer, Horoztepesi'nin Alacahöyük tipinde bir özellik gösterdiğini ifade etmiştir.

Ekim 1956 yılında Prof. Dr. Tahsin Özgüç ve Mahmut Akok, Horoztepesi mevkiinde sistematik olarak çalışmalar başlatmış ve bu çalışmalar sonucunda Horoztepesi'nin bilinen Alacahöyük ve Mahmatlar'dan sonra üçüncü önemli merkez olarak Arkeolojik literatürde yer almasını sağlamışlardır.

Horoztepesi'nden çıkarılan eserlerin bir kısmı Amasya ve Tokat müzelerinde, bir kısmı Anadolu Medeniyetler Müzesi'nde sergilenmiş, bir kısmı yurt dışına kaçırılmış, halen New York ve Paris müzelerinde sergilenmektedir.

Niksar

Tokat il merkezine 59,1 km mesafede olan Niksar, tarihi, kültürel, jeolojik miras, doğal güzellikler ve değerler açısından Tokat'ın en zengin ilçelerinden birisidir ve turizmin yöredeki en büyük kaynağıdır.

Niksar orman varlığı açısından Tokat'ın en önemli ilçesidir. Tokat'taki ormanların % 48,9'u Niksar ilçesi sınırları içerisinde.

Niksar Hititlerden bu yana kenti mesken tutmuş sayısız uygarlığa tanıklık eden, tarihsel ve kültürel varlıklarıyla, adeta rüştünü ispat etmiş, bağımsız kimlikle dimdik ayakta duran bir yerleşmedir. Zengin bitki örtüsü ve dünyanın en hafif sularından birisi olan Ayvaz Suyu'nu barındıran doğal kaynakları, stratejik ve coğrafi konumu nedeniyle, tarih boyunca farklı insan topluluklarını kendine çekmiş, pek çok kavim, beylik, devlet ve imparatorluk bu toprağı yaşam alanı olarak seçmiştir.

M.Ö 334 - 332 yıllarında Büyük İskender'in Anadolu'ya geçmesiyle Pers egemenliği son buldu ve sonunda Pers kökenli Mithritad liderliğinde Pontus devleti kuruldu. Pontus krallığı döneminde Kaberia adıyla anılmaya başlayan Niksar inşa edilen pek çok tapınak, saray ve yerleşim birimiyle parlak bir dönem kazandı.

Pontus kralı Mithridates VI'nın MÖ. 72 yılında Roma orduları komutanı I. Lucullus'la yaptığı savaşta yenilgisiyle bütün Pontus ülkesiyle birlikte Roma İmparatorluğu'nun emrine girdi.

Niksar'ın adı, önce İ.Ö. 64'de Pompe tarafından "Diospolis" olarak değiştirilir. Daha sonra İmparator Agustus şerefine "Sebaste" adını alan kent, Tiberius zamanında da "Neocaesarea" ya dönüşür.

Niksar'ın tam bir Roma kenti olması, İ.S.117 - 138 yıllarında hüküm süren Hadrianus zamanındadır. O dönemde bayındırlık işlerine verilen önem, Niksar'ın pek çok esere sahip olmasına neden olmuştur. Niksar Kalesi bu dönemim eseridir.

Roma İmparatorluğu'nun en önemli çöküş nedeni Hristiyanlığın yayılmasıdır. İ.S. 3. yüzyıl ortalarında Niksarlı Hristiyan liderler, Hristiyanlığı örgütlemiş ve burada piskoposluk merkezini kurmuşlardır. Decius ve Galerius dönemlerinde baskı altında bulunan Hristiyanlar yer altı tünellerinde ve katakomblarda ibadet etmeye başlamışlardır. Bugün Karşıbağ semtinde hale varlığını sürdüren birçok tonoz ve tünel kalıntılarının bu döneme ait olduğu düşünülmektedir. Karşıbağ'da bulunan Thaumaturgus Kilisesi o döneme aittir.

Türklerin Anadolu'ya gelişlerine kadar Niksar Bizans kenti olarak yaşamını sürdürmüştür.

1071 yılında Türklerin Anadolu'ya ilk adım atışlarından sonra Niksar'ı önce Alpaslan'ın ünlü komutanı Eksükoğlu Artuk Bey'i fethetmiş ancak Kavurd isyanı nedeniyle Melikşah tarafından merkeze çağrılınca Niksar tekrar Bizanslıların eline geçmiştir.

600 yıla yakın bir süre Bizans'ın önemli kentlerinden birisi olan Niksar, 1077 yılında Melik Ahmed Gazi tarafından Danişmendliler Beyliğine katılmış ve bu beyliğe başkentlik yapmıştır.

12. yüzyılda II. Kılıçaslan Bizans imparatorunu yenerek, son Danişmend Beyini de zehirleterek Niksar'ı Selçuklu topraklarına katmış, 1397 yılına kadar Selçuklu egemenliğinde kalan Niksar, bu tarihten sonra Yıldırım Beyazıt döneminde Osmanlı idaresine girmiştir.

Ünlü tarihçi Amasyalı Strabon'a göre, Roma, Bizans ve Yunanlılardan önce, tarihte bilinen ilk Dikey milli su değirmeninin M.Ö 1.yüzyılın sonlarında Anadolu'nun kuzey kesimindeki Caberia'da (Niksar'da) Lycus (Kelkit) Çayı üzerinde Mithridates (Pontus) Krallığına inşa edildiğini bildirmektedir. Belgeye dayalı varlığı bilinen en eski su değirmeni budur.

Niksar Romalılar tarafından alındığında, su değirmenlerine Roma askerleri oldukça ilgi göstermişler, ünlü Romalı Askeri Mühendis (Fabri) Vitruvius (M.Ö 1.yüzyıl sonları) tarafından Roma'ya götürülmüştür.

İlçede tarih, kültür ve jeo turizm, av turizmi, yayla turizmi, Tarım turizmi, doğa sporları turizmi kamp karavan turizmi gibi geniş turizm olanakları mevcuttur.

Niksar Çamiçi Yaylası'nda uluslar arası ölçekte kamp ve karavan alanının bulunmasının yanında, flora ve fauna, doğa sporları yayla turizmi için ideal alanlardan birisidir.

Niksar, Karadeniz iklimi ile İç Anadolu iklimi arasında geçiş sağlayan bir özelliğe sahip, suyu bol, arazisi verimli ve Tokat turizm destinasyonu üzerinde yer alan, turizm kaynakları bakımından çok zengin bir ilçedir.

Pazar

Pazar ilçesinin Tokat'a mesafesi 25,8 kilometredir. İlçe uzun süre Romalıların elinde kalmış, Roma Devleti ikiye ayrılınca 1067 yılında Bizanslıların eline geçmiştir. Daha sonra Melik Ahmed Gazi Danişmend tarafından zapt edilen belde 1126 yılında Ahmet Gazi'nin vefatından sonra oğlu Mehmet Gazi'nin hükümdarlığında kaldı. 1142 yılında onun vefatı ile kardeşi Nizamettin Yağıbasan'ın idaresinde kalan Pazar, Selçuklu Sultanı II. Kılıçaslan ile yapılan savaştan sonra Bizans İmparatoru Manuel'in eline geçmişse de kısa bir süre sonra tekrar Selçukluların eline geçmiştir. Bundan sonra sık sık el değiştiren Pazar, 1285 yılında Selçuklu Pervane Bey'in emirliği altında bir süre sakin kalmış, daha sonra Moğol istilaları ile yakılıp yağmalanmıştır. 1256 yılında İlhanlıların, 1335 yılında Ertanoğulları'nın, 1381 yılında Kadı Burhanettin'in eline geçmiş, emirlerin birleşip Osmanlı Sultanı Yıldırım Beyazid'a müracaatları sonucu 1432 yılında Osmanlı hükümdarlığına girmiş ve Amasya Beyliğine bağlanmıştır.

3000 yıllık bir maziye sahip olan ve Tokat turizm destinasyonunda bulunan 4 şehirden (Niksar-Tokat-Pazar-Zile) birisi olan Pazar'da Anadolu Selçuklu eserlerinin en güzel örneklerinden olan Mahperi Hatun Kervansarayı (1068) bulunmaktadır.

Pazar ilçesinde, Balıca Mağarası, Kaz Gölü, Ocaklı Şelalesi, Halil Bey Camii, Taşköprü, Sinanpaşa Camii ve Fırat mesire

yeri görülmeye değer turistik yerlerdir.

Reşadiye

Tokat il merkezine 89 km uzaklıkta, Kelkit Çayı kıyısındadır. Rakımı 450 metredir. Reşadiye yukarı Kapadokya bölgesinde yer alır. Tarih boyunca İraniler, Büyük İskender, Pontuslar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Danişmenliler, Kadı Burhanettin, Ak Koyunlular ve son olarak Osmanlılar hâkimiyet kurmuşlardır. 500 yıldan beri İskefsir adıyla bilinen bu bölge Sultan Reşat zamanında Reşadiye'ye çevrilmiştir.

Başta Reşadiye Termal Kaplıcası olmak üzere, Zinav Gölü, Göllüköy, Selemen Yaylası gibi doğal güzellikler ilçeye büyük ölçüde turistik bir önem kazandırmaktadır. Bu özellik ilçeye yayla turizmi açısından önemli bir ayrıcalık kazandırmaktadır.

Sulusaray (Antik Sebastopolis)

Sulusaray Tokat il merkezine 69 km uzaklıkta, Antik Sebastopolis Kenti'nin üzerine kurulmuş tarihi bir ilçedir.

İki Efes Kenti büyüklüğünde olduğu ifade edilen Antik Sebastopolis Kenti'nin kuruluşu henüz tam olarak bilinmemekle birlikte, bazı kaynaklarda MÖ.1. yüzyılda kurulmuş olduğu kayıt edilmektedir. Roma İmparatoru Trajan zamanında Pontus Galaticus'la Polemioniacus eyaletlerinden ayrılarak, Capadokia eyaletine dahil edilmiştir.

Sebastopolis kelime olarak yunancadır. Sebasto; büyük, polis; şehir anlamında olup, büyük azametli şehir demektir. Bazı kaynaklarda Heraclepolis olarak geçmektedir. Herakles şehir anlamına gelmektedir. Heracles Yunan ve Roma mitolojisinde güçlü kuvveti simgeleyen yarı tanrı bir varlıktır. Bu anlamı ile Sebastopolis ile aynı anlamı ifade eder.

Antik Kent Sebastopolis'de bulunan eserler, açık hava müzesinde sergilenmekte olup, Sebastopolis'in kapsadığı alanın büyüklüğü ve yeni yerleşimin bu kent üzerinde kurulu olması nedeniyle yeterli kazı çalışmaları yapılmamıştır.

Sebastopolis'deki bu tarih gün ışığına çıkmayı bekliyor.

İlçede bulunan şifalı kaplıca termal turizm açısından şehre bir başka ayrıcalık daha sunuyor.

Turhal

Tokat il merkezine 48,9 km olan Turhal, Antik çağlarda Pontus Galaticus, Komona Pontik gibi adlarla anılmış olan Turhal'ın tarihinin binlerce yıl ötelere gittiği anlaşılmaktadır. M.Ö. 3000

yıllarında Mezapotamya'da yaşayan Sümer alfabesi ile yazılmış iki kitabenin Turhal Kalesi'nde bulunduğu söz edilmesi, Turhal'ın tarihinin 5000 yıl önceye gittiğini göstermektedir

Kesin olmamakla beraber Turhal, Kasiura, Gayura, Turnalit isimleri taşımıştır.

Turhal Binlerce yıldan beri ilgi odağında olmasının neticesinde sayısız savaşların sonucunda farklı yönetimlerde kalmıştır. M.Ö. 745 yıllarında Asurlular M.Ö. 700 yıllarında Kimmerler, M.Ö. 612 yıllarında Medler, M.Ö. 546 yıllarında ise İran asıllı Persler bu çevreyi (yöreyi) yönetimleri altına almışlardır. İskender'in Ortadoğu seferi ardından büyük bir baskı dönemi

yaşayan Anadolu eyaletleri, komutanlar arasında bölüşülmüş; Pers soylularından Ariaretis, Gaziura'yı (Turhal) başkent yapmıştır.

Bizans sınırları içerisinde olduğu yıllarda küçük bir yerleşim birimi olan Turhal, Beylikler döneminde Eratna Beyliği sınırları içinde idi. 1399'da ilk kez Osmanlıların eline geçti. Ankara savaşından sonra Timur'un çekilmesi ile birlikte 1413'te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. 19. yüzyılın II. yarısında yöreyi etkileyen en önemli olay göçmenlerin gelişi idi. 1854 - 1878 Kırım savaşı, 1855 - 1859 Şeyh Şamil ayaklanması ve 1877 - 1878 Osmanlı-Rus savaşından sonra Anadolu'ya gelen Balkan ve Kafkas göçmenlerinin bir bölümü Turhal yöresine yerleştirilmişlerdir. Mütareke ve milli mücadele yıllarında Turhal, Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde tüm varlığını ortaya koymuş, Kurtuluş Savaşı'nda yüzlerce şehit vermiştir.

Rivayete göre, günümüzdeki Turhal'ın yerinde

bir zamanlar güzel bir kent bulunmaktadır. Günün birinde kenti düşmanlar kuşatır. Zorlu bir çarpışma olur; birçok yiğit ölür. Savaşın şiddetlendiği bir gün namılı yiğitlerden biri, düşman ordusunun içine dalar, gün batışına değin kılıç sallar. Güneşin battığı an, bir kılıç darbesiyle başı gövdesinden ayrılır. Kesikbaş yuvarlana yuvarlana kentin dışındaki köprüye gelir. O sırada nereden geldiği belirsiz bir ses "Dur Kal" diye seslenir. Kurulan kente Durkal adı verilir. Bu ad zamanla "Turhal" a dönüşür. Kesikbaşın bulunduğu yerde bugün Kesikbaş Camii bulunur.

Turhal'ın günümüze kadar yazılmış bir tarihi bulunmadığından hangi tarihte kimler tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmemektedir. Bugüne kadar yapılan araştırmalarda adı Kaşen-Kuşar, Kasiura, Gaygura ve Tunalit olarak geçmektedir.

Turhal Mercimek Tepe'de bulunan Yamaç Paraşütü tesisleri, hava sporları yapmak isteyenler için ideal bir alan olmasının yanında, ilçede bulunan Devini Mağarası' da turizm çekim noktasıdır.

Yeşilyurt

Çok yeni bir ilçe olup, Tokat'a uzaklığı 53, 9 kilometredir. İlçe tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. İlçeye 2 km mesafede bulunan Boztepe mevkiinde Helenistik Çağa ait bir anıt mezar bulunmaktadır. İlçedeki Doğanca Köyü'nün eski adı "Danişmet" tir. Burada çıkan Selçuklu mimarı yapısındaki mezar taşları ve han kalıntıları da köyün tarihinin eskilere dayandığını göstermektedir. İlçenin turizme yönelik önemli sayılabilecek bir varlığı yoktur.

Zile

Tokat iline Turhal ilçesi üzerinden 67,9 km, Pazar ilçesi üzerinden 61,3 km mesafede olan Zile Tokat turizm destinasyonunun üzerinde yer alan 4 şehirden (Zile-Pazar-Tokat-Niksar) birisidir. İlçenin denizden yüksekliği 710 metredir. Zile bir ovanın orta yerinde yükselen höyüğün çevresinde kurulmuştur. Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden biridir.

MÖ. 50 yıllarında yaşayan ve coğrafyanın piri sayılan Amasyalı Strabon, bu şehrin Ninova Melikesi Semiramis tarafından MÖ. 1600 yıllarında kurulduğunu kaydetmektedir. Semiramis, güzel bir cariye iken BELH şehrinin kuşatılması sırasında gösterdiği dirayet ve yiğitliği sonucunda, Asur Hükümdarı NİNUS' un takdirini kazanmış ve onunla evlenmiştir. M.Ö. 1916 yıllarında kocası NİNUS'u zehirleyerek Asurların yönetimini ele geçirmiştir. Bu hesaba göre Zile 4000 yıllık bir tarihi geçmişe sahiptir.

Zile Kalesi Anadolu'da bilinen tek dolma kaledir.

Roma kumandanı Sulla tarafından yaptırılmış olması veya burada Amanos Mabedi'nin bulunması ve muhterem anlamına gelen Silla denmesinden dolayı, Zile'nin ismi zamanla Zela - Zile şeklini almış olabilir. Tarihçi Charles Texier'e göre, Strabon eserinde Zela'dan bahseder.

Hüseyin Hüsamettin Efendi'nin Amasya Tarihi'nde bu yerleşim yerinin Togait Hükümdarı Harkar Han tarafından önemli bir yer haline getirildiği, muhterem anlamına gelen Silay adının verildiği, zamanla Zela - Zile şekline dönüştüğü yazılıdır. Ali Danişment Tarihi'nde, Mirkatel Cihad'da Zile'den "Kırkıriye" diye bahsediyor.

Zile isminin nereden geldiği hakkında kesin bir hüküm vermek mümkün değildir. Ancak, Amasyalı Strabon'un tarihçi ve coğrafyacı olması ve Zelitis - Zela ismini eserinde kullanması, bu kelimenin çok eskiden beri kullanıldığı izlenimini vermektedir. Ayrıca, Zile'nin 29 km güney doğusundaki Maşat Höyük'de bulunan belgelerin incelenmesi sonucunda, Ord. Prof. Şevket Aziz Kansu ve aynı buluntulara dayanarak Şemsettin Günaltay, Anadolu isimli eserinde Eti Medeniyeti'nin bugünkü Zile'ye kadar yayıldığından bahsetmektedirler. Bu durumda Zile, Maşat Höyük kazılarında bulunan tabletlerden elde edilen bilgilere göre; Orta Anadolu'da başlayıp kuzey doğuda Yeşilırmak havzası boyunca sıralanmış Hitit yerleşim merkezlerinden biri olan "Anzılla" olmalıdır.

Zile hakkında NINOVA ve Asurlular döneminin sonu ile ilgili bilgiye sahip değiliz. Yalnız M.Ö. 548 tarihinde Anadolu, dolayısıyla Zile Pers hâkimiyeti altına girmiştir. Persler Yeşilırmak havzasına çok önem verip, tarihi Kral Yolu'nu buradan geçirmişlerdir. I. Darius zamanında Anadolu'nun en büyük eyaleti olan Kapadokya ikiye bölünmüş ve Zile kuzeyindeki Pontus Kapadokyası içinde yer almıştır. Persler Zile'de kendi Tanrıları Olan Anaitis "Anahita" Anos ve Anadates'e ait bir ateş tapınağı inşa etmişlerdir.

Bu mabet çevresinde her yıl son baharda yapılan geleneksel "Sakaia" şenlikleri düzenlemeye başlanmıştır. Büyük İskender'in Pers Hükümdarı Darius'u Granikos (Biga) Çayı kenarında M.Ö. 334 tarihinde yenmesi ile Anadolu Makedonya İmparatorluğu'nun eline, dolayısıyla ilçe de İskender'in eline geçmiştir. Büyük İskender'in M.Ö. 323'de Babil' de ölmesi üzerine kumandanları arasında çıkan harplerde General Ornets, Kapadokya'yı haliyle de Zile'yi idaresi altına almıştır. Çıkan bir takım karışıklıklardan sonra Kapadokya bir müddet bağımsız kalmış, kısa bir süre sonra zamanın Pontus Kralı Mihridate VII. Kapadokya Kralı Arbaran VIII.'i mağlup ederek Kapadokya'yı eline geçirmiştir.

Bu olay üzerine Kapadokyalılar Roma'dan yardım istemişlerdir. Roma'dan gelen Sulla komutasındaki kuvvetli bir ordu Mihridat'ı mağlup ederek Kapadokya'yı ele geçirmiştir. Mihridat eniştesi Diyarbakır Kralı Tifran'dan yardım istemiştir. Sulla'nın Roma'ya dönmesi,

Mihridates'i

yenerek, ordusunu tamamen yok edip, Pontus ülkesini işgal etmiştir. Mihridates bunun üzerine M.Ö. 63 yılında intihar eder (İçtiği zehir etkisiz kaldığı için, kendisini bir askere öldürtür). Roma ile Pontus arasında yapılan ve yıllarca süren savaşlar sırasında asker ve sivil olmak üzere her iki taraftan on binlerce insanın ölmesi bölgenin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

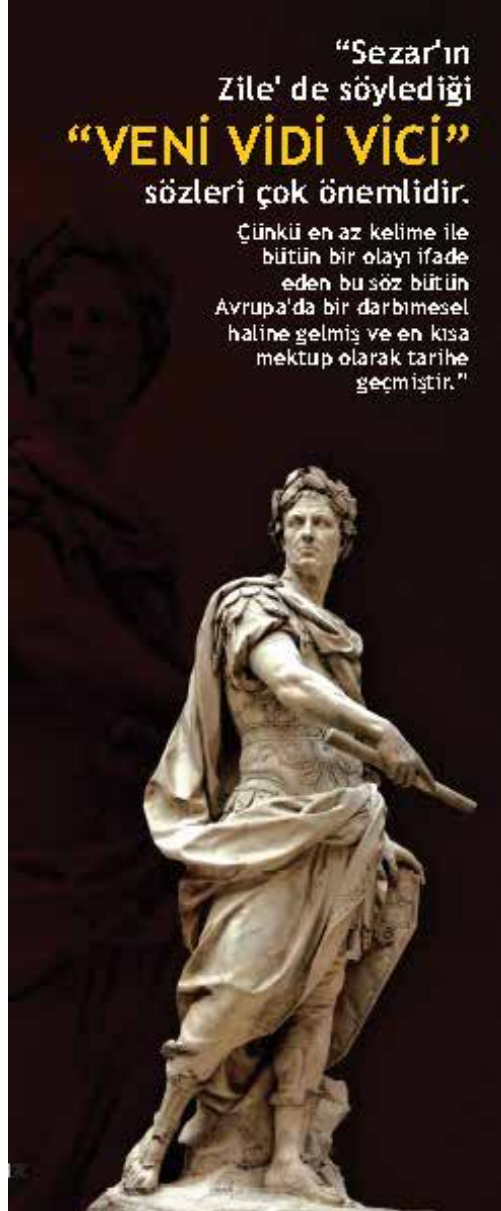
Mihridates'in ölümü üzerine yerine geçen oğlu II. Pharnake, Kayser'le Pompeis arasında çıkan ihtilaftan istifade ederek Roma'ya karşı ayaklanır. Bunun üzerine Roma diktatörlerinden

Julius Caesar (Jül Sezar) orduları ile Suriye üzerinden Anadolu'ya oradan da Zile'ye gelir. Pharnake daha önce babasının Amiral Triarius'u yendiği yer olan bugünkü Altiagaç denilen yerde Jül Sezar ve ordusu ile karşılaşır. (Zile'ye 5 km mesafedeki Yünlü Köyü'nün karşı yamaçları veya yayla yolu ile Yünlü Köyü arasındaki bir yer olmalıdır).

Çok çetin ve kanlı bir savaş olur. Sezar'ın ordusu büyük zayıat verirse de sonuçta II. Pharnake ağır bir yenilgiye uğrar. Zafer Sezar'ındır. Sezar uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra, 5 saat gibi kısa bir süre içerisinde elde ettiği zaferin sevincini Zile'den Roma'ya bildirir. Zile'de ilâhi törene nail olan Sezar'ın, kısa ama anlamı büyük olan bu mektubundaki "VENİ - VİDİ - VİCİ" "GELDİM - GÖRDÜM - YENDİM" sözlerini silindirik mermer bir taşta yazdırır. Yakın zamana kadar Zile Kalesi'nde olduğu bilinen bu taşın, çalınması neticesinde nereye götürüldüğü bilinmemektedir.

M.Ö. 44 yılında Sezar'ın ölümünden sonra Pontus Kralı Sena kısa bir müddet için Zile'ye hâkim olmuşsa da Zile ve çevresi yeniden Romalılar'ın eline geçmiş ve uzun yıllar Roma'nın eyalet merkezi olmuştur. M.S. 241 yılında Sasani Hükümdarı Romalılar'a harp açmış, Urfa civarında Valeryus'u yenerek Kilikya "Adana" Kapadokya ve Arap Yarımadası'nın büyük bir kısmına sahip olmuştur.

Bizans ile İran "Sasaniler" arasında zaman zaman el değiştiren yöre sonuçta 1071 yılına kadar Bizanslılar'ın elinde kalmıştır. İstanbul'u almak amacıyla Hicri 34 yılında "Hicri 47 yılında, H. 52, H. 97, H.

121, H. 159, H. 171 " yıllarında yola çıkan İslam Orduları Anadolu'dan geçerken, genelde Zile, Amasya ve Çorum yolunu izlemişler, geçici de olsa birçok yeri ele geçirmişlerdir. Bu arada birkaç defa Müslümanların hâkimiyetine geçen Zile, bu orduların çekilmesi ile yeniden Bizanslıların eline geçmiştir.

İlçede ve çevresinde bilinen birçok yatırıların bu orduların ve Danişmentlilerin mücahit ve kumandanlarına ait oldukları sanılmaktadır. İlçe 1071 yılında Melik Ahmet Danişment Gazi tarafından Bizanslılardan alınmış, bu tarihten günümüze kadar da Türk yurdu sınırları içinde kalmıştır. İlim ve medeniyete çok büyük hizmetleri olan Danişmentlilerin ilçede izleri halen devam etmektedir. Danişment eserlerinin çoğunluğu kaybolmuş olmakla birlikte ilim irfan sahibi olan, yıllarca zaviye ve medreselerde hizmet veren Danişment Hükümdarı Melik Ahmet Gazi'nin şeyhülislâmı olan, bugün halk arasında Davunlu Dede olarak bilinen zatın mezarı. Alaca Mescit Bala Mahallesi Sakarya Caddesi üzerinde bulunmaktadır. Ayrıca halk arasında Minareyi Kebir Mahallesi'ndeki Dürmelik Sokağı'nın adının Danişment Gazi ile ilgili olduğu söylenmektedir.

1174 yılında Anadolu Selçukluları'ndan İzzettin II. Kılıçaslan Sivas ve çevresini zapt ederek Türk-Danişment Devleti'ne son vermiştir. Bu tarihten itibaren Zile Selçukluların eline geçmiştir. II. Kılıçaslan, sağlığında memleketi oğulları arasında pay etmiş, fakat Tokat hükümdarı olan Süleyman kardeşlerini mağlup ederek Anadolu birliğini sağlamıştır. Şairleri, edipleri ve bilim adamlarını koruyan bu zat zamanında, Zile'de birçok ilmi eser meydana getirilmiş, mevcut medreselere ilâveler yapılmıştır.

M.S. XI. yüzyılda Danişmend, daha sonra Selçuklu Türklerinin, bilâhare İlhanlıların, Ertanoğulları'nın ve nihayet 1335'te Kadı Burhanettin'in eline geçen Zile, 1397'de Yıldırım Beyazıt tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır.

3600 yıllık uzun geçmişi içinde Hitit, Frig, Pers, Pontus, Roma ve Bizans kültürlerinin tesiri altında kalan Zile'de bugün çeşitli devirlere ait olmak üzere Hititlere, Selçuklulara, Friglere, Perslere, Romalılara, İlhanlılara, Danişmendlilere, Ertanlılara

ve Osmanlılara ait tarihi eserleri görmek mümkündür.

Zile M.Ö. 1600 Yılında Anaitis dininin hac merkezi olup burada sonbaharda, ekim ayının son haftası Amanos adlı tapınakta her yıl taç giyme törenleri yapılır. Bu törenlere 40- 50 bin kişinin katıldığı tarihi kaynaklarca belirtilmiştir. Zile uzun bir dönem tapınak devleti olarak kalmıştır. Anaitis ayinlerine gelenlerin yeme, içme ve giyinme gibi ihtiyaçları kutsal törenleri daha sonra ticari bir organizasyon haline dönüştürmüş, semavi dinlerin gelmesi ile bu kültür günümüze kadar gelen Zile Panayırının oluşumuna temel teşkil etmiştir.

Zile'de yaşayan en önemli kültürlerden birisi de Orta Asya'daki kültürün asimile olmadan devam etmesidir.

Zile'de Orta Asya Urumçi ve Turfan bölgesinde bulunan KARIZ su yollarının bir benzerinin Zile evlerinin altından geçmesidir. Çin Urumçi Özerk Bölgesi'nden Gelen Karız Enstitüsü Dekanı Gafur Nurettin ve ekibi Zile'de araştırmalarını sürdürmektedir. Zile'de Kehrüz diye tabir edilen Zile Karızları ile ilgili Cezayir'de yapılacak "Su Kongresi"ne bildiri sunacaklarını ifade etmektedirler. Zile Kehrüzleri Cumhuriyetle birlikte borulu su şebekesinin yapılması ile işlerliğini yitirmiştir. Çoğu kentlerde sokaklarda dahi çeşmeler yok iken Zile evlerinin altından zincir şeklindeki birinden diğerine akan bir kehrüz şebeke sistemi bulunmakta idi. Bu da Zile'nin nasıl bir kent kültürüne sahip olduğunun açık bir göstergesidir.

Zile'de yaşayan en önemli kültürlerden birisi de Orta Asya'daki kültürün asimile olmadan devam etmesidir

Zile'de bulunan 17 köy Şaman Kültürünü yaşatmaktadır. Zile zengin tarihi, kültürü, gastro çeşitliği ile Tokat'ın önemli bir turizm merkezidir.

2.3. Tarihçe

Eski Tunç Çağı (MÖ 3000-1950) : Erbaa- Horoztepe Eski Tunç Çağı mezar buluntusu

Asur Ticaret Kolonileri Çağı (MÖ 1950-1750) : Zile

Eski Hitit Devleti ve Hitit İmparatorluk Çağı (MÖ 1750-

1200): Zile Maşat Höyük (Tapigga)

Frig Çağı (MÖ 750-300) : Tokat'ta tespiti yapılmış bütün Hitit yerleşimlerinin üzerinde Frig medeniyetine ait izleri görmek mümkündür

Helenistik Çağ (MÖ 6-1 yy) : Kazova civarı Akbelen Köyü, Erbaa'nın kuzey tarafları

Roma Çağı (MÖ 30 MS 330): Sulusaray-Sebastopolis, Gümenek-Komana- Zile Kalesi

Bizans Çağı (MS 330- 1453) : Tokat-Evdoxia-Dokia

Danışmendli Dönemi:1085-1175

Anadolu Selçukluları: 1175-1265

İlhanlı Devleti:

Eretna (Kadı Burhaneddin) Dönemi:

Osmanlı İmparatorluğu:

(Kaynak: Tokat İl Yıllığı 2006,S:20-27)

Tokat'ın M.Ö. 5500'lere inen bir tarihi olduğu, M.Ö. 2000'lerde bölgede Hititlerin hâkim olduğu ve önemli merkezler kurdukları bilinmektedir. Sonrasında Frig egemenliği altına girmiştir. MÖ. 4. yüzyılda bugünkü Tokat'ın 6 km kuzey doğusunda Gümenek denilen bölgede Tokat kenti kurulmadan önce bölgedeki en önemli yerleşme yeri olan Comana Pontica (Komana), Pers, Helenistik, Roma çağlarında varlığını sürdürmüş antik bir kenttir. Hristiyanlığın yayılma döneminde, Hristiyan ahalî güvenlik için Tokat Kalesi'nde yeni bir yerleşim merkezi kurmuşlardır. 5. ve 6. Yüzyıllardan başlayarak 11. yüzyıla kadar Bizans'ın elinde bulunan Tokat'a 11. Yüzyıldan sonra Türkmen akınları başlamıştır.

Kaynakların verdiği bilgilere göre Malazgirt Savaşı'ndan sonra Danışmendli beyliği kurulan bölge 1175 yılında Selçuklulara bağlanmıştır. 1243 Köseadağ Savaşı sonrasında İlhanlı, 1335 sonrası Eretna, 1388'de Kadı Burhaneddin yönetimine giren şehir 1392'de Osmanlı topraklarına katılmıştır. Ankara savaşı sonrası bir süre Osmanlı idaresinden çıkan bölge 1413'te yeniden Osmanlı yönetimine girmiştir. 1863'te Sivas Eyaleti'ne bağlı nahiye, 1878'de mutasarrıflık, 1920'de müstakil Liva, 1923 yılında ise il konumuna getirilmiştir.

Kentin bugünkü çekirdeğini oluşturan fiziksel yapı Kale ile

oluşturulmuştur. Roma Dönemi'nde kale ile sınırlı kalan kent Danışmentlilerle birlikte şimdiki kent merkezine doğru bir yapılaşma başlatmıştır. Tarihi süreç içinde kent çekirdeği büyüyerek bugünkü halini almıştır.

Kentin günümüzdeki fiziki yapısının şekillenmesinde Osmanlı Dönemi'nin oldukça etkisi olmuştur. Kentin bu dönemde fiziksel gelişimi daha belirgin olarak hissedilir. En çok anıtsal nitelikli yapıların günümüze geldiği bu dönemde hanlar, hamamlar, camiler ve medrese binaları gibi yapıların bir araya gelişleri ve oluşturdıkları külliye, meydanlar kentin sosyo-ekonomik hayatı hakkında bilgi vermektedir.

Türklerin Anadolu'ya gelişinden itibaren mimarlık adına ortaya koyulan 900 yıllık otuzdan fazla eserin bir çırpıda görülebileceği tek yer Tokat'tır.

Tokat, Türklerden önce de önemli bir merkez, Pontus krallarının yazlık saraylarının bulunduğu bir il, Roma Kral Yolu güzergâhında, Bizans Dönemi'nde bölgenin dini merkezidir.

Danışmendli Dönemi'nde beyliğin merkezi ve Karadeniz sahillerine, Orta Anadolu'ya ve batıya yapılan seferlerde bir istinat noktasıdır.

Selçuklu'nun altı, Osmanlı'nın 10 önemli şehrinden birisidir.

Selçuklu tahtına çıkan şehzadelerin -Alaaddin Keykubat dâhil- çoğunun yöneticilik yaptığı, Hazreti Mevlana'nın "Tokat'a gitmek gerek, çünkü Tokat'ta iklim ve insanlar mutedil" diye iltifat ettiği, yalnızca bir yüzyılda; 14. Yüzyıl'da, Selçuklular, İlhanlılar, Eretna Beyliği, Kadı Burhaneddin ve Osmanlı Devleti olmak üzere beş ayrı yönetim gören; 15. Yüzyıl'da Timur ve Uzun Hasan'ı saymazsak biraz soluklanan ve eyalet merkezi olan il Tokat.

16. Yüzyıl'da Kara Gümrüklerinin burada olması sebebiyle bütün kervanların uğramak zorunda olduğu bir tekstil, ham bakır işleme, mamul bakır ve deri üretim merkezi ki, bu alanlarda

Rusya ve Avrupa içlerinde kalitesinden ötürü diğer üretim merkezlerinin rekabet edemedikleri bir şehir. 17. Yüzyıl'da Evliya Çelebi'nin ve diğer seyyahların öve öve bitiremedikleri, birbirinden güzel yapıların yapıldığı ve belki tüm Anadolu'nun en büyük şehir hanının yapıldığı bir yer.

Malazgirt sonrası en eski Türk Camisi (Garipler Camii) ve en eski medreselerinden biri (Çukur Medrese) buradadır.

Avlu yüzeylerinin tamamen çini kaplı olduğu açık avlulu medrese Gök Medrese, bu şehirdedir.

13, 14 ve 15. yüzyıllara ait orijinal mimarisiyle günümüze kadar ulaşmış ve erken dönem Osmanlı Cami mimarisine en büyük etkiyi yapan 9 adet zaviye ile de tectir, bu şehir.

15. yüzyılda yoğun bir mimari faaliyetin olduğu bir kenttir burası. Muhtemelen Çelebi Mehmet'in tahta çıkmasına Amasya ile birlikte sebep olan bir şehir olması sebebiyle bir teşekkür nişanesi olarak bu imar faaliyetleri gerçekleşti.

Bütün Anadolu'nun 15. yüzyıla ait en güzel camilerinden birisi; Gülbahar Hatun Camisi' de buradadır.

Ali Paşa Cami ve Hamamı; 17.yüzyılda yine bütün Anadolu'nun en güzel camilerinden üçü ve en büyük şehir hanı inşa edilmiştir. 18. ve 19. yüzyıllarda yine bütün Anadolu'nun en görkemli tavan göbeğine sahip konağı "Latifoğlu Konağı" ve Anadolu'nun en güzel Mevlevihanelerinden ve en güzel saat kulelerinden biri bu şehirdedir.

Tarihte önemli bir yer olan Tokat'ın ilçeleri de bir o kadar önemli konumlara sahiptir. Zile ilçesinde antik Maşathöyük yerleşimi, Erbaa'da antik Horoztepe yerleşimi ve Sulusaray'da antik Sebastopolis yerleşimleri bulunmaktadır. Bu ilçelerde bunun yanı sıra yine çok değerli anıt ve sivil mimari örnekleri bulunmaktadır.

İlin Niksar ilçesi Danişmend Dönemi'ne ve bu devlete başkentlik yapmış bir ilçedir. İlçede Danişmend, Roma ve Bizans Dönemi'ne ait eserler mevcuttur.

2.3.1. Tokat adının kaynağı ve yöreye tarihte verilen adlar

Tokat isminin Turani asıllı Togayit Türklerinden geldiği ifade edilmektedir. Bu ifadenin zamanla Tahiyi, Dokiye, Tukiya ve Tokat şekline dönüştüğü, bunun bazı İslami kaynaklarca da benimsendiğini ifade eden M.T. Gökbilgin İslam Ansiklopedisine yazdığı Tokat maddesinde bu isimlendirmenin ihtiyatla karşılanması gerektiğini belirtmiştir. Aynı yazar Tokat kelimesinin aynı zamanda surlu şehir anlamına geldiği, Evliya Çelebi'ye göre Dok-Ad adlı efsanevi bir kahraman adına izafeten verilmiş olabileceğini, Dokat kelimesinin Arapçada bakla gibi bir tahıl maddesine verilen bir ad olduğunu, bu nebatatın da bu bölgede çok yetiştiği için Tokat adının bu kelimeden kaynaklanmış olabileceğini ileri sürer.

Öte yandan 4.yüzyılda imparator Theodore'nin annesi Evdoxia'nın, Evtochia şeklinde değiştirilerek Tokat'a kaynak olmuş olabileceğini ileri sürer.

Konu üzerine kafa yoran Paul Wittek Bizans şehri Dokeza'nın Tokat olabileceğini beş ayrı kaynağa dayanarak ispat etmeye çalışmaktadır. Bütün bunları özetleyerek bir sonuca varmak isteyen Sargon Erdem ise "Tokat Kelimesi Üzerine Düşünceler" adlı makalesinde, Wittek'in son makalesindeki açıklamaları tatmin edici bulmaktadır. Aynı yazar Tokat kelimesinin; Türkçe,

Arapça ve Grekçe kökenleri ile uğramış olabileceği değişiklikler üzerinde durarak konuya açıklık getirmiş, bunun Grekçe' deki "etrafı dağlarla çevrili çukur yer" anlamına gelen ve P.Wittekin izaha çalıştığı Dokeia kelimesinin Tokat'ın orijinal adı olabileceğini mantıklı bir izah tarzı olarak kabul etmiştir.

2.3.2. Türk devrinden önce Tokat

Tokat ve çevresi, prehistorik devirlerden beri aktif yerleşmelere sahip olmuştur. Yöre önceleri; Pontus, Galatikos, Pontus Polemmomiakos ve Armenia Secunda adlarıyla anılmıştır. Sonraları M.Ö III. ve II. binlerde çevrenin, Hititler tarafından iskân edildiği anlaşılmaktadır. Hitit dönemine ait bulgular Zile' de bulunan Maşathöyük'te ortaya çıkmıştır. Yöredeki birçok höyük dip kültürünün Hitit ve Frig dönemlerinde (M.Ö.2000-800) aktif olduğu, özellikle Tozanlı Vadisi, Gümenek ve Kazova'da yerleşim izlerinin aranması gerektiğine dair iz ve işaretler bulunmaktadır.

Hitit ve Friglerden sonra Tokat yöresi, genç Asur kolonileri ve Urartuların hâkimiyetine girer. M.Ö V. Yüzyılda Pontusların hâkimiyet kurmaya çalıştıkları sırada M.Ö.323 yılında, Makedonyalı Büyük İskender'in ölümü ile toprakları parçalanmış ve M.Ö. 301 yılında Amasya ve Tokat çevrelerini eline geçiren I. Mithridates, burada Pontus Devleti'ni kurmuştur.

Asıl merkezleri Amasya ve Çevresi olan Pontuslular bu dönemde, Tokat'ı etki alanları içinde bulunduyorlardı. İl merkezinin 8 km kuzeydoğusundaki Gümenek'in Pontuslular döneminde, Orta Asya'dan kopup gelen Kumanlar tarafından kurulduğu, bu yüzden buraya koman şehri anlamında Komana Pontica denildiği günümüz tarihçilerince de telaffuz edilmeye başlanmıştır.

Gümenek ve çevresi milattan önceki 3. ve 2. yüzyıllarda da Kapadokya'ya yakın olması dolayısıyla Pontus ve Kapadokya devletlerinin hâkimiyet alanı içinde varlığı sürdürmüştür.

Pontus hükümdarı VI. Mithridates ile Romalılar arasında uzun süren savaşlarda yöre zaman zaman, iki ülke egemenliğinde kalır. Sonunda Romalıların Mithridates'ı yenmesiyle güç durumda kalan Mithridates önce kendisini zehirler sonra da kılıcına yaslanarak ölür.

Yerine geçen oğlu II. Pharneke, Zile Savaşı (M.Ö.47)'nda yenilir. Galip olan Julius Sezar "Veni Vidi Vici" "Geldim, gördüm, yendim" sözlerini bu savaşın sonunda söyleyerek bütün yöreyi Roma topraklarının içine katmıştır. M.S. 34 yılında Komana-Pontus bölgesinin Roma'nın hâkimiyetine girmesiyle burası Roma'nın Pontus eyaleti haline getirilmiştir.

Bu dönemde Tokat (Komana), Zile, (Zela), Niksar (Neocaesarea), Sulusaray (Sebastopolis) kentleri Roma'nın en mamur kentleri idiler.

2.3.3. Türk devrinde Tokat

Malazgirt Savaşı'ndan sonra Danişmendli beyliği kurulan bölge 1175 yılında Selçuklulara bağlanmıştır. 1243 Köseadağ Savaşı sonrasında İlhanlı, 1335 sonrası Eretna, 1388'de Kadı Burhaneddin yönetimine giren şehir 1392'da Osmanlı topraklarına katılmıştır. Ankara savaşı sonrası bir süre Osmanlı idaresinden çıkan bölge 1413'te yeniden Osmanlı yönetimine girmiştir. 1863'te Sivas Eyaleti'ne bağlı nahiye, 1878'de Mutasarrıflık, 1920'de müstakil Liva, 1923 yılında ise il konumuna getirilmiştir.

3.Mevcut Durum Analizi

3.1.Ekonomik Yapı

İlin birinci sırada yer alan lokomotif sektörü tarımdır. İl yüzölçümünün yüzde 38'ini oluşturan tarım arazileri 382.330 ha büyüklüğündedir.

Gıda ürünleri ve içecek imalatı, tekstil ve hazır giyim imalatı, taş ve toprağa dayalı ürün imalatı, ağaç ürünleri ve mobilya imalatı, plastik ürün imalatı, metal eşya ve makine imalatı sektörlerinde imalat yapılarak ürünler yurtiçi ve yurtdışı pazarlara sunulmaktadır (*Kaynak:OKA Bölgesel İnovasyon Stratejisi*) Türkiye'de toplanan cevizlerin büyük bir kısmı Niksar'da kırılmaktadır.

İl genelindeki 5 adet Organize Sanayi Bölgesi (Merkez, Erbaa, Turhal, Zile, Niksar) vardır. 5 adet Organize Sanayi Bölgesinde 119 işletme 2.494 çalışan ile faaliyet göstermektedir. Tokat, Yazmacılar, Erbaa, Turhal, Niksar, Zile, Reşadiye Küçük Sanayi sitelerinde 8500 çalışanıyla 2.750 KOBİ yer almaktadır.

Tokat Teknoloji Geliştirme Bölgesi 2008 yılında kurulmuştur. GOP Üniversitesi ve Tokat Organize Sanayi Bölgesi'ne ait 16.500 m² alan tahsis edilmiştir. Bunun yanı sıra Tokat KOSGEB tarafından Tokat'a İŞGEM kurulması projesi yürütülmektedir ve 2013 yılında tamamlanması beklenmektedir. Tokat Organize Sanayi Bölgesi'nde yer alacak olan Tokat İŞGEM'de 28 iş yeri olacaktır.

Bunlara ek olarak ilde antimuan, krom, mermer, bentonit, kömür (linyit), kireç taşı, bakır, kuvarz, çimento, demir-demiroksit, manganez ve grafit yatakları mevcuttur.

Madenler içersinde mermer ön plana çıkmaktadır. Türkiye rezervinin % 20'sinin (1 milyar 200 milyon m³) Tokat'ta olduğu bilinmektedir.

Ekonomik yapı göstergeleri

Tokat'taki ekonomik yapıya ilişkin göstergelerin ortaya konulmasıyla, ekonomik durumunun genel özellikleri ve gelişme dinamiklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Kişi başına düşen GSYİH bakımından, Tokat'ın da yer aldığı TR83 bölgesi 15.sıradadır. Yıllar itibariyle bölgemizin GSYİH' den ve nüfustan aldığı payların verildiği aşağıdaki tabloya bakıldığında bölgemizin GSYİH ve nüfus paylarının düştüğü görülmektedir.

Tablo 2:TR83 Bölgesi GSYİ ve Nüfus Payları

	GSYİH	Nüfus Payı	GSYİH/Nüfus
1987	3,46	5,29	0,65
1988	3,50	5,21	0,67
1989	3,67	5,13	0,72
1990	3,51	5,06	0,69
1991	3,55	4,99	0,71
1992	3,54	4,93	0,72
1993	3,57	4,86	0,73
1994	3,39	4,80	0,71
1995	3,35	4,74	0,71
1996	3,37	4,68	0,72
1997	3,32	4,62	0,72
1998	3,43	4,56	0,75
1999	3,36	4,50	0,75
2000	3,21	4,44	0,72
2001	3,17	4,38	0,72

Kaynak: TÜİK, 2012

Bu durum 1987 ve 2001 yılında kişi başına düşen GSYİH verilerinin yer aldığı aşağıdaki tablodan da açıkça görülebilir.

Tablo 3: Bölge illerinde Kişi Başına Düşen GSYİH (Dolar)

	1987	2001
Amasya	963	1.439
Çorum	1.116	1.654
Samsun	1.239	1.680
Tokat	799	1.370
Türkiye	1.629	2.146

Kaynak: TÜİK, 2012

Tarım Sektörü

Tokat'ta Tarım sektörü kritik öneme sahiptir. İşgücünün yüzde 70'inin tarım sektöründe istidam edildiği Tokat'ta tarımın özel bir yeri vardır. Tokat'ın sahip olduğu farklı rakımlar ve bu rakımlarından kaynaklanan iklim özellikleri geniş bir ürün desenine olanak sağlamaktadır. Ancak verimlilik ve kalite açısından rekabette zorlanmaktadır. Buna rağmen TR83 bölge illeri incelendiğinde tarımsal üretimi dönem boyunca artan tek il Tokat olmuştur. Diğer üç ilde tarım sektöründe gerçekleşen küçülme sırasıyla, Amasya'da yüzde 15,9, Çorum'da yüzde 17,00, Samsun'da yüzde 18,1'dir.

Tokat'taki tarım sektörü istihdam açısından değerlendirildiğinde, tarım sektöründe çalışan nüfusun gittikçe azaldığı görülmektedir. TR83 bölgesinde, 2004 yılında tarım istihdamının yüzde 60,9'unu karşılarken, 2011 yılında yüzde 45,5' düşmüştür. Bu olumsuz tablodan Tokat'ta payını almıştır. Bölgede tarım sektöründe istihdam edilen 453 bin kişinin yüzde 59,6'sının ücretsiz aile işçisi ve sadece yüzde 2,65'inin ücretli olarak çalışması tarımsal faaliyetlerin çoğunlukla aile işletmeleri tarafından yürütülmekte olduğunu bir göstergesidir.

Tarım sektörünün gelir ve istihdam içindeki payı yıllar içinde düşse de Tokat için öne çıkan sektörlerin en başında gelmektedir ve Tokat ekonomisi için kilit rol oynamaktadır.

Tarım sektörü Tokat'ta öne çıkan ve ekonomide kilit rol oynayan bir sektör olmasına karşın, yapısal sorunlar nedeniyle, çiftçiler kendisi ve aile fertlerinin iyi bir yaşam sürebilmesi için yeterli geliri elde edememekte ve kırsal nüfus azalmaktadır. Tarım işletmelerinin çok küçük olması birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Kitlemel üretimler gerçekleşmediğinden ürün standardı ve kalitesi istenen düzeyde değildir.

Tokat'ta tarımsal işletmeler küçük ve çok parçalı yapıdadır. Bu işletmeler aile işletmesi özelliğindedir. İlde tarım işletmeleri genellikle bitkisel ve hayvansal üretimi birlikte yapmaktadır. Tokat'taki tarım miras yoluyla arazilerin bölünmesi gibi nedenlerle de giderek küçülmüştür.

Bu olumsuzluklara rağmen tarımsal verimliliği ve tarım ürünleri ihracatını artırmak için iyi bir potansiyel bulunmaktadır.

Organik tarım

Organik tarım, ekolojik sistemde yanlış uygulamalar sonucu bozulan veya kaybolan doğal dengeyi yeniden kurmaya yönelik, insana ve çevreye dost üretim sistemlerini içermekte olduğundan turizm için de önemli bir uygulamadır.

Tokat, hızla gelişen bir organik tarım sektörüne sahiptir.

Tokat'ta geleneksel olarak varlığını devam ettirmekte olan yerel pazarlar organik tarımsal üretim sistemlerinin sürdürülebilirliğini güvence altına almaktadır. Özellikle doğal koşullarda üretim yapan köylerde üretilecek sertifikalı ve katma değeri yüksek ürünlerle organik ürün üretimini artırmak ve hem Tokat'ta yaşayanlara, hem de gezginlere sunarak ekonomik refahı artırmak olanaklı görünmektedir.

Tablo 4:Türkiye ve Bölge'de Organik Tarım

	Çiftçi Sayısı	Üretim alanı (ha)	Üretim (ton)
Amasya	8	9	43
Çorum	-	-	-
Samsun	1.007	4.336	6.660
Tokat	162	5.388	935
TR83	1.177	9.764	7.639
Türkiye	42.460	614.618	2.905.755

Kaynak: TÜİK, 2012

Organik tarım konusunda Tokat'ın 935 ton üretimle bölgenin yüzde 12,23'ünü karşıladığı görülmektedir.

Sanayi

Tokat 1987-2001 dönemine ait verilere göre sanayi potansiyeli en yüksek ildir. Ancak ilde istihdama ve gelire büyük katkısı olan Tokat Sigara Fabrikası ve Tokat Yaprak Tütün İşletmesi gibi kurumların özelleştirme sonucunda kapatılması, sanayi potansiyelini olumsuz yönde etkileyen bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Turizm

Tokat ekonomik değerlerinin yanında bugüne kadar yararlanamadığı turistik ürünlere de sahiptir. Tokat tarihi, kültürel, jeolojik mirası, doğal güzellikleri ve değerlerini koruyarak bugüne kadar taşıyan ender bir Anadolu kentidir.

Tokat bir taraftan çok zengin tarihi ve kültürel mirasa sahipken, diğer taraftan coğrafi ve turizm açısından değerlendirilebilecek çok sayıda alternatif turizm olanakları sunmaktadır.

Yörede, tarih, kültür, doğa, mağara, yayla termal, eko-turizm unsurları bulunmaktadır. Tokat'ta 4 yıllık bir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu'nun ve Turizm Lisesi'nin bulunması sektör gelişimi için önem taşımaktadır.

Tokat'ta tarih ve kültür bakımından öne çıkan turizm değerleri "Tokat İli ve İlçeleri Kültür ve Doğa Mirası" başlığıyla EK-1'de verilmiştir.

Tokat merkez ve ilçeleri, Türkiye içerisinde turizmden yeterli payı alamamaktadır.2011 yılı verilerine göre turistlerin TR83 Bölgesi'ndeki tesislere giriş sayısında bölge Türkiye'nin 1,26'sını oluşturmaktadır. Geceleme sayısında bu oran, 0,76'ya düşmektedir. Türkiye rakamlarıyla karşılaştırıldığında bölgeye gelen az sayıdaki turist aynı zamanda bölgede çok fazla konaklamadığını göstermektedir. Yabancı turistlerin konaklamasında bölgeyle ülke arasındaki fark, daha önemli hal almaktadır. Türkiye'de yabancı bir turist 3,9 gece kalırken, bölgede 2 gece kalmaktadır. Dolayısıyla Türkiye'yle karşılaştırıldığında bölgenin, yabancı turistler için bir varış noktası değil, geçiş noktası olduğu görülmektedir.

Tablo 5: TR83 Bölgesi ve Türkiye; Turistlerin Tesise Giriş, Geceleme Sayıları ve Ortalama Kalış Süreleri,2011

İLLER	TESİSE GİRİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Amasya	8 040	110 900	118 940	12 264	179 113	191 377	1.5	1.6	1.6
Çorum	5 302	167 595	172 897	9 371	379 302	388 673	1.8	2.3	2.2
Samsun	9 325	222 007	231 332	22 422	362 282	384 704	2.4	1.6	1.7
Tokat	780	182 110	182 890	2 200	221 785	223 985	2.8	1.2	1.2
TR83	23 447	682 612	706 059	46 257	1142 482	1188739	2.0	1.7	1.7
TR83/TR	0.09%	2.28%	1.26%	0.05%	2.09%	0.76%	0.5	0.9	0.6
Türkiye	26110532	29915244	56025776	101551112	54683603	156234715	3.9	1.8	2.8

Kaynak: T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı 2012

Bölgedeki konaklama tesis sayısı, Türkiye'nin 1.69'unu oluştururken, bu oran oda ve yatak sayısında yüzde 1'in altına düşmektedir. Doluluk oranları incelendiğinde ise Türkiye'de yüzde 50 civarında olan tesis doluluk oranının bölgede yaklaşık yüzde 35 olduğu görülmektedir. Tesis başına düşen yatak sayısına bakıldığında, Türkiye genelinde bu sayının 120,9, bölgede ise 61,2 olduğu görülmektedir. Buradan da anlaşıyor ki, bölge, Türkiye'ye göre düşük yatak kapasiteli tesislere sahip olsa da, bu tesislerin doluluk oranları daha düşük seviyededir. Bu da, tesislerin yatak kapasitelerinden çok kalitelerini daha üst seviyeye çıkartmaları ve tanıtımlarını daha iyi yapmaları gerektiğini göstermektedir.

Tablo 6: TR83 Bölgesi ve Türkiye; Tesis, Oda ve Yatak Sayısı 2010

İLLER	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI	TESİS BAŞINA YATAK SAYISI
Amasya	42	789	1 681	40.0
Çorum	30	1 233	2 478	82.6
Samsun	82	2 577	5 322	64.9
Tokat	25	763	1 476	59.0
TR83	179	5 362	10 597	61.2
TR83/TR	1.69%	0.91%	0.85%	
Türkiye	10 597	589 653	1 281 559	120.9

Kaynak: T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı 2012

Bölgede 5 yıldızlı otel eksikliği bulunmaktadır. 2012 yılı itibarıyla bölgede yalnızca biri Samsun biri Çorum olmak üzere iki adet 5 yıldızlı otel bulunmaktadır. Bölgede 5 yıldızlı otellerin de açılmasıyla bu alanda bir gelişme sağlanacağı düşünülmektedir. 2012 yılı ortasında Tokat'ta 4 yıldızlı bir otel açılmıştır. (Kaynak: OKATR83 Bölgesi Mevcut Durum Analizi)

Tokat, birçok turizm çeşidini ve olanağını içinde barındırmasına rağmen bu potansiyel rasyonel anlamda kullanılmamakta ve turizmden çok düşük bir pay almaktadır.

Tokat'ın özgün farklılıklarını öne çıkarması, destinasyon bazlı ürün pazarlama çalışmaları yapması ve tarihi, kültürel, jeolojik ve doğal zenginliklerini diğer alternatif turizm türleriyle bütünleştirilmesi cazibesini daha da artıracaktır. Tokat turizminin bu yönde bir çalışmayla geliştirilmesi, yöremizdeki turizm gelişim aksları üzerinde turizm yatırımı yapmayı planlayan yatırımcılar veya diğer alternatif turizm türlerinden de yararlanarak bu alanlarda yatırım yapmak isteyenlere de fırsatlar sunacaktır.

Tokat'ta turizm gelişimini sağlamak adına 2012 başında yapılan ve yaklaşık 3 ay süren geniş katılımlı turizm çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştaydan çıkan ve Çalıştay Sonuç Raporu'na da alınan sonuçlar şöyle özetlenebilir.

- İl Turizm Konseyi'nin Kurulması
- Verimliliğin sağlanabilmesi için gelişimin pazar gerçeğine dayandırılması ve bütüncül bir yaklaşımla turizm destinasyonu belirlenerek, destinasyon bazlı turizm pazarlaması yapılması
- Geniş çaplı ve profesyonel tanıtım yapılması
- Turizmde kaynak kitap eksikliğinin giderilmesi ve gerek tanıtımda, gerekse kaynak kitap hazırlanmasında kullanılmak üzere güncelleştirilmiş resim arşivi oluşturulması
- Toplumda turizm bilinci oluşturulması, farkındalık çalışmaları yapılması
- Konaklama tesislerinin sayısal eksikliğinden çok kalitelerinin daha üst seviyeye çıkarılması
- Turizm sektöründe istihdam edilecek nitelikli eleman yetiştirilmesi
- Tüm paydaşların ve halkın turizm geliştirme faaliyetlerine katılımlarının sağlanması
- Tüm turizm faaliyetlerinde ve markalaşmada kullanılmak üzere bir şehir logo/sembolün belirlenmesi
- Özellikle turizmde başat rol alması gereken belediyelerin, turizmde stratejik bir işbirliği yapmak suretiyle turizm çeşitlendirmesi yaparak, Tokat için bütüncül bir yerel turizm destinasyonunu oluşturulması
- Tokat'ın; Zile, Niksar ve Pazar başta olmak üzere, fuarlara ilçelerle beraber katılarak bölge turizmini daha iyi tanıtmaları
- Yurt içi ve dışı fuarlarda görev alacak personelin turizm

konusunda bilgi, birikim ya da uzmanlığının olması

- Alan Kılavuzların yetiştirilmesi
- Turizm gelişiminde öncü rol üstlenecek kurum ve kuruluşlarda çalışan personelle ilgili verimli bir düzenlemeye gidilmesi
- Ulaşım altyapısının tamamlanması ve iyileştirilmesi
- Yerli ve yabancı turistlerin harita, broşür, tanıtım kitapçığı gibi materyalleri ücretsiz olarak ve kolaylıkla bulmalarının sağlanması
- Özellikle yöresel tatların ve bunların yanında dünya mutfağından örnekler hazırlayacak, Türkçenin yanı sıra yabancı dilde yemek menüleri bulunduracak tesislerin, başlangıçta yerel yönetim desteği ile oluşturulması
- Tokat'a acilen kültür ve sanatsal etkinliklerin yapılabileceği bir kültür sarayının kazandırılması
- Tokat'ın içinden geçen Yeşilirmak'ın yapılacak inovatif düzenlemelerle turizme kazandırılması
- Tokat merkezdeki otopark sorununun çözülmesi
- İlde Gastronomi Turizminin geliştirilmesi için gerekli adımların atılması
- Tokat merkezde insanların vakit geçirebileceği yeni sosyal donatılar ve tesislerin yapılması
- Özellikle turizm odaklı yenilikçi göstergelerin artırılması
- Gelen yerli ve yabancı turistlere sunulmak üzere Tokat'ın turistik ve kültürel özelliklerini yansıtan, alışılmışın dışında, farklı bir illüstrasyonla hediyelik eşya hazırlanması
- Alt ve üst yapı eksikliklerinin giderilmesi, başta tarihi ve kültürel mekânlar olmak üzere çevrenin temiz tutulması
- Var olan turizm yerleşkelerine kaynak dağılımın, ideolojik körlük yaşanmadan, sürdürülebilirlik perspektifi içinde ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak planlanması
- Tokat merkez ve ilçelerde ortaya çıkan çarpık kentleşme ve yapılanmanın önlenmesi, bozulmuş kent ve mekânların iyileştirilmesinin yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde sağlanması, finansman dâhil, bunun için gerekli olan ihtiyaçların sağlanması yönünde siyasi otorite nezdinde gerekli girişimlerde bulunulması
- Kamu kurum ve kuruluşları başta olmak üzere, il özel idaresi, belediyeler, meslek odaları, STK'lar ve özel sektörün klasik uygulamaları ter ederek, inovatif uygulamalar yapması
- Termal turizmin geliştirilmesi
- Tokat merkezde temalı parklar ve eğlendirilen (rekreasyon) alanlarının oluşturulması
- Turizmle ilgili gelişme ve yatırım kararlarına dayanak ve veri sağlamak amacıyla, mekânın/yerleşmenin turizm profili, ziyaretçi sayısı, ziyaret nedeni, gelinecek ülke, ziyaret dönemi, kalış süreleri, seyahat etme koşulları, harcama miktarı, turizmin sosyal ve fiziksel etkileri, yerel turizmin hacmi ve geliri gibi sayısal sonuçları ölçecek araçlar ve metodolojilerin geliştirilmesi için gerekli adımların atılması buna yönelik bir veri bankası oluşturulması,

3.2. Sosyal Yapı

Nüfus dinamikleri

Tokat ili nüfusu 1965 yılından 2000 yılına kadar düzenli bir şekilde artmış ancak 2000 yılından itibaren düşüşe geçmiştir. Tokat 2011 yılında binde 15,5 oranında nüfus kaybetmiştir. 2011 yılında nüfus artış hızı negatif olmuştur. Aynı dönemde Türkiye'de nüfus artış hızı binde 13,49 olarak gerçekleşmiştir. (Kaynak: OKA TR83 Bölgesi Mevcut Durum Analizi)

Kişilerin sayım günü bulundukları yerde “de facto” yöntemine göre sayıldıkları genel nüfus sayım sisteminden Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)'ne geçilmesinin ve azalan doğurganlık oranlarının bu azalışta etkisi olduğu düşünülse de, bölge dışına yaşanan göçler göz ardı edilmemelidir.

Tablo 7: Tokat Nüfus gelişti

YIL	TOKAT	TR83
1965	495.352	2.022.594
1970	540.855	2.187.429
1975	599.166	2.375.933
1980	624.508	2.545.739
1985	679.071	2.745.274
1990	719.251	2.844.705
2000	828.027	2.999.460
2007	620.722	2.728.183
2008	617.158	2.719.954
2009	624.439	2.739.487
2010	617.802	2.740.686
2011	608.299	2.717.685

Kaynak: TÜİK, 2012

Yapılan araştırmalar göçe sebep olan en önemli etkenin ekonomik nedenler olduğunu ortaya koymaktadır. Tokat'ın verdiği göç aldığı göçten fazla dolayısıyla net göçü eksi değerdedir.

Tablo 8: TR83 Net Göç Hızı

	NET GÖÇ HIZI (binde)			
	2008	2009	2010	2011
Amasya	-7,76	-5,1	-5,95	-8,38
Çorum	-15	-16,6	-15,56	-13,5
Samsun	-4,23	-0,6	-7,48	-6,61
Tokat	-10,15	-2,5	-24,88	-11,06
TR83	-8,16	4,7	-12,82	-9,18

Kaynak: TÜİK, 2012

Bölge içinde ki iller arasındaki 2010 yılı net göç hızına bakıldığında aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farkın en fazla olduğu ilin Tokat olduğu görülecektir. 2012 yılında net göç hızına bakıldığında da aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farkın en fazla olduğu Çorum olduğu, bu ili Tokat'ın takip ettiği görülecektir. Göç, Tokat için sorun olmaya devam etmektedir.

Buna mukabil ildeki toplam yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasına oldukça yakındır. Bu da ekonomik olarak aktif olabilecek nüfusun hala varlığını koruduğunu göstermektedir.

Kentleşme oranları

Tokat yüzde 57,1 oranıyla TR83 bölgesinde kentleşme oranı en düşük ildir. Yakın coğrafyadaki Çorum 1980 yılında bölge içinde en düşük kentleşme oranına sahip il iken, 2009 yılında yüzde 64,8'lik kentleşme oranıyla en yüksek kentleşmeyi yakalamıştır. Tokat bu anlamda hem bölge ortalamasının hem de Türkiye genelinde Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Tablo 9: TR83 Kentleşme Oranları

	1980	1985	1990	2000	2009	2011
Amasya	37,5	41,5	41,5	53,8	63,3	65,29
Çorum	29,3	33,4	33,4	52,2	64,8	67,58
Samsun	34,2	36,9	36,9	52,5	64,2	66,13
Tokat	32,1	36,2	36,2	48,5	57,1	59,0
TR83	33,0	53,0	36,6	51,5	62,6	64,72
Türkiye	43,9	43,9	53,0	64,9	75,5	76,8

Kaynak: TÜİK, 2012

Bir şehrin turistik ürün olarak sunulmasında, o şehrin sahip olduğu turizm gizili, kaynakları ve değerleri yanında, şehrin imajı da son derece önemlidir. Kent imajı, şehrin turistik ürünlerinin pazarlanmasında itici güç olarak ortaya çıkar. Bir şehri diğerlerinden ayıran ve onu kimlikli kent yapan özgün farklılıklarından birisi de kentleşme olgusu ile kent ve kentlilik bilincidir. Bu anlamda Tokat, turizmin kentleşme olgusunu harekete geçirme etkisinden de yararlanarak kentleşme sürecini sağlıklı olarak sürdürebilir.

Ayrıca Tokat'taki turizm geliştirme çabalarının başarıyla sonuçlanması ve sürekliliğin sağlanması için farklı hizmet üretimlerine (yeme-içme, konaklama, alış-veriş, eğlence vs.) ihtiyaç duyulur. Bu ihtiyaçların sağlıklı bir şekilde karşılanabilmesi için bütüncül yaklaşımlarla, planlı, birbirleriyle uyumlu, çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Eğitim ve Sağlık

Eğitim, sağlık ve benzeri diğer değişkenler kullanılarak gelişmişlik araştırmasının sonuçlarına göre Tokat'ın yapılan güzel çalışmalara rağmen şimdilik eğitimde iyi göstergelere sahip olduğunu söylemek olanaklı değildir. Bu da, sürdürülebilir kalkınmanın temel taşlarından birisi olan eğitimin geliştirilmesi yolunda bölgede kat edilmesi gereken mesafeyi ortaya koymaktadır. Bu anlamda şu kadarını memnuniyetle söyleyebiliriz ki, TÜİK 2012 verilerine göre Tokat ilköğretimde okul başına öğrenci sayısı (Tokat 180-Türkiye 323) , öğretmen başına öğrenci sayısı (Tokat 17-Türkiye 21) ve derslik başına öğrenci sayıları (Tokat 23-Türkiye 30) itibarıyla Türkiye

ortalamasına bakıldığında başarılı bir ildir. Yine TÜİK 2012 verilerine göre Tokat Mesleki ve Teknik Ortaöğretim okullaşma oranları bakımından Türkiye ortalamasının üstündedir (Tokat: 37,86-Türkiye: 32,24)

Yüksek öğretim

Tokat yüksek öğretimde ve sağlıkta yükselmesiyle dikkati çekmektedir.

1992 yılında kurulmuş olan Gazi Osman Paşa Üniversitesi'nde 8 adet fakülte bulunmaktadır. Bunlar; Eğitim, Fen-Edebiyat, Güzel Sanatlar, İktisadi ve İdari Bilimler, Mühendislik ve Doğa Bilimleri, Tıp, Ziraat, İlahiyat ve Dış Hekimliği Fakülteleridir.

Üniversitenin 4 yıllık 7 adet yüksekokulu bulunmaktadır. Bunlar; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Tokat Sağlık Yüksek Okulu, Zile Dinçerler Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Devlet Konservatuvarı, Niksar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Turhal Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu, Erbaa Sağlık Yüksekokulu ve Yabancı diller Yüksekokuludur.

Yine Üniversite'de 14 adet meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Ayrıca 4 adet enstitü ve 11 adet Araştırma ve Uygulama Merkezi üniversite bünyesinde araştırmalarına devam etmektedir.

Gazi Osman Paşa Üniversitesi, 44'ü profesör, 53'ü doçent, 201'i yardımcı doçent toplam 809 öğretim elemanı (Kaynak TÜİK,2012) ile TR83 Bölgesi'nde Samsun'dan sonra gelen bir üniversitedir. Tokat'ı Çorum ve Amasya illeri takip etmektedir.

Tablo 10: Tablo Öğretim Elemanı Sayısı ve dağılımı (2009/ 10 öğretim yılı)

	Amasya	Çorum	Samsun	Tokat
Toplam Öğretim Elemanı	185	318	1717	809
Profesör	4	17	227	44
Doçent	1	20	135	53
Yardımcı Doçent	47	81	393	201
Diğer Öğretim Elemanı	133	200	962	511

Kaynak: TÜİK, 2012

Gazi Osman Paşa Üniversitesi, yayımlanan yayın sayısında TR83 bölgesindeki üniversitelerin (Samsun-Amasya-Çorum-Tokat) arasında ikinci sıradadır. Öğretim üyesi başına yayım sayısında ise Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi ile arasındaki farkın oldukça azaldığını görmekteyiz. Türkiye'deki 131 üniversite arasında bölgemizde yer alan Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi yayımlanan yayınların sayısına göre 11.sırada, Gaziosmanpaşa Üniversitesi 47.sırada yer alırken, yayımlanan yayınların öğretim üyesi başına düşen

sayısına göre ise Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi 21, Gaziosmanpaşa Üniversitesi 23.sırada yer almaktadır.

Sağlık

Ülke genelinde olduğu gibi Tokat' ta da sağlık hizmetlerinin büyük bir kısmı merkezi yönetim tarafından sağlanmaktadır. Tokat'taki en büyü hizmet sağlayıcı Sağlık bakanlığı ve Üniversitedir.

2010 yılı bölge verilerine bakıldığında Tokat'ta 14 kamu, 1 üniversite ve 1 özel olmak üzere toplam 16 hastane bulunmaktadır. TR83 bölgesinde yüz bin kişi başına toplam hastane yatak sayısı 288 iken Türkiye'de bu sayı 250'dir. Bölgede bu göstergede en yüksek değere sahip il Tokat'tır.

Sonuç

Göstergelerden ve saha çalışmalarından da anlaşılmaktadır ki, Tokat sanayi katma değerinin ülkenin toplam sanayi katma değerindeki payı oldukça düşüktür. Tarımsal üretim şehirde öne çıkan bir sektördür. Ancak gerek tarım, gerek tarıma dayalı sanayi ve gerekse diğer sanayi kollarında rekabet edebilirlik düzeyinin artırılması için hem mevcut sektörlerde verimliliği ve katma değeri yükseltecek faaliyetlere yönelmek, hem de endüstriyel tarım başta olmak üzere ileri teknolojinin ve kullanımının özendirilmesi gerekmektedir.

Bununla beraber, Tokat'taki en önemli sektör olan tarım ve tarıma dayalı sanayi konusunda tüm eksiklikler ve güçlü yanlar göz önüne alınarak, tarım sektöründe önemli gelişmeler kaydedilebilir.

Bunun yanında yapılan araştırmalar göstermektedir ki, Tokat'ta turizm şarttır ve sahip olduğu turizm ürünlerinin koruma-kullanma dengesi gözetilerek, ekonomik çıktılarına dönüştürülmesi halinde, turizm sektörü tarımdan sonraki önemli ikinci kalkınma alanı olarak öne çıkabilir.

Bu bakımdan, yörede meydana gelen ekonomik yetmezliğe ve istihdam sorununa çare olması bakımından turizm sektöründe de ilerlemenin sağlanması için etkin politikalar üretilmesi önem arz etmektedir. Ekonomik yapının güçlendirilebilmesi, toplumun refahının yükseltilmesi açısından Tokat'ın sahip olduğu değerler, diğer turizm kaynakları ile birlikte harekete geçirilerek başarı sağlanabilir.

4. Stratejik yaklaşım

Hatırı sayılır ölçekte turizm ürünlerine (potansiyeline) sahip olunsa da, turizmde plansız ve günü birlik yöntemlerle hareket ederek rekabet edebilmek ve başarılı olmak mümkün değildir.

Turizmde rekabet edebilmek ve başarılı olabilmek için sağlam ve bilgi temelli teoriklere, kısa, orta ve uzun vadeli stratejilere ve bu stratejilerin bütüncül yaklaşımla uygulanması ve takip edilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Hazırlanan Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı, Tokat'ın gelecekte yer alacağı pozisyonu belirlemeye yönelik süreci kapsamaktadır. Plan, eylemlerin uygulanması, paydaş tatmini, paydaşların katılımı, ürün, hizmet ve kurumsal kimliğin geliştirilmesi, sürekli iyileştirme ve performans gözlemleme (sonuçlara yönelik performans ölçümlerinin kullanılması) faaliyetleriyle bütünsel bir hale getirilerek temellendirilmiştir.

Söz konusu Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı'nın başarılı bir şekilde yürütülmesi için, üst düzeydeki yönetimin (Valilik makamı, il özel idaresi, il ve ilçe belediye başkanları, üniversite, ilgili il müdürlükleri, meslek odaları, sivil toplum örgütleri, yerel medya, sektör temsilcileri, turizm gönüllüleri vs) aktif katılımına ihtiyaç bulunmaktadır. Eylem planı, üst yönetimin, her düzeydeki yönetici ve çalışanların ve paydaşların desteği ile kaynak ve zaman gerektirmektedir.

Hazırlanan Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı ilerlemenin en kolay yolu değildir; ancak zamanla ilerlemeyi kolaylaştıran bir role sahiptir. Çünkü Tokat'taki tüm paydaşların, toplumun ortak anlayışını yansıtmaktadır. Arzulanan, başarılı ve gerçekçi bir geleceği ortaya koymaktadır.

Bu eylem planında Tokat'ı turizm alanında başarıya taşımak için tüm paydaşların katkısının alındığı akılcı bir plan takvime bağlanmış, dinamik ve yoğun bir rekabetin yaşandığı turizm

sektöründe başarılı olmayı hedefleyen, sonuçların elde edilmesine yönelik bir stratejinin hazırlanması ve uygulanmasına temel oluşturacak bir yol haritası çizilmesi amaçlanmıştır.

Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı kısa, orta ve uzun vadeli bir bakış açısını içermekle beraber, stratejik hedeflere ulaşmaya yönelik periyodik yaklaşımları ve güncellemeleri içermesi nedeniyle esnek ve uyum sağlayıcı bir nitelik de taşımaktadır.

Bu stratejik planda Tokat'ın seçtiği destinasyon ve bu destinasyona bağlı olarak bir stratejik odak belirlenmiştir.

Yapılan tüm saha çalışmaları, anketler, bilgilenme ve bilgilendirme toplantıları ve turizmin geliştirilmesine yönelik bilgi temelli teoriklerden hareketle **Tokat'ın stratejik odağı, tarih- kültür turizmi, Jeoturizm ile doğa ve doğa sporları turizmdir.**

Tokat şehri öncelikli olarak söz konusu turizm alanlarında faaliyet göstermeli, bu turizm çeşitlerinin çok zengin alternatif turizm türleriyle entegrasyonunu sağlayarak turizmde başarıyı yakalamalıdır.

Burada unutulmaması gereken temel nokta, söz konusu stratejik planın adım adım izlenecek aşamaları olmasına karşın, doğrusal bir süreci içermeyeceğidir. Bazen herhangi bir eylemden elde edilecek sonuçlar, uygulayıcıları bir önceki aşamaya döndürebilir; çünkü koşullar ya da varsayımlar değişmiştir.

Bu nedenle, oluşturulacak İl Turizm Konseyi marifetiyle, eylem planının ilerlemesinin gözlenmesi, hedeflere ulaşmanın denetlenmesi ve periyodik olarak “Şimdi neredeyiz?” sorusuna verilen yanıtın değerlendirilerek stratejik planlamada kat edilen yolun baştan ele alınması gerekmektedir.

5.Tokat Turizm GZTF Tablosu

Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar
●Hitit, Frig, Pers, Pontus, Roma, Bizans, Selçuklu, Danişment ve Osmanlıyı birleştiren zengin tarihi miras ●Güçlü kültürel miras ●Zile şehir merkezinde yaklaşık 3500 adet tarihi Türk evi ile yaşayan Osmanlı şehri ●Zengin Flora ve faunanın varlığı ●Uygun iklimi ile uzun turizm sezonu ●Bozulmamış doğal yapı ●Doğa sporlarına uygun alanların varlığı ●Su sporlarına uygun Almus Baraj gölü ●Yamaç paraşütü sporuna uygun bir çok uçuş alanı ile Türkiye'nin önde gelen uçuş bölgesi olması ●900 adımda 900 yıllık tarihi görme imkanı sunan tarihi yapılar ●Kamunun turizme ilgisi ●Turizm altyapı çalışmalarının büyük oranda tamamlanmış olması ●Zengin Tokat mutfağı ●Eko turizme uygun alanların varlığı ●Türkiye'nin önemli mağaralarından Ballica Mağarasının varlığı ●Sağlık turizmine yönelik kaplıca ve yaylaların varlığı ●Tarihi eserlerin restorasyonun yapılması ●Gaziosmanpaşa Üniversitesi bünyesinde ve Milli Eğitim bünyesinde Turizm ve Otelcilik eğitimlerinin verilmesi	●Turizm faaliyetlerinin birlikte yapılmayıp, her ilçenin, her kurumun kendi çalışmalarını yapması ●Ulaşım altyapısının tamamlanmaması nedeniyle (Tokat-Niksar-Ünye) Kültür turları rotasının dışında kalması ●Tokat-Almus yolunun düzeltilmemesi nedeniyle su sporları ve Doğa turizmine ulaşımın güçlüğü ●Şehir merkezlerindeki tarihi yapıların yanında otopark bulunmaması ●Tanıtım ve pazarlama yetersizliği ●Özel sektörün (konaklama- yiyecek içecek işletmeleri) turizm çalışmalarına ilgisizliği ●Turizm girişimciliği kültürünün olmaması ●Yerel halkta turizm bilincinin yetersiz olması ●Bölgenin turist rehberi olmaması, profesyonel turist rehberlerinin bölgeyi tanımaması ●Turistik alanlarda yön işaret levhaları ve ışıklandırmanın olmaması ●Turizm altyapı yatırımı olarak değişik kaynaklardan projelendirilen tesislerin verimli çalıştırılmaması. ●Eko turizm konusunda girişimcilerin bilgisizliği ●Turizm sektöründe çalışacak nitelikli personel eksikliği ●Sivil toplum örgütlerinin turizm çalışmalarına katılmaması ●Bölge kültürünü yansıtacak kültür- sanat merkezlerinin yetersizliği ●Bölgeyi tanıttacak materyal yetersizliği ●Bölgede sosyal aktivite eksikliği

Fırsatlar	Tehditler
●Bütüncül turizmin sağlanabilmesi için Tokat Turizm Konseyinin en kısa sürede kurulması ve faaliyete geçmesi ●Ulaşım yollarının yapılması konusunda çalışmaların devam etmesi ●Bölgede Turizm Bölgesi olarak yeni alanların tescil edilmesi ●Kamu tarafından bölgenin kalkınmasında turizmin öncelikli alan olarak benimsenmesi ve politik destek ●Bölgede Eko turizm master planının hazırlanmaya başlanması ●Tarihi evlerin restorasyonunda halkın ve kamu kurumlarının sorumluluk alması ●Kültür turizminin Türk turizminde öncelikli turizm alanı olarak belirlenmesi ●Doğu Karadeniz turlarının sayısının artması ●Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) gibi kurumların turizme verdiği desteklerin artması ve proje kültürünün gelişmesi ●Çevre illerde turizmin gelişmesiyle bölgeye gelen turların sayısının artması ●İl merkezi ve ilçelerinin turizme uygun olarak düzenlenmesi ●Birlikte çalışma kültürünün tanıtım ve pazarlamada gelişmesi ●Hediyelik el sanatları üretiminin ve üreticilerin sayısının artması ●Kaplıca turizmin geliştirilmesi ●Halkta turizm bilincinin geliştirilmesi için çalışmaların başlanması ●Bölgeyi bilen turist rehberlerinin yetiştirilmesi	●Turizm sektöründe çalışacak kalifiye personelin bölge dışında çalışması ●İlin ve ilçelerin turizm planlaması, tanıtımı ve pazarlaması konusunda birlikte çalışmaması, koordinasyon eksikliği ●Yeni yatırımların turistik değerlere ve çevreye zarar vermesi ●Amasya - Samsun tur rotasının seyahat acenteleri tarafından tercih edilmesi ile ilin tur güzergâhlarının dışında kalması ●Turist rehberi yetiştirme konusunda kanuni engeller ●Kültür turlarına olan ilginin azalması ●Kelkit vadisinde yapılan Hidroelektrik santrallerinin çevreye zarar vermesi

5. Tarihi, kültürel, jeolojik, doğal ve arkeolojik değerler

5.1.Mevcut turizm varlık ve değerleri

Tokat, alternatif turizm türleri de dâhil, turizm etkinliklerinin büyük bir kısmının yapılabilmesine olanak sağlayan çok zengin tarihi, kültürel, jeolojik mirasa, doğal güzelliklere, değerlere ve özgün farklılıklara sahip kimlikli bir kenttir.

Çalışma süresince, tüm çalışma gruplarının katkılarıyla Tokat genelinde (merkez dâhil 12 ilçede) EK-1'de gösterilen çok sayıda kültür ve doğa mirası değeri saptanmıştır. Bu değerlere 280'i tescilli, yaklaşık 3000'i tescilsiz sivil mimari yapı dâhil değildir. Bu değer ve varlıklar, diğer turizm türleri de göz önünü alındığında, Tokat'ın sahip olduğu yüksek turizm potansiyeline ve çok çeşit ve türde turizm ürününün varlığına işaret etmektedir. Tokat'ın sahip olduğu turizm değer ve varlıklarının listesi EK-1'de yer almaktadır. Söz konusu liste il merkezinden başlayarak ilçelerdeki eserleri de kısaca tanıtmaktadır. Prehistorik ve tarihi dönemlere; Hitit, Asur, Pers, Pontus, Helenistik, Roma, Bizans ve Türk dönemleri ait eserlere bu listede mümkün olduğunca yer verilmeye çalışılmıştır. Söz konusu liste www.facebook.com/Tokattuder adresinde de görülebilir.

Bu amaçla Tokat'taki turizm geliştirme çabalarının saptanacak destinasyon ve bu destinasyon imajı kavramı üzerinden yürütülmesi, bu destinasyon üzerinde yer alan yerleşkelerin sahip oldukları tarihi, kültürel, jeolojik miras ve doğal güzellikleri, alternatif turizm türleriyle entegre edilerek çevreye duyarlı bir turizm gelişimi sağlanmalı ve bu yolla ekonomik refahın sağlanması yaklaşımı göz önüne alınmalıdır.

Yapılan bilgilendirme ve bilgilendirme toplantılarında, Tokat'ta turizm pazarlamasında destinasyonların önemi, destinasyonlar paralelinde bir pazarlama stratejisinin belirlenmesi gerekliliği, paydaşlar ve özellikle de bu konuda en büyük rolü üstlenmeleri gereken belediyeler tarafından vurgulanmıştır.

Destinasyonların, turistlerin ihtiyaçlarının karşılanması için tasarlanan hizmetlerin ve etkinliklerin odağı(Cooper 1998) ve turizm açısından destinasyon imaj kavramı, bir ülkenin, yerleşkenin turistler açısından cazibe merkezi olmasına yarayan ve aynı zamanda turistlerin daha fazla harcama yapmalarını sağlayan, turistlerin belleğindeki resim ya da görüntü(Tunç 2001) olduğu düşünüldüğünde paydaşlar tarafından vurgulanan destinasyon imaj kavramının Tokat'ta uygulanması gerektiği açıktır.

Tokat, Karadeniz'den girildiğinde Niksar-Tokat-Pazar-Zile, Amasya'dan girildiğinde, Zile-Pazar-Tokat-Niksar şeklindeki bu destinasyon dışında kalan ve tali destinasyon olarak tanımlayacağımız ancak tarih, kültür ve doğa turizm değerleri açısından zengin ilçeleri de olan bir ildir.

Antik Sebastopolis şehrinin ve bir termal kaplıcanın bulunduğu Sulusaray, Almus Baraj gölünün bulunduğu Almus, termal kaplıca, Zinav Gölü ve av alanlarının bulunduğu Reşadiye, Horoztepe Höyüğü, Silahtar Ömer Paşa Camii'nin ve Lübnan Sedirleri'nin bulunduğu Erbaa ve tarihi eserlerin bulunduğu Turhal bu ilçelere örnektir.

5.2.Mevcut turizm durumu Tokat Turizm Destinasyonu

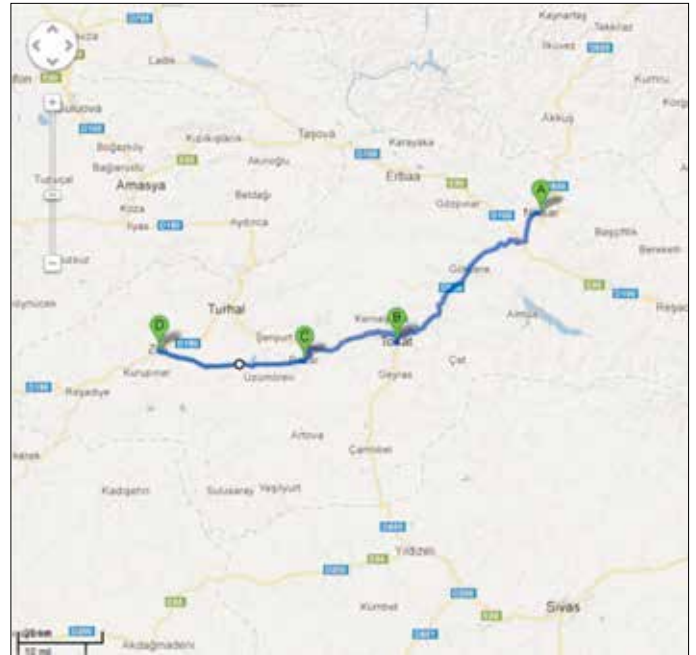
Tokat turizm açısından değerlendirilebilecek çok zengin kaynaklara sahiptir. Tarih, kültür, jeoloji, doğal zenginlikler, değerler, mağara, yayla, termal, eko ve agro turizm ile çok sayıda ve türde alternatif turizm unsurları bulunmaktadır.

Tokat'ta öne çıkan turizm değerleri yoğunluklu olarak

Niksar-Tokat-Pazar-Zile destinasyonu üzerinde yer almaktadır.

Söz konusu destinasyon ilkçağlarda Kral Yolu, daha sonraları İpek Yolu olarak kullanılan hat üzerindedir. Bu destinasyonda yer alan yerleşkeler, zengin tarihi, kültürel, jeolojik mirasa, doğal güzelliklere, alternatif turizm türlerine ve özgün farklılıklara sahip şehirlerdir. Destinasyon bir uçtan bir uca 123 kilometredir.

Turizmde, bir gezginin, bir yerleşkeyi ziyarete yönelip yönelmemesini sağlayan bazı süreçler söz konusudur. Bu süreçler, öncelikle yerleşke ile ilgili çok fazla ve çeşitte deneyim yaşayıp yaşayamayacağı ile başlamakta, daha sonra zihninde oluşan bir imgeyle (imaj) ve imgenin neticesinde oluşturulan bir tutumla devam etmekte, son olarak da sahip olunan tutumla örtüşen bir davranış olarak noktalanmaktadır. Bu nedenle Tokat genelinde turist odaklı bir turizm ürünü oluşturulması ve turizm faaliyetlerinin çok fonksiyonlu geliştirilmesi gerekmektedir.

Tokat Turizm Destinasyonu
Niksar-Zile 123 km (Niksar-Tokat: 56,1 km / Tokat-Pazar: 28,5 km / Pazar-Zile: 36,9 km)

5.3.Tokat'ta öne çıkan turizm değerleri (Tokat Yöresinin Turizm açısından öne çıkan farklılıkları, ayırt edici özellikleri)

Tokat, sahip olduğu tarihi, kültürel, jeolojik mirası, doğal güzellikleri ve değerleriyle, turizm açısından değerlendirilebilecek çok zengin bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyele içinde barındıran Tokat'ta, tarih, kültür, jeolojik yapı, mağara, doğa,

yayla, flora botanik, yamaç paraşütü, okçuluk, dağcılık, av, termal, kuş gözlemciliği, İpek Yolu, inanç, akarsu, doğa sporları, foto safari, tarım-çiftlik turizmi, doğa turizmi ve eko-turizm çeşitleri, turizm çeşitlendirilmesi bağlamında da önemli avantajlar sunmaktadır.

Tokat, TR83 bölgesinde yer alan şehirlere (Amasya, Çorum, Samsun) oranla en fazla tarihi mirasa sahip bir şehir olarak ortaya çıkmasının yanında, kendine özgün farklılıkları olan “kimlikli bir kent” olarak da öne çıkmaktadır. Tokat'ın hemen her bölgede, şehirde bulunabilen tarihi, kültürel mirasın, doğal güzelliklerin dışında da özgün farklılıkları bulunmaktadır.

5.3.1.Tokat'ın farklılıkları

1) Tarihte Bilinen İlk Su Değirmenleri: Tokat (Niksar İlçesi)

dünyada endüstrinin ilk başladığı yerdir. Niksar, insan ve hayvan gücü kullanmadan, teknolojinin yardımıyla (dikey milli su değirmenleri) suyu kullanarak buğdaydan un elde edilen ilk yerdir. (İlk çağın ünlü coğrafyacısı Strabon'un yazısına göre; Roma, Bizans ve Yunanlılardan önce tarihte bilinen ilk “Dikey milli Su Değirmenleri” M.Ö.1. yüzyılın sonlarında Anadolu'nun kuzey kesimindeki Caberia'da-Niksar'da Lycus-Kelkit Çayı üzerinde Mithridates-Pontus Krallığına inşa edildiğini yazar. Belgeye dayalı olarak varlığı bilinen en eski su değirmeni budur) Romalılar bu teknolojiyi Roma'ya götürmüşler ve “Buğday İmparatorluğu” olarak anılmışlardır. Oluşan su kültürüne bilim adamlarının, kültür gezginlerinin ve yeni nesil turistlerin ilgi duyması turizme hareket sağlayacak önemli bir farklılıktır. Mart 2012' de İstanbul'da düzenlenen “Dünya Su Günü”nde dünyanın dört bir ayından gelen bilim adamlarının Niksar'ı ziyareti bu ilgiye bir örnektir.

2) Anadolu'daki İlk İdareci Mektebi:

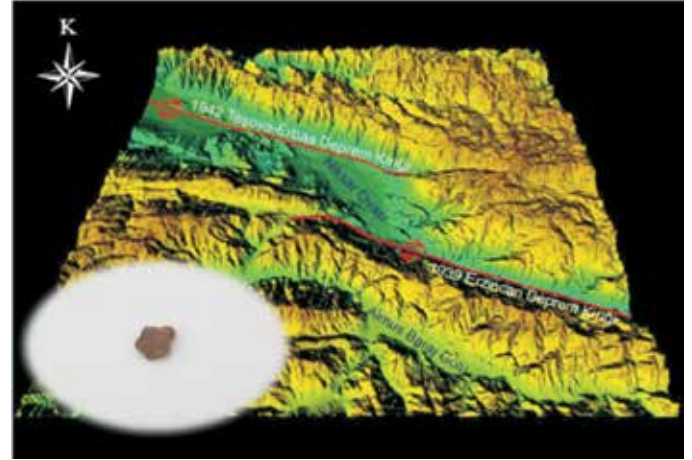
Tokat-Niksar Danişmendli Devleti'ne başkentlik yapmış, Taceddinoğlu Beyliği'nin merkezi olmuş bir şehirdir. Bilindiği gibi tarih boyunca başkentler yüksek kültür üretilen yerler olmuşlardır. Bu yüksek kültür nedeniyledir ki, Türklerin Anadolu'ya gelişlerinden itibaren 1210 yılında ilk idareci mektebi Niksar'da açılmıştır.

3) Anadolu'daki İlk Tıp Medresesi:

Yine bu kültür nedeniyledir ki, Anadolu'daki ilk tıp eğitimini veren Yağbasan Medresesi buradadır. Bu yüksek kültür Milli Mücadele yıllarında da ortaya çıkmış ve Niksarlılar memleketlerini işgal eden düşmanlara karşı Anadolu'daki ilk mitinglerden birini gerçekleştirmişlerdir. Bu yüksek kültürün yansımaları bugün de eğitim alanında devam etmektedir.

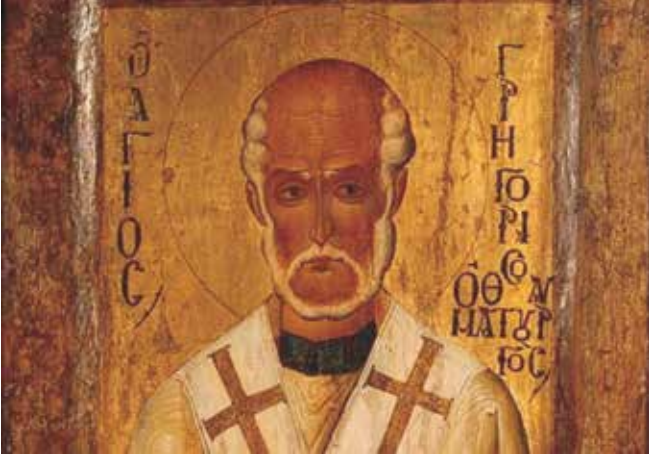
4) Jeolojik Miras-Jeoturizm:

Tokat, doğa, doğa eğitimi, jeolojik mirasın varlığı ve korunması ihtiyacını birlikte karşılayan olağanüstü bir turizm çeşidi olan jeoturizm varlıklarının en ilginç olanlarını barındıran bir şehirdir. Niksar'dan başlayarak Ballica Mağarası'na kadar jeoturizm objesi noktalar / jeositler göreceli ilgi çekicidir. Örneğin, Ayvaz maden suyu, Efkerit mağarası, 1939 ve 1942 deprem kırıklarının uçları, Çamiçi Yaylası, Ballica Mağarası... Bütün dünyanın tanıdığı; Jeolojik Miras listemizdeki “Kuzey Anadolu Fayı-KAF” pek çok il ve ilçeden geçmekle beraber en iyi gözlemlendiği yer Niksar'dır. Tüm dünyada ender bulunan “fay boyu volkanizması”nın ürünleri de buradadır. Bu jeolojik oluşumun içinde yer alan Efkerit Vadisi'ndeki Mühür Kesen Türbesi'nde bulunan ve mühüre benzeyen oluşumların da bu mirasın kalıntıları olduğu bilim adamları tarafından ifade edilmektedir. Bu jeolojik miras Erbaa'dan başlayarak Ballica Mağarası'na kadar uzanmaktadır. Söz konusu jeolojik mirasın gezginlerin deneyimine sunulabilmesi için TUDER tarafından, Ankara Üniversitesi ve onun bünyesinde kurulan Jeolojik

Mirası Koruma Derneği (JEMİRKO)'ne hazırlattırılan avan projenin uygulamaya alınması hususu eylem planına dahil edilmiştir.

5) Kilisedeki İlk Hiyerarşi:

Niksar rahibi Katolik aziz ve Yunan Kilisesi'nin babası olarak adlandırılan Gregory Thaumaturgus'un 240 yılında Niksar'da doğması, Niksar'ın ilk papazı olarak Amasya Papazı Phoedimus tarafından kutsanması, bu olayın kilisedeki ilk hiyerarşinin büyümesi olarak tanımlanması, Hristiyanlığı örgütlemesi ve burada piskoposluk merkezini kurması

ve Thaumaturgus Kilisesi'nin kazı çalışmalarıyla ortaya çıkarılması Tokat'a bu önemli ayrıcalıklardan birisini daha eklemektedir.

6) Türkiye'nin İkinci Büyük Kalesi:

Türkiye'nin ikinci Büyük Kalesi olan Niksar Kalesi, Tokat'ı bu yönüyle de farklı kılmaktadır. Maduru ve Çanakçı dereleri arasında yükselen tepe üzerinde, dış, orta ve iç surlarla korunan kale Roma döneminde bir akropol durumundaydı. Kalenin inşa evresi Pontuslulara kadar uzanmaktadır. Kale'nin içerisinde, hamam, kilise, zindan gibi yapılar bulunmaktadır. Niksar'ın yoğun ziyaretçi alan alanlarından birisidir.

7) 900 Adımda 900 Yıllık Tarih: Türklerin Anadolu'ya gelişinden itibaren mimarlık adına ortaya koyulan 900 yıllık otuzdan fazla eserin bir çırpıda görülebileceği tek yer Tokat'taki Sulu Sokak'tır.

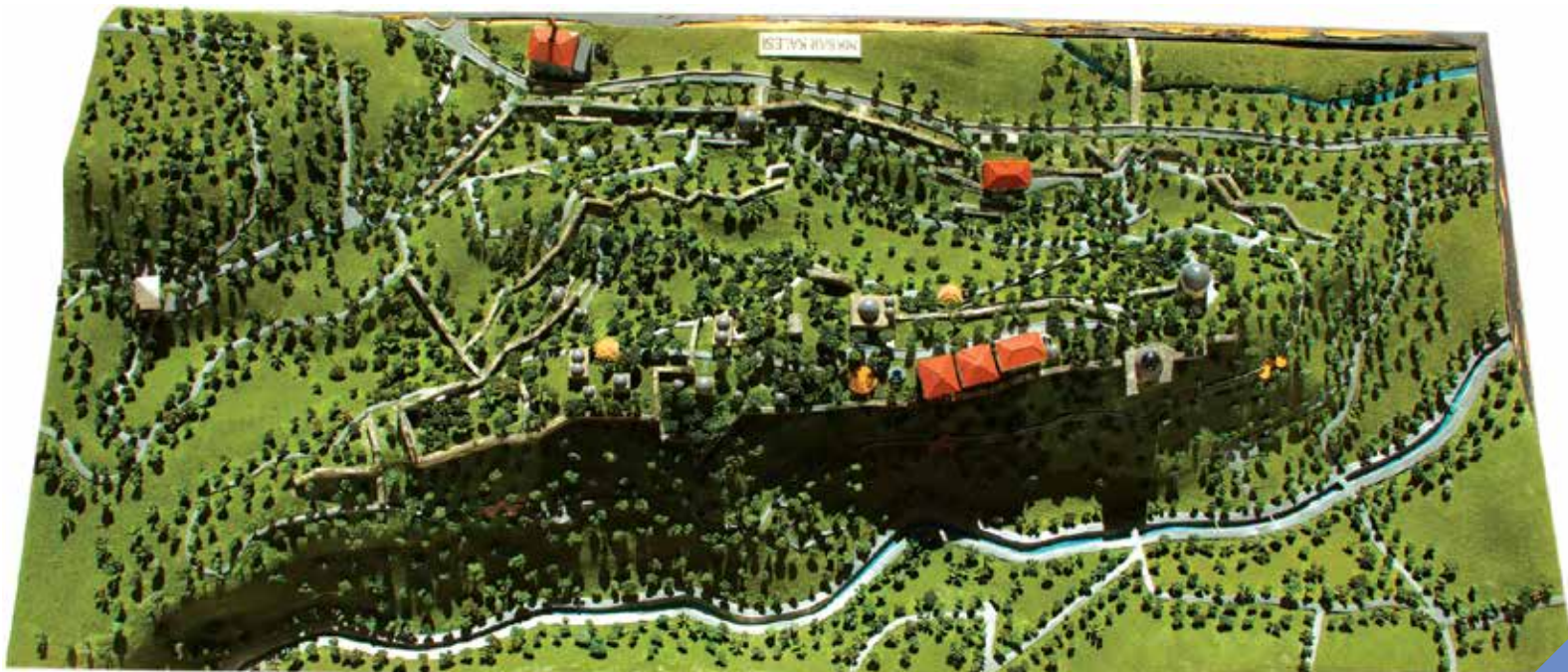
Sulu Sokak için kim ne diyor?

“900 Adımda 900 Yıllık Tarih” sloganıyla gezginlerin deneyimlerine sunulan Sulu Sokak için Tıp hocası, tıp tarihçisi, sanat tarihçi, minyatür ve tezhip üstadı, ebru zen, ressam, yazar, tarih araştırmacısı Ordinaryüs Prof. Dr. Süheyl Ünver Hoca “İstanbul'da, Konya'da, Bursa'da ve Edirne'de bulunmayan en güzel eserler inanın bana Tokat'ta... Vaktiyle İbni Kemal, Molla Hüsrev, Molla Lütfi, Plevne kahramanı Gazi Osman Paşa, Şeyh Emin Efendi gibi büyüklerin vatanı olan Tokat, meğerse ne imiş?! Anadolu'da en çok abidesi olan bir şehir... Hani Selçuklularla Osmanlılar adeta yarışa girmişler. Birinden birisi bir tane fazla ama hangisi doğrusu sayamadım. Açık konuşayım bu eserler 300 ile 800 yaş arasında birer Tokat azizi” diyor.

Sulu Sokak destinasyonundaki en eski eser 861 (1157) yıllık Çukur Medresedir. Çukur Medrese; birisi Basra, birisi Niksar'da (Yağıbasan) olmak üzere üç medreseden birisidir.

“900 Adımda 900 Yıllık Tarih” sloganı, çok kısa bir destinasyonda Osmanlı, Selçuklu ve Danişmend eserlerinden oluşan 30 eserin görüleceğini belirtmek amacıyla kullanılmaktadır.

Türkiye coğrafyasında bulunan iller içerisinde bu kadar kısa bir destinasyonda, bu kadar sayıda ve farklı dönemlere ait eserlerin görüleceği başka bir destinasyon tanımına rastlanmamıştır.

1 Meydan Camii	12 Deveciler Hanı
2 Gök Medrese	13 Alaca Mescid ve çeşmesi
3 Taşhan (Voyvoda Hanı)	14 Rüstem Çelebi Camii
4 Pervane Hamamı	15 Paşa Hanı
5 Yazmacılar Hanı	16 Paşa Hamamı
6 Halit Sokak	17 Tatar Hacı Camii
7 Ebubekir Paşa Türbesi	18 Kadı Hasan Camii
8 Ulu Camii	19 Ahi Paşa Mescidi
9 Katırcılar Hanı	20 Sultan Hamamı
10 Sulu Han	21 Kazancılar Mescidi
11 Sık Dişini Helası	22 Ali Tusi Türbesi
12 Arastalı Bedesten	23 Ali Paşa Camii ve Türbesi
13 Takyeciler Camii ve çeşmesi	24 Burgaç hatun Türbesi
14 Hisariye Medresesi	25 Ebu Şems Hanegahı Camii
15 Çukur Medrese	26 Ali paşa Hamamı

SEMERKANT MAHALLESİ

CAMİLİ-KEBİR MAHALLESİ

CEMALETTİN MAHALLESİ

HOCAAHMET MAHALLESİ

KABE-İ MESCİT MAHALLESİ

ALIPAŞA MAHALLESİ

GÜLBAHAR HAT MAHALLESİ

MEYDAN CAD.

YARAHMET MAHALLESİ

MESRUR GÜRGENÇ CAD.

HOCA AHMET CAD.

PLEVNE CAD.

MEYDAN YENİYOL CAD.

HIZARHANE CAD.

MİTHATPAŞA CAD.

YENİ HÜKÜMET CAD.

BEHZAT CAD.

BEHZAT CAD.

BEHZAT CAD.

BEHZAT CAD.

BEHZAT CAD.

BEHZAT CAD.

BEHZAT CAD.

BEHZAT CAD.

ÇEVREYOLU

GAZİ OSMAN PAŞA BULVARI

GAZİ OSMAN PAŞA BULVARI

GAZİ OSMAN PAŞA BULVARI

GAZİ OSMAN PAŞA BULVARI

GAZİ OSMAN PAŞA BULVARI

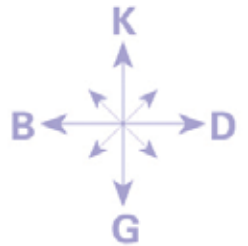
Bu şehirde, 900 adımda yıllık

tarihi eserlerin yer aldığı
eşsiz bir mekânı

**görmek
ister misiniz?**

6000 yıllık ömrü olan, bizden önce
tanımadığımız nice insanların
yaşadığı, medeniyetler kurduğu,
bugünlere birçok eserini bıraktığı
bir şehirde, Tokat'tasınız.

900 ADIM da yıllık tarih

Eser	Dönemi
1 Hatuniye Camii (Medyan Camii veya Zincirli Camii)	Osmanlı
2 Gök Medrese (Pervane Darüşşifası) Anadolu'daki açık avlulu ender medreselerden birisidir.	Selçuklu
3 Taşhan (Voyvodo Han)	Osmanlı
4 Pervane Hamamı	Selçuklu
5 Yazmacılar Hanı	Osmanlı
6 Halit Sokak	Osmanlı-Cumhuriyet
7 Ebubekir Paşa Türbesi (Komlekli Baba Türbesi)	Selçuklu
8 Ulu Cami	Osmanlı
9 Katırcılar Hanı	Osmanlı
10 Sulu Han	-
11 Sık Dişini Helâsı	Osmanlı
12 Arastalı Bedesten (Müze)	Osmanlı
13 Takyeciler Camii ve Çeşmesi	Osmanlı
14 Hisariye Medresesi	Osmanlı
15 Çukur Medrese	Danışmend
16 Deveciler Hanı	Osmanlı
17 Alaca Mescid ve Çeşmesi	Selçuklu
18 Rüstem Çelebi Camii (Güdük Minare)	Osmanlı
19 Paşa Han (Aslanlı Han)	Osmanlı
20 Paşa Hamamı	Osmanlı
21 Tatar Hacı Camii	Osmanlı
22 Kadı Hasan Camii	Osmanlı
23 Ahi Paşa Mescidi	Osmanlı
24 Sultan Hamamı	Osmanlı
25 Kazancılar Mescidi	Osmanlı
26 Ali Tusi Türbesi	Selçuklu
27 Ali Paşa Camii ve Türbesi	Osmanlı
28 Burgaç Hatun Türbesi	Selçuklu
29 Ebu Şems Hanegahı Camii	Selçuklu
30 Ali Paşa Hamamı	Osmanlı

8) VENİ VİDİ VİCİ (Geldim Gördüm Yendim): Tokat Zile ilçesi, tarihi ve kültürel anlamda özgün farklılıkları olan bir ilçedir. Roma İmparatoru Sezar'ın "Venı Vidi Vici" sözüyle anlatıldığı savaşın Zile'de yapılması ve bu kısa deyiş'in Zile'de söylenmesi, işlenmesi gereken önemli bir özellik olarak ortaya çıkmaktadır. **Diğer taraftan Zile Kalesi Anadolu'da bilinen tek yığma kaledir.**

9) Musalla Geleneği: Zile Uzun Çarşı'da asırlardır sürdürülen "Musalla" geleneği somut olmayan kültürel mirasımızın en güzel örneklerinden birisidir. Zile'de yüzyıllardır cenaze namazları camide değil, Uzun Çarşı'da oluşturulan "Musalla" da kılınmaktadır. Çarşının ortasında yer alan Musalla, Zile'de yaşayan herkesin uğrayacağı en son noktadır. Ölenin salası mahalle camisi ile Ulu Cami'de okunur. Şimdi belediye hoparlöründen de ilan ediliyor. Herkesin duyması sağlanır. Evi nerede olursa, olsun cenaze namazı muhakkak musallada kılınır. Cenazeyi Tümtümoğlu'nun çeneden döndürerek Musallaya götürmek adettendir. Uzun Çarşı'dan geçerken çarşı esnafı cenazenin salına girer. Bir süre omzunda taşıyarak cemaatle birlikte yürür. Dua okur. Veya musallaya kadar giderek cenaze namazını cemaatle birlikte kılar. Namazdan sonra kabristana götürülerek defnedilir. Başka şehirlerde görülmeyen Musalla geleneği Zile'de asırlardır yaşatılan eski güzel adetlerden biridir. Bu yüzden Zile'de cenaze namazları kalabalık olur. Bu başka yerlerde görülmeyen güzel bir gelenektir.

10) Sivil Mimari Zenginlik : Zile'de Mevcut halleriyle dahi turistleri cezbeden 3000 binin üstündeki sivil mimari yapı örnekleri restore edilerek, ikinci ve daha büyük bir Safranbolu olmayı bekliyor. 2013 yılından başlamak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca restorasyon programına alınan Zile

Evleri, Zile'yi bu yönüyle de bir cazibe merkezi haline dönüştürecektir.

11) Anadolu'daki üç ressamdan biri Nakkaş Emin ve Hristiyan inancı için de kutsal olan Şehy Nusrettin Köyü:

Anadolu'nun ilk üç ressamından biri olan Zileli Nakkaş Emin ve kalemkari süslemeleri bir turizm potansiyeli olarak değerlendirilmeyi beklemektedir.

Zile Tekke Köyü'nde (Bu köye Şeyh Nusrettin Köyü, Sarin Köyü ve Kırklar Köyü' de denilmektedir.) bulunan resimler 1858 yılına aittir ve Zileli Emin'in bilinen en eski resimleri olarak da değerlidir.

Anadolu türbelerinde duvar resmi yaygın bir uygulama değildir. Bilinen örneklerden biri Kayseri Karakaya Köyü Türbesi, diğeri İznik Kırğızlar Türbesi'dir. Bunlarda da çok az bir yer tutmaktadır. Bu yüzden Şeyh Nusret Türbesi hem türbe olması hem de değişik ve çok sayıda tasvir sunması bakımından ilgi çekicidir.

Nakkaş Emin'in eserlerine Merzifon Kara Mustafa Paşa Câmîi Şadırvanı'nda, Merzifon Sofular Câmîsi'nde de rastlanmaktadır. Merzifon'daki resimlerin 1875'de yapılmış olmasına karşılık bu türbedeki resimler 1858 yılına aittir ve Zileli Emin'in bilinen en eski resimleri olarak ta değerlidir.

Zile Musa Fakih Türbesi, Amasya II. Bayezid Külliyesi Şadırvanı, Amasya Gümüşlü Câmîsi, Merzifon Paşa Câmîsi, Tokat Yağcıoğlu Konağı, Zile Yeşilce Köyü Şeyh Eyük Türbesi, Tokat Latifoğlu Konağı ve Tokat Madımaklar Evi'nde bulunan resimler Zileli Emin'in üslûbunu yansıtmaktadır.

Şehy Nusrettin Köyü'nde, aynı zamanda Harzemli bir Türk alimi olan Şehy Nusreddin'in türbesi de bulunmaktadır.

Sarin Köyü ya da Kırklar Köyü'nde denilen köy Hristiyan inancına göre de kutsal bir yerdir.

Konuyla ilgili olarak Zileli Arkeolog Kâmil Yaşar PAŞAY, 'Sebaste'nin Kırk Şehidi 10 Mart 320 adlı makalesinde konu ile ilgili şu aktarmaları yapmıştır

M.S. 320 yılında Batı Roma İmparatoru Constantine, Doğu'nunki Licinius idi. Constantine'in baskısı altındaki Licinius, topraklarında Hristiyanlığı yasallaştırmayı kabul etti ve Constantine'in kız kardeşi Constantia ile evlilik anlaşması yaptı.

Fakat şimdi Licinius anlaşmayı bozdu ve Hristiyanlığı bastırmak için yeni bir girişimde bulundu. Askerlerine ölüm acısına rağmen Hristiyanlığı reddetmelerini emretti.

Bu emri, Sebaste'nin yakınında bulunan (şimdiki Sivas'ta) "XII. Gök Gürültüsü Tümeni'nde" (Legio Fulminata) 40 asker reddetti; tehdit edildiler, dövüldüler.

Bir akşam bu 40 askeri, çıplak vaziyette donmuş bir gölün üzerine bıraktılar. "Kaderlerinizi reddetmeye hazır olduğunuz zaman kıyıya gelebilirsiniz" dediler.

Onları vazgeçirmek için de kıyıda ateş yaktilar, battaniye, giyecek, sıcak su, sıcak yiyecek ve içecek bıraktılar. En genç askerin annesi de kıyıda; oğlunu kıydan destekledi.

Gece ilerlerken 39 asker bekledi, birisi kıyıya geldi. Fakat bu arada kıyıda nöbet tutan askerlerden birisi Hristiyanlara doğru gitti, elbiselerini çıkarıp koşarak onlara katıldı.

Onlar da buna izin verdiler. Böylece askerlerin sayısı yine 40 oldu. Sabah olduğunda hepsi ölmüştü. Bir kaynak, hayatta kalan bazılarının, şafakta bıçaklanarak öldürüldüğünü yazar.

Bu kahraman 40 asker vasiyetlerinde Zile yakınındaki Sarin Köyü'ne gömülmek istediklerini söylerler.

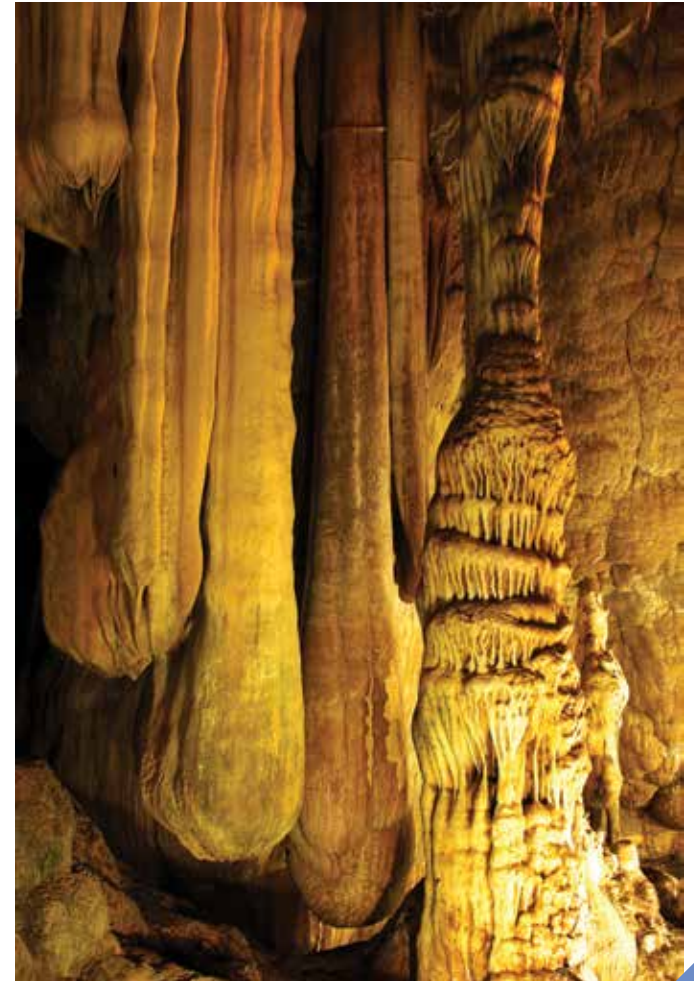
Cesetlerinin yakılmasından sonra kalan küllerin çoğunluğu Zile yakınındaki Sarin Köyü'ne götürülmüştür. Diğerleri birçok kilise ve inançlı insan arasında paylaşılmıştır.

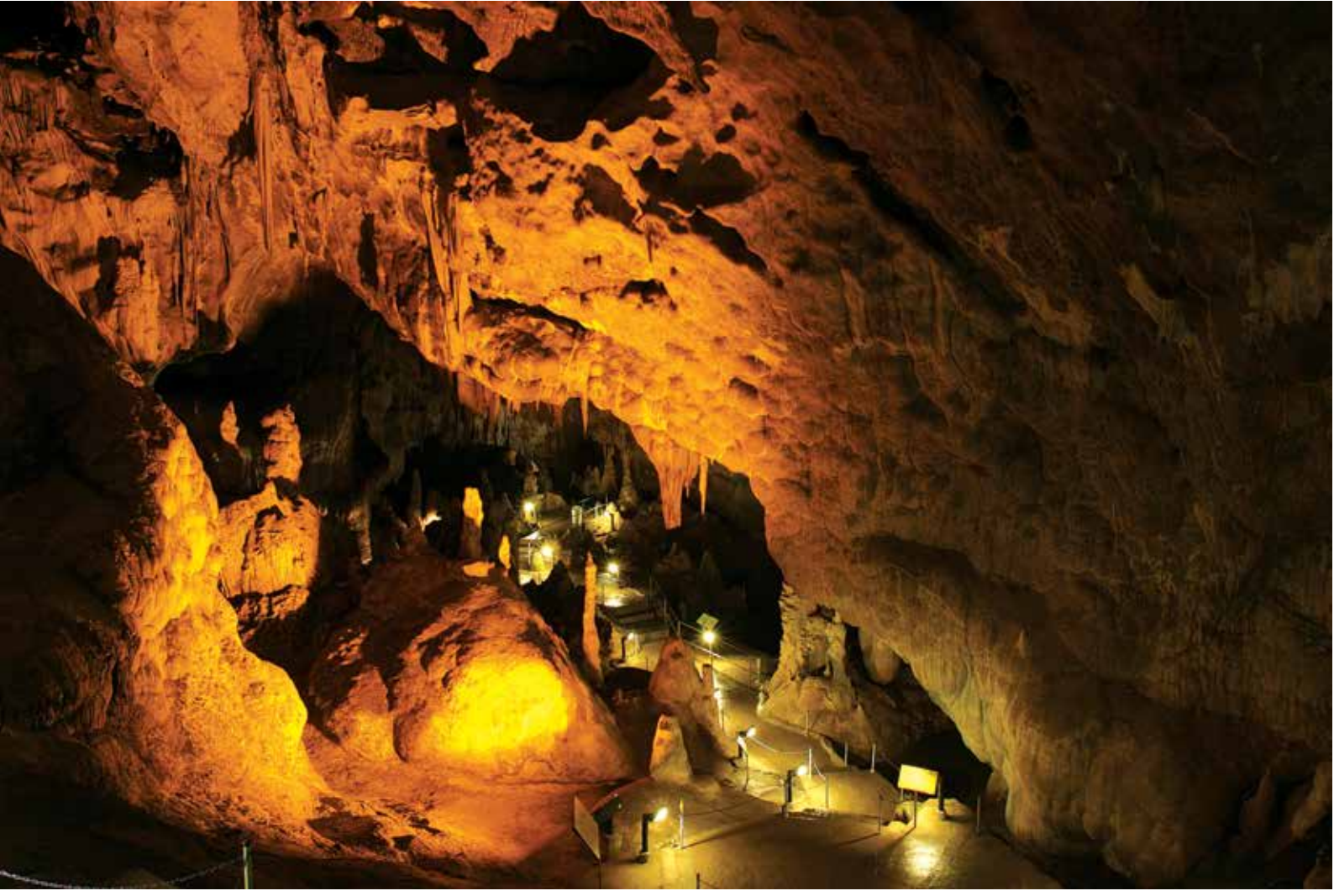
Sarin Köyü, eskiden "Kırklar Tekkesi" adıyla da bilinen Şeyh Nusrettin Tekkesi'dir.

Yunanlılar ve Ermeniler buraya hac için gelmekteydiler.

Burada eskiden bir Hristiyan Manastırı vardı. Bunun yerini sonra Şeyh Nusrettin'in Türbesi almıştır.

12) Ballica Mağarası:

Tokat Pazar ilçesinde bulunan, dünyanın en görkemli doğal müzelerinden birisi olan Ballica Mağarası, ziyarete açılan bölümleriyle gezenleri büyülemeye devam ederken, henüz ziyarete açılmayan ve keşfedilmemiş bölümleriyle gizemini korumayı sürdürüyor. Mağaranın ziyarete açılan bölümlerinde dolaşmak, her adımda hayrete düşüren, heyecan veren gizemli bir yolculuğa çıkmak gibi...

Tokat'ın 26 km güney batısında yer alan Pazar ilçesinin Ballica Köyü'ndeki mağaraya ulaşan 8 km'lik yol, antik Kral Yolu'na bağlanan Selçuklu Dönemi'ne ait bir köprü'nün yanından geçiyor. 1238 yılında Selçuklular Dönemi'nde yapılan Mahperi Hatun Kervansarayı'da Ballica Mağarası yolu üzerinde yer alıyor.

Ballica Mağarası kristalleşmiş kireç taşlarından meydana gelmiştir. Ziyarete açılan 8 salon gezilebilmektedir. Ballica Mağarası'nın birbirinden değişik oluşumları özgün görünümler yaratmaktadır. Ballica Mağarası'nda dünyada bilinen bütün mağara oluşumları ile özgün Soğan Sarkıtlar bir arada görülebilmektedir.

Ballica Mağarası büyümlü bir müze görünümündedir. Tüm güzergâhı boyunca çok miktarda ve iyi gelişmiş örnekleriyle gözlenen oluşumlar ve özellikle soğan sarkıtlar nedeniyle sahip olduğu jeomorfolojik zenginlik Ballica Mağarası'nı uluslar arası ölçekte benzerlerinden farklı kılmaktadır.

Ortalama sıcaklığı 18 C ve ortalama nem oranı yüzde 54 olan mağaranın bol oksijenli havası nefes almayı kolaylaştırmaktadır.

13) Kaz Gölü: Kuşların göç yolları üzerinde bulunan Kaz Gölü

turizm yoluyla ekonomik bir değere dönüştürülmeyi beklemektedir. Tokat'ın Pazar ilçesinde Pazar-Zile karayolu üzerinde Üzümlören mevkiindedir. Tokat il merkezine uzaklığı 39 km, Turhal ilçesine 19 km, Pazar ilçesine 11 km, Zile ilçesine 23 km' dir. Kuş çeşidi ve bikti örtüsü bakımından önemli bir yere sahip olan Kaz Gölü'nün kıyısında güneşin batışını seyredebilir, kuş gözetleme kulelerinde teleskopla, onlarca çeşit kuşu gözlemleyebilir, gölde sazlar arasında salla gezinti yapabilirsiniz.

Kaz Gölü, Yaban hayatı Geliştirme Sahası olarak sucul eko sisteme sahip olmakla beraber, yerli ve göçmen kuşların yuvalanma ve kuluçkalaşma alanıdır. Mevcut popülasyonda 108 çeşit kuş türü olmasına rağmen, yıl içerisinde aylar itibarıyla tür sayısında değişimler söz konusudur.

Sahada 14-15 Aralık 2002 tarihinde 69 farklı kuş türü, 1138 kuş,

26-27 Şubat 2003 tarihinde 35 kuş türü, 3119 toplam kuş, 5-6 Nisan 2003 tarihinde ise 74 kuş türü ile 5000 kuş gözlemlenmiştir.

Kuluçka dönemlerini Kaz Gölü'nde geçiren göçmen kuşların geçişleri Mart ayında başlar, mayıs başlarına kadar devam eder. Erken gelmiş kuşlar nisan sonu mayıs ayının ortalarına doğru ilk yavrularını çıkarırlar. Haziran ayının sonlarına doğru yavrular palazlanıp uçmaya hazır hale gelir. Temmuz ayı başlarında ilk göçler başlar ve devam eder. Kışı gölde geçirecek göçmen kuşlar eylül-ekim aylarında gelirler, ilkbahar ile birlikte havaların ısınmaya başlamasıyla kuzeye göç ederler.

Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nun, sulak alanların hem korunması hem de ekosistem açısından önemli olduğunu söyleyerek, Tokat Kaz Gölünün eko-turizm merkezi haline getirileceğini belirtmesi, eylem planındaki, buraya yakın yerleşimlerin eko-turizme uygun olduğu saptamasıyla da uyumlu olduğu görülmektedir.

14) Antik Sebastopolis Kenti:

Tokat'ın Sulusaray ilçesinde bulunan, iki Efes büyüklüğünde olduğu tahmin edilen ve MÖ.8 Mart 3 ile MÖ 9 Aralık 1 arasında kurulan Antik Sebastopolis şehri gün ışığına çıkmayı bekliyor. Bu tarihi mirasın yapılacak kazı çalışmalarıyla ortaya çıkarılması Tokat'ta turizme büyük bir ivme kazandıracaktır.

Sulusaray'da binaların yüzde doksanında antik döneme ait mimari malzeme kullanılmıştır.

Erken Hristiyanlık dönemine ait Asya'nın en büyük kiliselerinden birisi Sebastopolis'te inşa edilmiştir.

15) Anadolu'daki en eski Türk İslam Camii:

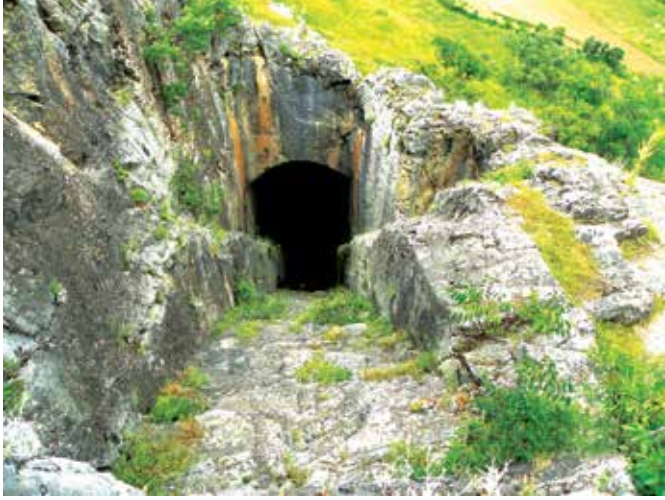

Danışmendli Hükümdarı Melik Danışmend Gazi tarafından XI. Yüzyılın ilk çeyreğinde (1086-1104) yaptırılan ve Tokat'ın Pazarcık Mahallesi'nde yer alan Garipler Cami (Danışmend Melik Gazi ve minaresinde yer alan yeşil sırrı tuğlalardan dolayı Yeşil Minareli Camii olarak da anılmaktadır) **1071 Malazgirt Zaferinden sonra bütün Anadolu'daki en eski Türk İslam**

camidir. Buhara yakınlarındaki 1040 tarihinde Karahanlılar tarafından yapılan Degaron Cami ile aynı plan tipine sahiptir.

16) İki Kaleli Şehir: Tokat iki kaleli bir şehirdir. Tokat il

merkezinin yaklaşık 5 km. güneydoğusundaki sarp bir tepe üzerine, doğal kayalıktan faydalanarak yapılan Çördük Kalesi Roma dönemine aittir. Surlarının büyük bir kısmı hala ayakta. Bünyesinde kaya mezarları, tüneller ve sarnıç bulunmaktadır.

17) Mevlevihane: Tokat'ta bulunan Mevlevihane, Selçuklu Hükümdarlarından IV. Kılıçaslan'ın 1260 yılında, Pervane unvanıyla görevlendirdiği ve "Tokat'a gitmek gerek, çünkü Tokat'ta iklim ve insanlar mutedil" diye iltifat eden Hazreti Mevlana'nın müridi olan Muine'd-din Süleyman'ın Pervane zamanında XII. Yüzyılda (1277 yılında bitirildiği tahmin edilmektedir.) Yapılmıştır.

Tokat'ta Mevlevîliğin ilk gelişim süreci, Mevlana'nın müridi olan ve Selçuklu Hükümdarlarından IV. Kılıçaslan'ın 1260 yılında, Pervane unvanıyla görevlendirdiği Muine'd-din Süleyman'ın çalışmalarıyla tanındığını söyleyebiliriz. Yaygınlaşması ise; Sultan Veled kızı Şeref Hatun'un müritlerinden, Mevlevî halifesi Konya'lı Arife-i Hoş-likaa'nın

çalışmaları, Tokat büyüklerinin de kendisine mürit olması sonucu gerçekleşir.

Bahse değer bir ayrıntı şudur. Tokat'ın Mevlevîlikle münasebeti Mevlânâ'nın henüz hayatta olduğu döneme rastlamaktadır. Ahmed Eflakî'nin naklettiği bilgilerden öğrendiğimize göre; Selçuklu Veziri Muineddin Pervâne'nin daveti ve Mevlânâ'nın müsadisiyle şeyh Fahreddin-i Irâkî Tokat'a gitmiştir. Adına bina ettirilen hangâhda şeyhlik yapan Fahreddin, bu bölgede Mevlevîliğin halk arasında yaygınlaşmasına hizmet etmiştir.

Bahse değer diğer bir ayrıntı da; I. Dünya Savaşı'nın ilâni zamanlarında yapılan asker sevkıyatı sırasında, savaşa gönüllü olarak katılmaları, önlerinde sancak ve bayrakları, başlarında şeyhleri bulunan 40-50 Mevlevînin özel elbiseleriyle Tokat Askerlik Şubesi önüne gelerek askere uğurlanışlarıdır. Bu olay Tokat'ta büyük bir coşku yaratmıştır. Bu yönüyle Tokat Mevlevîhânesi'nin millî mücadelede madden ve manen destek sağlaması dikkate şayandır.

18) Zile Aşiret (Beydilli) Türkmenleri; Zile; Aşiret (Beydilli) Türkmenlerinin en yaygın olduğu ilçedir. Zile'de 18 Köy; Acısu, Armutalan, Bacul (Yaylayolu), Butlu (Uzunköy), Çamdere, Çapak, Çayır, Elmacık, Emirdolu, Gölcük, Karacaören, Karşıpınar, Kervansaray, Kuruçay, Kuzalan, Üçkaya ve Yallakent(Gederük) Köyleri Aşiret (Beydilli) Türkmeni Köyüdür.

İlçede yaşayan bu öz be öz Türk Topluluğu, bölgelere göre çeşitli isimlerle anılırlar. Bazı yerlerde "Aşiret" veya "Sıraç", bazı yerlerde Hoca Ahmet Yesevi'nin lakabı olan "Hubyar" isminden gelmek üzere, "Hubyarlı" olarak da bilinirler.

Aşiret (Beydilli) Türkmenleri, dışarıya karşı aşırı derecede kapalı bir toplumdur. Anadolu'daki en katı ve tavizsiz Alevi Topluluğu olarak bilinirler.

Orta Asya Şaman Geleneğinden gelen cenaze adetleri:

Zile Aşiret (Beydilli) Türkmenlerinin bazılarında, Şamanist Orta Asya Türklerinden kalma bazı gelenekler hâlâ sürdürülmektedir. Cenaze mezara konmadan önce, altına yatak serilir. Yastığı konur. Cenaze, en güzel elbiseleri giydirilerek yatağa yatırılır. Üstüne yorganı örtülür. Yatağın çevresine, mevtanın en sevdiği eşyalar konur. Bunlar saz, giyecek, ziynet veya günlük kullanıma ait bazı özel eşyalar olabilir. Titizlikle sürdürülen bu gelenek yüzünden, cenazelerine yabancıları almazlar. Gizliliğe riayet için, cenazeyi bazen sabah erkenden, bazen ise gece hava karadıktan sonra defnederler. (DR.Orhan Yılmaz /Zile Aşiret-Beydilli- Türkmenleri)

Zile'deki adı geçen köylerin, kültür turizmi açısından bir çekim merkezi olabilmesi için, dışarıya kapalı yapının açılması ve Cenaze, Kurban Ritüellerinin kültür gezginleriyle paylaşılması gerekmektedir.

19) Zile Kerüzleri: Zile bir sular şehridir. Zile Yozgat'ın Bozok Kültürü, Amasya'nın Yeşilırmak Kültürü ve Tokat'ın Kelkit Kültürün esintileri ile oluşmuş çok renkli bir plato ve kültüre sahiptir. Kurak Bozok ovasından yeşil ırmağın zengin suyuna kavuştuğu alan olması nedeni ile Zile ye bir su kenti diyebiliriz. “Su gibi aziz ol”, “Su gibi ömrün uzun olsun”, “Yolun açık olsun su gibi ak git” Zilelilerin başlıca dualarıdır. Zile de sokak isimleri, semt isimleri suyun akışına göre adlanmıştır. Patırdak, Böngüldek, Çukur Pınar, Çay Pınar, Üçler Pınarı, Kepir Pınarı gibi.

Anadolu'nun en eski su şebekelerinden birisi olan kerüzler Zile' de yapılmıştır. Evlerin altından bir evden diğerine geçen su şebeke sisteminde yuvarlak tas şeklindeki kerüz taşından içme suları temin edilirdi. Orta Asya'daki Uygur Karızlarından esinlenerek yapılan Zile kerüzleri birkaç çeşme haricinde işlerliğini kaybetmiştir.

20) Tokat El Baskı Yazmacılığı:

700 yıllık geçmişe sahip olan Tokat El Baskı Yazmacılığı, “gelenekten geleceğe” sloganıyla modern giyime yeni bir ufuk getirmektedir. Geçmişte yalnızca başörtüsü, sofra altı bezi, yorgan yüzü, seccade olarak kullanılan Tokat Yazması, günümüzde göz alıcı renkleriyle günün zevkini yansıtan ve kadınlarımızın ve erkeklerimizin üzerini süsleyen birer etek, bluz, flar, yelek, gömlek, pantolon ve elbisedir. Kurulması planlanan “Yazmacılık Müzesi” ile el baskı kalıpları ve yazma sanatının güzel örneklerin ziyaretçilerle buluşturulması amaçlanmaktadır.

21) Hubyar (Ocağı) Sultan (Her yıl on binlerce insanın ziyaret ettiği Anadolu'daki 12 büyük ocaktan biri):

Hubyar Sultan Türkistan'dan (Orta Asya'dan) Anadolu'yu irşat etmek üzere önce Antalya bölgesine, sonra VARAY,a (Amasya Çengel' den Tekeli Dağına kadar olan bölge) ilk yerleştiği nokta KAZOVA -ERKİLET köyüne yerleşmiştir. Alevi-Türkmen, Kızılbaş (Piridir) önderidir. 24 Oğuz boyundan birisi olan Beydili Boyu'na mensuptur ve birçok boyu bir araya toplamayı onlara öncülük etmeyi sağlamıştır. Sivas, Tokat, Amasya, Çorum, Samsun, Kocaeli, Samsun, Aydın, Manisa, Yozgat, Erzurum, Erzincan, Yunanistan İskece'den Türmenistan Kazan' a kadar uzanan bir coğrafya da inanları olduğu bilinmektedir.

Hubyar Sultan'ın ismi Ahmed'dir. Hoca Ahmed Yesevi (Pîr-i Türkistan) ekolünden geldiği bilinmektedir. Hubyar Ocağı adını Kurucusu olan, Hubyar Sultan Dede' den almıştır. Hubyar Sultan'ın 13.yy da yaşadığı Hacı Bektaş-i Veli' nin çağdaşı olduğu bilinmektedir. Torunun torunu Hubyar Abdal'ın ise Celali isyanları dönemlerinde bugün türbesinin de bulunduğu daha evvel dedesinin dedesi Hubyar Sultan'ın yaylalığı olan BALIŞIH bölgesine(Gürgençukuru) Tokat-Almus-Hubyar köyüne geldiği bilinmektedir.

Hubyar Ocağını ve 1500'lü yıllarda zaviyeyi kuran HUBYAR ABDAL' ın oldukça kalabalık bir kitleye hitap ettiği bilinmektedir. Bu Ocağın kuruluşu ve geçirdiği evreler ile ilgili evrak ve dokümanlar Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi'nce toplanmakta ve derlenmektedir. Bunların sonuçlanmasıyla birlikte bu belgeler bilim çevrelerinin incelemesine sunulacaktır.

Hubyar Sultan'ın Horasan Türkmen pirlerinden olduğu, Hacı Ahmet Yesevi (Pir-i Türkistan) ekolü mensubu olduğu, Oğuz boylarından Bey-Dilli Türkmen lideri olduğu ve Hacı Bektaş Veli ile Anadolu'ya geldiği, ilk önce Antalya civarlarında konakladığı daha sonra ise Tokat Erkilet köyüne yerleştiği yönündedir.

Hubyar Dedelerinin diğer bir anlatımı ise Hubyar Sultan'ın Hoca Ahmed Yesevi (Pîr-i Türkistan) olduğu yönündedir. Tabi buradaki anlatım gerçeği yansıtmasa da bu söylemin Hubyarlılar tarafından Hubyar Sultan ile Hacı Ahmet Yesevi arasında büyük bir gönül bağının kurulması gerçeğidir. Hubyar Abdal, Zünnünoğlu Halil' in kuvvetli müsteşarıdır (baş danışmanıdır) diye Amasya tahrir defterlerinde geçmektedir. Ayrıca Bozoklu Celal'in haklı mücadelesine sahip çıkmış muhipleriyle Bozoklu Celali desteklemiştir.

Celali isyanlarını bastırmak için yapılan katliamlar ve bu katliamlardan kaçan Kızılbaş Alevilerin Anadolu' da bulunan yüksek dağların eteklerine sığındıkları herkesin malumudur. İşte Hubyar Sultan'ın torunun torunu Hubyar Abdal' da bu

dönemde, yani Celali isyanları sonrasında Tokat - Sivas yöresinin en yüksek dağı olan Tekeli dağı eteklerine eski adı BALIŞIH yaylalığı olan bölgenin GÜRGENÇUKURU mıntkasına ailesiyle beraber çıkmış ve zaviyesini kurmuş orada inancı ve Türkmen kültürünü yaşatarak yayarak yaşamış ve orada hakka yürümüştür. Mezarı zaviyenin içine konulmuş ve Hubyar türbesi olmuştur (1582). Bitişindeki küçük türbede ise torunu Hüseyin Abdal ve onun oğlu Hasan Abdal yatmaktadır.

Türbesi

Türbesi adını taşıyan Tokat- Almus - Hubyar köyündedir. Hubyar Sultan, Hubyar Abdal, Hubyar Devletli, Hubyar Derviş, Gülyüzlü Hubyar, Hızır Hubyar diye anıla gelmiştir. Dede Hubyar Sultan ile Torun Hubyar Abdal bir isimle bütünleşmiş ve asırlardır gönüllerdeki yerini korumuştur. Köyündeki türbesine her yıl on binlerce insan gelmekte ziyaretlerini yapıp kurbanlarını keserek lokmalarını yemektirler. Hubyar Dedelerinin hayırlı dualarını alarak ziyaretlerini sona erdirmektedirler. **Hubyar ocağı Anadolu'daki 12 büyük ocaktan biridir.** Hubyarlılar ve mühipleri arasındaki dede talip yol erkân inanç ve kültürün devamı, yüzyıllardır canlılığını sürdürmektedir.

Talipleri

Hubyar Ocağı mensupları Tokat-Amasya-Çorum-Yozgat-Samsun- Aydın-İzmir-Manisa- İzmit-Erzurum-Erzincan Sivas yörelerinde yoğunlukla bulunmaktadır. Genelde Sıraç ismiyle de anılan Hubyar topluluklarında başta Beydilli aşireti olmak üzere birçok Türkmen aşireti bulunmaktadır.

Hubyar Sultan

Hubyar Abdal' ın sadece Talipleri değil Alevi - Sünni tüm Türkmenler tarafından bilinmekte sayılıp sevgi duyulmakta ve de ziyaret edilip kurbanlar kesilmektedirler.

Yörede bulunan sünni insanlar özellikle hastalık, sakatlık tedavisi ve çocuk istemek için Hubyar'a gelmekte dualarını edip kurbanlarını sunmaktalar. Hubyar köyünün yakınında bulunan Sivas' ın Doğanşar ilçesinde halk, Hubyar' ın Cuma günleri kendi ilçelerinde bulunan Ulu Cami'ye geldiğine inanırlar ve Cuma namazlarını özellikle bu cami de kılarlar. Caminin içine çeşitli bezler asarak Hubyar'dan dilekte bulunurlar. Hubyar Dedelerinin eskilerden Hızır Üryan Ocağına bağlı oldukları ve bu ocağa görüldükleri, tarikatlarını yürüttükleri anlatıla gelmektedir. Bu durum gerek Hubyarlılar gerekse de Üryan Hızır dedelerinden bilinmektedir. Hatta Üryan Hızır Ocağının dedeleri ecdatlarının Hubyar ile birlikte fırına girdiğini, fırına girerken hırkasını çıkardığını ve böylelikle Üryan ismini aldığını anlatmaktadırlar.

6.Tokat Turizm Potansiyeline Yönelik Ayırt Edici Özellikler Gruplaması

Doğal ve coğrafi ayırt edicilik:

- Dağların, özellikle Niksar ve Erbaa Ovalarının jeolojik ve jeomorfolojik açılarından taşıdığı önem ve uluslararası düzeyde sahip olduğu özgünlük
- Niksar'da Dilim Kaya Kanyonu'nun bulunması
- Pazar'da dünyanın sekizinci harikası Ballica Mağarasının bulunması
- Pazar'da kuş gözlemciliği için Kaz Gölü'nün bulunması
- 250 rakımdan başlayıp 2000 li rakımlara çıkan hava kalitesi ve iklimin özgünlüğü
- Zengin termal kaynakları (termal su)
- Yeşillik ve Kelkit Çayı gibi akarsulara sahip olması
- Şelaleler Ocaklı-Munamah- Şelalesi
- Eşsiz ve turizm alanı ilan edilen yaylalar, zengin biyo çeşitlilik, kuş, kelebek ve yaban hayatı zenginliği.

Mevcut turizm ürünlerine yönelik ayırt edicilik:

- Çağdaş tesisleriyle daha da gelişkin bir altyapıya sahip olan, profesyonel ve amatör kullanıma uygun yüksek kalitede yamaç paraşütü tesisleri
- Doğa ve macera sporlarına yönelik faaliyetler (kano, yamaç paraşütü, oryantiring vb)
- Uluslar arası standartlara sahip kamp ve karavan tesisleri
- Üzümlen, Pazar, Tokat, Niksar, Reşadiye'de topluma dayalı zengin alternatif turizm faaliyetleri.

Tarihsel ve kültürel ayırt edicilik:

- Uluslararası seviyeye taşınma potansiyeli yüksek tarihi ve kültürel miras (örneğin; Su kültürü ve dünyanın ilk dikey milli su değirmenleri, Şaman Kültürü, Alevi Kültürü, sözlü kültürel miras, el sanatları kültürü, şarap kültürü vb.) • Eşsiz mimari özelliklere ve değere sahip tarihi yapılar, anıtlar ve mekanlar (örneğin; Sulu Sokak başta olmak üzere, zengin tarihi envanter)
- Antik Kral Yolu ve Tarihi İpek Yolu'nun yöredeki, Tokat merkez dâhil olmak üzere,4 ilçeden geçiyor olması)
- Niksar'ın başkent olması ile gelişen yüksek seviyede eğitim kültürü
- Niksar'ın Milli Mücadele'de oynadığı anahtar rol ve buna dair var olan ulusal farkındalık ve bilinç
- 600 yıllık bir geçmişi olan el baskı yazmacılık sanatı

Tarım ve gıdaya dayalı ayırt edicilik:

- Ülke genelinde markalaşmış ve markalaşmaya aday gıda ürünleri (Tokat Kebabı, Bez Sucuk, Tokat Yaprağı, Zile Pekmezi, Mahlep Şarabı, kırık leblebisi, salçası, yerli yeşilbiberi, kuşburnu marmelatı, Niksar Cevizi, Köme vb.)
- Ülke genelinde üne sahip tarım ürünleri (Tokat Yaprağı, Niksar Cevizi);

7.Tokat'ın Diğer Tarihi ve Kültürel Mirası (Tarihi ve Kültürel Envanter)

Çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış Tokat'ın çok zengin bir tarihi ve kültürel mirasa bulunmaktadır. Bu zenginliğin yer aldığı envanter, "Tokat İli ve İlçeleri Kültür ve Doğa Mirası" başlığıyla eylem planının ekinde, EK-I olarak verilmiştir.

8.Türkiye Turizm Stratejisi'nde Tokat Yöresinin yeri

Türkiye, turizm sektöründe 2023 yılına ilişkin strateji ve hedeflerini belirlemiş ve 2007-2013 Eylem Planı'nı 2007' de açıklamıştır. Ayrıca 2007-2013 dönemine ilişkin olarak hazırlanan 9.Kalkınma Planı'nda söz konusu döneme ilişkin hedefler konulmuş ve bu hedeflere ulaşılması için stratejiler benimsenmiştir.

2012 yılından itibaren TR83 Bölgesi'nin 2023 Vizyon ve Stratejilerini belirlemeye yönelik çalışmalar çerçevesinde, Tokat'ın turizm geliştirme planlarındaki hedeflerin gerçekleştirme durumları ve bugüne kadarki süreç içerisindeki gelişmelerden dersler çıkarmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca ulusal planlarla uyumlu, il ve ilçe bazında bir alt yapı çalışması

yapılması gerekmektedir.

Bu çalışma kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2023 Turizm Stratejisinin bütüncül yaklaşımı ile TR83 Tokat bölgesinin il ve ilçe bazındaki potansiyellerine bağlı olarak ortaya çıkan parçalı yaklaşımlar birlikte değerlendirilmelidir.

8.1.DUKUZUNCU (9.) KALKINMA PLANI (2007-2013)

Bu planda 5 ekonomik ve sosyal gelişme eksenı belirlenmiştir. Bu eksenlerden turizm sektörü ile direkt ilgili olan, stratejik amaçlar ve bu kapsamda ulaşılması öngörülen hedeflerden Tokat'a uygun olanlar;

- Yeni aktörlerin, tanıtım, pazarlama, altyapı, turizm eğitimi ve çevre konularında görevleri ile kamunun turizm sektöründeki rolü yeniden tanımlanmalıdır.
- Turizmin mevsimlik ve coğrafi dağılımını iyileştirmek ve dış pazarlarda değişen tüketici tercihleri de dikkate alınarak yeni potansiyel alanlar yaratmak amacıyla destinasyon yönetimine ağırlık verilerek, eylem planında belirlenen alternatif turizm çeşitleri ile ilgili yönlendirme faaliyetleri sürdürülmelidir.
- Sosyal ve ekonomik politikalarda kültür boyutunun dikkate alınması ve kültür politikalarının hayata geçirilmesinde yerel yönetimlerin, STK'ların etkin katılımı ve toplumun her kesiminin kültürel etkinliklere kolay erişimi sağlanmalıdır.
- Geleneksel el sanatlarımız başta olmak üzere, maddi kültür ürünlerimizin ihraç ürünlerine dönüştürülmesi doğrultusunda çalışmalara ağırlık verilmelidir.
- Kamu politikalarının oluşturulmasında demokratik katılımı, saydamlığı sağlamak ve toplumsal diyalogu geliştirmek için STK'ların karar alma süreçlerine katkılarını sağlayacak mekanizmalara yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Yöresel marka yaratmaya yönelik olarak, özgün tarihi ve doğal miraslar korunup geliştirilerek ekonomik değere dönüştürülmelidir.

Yine, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın "Türkiye Turizm Stratejisi (2023)" belgesinde Tokat ve içinde bulunduğu bölgeye yer verilmemekle birlikte, Turizm Gelişim Koridorları Başlığıyla önerilen 7 adet tematik turizm gelişim koridoru içerisinde, Orta Karadeniz'de bulunan Samsun ilinden

Hopa'ya kadar uzanan koridorun ülkemizde yayla ve doğa turizminde öne çıkan merkezleri barındırdığı belirtilmektedir. Bu nedenle Orta Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Tokat, Akbelen Yaylası'nın turizm bölgesi ilan edilmesinden de güç alarak, yayla ve kültür turizmi ana temaları çerçevesinde bir turizm gelişim senaryosu hazırlayabilir.

Ayrıca yörede yer alan yaylaların diğer alternatif turizm türleri ile bütünleştirilmesiyle yöre, ulusal ve uluslararası ölçekte doğa turizmi temelinde yayla koridoru varış noktası olarak pazarlanabilir.

Yayla Koridoru kapsamında turizmin çeşitlendirilmesi için yörede kamp karavan, golf, mağaracılık, yamaç paraşütü, binicilik, balon, balık avlama, foto-safari, trekking, oryantiring gibi macera sporlarına yönelik planlama çalışmaları yapılabilir, mevcut konaklama kapasitesi kültür ve ekoturizme yönelik yapılacak planlama ve uygulamalarla artırılabilir. Niksar'da uluslararası standartta oto karavan ve kampçık tesisinin yapılmış olması da bu gelişimi hızlandırabilir.

Kaldı ki strateji belgesinde, ayrıca, Türkiye'nin turizm ürün yelpazesini çeşitlendirmek için alternatif, tematik turizm türlerinin geliştirilmesi gerektiği de vurgulanmaktadır. Bunlar içinde Tokat yöresinde var olan ve geliştirme potansiyeli yüksek, termal turizm, gurme turizmi, eko-turizm, yayla turizmi gibi türler yer almaktadır.

Yine Türkiye Turizm Stratejisinde 2023 Hedefleri başlığıyla yer alan;

Eğlence merkezi ve temalı parklar oluşturulacaktır. Orman içi gezi ve dinlenme yerleri düzenlenecektir. Golf alanları planlanarak yatırım ortamları geliştirilecektir. Kıyı gerisinde kalan alanlarda hem spekülasyonu önlemek hem de bu alanları çeşitlendirerek turizme katkısını sağlamak için çiftlik turizmi, organik tarım, hobi bahçeleri butik villa bahçeleri vb. yapılacaktır. Yerleşmeler içinde özgün el sanatları, alışveriş için mekânlar, pazar yeri düzenlemeleri, turistleri eğlendirmek ve çevreyi tanıtmak için fayton, tren, teleferik, v.b. çeşitli ulaşım düzenlemeleri yapılacaktır. Turistik tesis ve şehir merkezi arasında ulaşımın niteliğinin artırılarak çeşitlendirilmesi için bisiklet yolları ve yaya yolları düzenlemeleri yapılmasının sağlanması hedeflenecektir.

9. Anket analiz sonuçları

Tokat merkez ve ilçelerinde gerek toplantılarda, gerek halkla yüz yüze ve gerekse dijital ortamda yapılan anket çalışmalarında, ankete katılanların büyük bir çoğunluğu (yüzde 80'in üzerinde) Tokat'ta turizmin şart olduğunu, yörenin kalkınmasında fırsat yaratabileceğine ve buna inançlarının olduklarını ifade etmişlerdir.

Anket sonuçları EK-III olarak bu eylem planı ekinde sunulmuştur.

Anketten de görüleceği üzere, yörede turizm geliştirme sürecinde en etkin görevin belediyelere düştüğü, yörede turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi yönünde toplumda turizm bilinci eksikliği görüldüğü, halkın turizm geliştirme faaliyetlerine yeterince katılmadığı, tanıtım materyali ve çabalarının yeterli olmadığı, yörenin turizm potansiyelinin,

kültürel değerlerinin turizm sektörüne yansıtılmadığı öne çıkan konulardır.

Diğer öne çıkan konuları; yöredeki sosyal yaşam ve sosyal aktivitenin yeterince gelişmemiş olduğu, yörede marka, patent, coğrafi işaret, endüstriyel tasarım başvuru ve tescil işlemleri gibi yenilikçi göstergelerin yeterli olmadığı, turizmle gelişme kavramını benimsemiş, bu yönde vizyonu ve misyonu paylaşan belediyeler arasında turizm geliştirme faaliyetlerinin birlikte yapılmasına yönelik bir stratejik ortaklığın yapılmasının yararlı bulunduğu, turizm geliştirme faaliyetlerinin anlamlı bir bütünlük içinde yapılması için paydaşlar arasında koordinasyonu sağlayacak bir oluşumun gerekli görüldüğü, yörede gelişme ve yatırım kararlarına dayanak ve veri sağlamak amacıyla, yerel turizmin hacmi ve geliri gibi sayısal sonuçları ölçecek araçlar ve metodolojilerin geliştirme yönünde çalışmalar yapılması olarak sıralayabiliriz.

10. Analiz Sonuçlarından Hareketle Öncelikli Turizm İhtiyaç Alanları

Tokat genelinde turizm faaliyetlerinin belirli merkezlerde toplanması, bu faaliyetlerin ilin diğer çekim merkezlerine ve kırsal alana yayılamamasının ve turizm potansiyelinin optimal bir biçimde değerlendirilememesinin nedeni, diğer merkezlerin alt yapı ve tanıtım eksiklikleri olarak görünmesine karşın asıl neden, turizmde dar bir pazarlama ve markalaşma anlayışının hakim olmasıdır. Turizm değerleri arasında ağ oluşturulamamakta, güçlü potansiyele sahip noktalar arasında yer alan daha zayıf potansiyelli alanların pazarlanması, böylece turizm kazancının en ücra noktalara kadar dağıtılması sağlanamamaktadır.

Tokat ve ilçeleri, sahip oldukları turizm değerleri itibarıyla birçok turizm türü ve faaliyetine uygun konumdadır. Bu turizm türlerine ilişkin önemli potansiyeller vardır. Ancak bu potansiyellerin yeterince değerlendirilemediği, dolayısıyla il genelinde birçok turizm türünün ve alt faaliyetlerinin çok az sayıda gerçekleştiği ya da gerçekleşmediği gözlemlenmiştir.

Turizm faaliyetleri çok kısır bir döngüde devam etmekte, mevcut potansiyeller harekete geçirilerek çeşitlendirilememektedir.

Tokat genelinde sahip olunan çok sayıda kaynağa karşın, sadece bir kaçına dayalı turizm faaliyetleri devam etmekte, eylemler ve yatırımlar da buna göre şekillenmektedir.

Tokat genelinde yaygınlaşmış olan bu hatalı bakış açısından dolayı Tokat'taki turizm sektörü yeterli gelişmeyi

sağlayamamıştır. Bu nedenle sektördeki gelirin istenilen seviyeye çıkmamasına, gelir getirici faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde dağılamamasına neden olmuştur. Merkez ve ilçelerin turizmde rekabet anlayışı; toplam turizm gelirlerinin küçülmesine, kalitenin düşmesine ve dolayısıyla nitelikli turist üzerinden yüksek gelir elde etme şansının ortadan kalkmasına yol açmıştır.

Saha çalışmalarından ve yapılan anketlerin analizinden, yörenin sahip olduğu turistik ürünlerin bütüncül bir yaklaşım ve belirlenmiş bir konumlandırma ile pazara sürülemediği, farklı turizm değerleri arasındaki kuvvetli bağların pazarlama anlamında bir araya getirilemediği anlaşılmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2023 Stratejisi, bütüncül pazarlama ve varış noktası odaklı, çok fonksiyonlu turizm öngörüsünde bulunmaktadır. Bu öngörüden hareketle, turizm potansiyeli taşıyan en üst seviyedeki noktanın turizmde sürdürülebilir olarak kullanılmasını sağlayarak, diğer turizm noktaları arasında turizm pazarlamasına yönelik fikirlerin oluşturulması gerekmektedir.

Tokat Çalıştay Sonuç Raporu'nda yer alan saptamalardan, Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı hazırlama sürecinde gerçekleştirilen kapsamlı bilgilendirme ve bilgilendirme toplantılarından, sahada yapılan arka plan çalışmalarından ve il genelinde yapılan anket çalışmalarından hareketle, Tokat Bölgesi'nde 2013-2023 döneminde odaklanılmak üzere aşağıdaki öncelikli turizm alanları tespit edilmiştir.

1-Tarih ve Kültür Mirası Turizmi

2-Eko Turizm

3-Mağara Turizmi

4-Macera, Doğa ve Doğa Sporları Turizmi

-Doğa Yürüyüşü (Trekking)

-Dağcılık

-Oryantiring

-Binicilik (Atla Safari)

-Bisiklet Turizmi

5-Botanik Turizmi

6-Yayla Turizmi

7-Kuş Gözlemciliği Turizmi

8-Foto Safari

9-Avcılık ve Sportif Olta Balıkçılığı

10-Hava Sporları (Yamaç Paraşütü-Paramotor)

11-Çiftlik Turizmi-Tarım Turizmi

12-Kırsal Turizm

13-Termal Turizm

14-Sülükle Tedavi Turizmi (Hirudoterapi)

15-Sanat Turizmi (Geleneksel El Sanatları)

16-Günübirlik Turizm-İç Turizm

17-Kongre Turizmi

18-Gençlik Turizmi (Yaz-Kış Kampları)

19-Kamp ve Karavan Turizmi

20-Festival Turizmi

Öncelikli turizm alanları belirlenirken, turizm koridorunda bulunan turizm yerleşkelerinin turizm potansiyelleri, rekreasyonel alanları, peyzaj değerleri, coğrafi konumu, iklimi, tarihi, kültürel, jeolojik miras, doğal güzellikler ve başkaca değerler açısından, diğer yerleşim yerleri ile olan ilişkileri, başka alternatif turizm türleriyle entegre edilerek nasıl bir cazibe merkezi haline getirilebileceği ve bir turizm ürünü olarak pazarlanabilir olup olmadığı, yerel topluluklara fayda getirip getirmeyeceği ortaya konulmalıdır.

Genel Anlamda Tokat'ın sahip olduğu turizm türleri dört başlık altında toplanabilir.

1.Tarih ve Kültür Turizmi

2.Macera, Doğa ve Doğa Sporları Turizmi

3.Jeo Turizm

4.Alternatif Turizm

Bu dört turizm türünün kombinasyonu teknoloji, servis ve kaliteli hizmetle desteklendiğinde, destinasyonların tüm yıl boyunca dolu olması ve turistlerin daha eğlenceli bir tatil geçirmeleri mümkündür.

10.1.Turizm Çeşitleri ile İlgili Genel Değerlendirme

Tokat Yöresinde hemen hemen her turizm türünü bulmak olasıdır. Yörede çok sayıda turizm çeşidi bulunmaktadır. Ancak bu potansiyelin yeterince değerlendirilmediği görülmektedir. Bu zengin potansiyeli kullanmanın ilk adımı yörenin potansiyelinin bütün detaylarıyla ortaya konmasıdır. Yöredeki

turizm türlerinin nasıl tanıtımının yapılacağı, nasıl bir iletişim stratejisi geliştirileceği hususu bir bütünlük içinde eylem planının stratejik yönelimler kısmında yer almaktadır.

Aşağıda öncelikle belirlenen turizm destinasyonunda yer alan yerleşkelerde olmak üzere, Tokat yöresinde mevcut bulunan ve gelecekte geliştirilebilecek turizm çeşitleri ele alınmıştır.

Kültür ve Tarih Turizmi

- Kültür turizmi insanoğlunun geçmişten bugüne kadar biriktirdiği mekânların, geleneklerin, sanat formlarının, kutlamaların, deneyimlerin tümünün turizm olgusu içinde sunumudur.
- Kültür turizmi için gelen insanlar aslında modern yaşamı değil bölgenin insanlarını, geçmişte uygarlıkların katman katman oluşturduğu mekânları, bu mekânların üzerinde oluşturulan yaşam biçimlerini, gelenekleri görenekleri deneyim etmeye gelmektedirler.
- Kültür turizmi, turizm sektörünün en hızlı gelişen koludur ve bu turizm için gelen turistler, diğer turistlerden daha fazla harcama yapmaktadır.
- Ayrıca kültür turizmi için gelenler ziyaretleri esnasında birden fazla destinasyonu ziyaret etmektedirler ve bu turizm türünü seçenlerin büyük bir kısmı yüksek gelir seviyesindedir. Kültür turizmi sektörü başlangıçta çok yatırım isteyen ancak zamanla diğer turizm türlerinden çok daha fazla getirisi olan bir türdür.
- Günümüzde turizm harcamalarında kültür odaklı turistik faaliyetlerin artış eğiliminde olduğu görülmektedir.
- Kültür turizmini oluşturan esas ‘kültürel miras’tır. Günümüzde kültürel miras kavramı giderek, sanat dışı faaliyet alanları da dâhil olmak üzere, yeni varlık ve faaliyet kategorilerini de kapsayacak şekilde genişlemiştir. UNESCO, kültürel mirası, her türlü tarihi anıt ile geleneksel ve popüler kültürü ya da halk kültürünü ve sanat dışı faaliyetleri da kucaklayan somut ve somut olmayan kültürel miras olmak üzere çeşitlendirmiştir. Bunlar arasında sözlü gelenek, töreler, diller, müzik, halk oyunları, törenler, festivaller, geleneksel tıp ve eczacılık, mutfak ve yemek gelenekleri, endüstriyel miras gibi kültürel öğeler ile kültürel miras alanları, tarihi kentler, kültürel peyzajlar, taşınır kültürel miras, aletler ve yaşam alanları gibi, kültürün maddi yanlarıyla ilişkili her türlü kültür öğesi sayılabilir.
- Kültür turizminin ayrılmaz bir parçası da tarih turizmidir. Tarih bilimi diğer bilim dallarından farklı olarak birçok insanın günlük yaşamının içerisinde ve ilgi alanındadır. Bu ilgi her geçen gün artmaktadır. Bu ilgiye bağlı olarak insanların tarih konusundaki amatör ya da profesyonel uğraşısı turizm sektörünün ilgi alanına girmiş ve tarih turizmi oluşmuştur. İnsanların tarihi bir mekân ya da olaya ilişkin bilgi edinmek, hissetmek, anmak gibi duygularla bir yerden başka bir yere seyahat etmeleri ve ilgili mekânda konaklamaları, harcamalarda bulunmaları tarih turizmini oluşturmaktadır.
- Ne yazık ki, kültür turizminin bir alt bileşeni olan tarih turizminin tüm dünyada meraklısı çok olmasına rağmen tek başına bu turizm türü için hareket eden turist kitlesi azdır. Tarih boyunca yaşanan savaşlara sahne olan meydanlar, barış anlaşması yapılan saraylar veya mekânlar, bir idamın yapıldığı alan, v.b. alanlar bu turizmin yapıldığı mekânlar arasındadır. Bununla birlikte, bu turizm türü diğer turizm türlerini bütünlükten niteliktedir. Örneğin, kitle turizmine, kültür turizmine, kırsal turizme veya doğa turizmine katılan ziyaretçiler belli bir zaman diliminde de bu turizme vakit ayırmaktadırlar. Bu nedenle, yalnızca bu alana özgü bir turizm geliri çok fazla değildir.
- Tokat Yöresi’nin kültürel ve tarihi miras konusunda zenginliği tartışılmaz. Üzerinde bulunduğu topraklarda pek çok uygarlık ve kültür yaşamış ve yeni kuşaklara paha biçilmez değerde bir miras bırakmıştır.
- Kültürel miras, bir üretim faaliyeti olarak ekonomik bir öneme sahiptir. Yöremizde böylesine kültür değerlerinin varlığı, önemli bir kalkınma fırsatı meydana getirmektedir. Bu değerlerin varlığı, yörede turizm yoluyla genel kalkınmayı artırma stratejisinin önemli bir dayanağı olabilir. Kültürel mirasın geliştirilmesi konusunda ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde çeşitli idareler kadar kar amacı güden ve gütmeyen özel sektör kuruluşlarının da harekete geçirilmesi gerekmektedir. Bu da yenilikçi ve pazara dönük bir plan ile sağlam ve etkili bir yönetim çerçevesinde (Tokat İl Turizm Konseyi) mümkün olabilecektir.
- Tokat Yöresi’nin büyük bir tarihi ve kültürel birikimi vardır. Hitit, Frig, Pontus, Roma, Bizans, Danişmend, Selçuklu, İlhanlı ve Osmanlılardan kalan önemli kültürel ve tarihi miras bulunmaktadır.
- Bu zengin mirasa ait yöre envanteri bu eylem planında ek olarak sunulmuştur
- Kültür ve tarih turizmi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Eko-Turizm

- Eko-turizm zamanla daha da belirginleşen yeni tip turistin beklentileri, deniz-kum-güneş üçgeninden uzak, doğa ile iç içe abartılı olmayan tesislerde iyi bir oda, iyi hizmet ve bunların başında bozulmamış doğa ve temiz bir çevrede aktif bir tatil olarak özetlenebilir.
- Eko-turist olarak adlandırılan kitlenin, 35 ve 54 yaş grubunda, yüksek eğitimli, ortanın üzerinde geliri olan, doğa, kültür ve gastronomiye ilgi duyan kişiler olduğu yapılan istatistiklerde ortaya konulmuştur.
- Dünyada yeni yeni gelişen bir alt turizm türü olan eko-turizmde öncü yöre olabilmek için Tokat’ın büyük bir avantajı vardır.
- Turizmde yeni yeni şekillenmeye çalışan Tokat Yöresi’nde ekolojik belgeli butik konaklama tesislerinin turizme açılması, mevcut tesislerin eko temelli dönüşümü ve yeni açılacak tesislerin de eko-turizm kriterlerine uygun hareket etmesi Tokat Yöresi’nin dünya turizminde söz sahibi olmasını sağlayacaktır.

- Tokat Yöresi'nde eko-turizm uygulamalarını geliştirilmesine yönelik olarak, Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Tokat Şube Müdürlüğü'nce önemli çalışmalar yapılmaktadır. Doğa turizmini geliştirme amaçlı bu çalışmalarla saptanan yerleşkelerde eko-turizm gelişimine yönelik alt yapı çalışmaları yapılmaktadır.
- Eko-turizm ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Mağara Turizmi

- Mağaralar; tarih öncesi dönemlerde yaşam alanı olarak gündeme gelmiş, daha sonraları sportif etkinliklerle ve alternatif turizm dalı olarak gündemdeki yerini sürekli olarak korumuştur.
- Sahip oldukları doğal ve kültürel değerleri ile birlikte Kültür ve Turizm Bakanlığınca turizm amaçlı değerlendirilebilmeleri için mağaraların birtakım özelliklere de sahip olması gerekmektedir
 - Tokat Ballica Mağarası bu özelliklere sahip, Türkiye'de turizme açılan 10 mağaradan birisidir. Turizmin yoğun olduğu yerleşme merkezlerine yakındır. Gününbirlik ulaşım kolay ve rahat sağlanabilmektedir. (Tokat merkeze 33 km, Pazar ilçesine 7,6 km, Zile İlçesine 42,8 km, Turhal ilçesine 36,8 km)
 - Tokat Ballica Mağarası ilginç morfolojik oluşumlara ve kültürel değerlere ve büyük-küçük herkesin ziyaretini rahat yapabileceği mekânlara sahiptir.
 - Mağara turizmi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Spor Turizmi

- Sporu bir hobi olarak gören sıradan bireysel tüketicinin eğilimlerinin yanında, sporun gittikçe gelişen ve büyüyen bir sektör olarak profesyonel aktiviteler nedeni ile ortaya çıkan bir seyahat pazarı olduğu kuşku götürmez bir gerçektir.
- Sanayileşme ile oluşan yoğun ve stresli yaşam şeklinin insanları hobilerine yönelik alternatif rekreasyonel spor etkinliklerine yönlendirmesi, Turistik seyahatlere katılanların giderek daha aktif hareketli tatil ürünlerini tercih etmesi spor turizmini önemli kılmaktadır.
- Bu anlamda Tokat Yöresi özellikle doğa sporları bağlamında önemli bir merkez haline gelebilir.
- Spor turizminin alt başlıkları olarak, trekking, dağcılık, oryantiring, at biniciliği, bisiklet sporlarını sayabiliriz.
- Spor turizmi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Doğa Yürüyüşü (Trekking)

- Trekking; doğada, bir noktadan diğer bir noktaya varmak amaçlı yapılan, genelde hafif tempolu sportif yürüyüşlerdir. Esasen bir dağcılık stili olan trekking teknik olarak kamp kurularak yapılan dağ yürüyüşleri olarak tanımlanmaktadır.
- Trekking her mevsimde yapılabilir. Trekking parkurları birkaç saat sürebileceği gibi birkaç hafta hatta ay da sürebilir.
- Başlangıçta doğasever insanların, doğal güzellikleri yaşamak ve doğada bulunmak amaçlı gerçekleştirdikleri kişisel veya arkadaş çevresi etkinlikleri olarak başlayan trekking, günümüzde alternatif turizm çatısı altında giderek ekonomik boyut kazanmış ve büyümüştür.
- Bugün trekking, genelde şehrin stresinden kurtulmak isteyenlerin, hafta sonu gününbirlik şehre yakın parkurlarda ya da yabancı şehirlerde ve ülkelerde 2-3 haftalık turlar şeklinde, profesyonel bir rehber eşliğinde gerçekleştirdikleri bir spor durumundadır.
- Doğa yürüyüşlerinin insanın vücut ve ruh sağlığı üzerinde çok olumlu etkileri olduğu uzmanlarca kabul edilmektedir. Yüksek kondisyon veya teknik istemiyor oluşu, sakatlanma risklerinin çok düşük seviyelerde seyretmesi, maliyetinin az olması gibi nedenlerle kitlelerin en yoğun ilgi gösterdiği doğa sporudur.
- Alternatif turizm türlerine olan talebin artması ile birlikte trekking oldukça önemli ve popüler bir hale gelmiştir. Özellikle doğal manzaraların ve vadilerin önemli potansiyel teşkil ettiği Tokat Yöresi'nde trekking önemli bir potansiyele sahiptir.
- Trekking turizmi diğer turizm türleri ile bir arada gelişen tamamlayıcı bir aktivitedir. Yalnız başına gelişmesi söz konusu değildir. Dağcılık, kültür turizmi, eko turizm v.b. türden turizm aktivitelerine katılanlar bu aktivitelerin yanında trekking turizmini programı zenginleştirici bir etkinlik olarak yapmaktadırlar.
- Dünyadaki gelişime paralel olarak, alternatif turizm türlerine olan yönelişin neticesinde trekking ülkemizde de yükselen bir pazar payına ve popülerliğe sahip olmuştur.
- Tokat'ın taşıdığı derin tarihi ve kültürel geçmişin yanında, barındırdığı çeşitli ve nadide doğal güzellikleri sebebi ile büyük bir potansiyele sahiptir. Ancak bu potansiyelin yeterince değerlendirildiğini söylemek mümkün değildir.
- Tokat trekking turizmi açısından elverişli şehirdir. Şehir taşıdığı zengin yeryüzü şekilleri ile birçok göl, akarsu ve dağa ev sahipliği yapmaktadır.
- Tokat Niksar Çamiçi (Trekking, kampçılık, oryantiring,atv motor, bisiklet,dağ bisikleti), Keltepe (Trekking, atv motor), Zınav gölü (trekking, kaya tırmanışı), Çanakçı Vadisi (trekking, kaya tırmanışı), Akıncı Köyü (Trekking), Tokat Topçam, ve Akbelen Yaylası görülmeye değer doğal değerler arasında olup, doğa yürüyüşlerine elverişli alanlardır. Bu alanlar başlı başına trekking turizmi için çekim odaklarıdır.
- Niksar'da bulunan Doğa Sporları ve Turizm Derneği yöredeki en etkili ve faal dernektir. Tokat'ta doğa sporlarının gelişimi konusunda adı geçen dernek öncü rol üstlenebilir. Dernek pusula ve harita kullanım temel eğitimi, oryantiring eğitimi, trekking eğitimi, ilk yardım eğitimi, arama kurtarma eğitimi, kampçılık temel eğitimi gibi eğitimleri de veren başarılı bir dernektir.
- Bunun için parkurların saptanması, yaya yürüyüş yollarının yapılması gerekmektedir
- Doğa yürüyüşü (trekking) ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Dağcılık

- Dağcılık, dağlarda yürüyüş ve kamp kurmanın yanı sıra tırmanma sporunu da kapsayan bir doğa sporudur.
- Boş zamanlarını değerlendirme ve hayatlarının rutinlerini yeni maceralarla süsleme arayışı neticesinde bir spor sayılmaya başlanan dağcılık, 20.yüzyılın başında diğer ulusların da ilgisini çekmeyi başarmıştır. Uluslararası bir spor haline gelmesi ise, belirli teknik ve emniyet yöntemlerinin geliştirilmesine paralel olarak kendine özgü disiplini ve ilkeleri olan bir spor haline dönüşen dağcılık, birçok doğa sporunun da önünü açmıştır.
- Dağcılık sporu turizmi, katma değeri yüksek olan bir turizm faaliyeti olup, spor dalı ile uğraşan kişiler ve/veya kurumlar bu spordan önemli bir gelir elde etmektedir. (Bulu Eraslan, 2007: 202)
- Niksar Doğa Sporları ve Turizm Derneği Tokat'ta dağcılık sporunun yaygınlaştırılması ve geliştirilmesinde etkili olabilir.
- Niksar Zinav Gölü, Çanakçı vadisi, Dilim Kayası, Tokat Kalesi ve Çördük Kalesi dağcılık yapmaya uygun alanlardır.

Oryantiring

- Yön bulma sporu, harita ve pusula kullanarak, özel bir topoğrafya haritasında işaretlenmiş bir dizi kontrol noktasını bulmak amacı ile yapılmaktadır.
- Navigasyon bilgisi olarak da adlandırılabilir doğada yön bulma, klasik anlamı ile pusula ve harita kullanarak doğada gidilecek yere ulaşabilmeyi içermektedir. Harita yardımıyla yön bulmayı içeren, zamana karşı yapılan bir spordur. Farklı arazi koşullarında yapılabilir de, genellikle ormanlık arazide yapılması tercih edilmektedir
- Oryantiringde sporcular kendilerine verilen yarışma bölgesinin haritasında belirtilmiş hedeflere (kontrol noktaları) sırasıyla ve en kısa sürede ulaşmaya çalışırlar. Kontrol noktalarında turuncu-beyaz bayraklar bulunur. Yarışmacılar bayrağın yanındaki zimbayı ellerindeki fişe (kontrol kartı) basarak kontrol noktasına ulaştıklarını kanıtlarlar. Bazı yarışmalarda zimba ve kontrol kartı yerine elektronik bir sistem de kullanılmaktadır. İki hedef arasında hangi yolu izleyeceğine yarışmacı kendi karar verir. Amaç hedefleri en kısa sürede tamamlamaktır.
- Bu spor sadece yürüyerek değil kayak, dağ bisikleti gibi araçlarla da yapılmaktadır.
- Bu spor özellikle tüm Avrupa'da ve Amerika'da yaygın olarak yapılmakta olup, popülerliği her geçen gün artmaktadır. Doğayı keşfetme arzusunun arttığı gelişmiş ülkelerde teknoloji merakıyla birleşen bu arzu bu sporun gelişmesinin arkasındaki temel itici güçtür.
- Tokat zengin ve çeşitli yeryüzü şekillerinin varlığı ile oryantiring turizmi açısından elverişli şehirdir. Şehir taşıdığı zengin yeryüzü şekilleri olanakları ile birçok göl, akarsu ve dağa ev sahipliği yapmaktadır.
- Niksar Belediyesi'nce düzenlenen oryantiring etkinlikleri geliştirilerek, bir turizm çeşidi olarak diğer şehirlere yayılması sağlanabilir.
- Oryantiring ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Binicilik Atla Safari

- Günümüzde spor amaçlı binicilik önem kazanmıştır
- Turizmin çeşitliliği içinde yer alan, atlı doğa yürüyüşleri, tarihi ve doğal güzelliklerin bulunduğu Tokat Yöresi'nde düzenlenebilir, günübirlik veya birkaç günlük gezi programları yapılabilir. Ata binmek, bir başka canlı ile yapılabilen ender sporlardan biridir. Bu kapsamında at çiftlikleri oluşturularak, katma değeri yüksek bu turizm dalı geliştirilebilir.

Bisiklet Turizmi

- Bisiklet turizmi yeni yaygınlaşmaya başlayan bir turizm türüdür. Bütün dünyada hızla yayılan doğa turizmi anlayışına paralel olarak ülkemizde de bisiklet turları son yıllarda seyahat acenteleri tarafından doğal güzelliklere sahip kırsal alanlarda düzenlenmektedir. Günümüzde ise bisiklet performans geliştirme yarışları, doğayı keşfetmenin verdiği zevkle bütünleşmiştir.
- Bisiklet performans geliştirme yarışları yanı sıra doğayı keşfetmenin verdiği zevkle bütünleşir. Doğanın daha derinlerine yol olmayan yerlerine gidebilmek, her yerden rahatlıkla geçebilmesi, gerekirse elinize alıp taşınabilecek kadar hafif olması ile kısa sürede çok yer gezebilmek, aynı zamanda sürat yapıp kötü arazi koşulları ile de mücadele edebilmenin verdiği macera duygusu ile yaygın bir spor olmuştur.
- Dünya'da bisiklet her geçen gün kullanımı yaygınlaşan ve bu konuda ülkelerin her geçen gün teşvik ve politikalar ürettikleri bir ulaşım aracıdır. Örneğin, Amsterdam'da günlük 120.000 bisiklet park yeri kapasitesi ve Hollanda da 15.000 km. bisiklet yolu bulunmaktadır. Hatta Avrupa'nın belirli bölgelerinde bisiklet yolları sınır aşan bir stratejiyle planlanmaktadır.
- Almanya'nın Regensburg şehriyle Çek Cumhuriyeti'nin başkenti Prag'ı birbirine bağlayan bisiklet yollarını Münih'in güneyine kadar genişletilmiştir. Bu sayede hem bisiklet kendi başına bir turizm faaliyeti hem de turizm faaliyetini gerçekleştirmek için etkin bir ulaşım aracı haline gelmiştir.
- Ayrıca bisiklet yarışları hem spor turizmi anlamında hem de bisiklet turizmi anlamında dünyada büyük bir potansiyele sahiptir. Örneğin, Fransa Bisiklet Turu dünyanın en çok izlenen spor olaylarının başında gelmektedir. Ayrıca Bisiklet Turları zaman zaman birden çok ülkeyi kapsayacak şekilde düzenlenmeleri sebebi ile turizm açısından büyük bir potansiyel oluşturmaktadır.
- Tokat taşıdığı zengin yeryüzü şekilleri olanakları ile birçok göl, akarsu ve dağa ev sahipliği yapmaktadır. Kaz Gölü, Balıca Mağarası, Üzümlen, Topçam ve Akbelen yaylası ve Tabiat Parklarının bulunduğu alanlar özellikle bisikletçilik açısından başlı başına birer çekim noktasıdır.
- Diğer kültürel değerler mantıklı tur güzergâhı seçimleriyle bisiklet turizmi açısından kullanılabilir potansiyeller olarak karşımıza çıkabilir
- Bu potansiyeli değerlendirerek Türkiye Bisiklet Federasyonu'nun düzenlediği Türkiye Bisiklet Şampiyonalarından biriside Tokat'ta düzenlenebilir.

Botanik Turizmi

- Bisiklet sporu anlamında Tokat ili dağ bisikletçiliği için uygun de uygundur. Tokat'ta bulunan yaylalar arasında bulunan orman yolları dağ bisikleti turları açısından önemli potansiyele sahiptir.
- Bunun için off-road-dağ bisikleti için parkurların saptanması gerekmektedir.
- Ayrıca Tokat Yeşilirmak kıyı boyunca bisiklet güzergâhı olarak tasarlanabilir.
- Bisiklet ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

- Botanik turizmi olarak da bilinen flora turizmi doğa turizminin içerisinde yer alan ama turist açısından özel ilgi gerektiren, bitki türlerinin görülmesini ve incelenmesini amaçlayan turizm türüdür. (<http://www.rehberium.org>) Bu turizm çeşidi, günübirlik geziler, doğa yürüyüşleri ve piknikler ile başlayıp, doğayı tanımak, gördüğü bitkileri incelemek, yeşilin içerisinde karışarak doğadan alacağı bir numune bitkiyi kendi yaşam mekânlarına katmayı kapsamaktadır. (Bulu Eraslan, 2007: 117)
- İngiltere'nin toplam bitki sayısı 2.000' dir. (Ülkemizde 9.000). Akdeniz ülkelerinden İspanya ile Eski Yugoslavya'nın 500'er adet endemik bitkiye sahip olduğu bilinmektedir. Toplam bitki sayısı bazında Bulgaristan'ın 3.650, Yunanistan'ın 5.000, Kıbrıs'ın 2.000, Suriye-Lübnan'ın 3.500, Irak'ın 4.000, İran'ın 8.000, Fransa'nın 4.500, Almanya'nın 2.500, İtalya'nın 5.600, İspanya'nın 5.000, Romanya'nın 3.400, İngiltere'nin 2.000, Macaristan'ın 2.214, İzlanda'nın 377, Norveç'in 1715 adet bitkiye sahip oldukları bilinmektedir. Görüldüğü üzere dünyada en çok bitki alanlarının kesişim bölgesinde yer alan ülkemizin çeşitliliği çok yüksek orandadır.
- Avrupa'nın tamamında var olan bitki sayısı toplam 12.000 adet iken bu sayı ülkemizde 9.000 adettir.
- Avrupa'nın endemik bitki sayısı toplam 2.750 adet iken bu sayı ülkemizde 3.000 adettir. Sadece Antalya ilimizdeki endemik bitki sayısı 600'dür.
- Türkiye haricinde Avrupa'nın en çok endemik bitkisine sahip ülkesi Yunanistan 800 endemik bitkiye sahiptir.
- Rakip ülke olan İtalya'nın endemik bitki sayısı 712'dir. Japonya'nın endemik bitki sayısı 2.000 ABD'nin 4.036 İsviçre'nin ise 1'dir.
- Türkiye'nin bitki zenginliğinin en önemli nedenlerinden biri, buzul çağlarında Anadolu'nun bitkiler için bir sığınak olmasıdır. Günümüzde de Türkiye hiçbir Avrupa ülkesinde olmayan bir şekilde 3 farklı bitki alanının kesişme noktasında yer almaktadır
- Bu bitki alanları Akdeniz Bitki Alanı (Akdeniz ve Ege bölgelerini kapsamaktadır), Avrupa-Sibirya Bitki Alanı (Karadeniz ve Marmara bölgesini kapsamaktadır), İran-Turan Bitki Alanı (İç Anadolu ve Doğu Anadolu bölgesini kapsamaktadır) dır.
- Türkiye'nin böyle bir potansiyeli varken bu konu hala ne tek başına ne de diğer turizm türleri ile ilişkilendirilmek suretiyle yeterince kullanılmamaktadır.
- Alternatif turizm türlerinin içerisinde yer alan ve dünya turizm pazarına sunulması halinde ülke ekonomisi için büyük getirisi olacağı düşünülen botanik turizmi için ülkemizde henüz hazır tur programlarının bulunmayışı, uzman kişilerin yetiştirilmeyişi ve fauna dünyasına ilişkin yeterli derecede Türkçe kaynağın bulunmayışı botanik turizminin önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Türkiye dünyada en fazla botanik değerlere sahip ülkelerden birisi olmasına rağmen, bu kaynaklara ilişkin dokümanlar açısından da kötü bir performans çizmektedir. (Bulu Eraslan, 2007: 117)
- Tokat'ın bitki ve endemik bitki tür ve sayılarının belirleneceği ve resimli dokümantasyon haline getirileceği bir çalışma GOP Üniversitesi ile işbirliği içerisinde yapılmalı ve bu zengin fauna gezginlerin deneyimine sunulmalıdır.

Yayla Turizmi

- Yayla turizmi yazın sıcak havalarda şehrin kalabalığından ve sıcağından kaçmak üzere yapılan turizm türüdür.
- Yazın alçak kesimlere göre daha serin olan ve genellikle eşsiz doğal güzellikler sunan yaylaların bir bölümünden günümüzde dinlenme ve eğlenme amacıyla sayfiye yeri olarak yararlanılır. Tokat'ta ki yüksek yaylaların çoğu kışın nüfustan yoksundur. Ancak yüksekliği az ve iklim koşulları yıl boyunca yaşamaya elverişli olan Çamiçi Yaylası sürekli yerleşim yeri haline gelmiştir.
- İnsanların bulundukları yerden ayrılarak yaylalara gitmeleri ve orada konaklayarak tüm ihtiyaçlarını temin etmeleri turizm hareketini oluşturmaktadır. Ayrıca yayla etkinlikleri, yayla kültürü ve bozulmamış doğada yaşamak diğer insanların ilgisini çekmiş ve yaşama tarzına katılmalarını sağlamıştır. Sonuç olarak da bu turizm hareketi Yayla Turizmi şeklinde bir turizm çeşidi meydana getirmiştir.
- Hem turist profilindeki hem de tüketim kalıplarındaki değişiklikler, doğal, kültürel çevrenin koruma-kullanma dengesi içinde kullanımını öngören "Yayla Turizmi"nin önemini arttırmıştır.
- Tokat Yaylaları üzerinde barındırdığı çok çeşitli otsu ve odunsu bitki örtüsü, uzun bir tarih süresince oluşmuş kendine özgü malzeme ve mimarisi, kaynak suları, temiz havası ve sessizliği ile oldukça çekici ortamlardır.
- Tokat coğrafi olanakları sebebi ile birçok yaylaya sahiptir. Bu yaylaların isimleri ve özellikleri eylem planında verilmiştir.
- Tokat'ın bulunduğu bölge aynı zamanda Türkiye Turizm Stratejisi'nde Yayla Turizmi Koridoru olarak belirlenmiş, Tokat Akbelen Yaylası Kültür ve Turizm Bakanlığı'na Turizm Bölgesi ilan edilmiştir. Bölge, aynı zamanda yaylalarla özdeşleşmiş festival ve şenlikler sebebi ile oldukça yoğun bir turizm potansiyelini içerisinde barındırmaktadır.
- Yayla turizmi ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Kuş Gözlemciliği Turizmi

- Kuş gözlemciliği, doğayı kuşların dünyasından tanımayı sağlayan bir turizm faaliyetidir. Kuş gözlemciliği turizmi, kuşların dünyasını tanımak için yapılan seyahattir.
- Kuş gözlemciliği, bulunulan coğrafyanın endemik (o bölgeye özgü) ve genel kuşlarının o coğrafyada hangi farklılıkları oluşturduğu ve o farkların kuşlar üzerindeki etkilerini de inceleyen bir alt daldır. Kuş gözlemciliği, kuşlara ve doğaya merak duyan herkese açık bir hobidir. Kuş gözlemcileri kuşları izlemek için sık sık kuş gözlem gezilerine çıkar ve gördüklerini diğer gözlemcilerle paylaşırlar. Sayıları her gün artan kuş gözlemcileri kuşları izleyerek ve kayıtlarını doğa derneğiyle paylaşarak doğanın korunmasına katkı verirler.
- Kuş gözlemi; kuşların doğal ortamlarında incelenmesi, tanımlanması ve sayımıdır. Kuş gözlemciler farklı doğa alanlarını ziyaret ederek kuş araştırma ve doğa koruma çalışmaları için veri sağlarlar. Kuşların davranışları, renkleri ve yaşam alanlarının çeşitliliği insanları kuş gözleme çeken en önemli sebeplerdir. Kuş gözleme başlamak için belli bir yaş ve meslek sınırı yoktur.
- Dünyada kuş gözlem turizmi ciddi bir paya sahiptir. Örneğin İngiltere'nin Rutland kentinde 21-23 Ağustos 2009 tarihleri arasında gerçekleşen ve yaklaşık 20 bin kişinin katıldığı dünyanın en büyük uluslararası kuş gözlem ve kuş turizmi etkinliği olan 21. İngiltere Kuş Gözlem Fuarı'nda, 61 ülkeden 350'den fazla stant açılmıştır. Doğa koruma dernekleri temsilcileri, turizm bakanlığı görevlileri, kuş gözlem turizmi şirketleri, dürbün, teleskop ve diğer arazi malzemesi satıcıları, kuş fotoğrafı, kitap ve belgesel üreticileri gibi, kuş gözlem turizminin her boyutunu kapsayan kurum ve kuruluşlar temsil edilmiştir. Dünyanın her kıtasından kuş gözlemcileri, ornitologlar (kuş bilimciler), çevre dernekleri, turizm temsilcileri, kuş rehberleri ve kuş gözlem tur şirketleri de bu fuara katılmışlardır.
- Genelde, kuş gözlemcileri eğitilmiş ve iyi gelirli insanlardır. Amerika'da bir kuş gözlemcisinin ortalama yıllık geliri 50.000 doların üzerindedir ve üçte biri en azından üniversite mezunudur (Cordell & Herbert 2002). Yüksek doğa bilinci taşımaları ve kuşlar için önemli miktarlarda para harcamaları, kuş gözlemcilerini ideal eko-turistler yapmaktadır.
- ABD'de 800.000'in üzerinde insana iş imkânı sağlayan kuş gözlemciliği ile ilgili harcamaların 1996 yılında 23 milyar doların üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.
- Kuş gözlemcileri sık sık turist sezonu dışındaki zamanlarda ya da hiçbir diğer turistik çekiciliği olmayan bölgeleri de ziyaret ederler (Kerlinger & Brett 1995).
- Türkiye bu konudaki yüksek potansiyeline rağmen 2005 yılına kadar Türkiye çıkışlı bir kuş gözlem turu gerçekleştirilmemiştir. İlk tur Kars yöresinde gerçekleştirilmiştir. Kuş gözlemi için gelen turistlerin ekonomik seviyesinin yüksekliği ve ülkemizin bu konudaki potansiyeli gerçek anlamda geliştirilmesi ve çözüm aranması gereken bir konudur.
- Tokat ili kuş gözlemciliği açısından, Yaban Hayatı Geliştirme Sahası olarak ilan edilen Pazar Kaz Gölü'nde kuş gözleme olanaklarına sahiptir.
- Aynı zamanda Kaz Gölü'nün de bulunduğu alanın eko-turizm alanı olarak belirlenmesi hususunda, Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın yapmakta olduğu çalışmalar Kaz Gölü ve etrafını turizm cazibe merkezi haline getirebilecektir.
- Kuş Gözlemciliği turizmi ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Fotoğrafçılık Foto Safari

- Yaşam alanlarına fotoğraf çekmek amaçlı düzenlenen geziler foto-safari olarak adlandırılmaktadır.
- Tokat Yöresi, sahip olduğu tür çeşitliliği ve yeryüzü şekillerinin çeşitliliğinden dolayı barındırdığı peyzaj güzellikleri açısından ve derin kültürel ve tarihi geçmişi açısından hem foto-safari hem de fotoğrafçılık açısından zengin bir potansiyele sahiptir.
- Yöre zengin doğal ve kültürel varlığı ile her mevsimde 12 ay fotoğraf çekilmesi için uygundur.
- Uluslararası 17. Doğada Görüntü Avcılığı Yarışması'nın 15-20 Mayıs 2013'de Tokat Niksar'da düzenlenecek olmasının bu turizm alanına olan ilgiyi artıracığı düşünülmektedir.
- Bunun için foto safari amacıyla kullanılan parkurların saptanması, yaya yürüyüş yollarının yapılması gerekmektedir.
- Foto Safari turizmi ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Avcılık ve Balıkçılık

- Günümüzde av turizmi aracılığıyla küçümsenmeyecek ölçülerde döviz elde edilmektedir.
- 1996 yılında 14 Milyon avcı avlanma etkinliği için 21 Milyar \$ harcamışlardır. Amerika'da her avcı yıllık ortalama 1500 \$ harcama yapmaktadır. Avcılar bu rakamın 23 \$'ı arazi kiralaması, 13 \$'ı rehber ücreti, 806 \$'ı ekipman, 378 \$'ı yiyecek, konaklama ve ulaşım masrafları olarak harcamaktadırlar. Yaban koyunu için yerli avcılardan 425 \$, yabancı avcılardan 550 \$; geyik için yerli avcılardan 150 \$, yabancı avcılardan 200 \$; dağ keçisi için yerli avcılardan 300 \$, yabancı avcılardan 400 \$ av katılım bedeli alınmaktadır.
- Avlak alanları iklim, toprak, fauna ve flora gibi özellikler bakımından çeşitli ekosistemlere bölünmüşlerdir. Her ekosistem kendine özel yaban hayvanı türlerini bünyesinde barındırmaktadır.
- Tokat'ın dört yanını kuşatan orman tabakası ve zengin bitki örtüsü, beraberinde çok çeşitli av hayvanlarının bulunmasını sağlar. Ormanlık alanlarda, ayı, yaban domuzu, geyik, karaca, kurt, sansar, tilki, porsuk, tavşan, sincap gibi kara hayvanları ile keklik, üveyik, bıldırcın, turna, çulluk, güvercin gibi kuşlar sıklıkla görülmektedir.
- Tokat Almus gölü ise sportif olta balıkçılığı için ideal bir bölgedir. Almus Gölü'nde benekli alabalık, sazan, tatlı su yayını balığı bulunmaktadır.
- Av turizmi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Hava Sporları Yamaç Paraşütü - Paramotor

- Yamaç paraşütü, hava sporlarıyla ilgilenen birkaç kişi tarafından 1980'li yılların başlarında bulunan, serbest paraşütlerle yamaçlardan koşarak kalkmaya olanak sağlayan bir ekstrem spor türüdür. Sivil havacılık mevzuatlarına göre çok hafif hava aracı (ÇHHA) sınıfına girer.
- Yamaç paraşütü, dünyada en yaygın ve hızlı gelişen havacılık spordur.
- Türkiye Yelken Kanat ve Yamaç Paraşütü Federasyonu kurulmuş olup bu spor dalı oldukça hızlı bir şekilde gelişmektedir.
- Tokat barındırdığı yüksek ve keskin eğime sahip dağlık bölgeleri ile bu spora uygun ve avantajlı illerimizden olup, bazı uçuş noktaları literatüre girmiştir. Tokat'ta 13 noktadan yamaç paraşütü yapılabilir.
- Yamaç Paraşütü uçuş alanları
- Mercimek Tepe (Tesisli)
- Gij Gij
- GOP Üniversite Tepesi
- Haççağı
- Topcu Bağı mah.
- Dereyaka Köyü
- Hasan Baba Köyü
- Akdağ
- Artova
- Almus
- Dönekse
- Zile Hüseyin Gazi tepesi
- Güngörmez Tepesi
- Hava sporları turizmi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Gastronomi Turizmi

- Dünya üzerinde değişik kültürlerle birlikte kültürlerin en önemli bileşenlerinden birisi olan mutfak kültürü ve lezzetlerini tanımaya yönelik olarak gerçekleştirilen turizm türü gastronomi turizmi olarak adlandırılmaktadır.
- Bu turizm türünde en önemli belirleyici unsur yeme içme ve mutfak kültürüdür.
- Gastronomi turizminde esas amaç yeme ve içme üzerine kuruludur. (Hall ve Sharpes, 2003) Gastronomi turizmi, yiyecek-içecek tatmak ve bu konuda deneyim ve şarap evlerini ziyaret etmek olarak tanımlanabilir. Yemek turizmi, aynı zamanda, yeme ve içmenin dışında, kimlik, kültür, üretim, tüketim ve giderek önem kazanan sürdürülebilirlik konularıyla ilişkilidir. (Hall ve Mitchell, 2000)
- Tokat Mutfağı çeşit, lezzet ve farklılık açılarından zengin olmasına rağmen ne tek başına gastronomi turizmi yeterli olarak vurgulanmış ne de tamamlayıcı ve destekleyici bir turizm faaliyeti olarak etkin şekilde kullanılabilmektedir.
- Bitki örtüsü çeşitliliği, 200 rakımdan başlayıp 2000'li rakımlara çıkan Tokat'ta, rakımların oluşturduğu iklimatik iklimde yetişen sebze ve meyveler ile geniş ve özgün bir mutfak kültürüne sahip olmasına rağmen bu kültür üzerine yeterince akademik araştırma yapılmamış ve turizm tanıtım ve organizasyonlarında bu özellik yeterince kullanılamamıştır.
- Oysa Tokat, turizmde pazarlanabilecek geniş bir yerel mutfağa sahiptir.
- Zile'de Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu ve Tokat'ta Turizm Lisesi'nde Aşçılığın meslek olarak akademik açıdan ele alınması olanağı bulunmaktadır.
- Tokat üzüm bağlarıyla ünlü bir şehirdir. Tokat'a halen Kazova'da bağcılık yapılmakta olup, dünyanın sayılı markaları arasına giren Dimes meyve suları ve Diren Şarapları bu bölgede üretilmektedir. Yine Diren Grubu tarafından üretilen "Mahlep Şarabı" bu yöreye özgü bir şarap türüdür. Tokat'ta dünyaca tanınan marka şaraplar üretilmekle birlikte, bu ürünlerin gezginlere sunulacağı otantik bir Şarap Evi "Wine House" yoktur. Bu eksikliğin giderilmesi gastronomi turizmine katkı sağlayacaktır.
- Üzümlerin yerleşkesindeki bağlardan elde edilen üzümlerle katkısız üzüm sirkesi, köme yapılmaktadır. Söz konusu ürünün nitelikli bir tasarım ve sunumla gezginlere takdim edilmesi de yöredeki turizmin gelişimine önemli katkı sağlayacaktır. ●Yine bu yörede yapılacak bağ bozumu şenlikleri gastronomi turizmini çekici hale getirecektir.
- Tokat sadece bu yöreye has sebze çeşitliliğini yerel mutfağına yansıtan, gastronomi turizmi açısından zengin ürün çeşitliliğine sahip şanslı bir ildir.
- Gastronomi turizmi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Çiftlik Turizmi Tarım turizmi

- Tokat aynı zamanda önemli bir tarım şehridir. Yöreye özgü tarımsal ürünler yetiştirilmektedir. Organik tarım faaliyeti giderek gelişmektedir.
- Diğer taraftan Tokat'ta sosyal aktivite alanlarına ihtiyaç vardır.
- Bir takım sosyal aktivitelerin (at biniciliği, çeşitli spor dalları, mini golf, hobi bahçeleri vs.) bir araya getirildiği, rekreasyonel faaliyetlerin yapılabilirdiği, peyzaj değeri yüksek çiftliklerin kurulması ve bu çiftliklere gelenlere, köy ürünlerinden takdim edilmesi (örneğin köy ürünlerinden hazırlanmış bir sabah kahvaltısı) bu turizm türünün ve hatta kırsal turizmin gelişmesine katkıda bulunacaktır.
- Çiftlik turizmi ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

- Turistler seyahat ederlerken ulusal parkları, dünya mirasına dâhil edilen yerleri, çeşitli koruma alanlarını, hayvanat bahçelerini, botanik bahçelerini, düzenlenmiş doğal alanları ve kent ortamını görerek doğa ile iç içe olma olanağı bulurken çevre sorunları ile yüzleşmektedir. (Gössling, 2002:297) ●Tarihsel

süreç içerisinde de kırsal turizm sanayileşmenin yıkıcı etkilerinin gün yüzüne çıktığı 19. yüzyılda kentleşme ve sanayileşmeye bir tepki olarak başlamıştır. (Eraslan, Şelli, 2006:628)

●Kırsal turizm, basit şekilde kırsal alanda gelişen turizm olarak tanımlanabilir. Geniş bir tanımla, kırsal turizm çiftçiler ve kırsal kesimde yaşayan halk tarafından gelirlerini artırmak üzere turistik tüketicilere sunulan faaliyetleri, hizmetleri ve olanakları içermektedir. Bu tanıma göre kırsal turizm yalnızca çiftlik turizmini ya da tarımsal turizmi değil, özel ilgi turizmi dâhil birçok turizm aktivitesini kapsamaktadır. (Ratz ve Pucko, 1998)

●Kırsal alanda doğal ve/veya tarihi çekiciliklerin belli bir ölçüde bulunduğu yörelerde, ana ekonomik uğraşısı tarım olan nüfusun, tarımsal uğraşılarını sürdürmekle birlikte evlerinin, ambarlarının kullanmadıkları uygun bölümlerini profesyonel amaçla ziyaretçi ağırlayabilecek yalın bir konaklama tesisine dönüştürerek, ek iş olarak küçük turizm işletmeciliği yapmasının sağlanması genel ifade ile “kırsal turizm “olarak adlandırılmaktadır.

●Yörede yer alan çok sayıda yayla, göl, orman, şelale, mağara, vb. gibi henüz keşfedilmemiş doğal değerler kırsal turizmin potansiyelleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada bütün mesele bu değerleri kullanacak olan seyahat acenteleri, konaklama ve yeme-içme tesislerinin oluşmasıdır. Yörede bu anlamda at ve spor çiftliklerinin kurulması, Yeşil Ev’lerin açılması kırsal turizmin gelişmesinde öncü rol oynayabilir.

●Kırsal turizmle ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

●Termal sular yaklaşık on bin yıldan fazla süredir birçok topluluk tarafından kaplıca amaçlı tedavi için kullanılmaktadır.

●Gelişmiş ülkelerde yaşanan nüfusun sağlık ihtiyaçları ve sağlık giderlerinin payı her geçen gün artmaktadır. Sosyal güvenlik maliyetlerinin artan giderleri sosyal güvenlik kurumlarını zorlamaktadır. Bu sıkıntıları aşmak için, gelişmiş ülkelerde bulunan sosyal güvenlik kurumları ve özel sigorta kurumlarının kaliteli tıbbi hizmet sunan ve yakında yer alan ülkelerle paket anlaşmalar yaparak sağlık hizmetlerini düşük maliyetli alma çabaları görülmektedir.

●Dolayısıyla Türkiye’nin temel pazarı olduğu Avrupa’da sağlık turizmi diye nitelenebilecek bir turizm türü hemen hemen yoktur. Bu ülkeler dış ülkelere sağlık amaçlı hasta gönden ülkeler konumundadırlar.

●Tokat Yöresi jeolojik bakımdan kuzey Anadolu fay tabakası üzerinde kurulmuş olduğundan önemli jeo-termal kaynaklara ve kaplıcalara sahiptir. Reşadiye ve Sulusaray’da bulunan kaplıcalar şifa özelliği bilinen kaplıcalardır.

●Sağlık turizm tesislerini incelediğimizde, alt ve üst yapı tesislerinin sınırlı olmasına rağmen, yapılacak iyileştirmelerle, sağlık turizminin geliştirilmesi için yapılan çalışmalara ivme kazandıracak özelliktedir.

●Termal turizmle ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

●Hirudoterapi tıbbi sülüklerle (Hirudo Medicinalis)yapılan tedavi yöntemidir. Sülüklerle yapılan tedavi en eski tedavi yöntemlerinden birisi olup, Tokat Yöresi’nde de geleneksel olarak başvurulmuş bir sağlık aracıdır.

●Sülük tedavisi günümüzde birçok hastalığın tedavisinde kullanılmaktadır. Sülüklerin tedavi edici özellikleri kan emilirken vücuda verilen salgıda gizlidir. Bu salgı, 100’ün üzerinde biyoaktif madde içermektedir. Bu maddeler kanın pıhtılaşmasını engelleyici, oluşmuş pıhtıyı eritici, ağrı kesici, mikrop öldürücü, tansiyon dengeleyici, kas gevşetici, bağışıklık sistemini düzenleyici ve stres giderici etkilere sahiptir. Ayrıca sinir hücreleri ve liflerinin tamir edilmesini hızlandıran enzimlerdir. Ülkemizde yaygın şekilde bulunan Tıbbi Sülük (Hirudo Medicinalis) bu amaçla kullanılan iki tipten biridir.

●Tıbbi Sülük Tedavisinin kullanıldığı bazı alanlar; atardamar ve toplardamar tıkanıklıkları başta olmak üzere birçok dolaşım sistemi hastalığında, varis, iltihaplı ve iltihapsiz eklem romatizmalarında, iktidarsızlık, cinsel güç artırıcı etki (afrodizyak), üreme organı rahatsızlıkları ve kısırlık, epilepsi çeşitlerinde, yumuşak doku romatizmalarında, felç, kısmi felç, sedef ve egzama gibi cilt hastalıklarında, hemoroid’de, göz tansiyonu (glokom) ve buna bağlı görme kayıplarında, migrende ve her türlü baş ağrısı, yüksek tansiyon, troid’e bağlı şişmanlık, hormonal bozukluklar ve buna bağlı şişmanlık sivilce irin, astım ve bronşial hastalıklar, yanık vakaları, iyileşmeyen yaralar ve ameliyat izleri, kangren, Meniere Hastalığında ve bazı işitme kayıplarında başarıyla kullanılmaktadır. Son olarak sülüğün güçlü antioksidan etkisi nedeniyle Koruyucu (preventif) Tıpta da kullanımından bahsetmek gerekir ki, yılda bir defa yapılan Sülük Tedavisi, o yıl içinde enfeksiyonlar başta olmak üzere birçok hastalığa karşı koruyucu etki göstermektedir.

●24 Mayıs 2007 tarihinde Sağlık Bakanlığı Tıbbi Sülük tedavisini (Hirudoterapi) tamamlayıcı tedavi olarak sadece yataklı hastanelerde kullanılmasına onay vermiştir.

●Rus güzellik uzmanlarının sıklıkla uyguladıkları yöntemlerden biri de ameliyatsız kozmetik diye bilinen doğal tedavi ile güzelleşmede sülükleri kullanmalarındır.

●Yöremizin derinliklerine inildiğinde çok enteresan şifa özelliği olan bu yöntem sağlık turizmi içerisinde kullanılabilir bir daldır. Bilimsel tıbbi, gelenekle birleştirilmek suretiyle Tokat Yöresi’nde ülkemizin başka hiçbir iline nasip olmayacak bir sektörleşme yoluna gitmek mümkündür.

●Sülükle tedavisi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Bireysel farklılıkların göz ardı edilmesine tepki olarak özel ilgi turizmi adı altında daha küçük gezgin topluluklarına hitap eden yeni seyahat tipleri ortaya çıkmaktadır. Kültür turizmi kavramı bu gelişmelerin ışığında yükselmiştir. Kültürel öğelerin turistik ürün tasarımı kullanımı özgünlük ve kalite sağlamakta ve turistlerin ziyaret deneyimini zenginleştirmektedir. Hediyelik eşya alışverişi turistlerin başlıca harcama

Sanat Turizmi (Geleneksel El Sanatları)

alanlarından biridir ve bu harcamalarda kültürel bağlamı olan el sanatları başlı başına bir çekicilik olarak turizmi zenginleştirmektedir. (Öter, 2010)

- Hediyelik eşyalarda yerli olma niteliği yüksektir. Zaten turistlerin bir amacı da yerel olanı, ülke, bölge ve yörenin özgün kültürünü tanımaktır. Turistlere hediyelik eşya satışı gizli bir ihracat özelliğini de taşımaktadır. El sanatları bu bakımdan turistlerin alışverişlerine sıkça konu olmaktadır.
- Turistler gittikleri ülkelerde genel olarak üç tür ürün satın almaktadır; kullanım amaçlı (işlevsel) ürünler (ör; radyo, çanta vb.), anı (hatıra) veya hediyelik eşyalar (dekoratif objeler, cam biblo, takılar vb.) ve bunların ikisinin karışımı olan ürünler (ör; belli bir bölgenin özelliğini yansıtan işlevsel ve anı amaçlarına hizmet edebilecek ürünler (özel üretim bir çaki, kaval vb.). Hediyelik eşya satışları çok önemli miktarlara ulaşabilmekte, turistik alışveriş gelir kapısı olmanın yanında başlı başına çekim gücüne de dönüşebilmektedir.
- Tokat'ta turistik alışverişe konu olan el sanatları çoğunlukla geleneksel ve dekoratif niteliklidir. Örneğin; El Baskı Yazmacılığı, seramikçilik, ağaç oymacılığı, ebru, hat, minyatür, tezhip sanatları gibi... El sanatı turizm endüstrisi ile yoğun etkileşime girmekte ve turistlerin alışverişlerinde özel bir yer tutmaktadır. Turistlerin özgünlük arayışı içinde el sanatçıların özgün ya da taklit (Replika) üretimlerine yönelmelerinde fayda vardır.
- Tokat Yöresi'nin el sanatları organize bir biçimde pazarlanamamaktadır. Kırsal alanlarda evlerde yapılan oya, dantel gibi elişleri ile eskiden kalma el tezgâhlarında yapılan dokumalar vb. organize olmamış, ek gelir sağlayan bireysel faaliyetlerdir. Ayrıca Niksar İlçesi'nde kaval yapımı el sanatlarının başında gelir. Niksarlı kaval üreticisi Yaşar Güç, UNESCO tarafından Yaşayan İnsan Hazinesi seçilmiştir.

- Turizm pazarında geliştirilebilecek çeşitli alternatif ürünlerden biri de inanç dayalı turizm faaliyetlerinin organizasyonudur. İnanç turizmi olarak adlandırılan bu alternatif turizm ürünü (Timoty ve Olsen, 2006:1) doğrudan doğruya herhangi bir ülke destinasyonunun sahip olduğu kültürel ve dinsel miras ile yakından ilişkilidir.
- Diğer bir ifade ile inanç turizmine konu edilebilecek kaynaklara sahip olmak inanç turizmi için bir yandan temel zemini oluşturmaktadır.
- İnsanların dini inançlarını gerçekleştirmek amacıyla önemli çekim merkezlerine yaptıkları ziyaretlerin turizm olgusu içinde değerlendirilmesine "inanç turizmi" denilmektedir.
- İnanç turizmi kültür turizminin bir alt birimi olarak görüne de "ibadet amaçlı" ziyaretler olması sebebiyle diğer turizm türlerinden farklıdır. Amaç kişilerin dini köklerini aramak için yaptıkları arkeolojik bir araştırma ve ibadettir. Bununla birlikte bu ziyaretler esnasında dolaylı bir kültürlenme söz konusu olduğundan "inanç turizmi" kavramı "kültür turizmi" kavramını belli bir noktada yakalamaktadır.
- İnanç turizmi faaliyetlerinin, ortak inanç paydasında buluşan çok sayıda insanı ilgilendirmesi, bu alanda ortaya çıkabilecek turistik hareketliliğin boyutunu ve dolayısıyla ekonomik potansiyelini ortaya koymaktadır.
- İnsanların inançlarının gereği olarak gördükleri hac gibi seyahatlere katılmaları ya da kutsal mekânlara ilişkin kültürel merak, dinlerin kutsal merkezlerinin bulunduğu turistik destinasyonlarda yoğun bir turistik hareketliliğin yaşanmasına neden olabilmektedir.
- Tokat yöresi bu anlamda turizm marka değerleri yüksek bir yöredir. Tokat ve ilçelerinde çok sayıda camii ve dini yapı bu marka değerlerinin göstergesidir. Anadolu'daki en eski Türk İslam Camii; Garipler Camii Tokat'tadır.
- Müslümanlar ve Hristiyanlar için kutsal mekanlardan sayılan Şeyh Nusrettin Köyü, (Sarin veya Kırklar Köyü) Tokat Zile'dedir.
- Yine özellikle Hubyar (Ocağı) Sultan, her yıl on binlerce insanın ziyaret ettiği Anadolu'daki 12 büyük ocaktan biridir. Hubyar Sultan Alevi-Türkmen, Piridir. Hoca Ahmed Yesevi (Pir-i Türkistan) ekolünden geldiği bilinmektedir Hacı Bektaş-i Veli'nin çağdaşıdır. Türbesi, adını taşıyan Tokat- Almus - Hubyar köyündedir. Bu ayrıcalık, Tokat'ın rekabet gücünü artırmakta ve avantajlı hale getirmektedir.
- Ancak Tokat elindeki özellikli ürün avantajına rağmen inanç turizmi faaliyetlerini destinasyonun önemli bir hareketliliği haline getirememiştir.
- Dünya Turizm otoriteleri temel turizm trendleri arasında iç turizm ve yakın yerlerin yanı sıra inanç turizmine artan ilgi nedeniyle kutsal mekânlara ziyaretlerin de artacağı öngörüsünde bulunmaktadır.
- İnanç turizmi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Günübirlik Turizm İç Turizm

- İnsanların konaklama olmadan aynı gün içerisinde rekreasyon, dinlenme, eğlenme ve bilgi edinme amacıyla yapmış oldukları, seyahat, alışveriş ve sosyal iletişim faaliyetlerinin hepsi günübirlik turizm olarak adlandırılmaktadır. Bu turizm türünde süre ve mesafe en önemli belirleyicilerdir. ●Tokat merkez ve ilçeleri günübirlik turizm açısından önemli potansiyele sahiptir. Yakın coğrafyamızdaki şehirlerden (Sivas-Amasya) günübirlik ziyaretçi alabileceğimiz gibi, esas olarak, Tokat ve ilçelerinde yaşayanların farklı ilçelere günübirlik seyahat etmelerini sağlayabilir, böylelikle hem iç turizm hareketi yaratırken, hem de toplumun yaşadıkları coğrafyayı tanımalarını sağlar.
- Günübirlik turizm ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

- Uluslararası nitelikteki kuruluşların, çeşitli konularda belirli zamanlarda düzenledikleri kongre, seminer, konferans vb. faaliyetlere gerek konuşmacı, gerekse izleyici olarak katılanların oluşturdukları turistik hareketlerin bütünü "Kongre Turizmi" olarak tanımlanır.
- Günümüzde kongre turizmi, ulusal ve uluslararası ölçekte yeni ve önemli bir turizm türü olarak gelişme göstermektedir. Kongre turizminin belli bir sezona bağlı olmama özelliği, ona sezon dışı gelir getiren bir

Kongre Turizmi

turizm çeşidi niteliği kazandırmaktadır.

- Tokat'ın bu açıdan bazı eksiklikleri bulunsa da, özellikle üniversite tarafından düzenlenen kongreler bu amaca dolaylı olarak hizmet etmektedirler. Zira her kongre turistik bir harekettir ve her kongre katılımcısı bir turisttir. Kongre ve toplantılar, bilimsel görüşmelerin yapıldığı bir platform olmanın yanı sıra halkla ilişkiler faaliyeti, iletişim ve kültürel değişim ortamlarıdır.
- Kongre katılımcıları, geldikleri şehirleri tanıma, tarihi, doğal ve turistik yöreleri gezme, eğlence, spor, kültürel faaliyetler vb. birçok aktiviteye katılma, alışveriş yapma gibi faaliyetlerde ve konaklama etkinliğinde bulunmaktadırlar.
- Çok profesyonel bir turizm türü olduğundan dolayı beklentiler ve yapılacaklarla ilgili kapsamlı fizibilite çalışmaları yapılması gerekir.
- Kongre turizmi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Gençlik Turizmi (Yaz Kış Kampları)

- Gençlik turizmi, 15-24 yaş grupları arasındaki bireylerin anne, baba ve diğer aile yakınları olmaksızın turizme katılmalarıdır.
- Bir başka tanımlamaya göre de; gençlerin spor, eğlence, sosyal ve kültürel etkinliklere katılmak amacıyla yapmış oldukları seyahatlerdir.
- Yapılan araştırmalar, gençlerin turistik hareketlere katılma düzeyinin diğer yaşlardan daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bunun nedenleri ise; gençlerin psikolojik yapıları gereği harekete, maceraya ve değişime daha açık bir kişiliğe sahip olması, gençlerin aile bağları ve sorumluluklarının az olması, konaklama yerlerinin seçiminde çok titiz davranmamaları ve fazla konfor aramamalarıdır.
- Gençlerin seyahat etmeleri, kişiliklerini geliştirmelerinde, yeni yerleri ve yaşamları öğrenmelerinde ve sosyal ilişkilerini artırmada en etkin yollardan biridir. Turizm ise seyahat etmeyi ve seyahat ederken öğrenmeyi sağlayan etkinliktir. Bu nedenlerle gençler için güvenilir, temiz ve uygun fiyatlı dinlence ve eğlence imkânları meydana getirilerek onların turizme katılımlarının teşvik edilmesi, kamu ve özel her sorumlu tarafın görevidir.
- Dünya Gençlik, Öğrenci ve Eğitim Seyahatleri Konfederasyonu ve Dünya Turizm Örgütü'nün son raporuna göre; gençlik turizmi tüm uluslararası seyahatlerin yüzde 20'sini oluşturmakta ve gençler turizm sektörünün en hızlı gelişen kesimini temsil etmektedir.
- Gençlik turizmi iç ve dış turizm olarak iki boyutta ele alınabilir.
- Tokat ili barındırdığı doğal güzellikler ve taşıdığı kültürel değerlerden ötürü gençlerin kamp aktiviteleri için birçok potansiyeli bünyesinde barındıran bir şehrimizdir. Örneğin, Niksar Çamiçi Yaylası'nda bulunan uluslar arası standartlarda yapılan Kamp ve Karavan Tesisi bulunmaktadır. Bu kamp aynı zamanda izcilik ve eğitim faaliyetleri yapmak için de idealdir.
- Gençlik turizmi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Akarsu Turizmi

- Bot ve konolarla, nehirlerde yapılan bir akarsu (nehir) sporudur.
- Akarsu sporunda asıl olan içinde bulunduğunuz botu devirmeden, kürekle yönlendirerek bir akarsu safarisi yapmaktır.
- Rafting sporu bu botların nehirlerde safari amacıyla kullanılmaya başlamasıyla ortaya çıkmıştır.
- Tokat Yöresi'nde akarsu turizmi için Kelkit Çayı, Yeşilirmak gibi elverişli nehirler ve Sulugöl, Zinav Gölü gibi göller bu faaliyetlerin yapılacağı alanlardır.
- Akarsu turizminin Tokat için büyük önemi vardır. Öncelikle, kitle turizmi maksadıyla yöreye gelen ziyaretçiler farklı heyecanlar yaşayabilir ve Tokat turizm destinasyonu bir yandan renklenirken, diğer yandan katma değeri yükselmiş olacaktır.
- Akarsularımızın kıyılarındaki köy ve ilçeler bu spordan gelir elde edebilir.
- Ayrıca Almus baraj gölü kayak yarışları ve su sporları için uygun yerleşkelerdir.

Kamp ve Karavan Turizmi

- Çadır ve karavan turizmi doğa turizminin ayrılmaz bir parçasıdır. Kendine özgü araç ve ekipmanlarla tamamen doğal yapının kontrollü kullanımına özen gösteren ve bireysel tercihleri ön plana çıkan bir turizm türüdür.
- Karavanla yolculuk, Amerika'da olduğu gibi Avrupa'da da oldukça yaygındır. Özellikle Almanya'daki karavan kulüplerinin üye sayısı milyonu aşmaktadır. Artık karavan Avrupalılar içinde yavaş yavaş mantıklı ve vazgeçilmez bir hayat tarzı haline gelmektedir.
- Almanya Otomobil Kulübünün (ADAC) yaptığı bir araştırma, Türkiye'nin 'de Alman Karavancılar tarafından tercih edileceğini belirtmektedir.
- Aynı durum Türkiye için de geçerlidir. Türkiye'de de karavan ile seyahat etme alışkanlığı gittikçe artmaktadır.
- Tokat karavan turizmi için Türkiye'nin elverişli ender şehirlerinden biri konumundadır.
- Niksar Çamiçi'nde uluslar arası standartlarda kamp ve karavan tesisi yapılmıştır.
- 15-20 Mayıs tarihleri arasında 1.Anadolu Kamp Karavan Rally'sinin Tokat Niksar'da yapılacak olması bu turizme önemli bir ivme kazandıracaktır.
- Kamp karavan turizmi ile ilgili stratejiler eylem planında gösterilmiştir.

Festivaller

- Tokat'ın Kültürel ve Sanatsal zenginliği içerisinde düzenlenen festivaller ve şenlikler büyük bir yere ve öneme sahiptir. Bu organizasyonlar daha nitelikli hale getirildiklerinde şehrin tanıtımı ve cazibe merkezi olması açısından büyük rol oynamaktadır.
- Tokat'ta geleneksel olarak düzenlenen festivaller ve şenlikler eylem planı EK-II' de gösterilmiştir.

Kaynak:Doğu Marmara Kalkınma Ajansı Marka Kent Stratejik kalkınma Planı'ndan uyarlanmıştır.

Tokat yöresindeki farklı turizm türleri (değerleri) arasında çapraz ilişkiler kurularak bölgenin turizm potansiyelleri güçlendirilmelidir.

Bu durum, tüm turizm değerlerinin optimal kullanıldığı bütüncül pazarlama yapılanmasını gerektirmektedir. Gerçekleştirilen tüm turizm faaliyetleri için Tokat ili içerisinde sahip olunan tüm değerlerin ortak pazarlanmasına yönelik bir senaryo geliştirilmelidir.

Senaryo, bu kapsamdaki rollerin, destinasyonda yer alan zengin değerleri olan yerleşkelerin sürükleyici gücünden istifade ederek, bütün turizm değerlerinin birbirini tamamlar şekilde (bütüncül) dizayn edilmesini, dağıtılmasını içerir.

Bütüncül pazarlama stratejisinde çekim gücü olan turizm varlığı, diğerleriyle ilişkilendirilir ve turizm değerlerinin bir sinerji oluşturması hedeflenir.

Farklı turizm türlerinin ilişkilendirilmesi suretiyle turistin birden çok turizm aktivitesini beraber gerçekleştirmesine imkân tanınmalı, bir manada turiste yeni seçenekler sunulmalıdır.

Bu bağlamda il, ilçe ve köylerde yapılacak envanter çalışması sonucunda birbirleriyle bağlantılı kısa rotalar oluşturularak günü birlik seyahat ve konaklama noktaları belirlenebilir.

Örneğin; Tokat'a ya da İlçelerden herhangi birine (Niksar-Zile) gelen turistlerin, günü birlik ya da bir destinasyonla diğer yerleşim alanlarına taşınması sağlanarak, turizmin yayılması sağlanabilir. Bu tür bir seyahat kolaylığı turistlerin koridorlar arasındaki seyahat özgürlüğünü genişleteceğinden bireysel turizm potansiyelini de artıracaktır. Tokat'a, Niksar ya da Zile'ye konaklamaya gelen turistler, bir hat (koridor) yardımı ile ilçeler arası gezi yapabilecek, dilerlerse konakladıkları yere geri dönebileceklerdir.

11. Pazar Konumlandırılması

Tokat, turizm pazarında başarılı olabilmesi için “pazarda konumlandırma” temelli bir pazarlama stratejisine sahip olmalıdır.

Bunun için sahip olduğu turizm ürününün en avantajlı konumunu bularak, ortaya çıkararak, tüketicinin (turistin) zihninde yer edinmesini sağlamalı ve sahip olduğu turizm zenginliğini turistin zihninde konumlandırmalıdır.

Başarılı bir konumlandırmanın önündeki en büyük engeller, tüketici zihninin; kısıtlı olması, karışıklıktan nefret etmesi, kendinden emin olmaması, değişmemesi ya da zor değişmesi ve odak noktasını yitirebilmesi olduğundan, turistin zihninde var olan ürünler hakkındaki faydadan daha fazlasını vaat etmelidir.

Konumlandırmanın etkin bir şekilde yapılabilmesi için etkili olan unsurlardan belki de en önemlisi pazara ilişkin bilgidir. Bu nedenle Tokat turizm pazarındaki mevcut alternatif konumlar arasında en yüksek faydayı sağlayacağı düşünülen ve pazarlama karmasının diğer bileşenleriyle bağlantı kurulabilecek konumu

(yarar konumlandırması) seçilmelidir.

Stratejik pazarlama konusunda özenle hazırlanmış algılama haritaları kullanılmalı, Pazar, karar verici durumdaki gezgine /gezgine görsel olarak sunulmalı, pazarı oluşturan dilimleri farklı değişkenler cinsinden tanımlamalı, pazardaki ürünlerin konumları görselleştirilmelidir.

Bunu sağlamak üzere ürün algılarını özetler nitelikte, turistlerin algısı üzerinde önemli olduğu düşünülen yararların gösterildiği algılama haritası hazırlanmalı, turistlerin gezilerini önceden planlamalarına olanak veren bir sistem içerisinde sunulmalıdır.

Konumlandırma, bir ürünün konumu ve potansiyel alıcıların o ürünü nasıl gördüğüdür. Başka bir ifadeyle konumlandırma, hedef pazarın zihninde oluşturulduğu algıdır. İşte tam bu nedenle Tokat, turizmin pazarlama stratejisini aşağıdaki kavramlar üzerinden yürütmelidir.

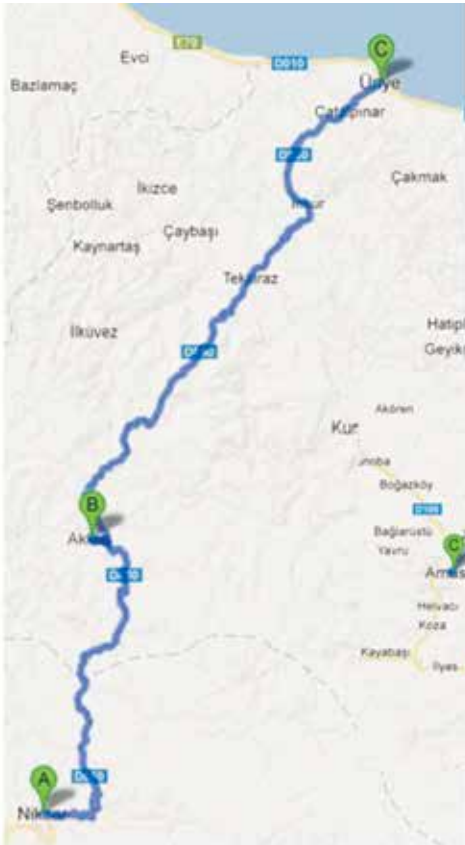
- Destinasyon
- Destinasyon İmajı

12.Tokat Turizm Destinasyonu

Yapılan tüm çalışmalar ve saha araştırmaları göstermektedir ki, Tokat'ın turizm destinasyonu, turistlerin ihtiyaçlarının karşılanması için tasarlanan hizmetlerin ve etkinliklerin odağı olabilecek, Niksar-Tokat-Pazar-Zile destinasyonudur.

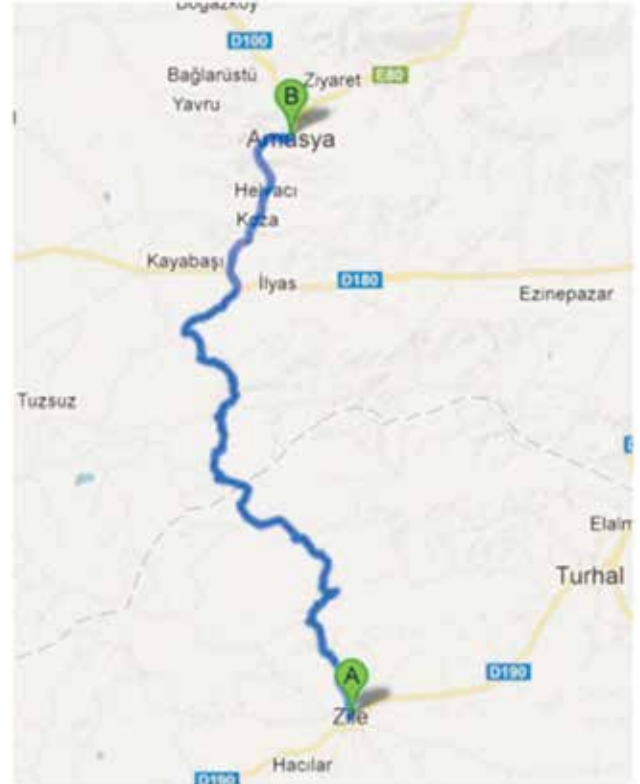
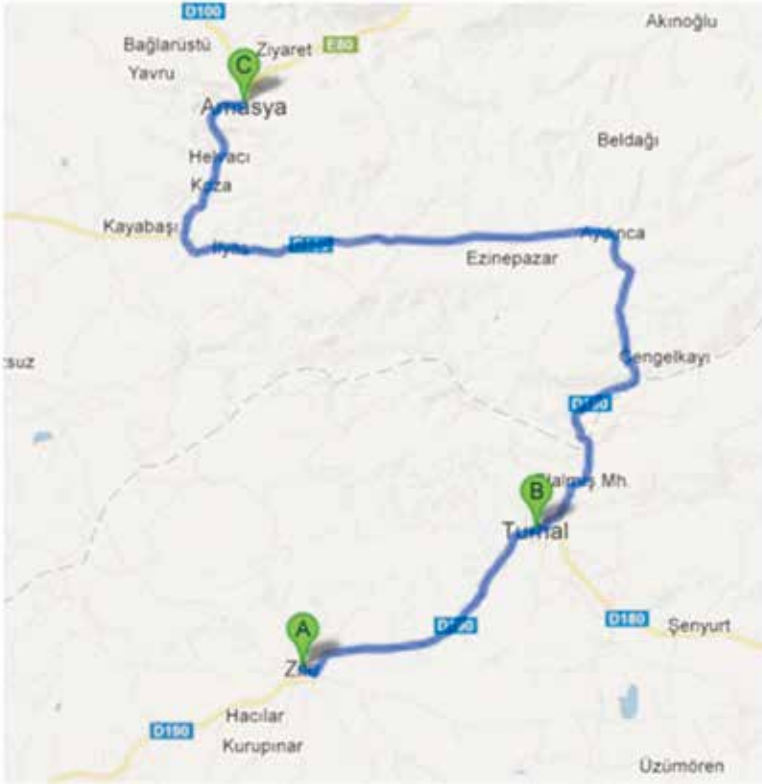

Söz konusu destinasyon Antik çağlarda Kral Yolu daha sonraları İpek Yolu üzerindedir. Destinasyonun bir uçtan bir uca uzunluğu 123 km'dir. Destinasyonda yer alan şehirlerin birbirlerine olan uzaklığı; Niksar-Tokat: 56,1 km, Tokat-Pazar: 28,5 km, Pazar-Zile 36,9 km) dir. Destinasyon üzerinde yer alan şehirler, tarihi, kültürel, jeolojik mirasın ve doğal güzelliklerin en yoğun olarak turistlerin deneyimine sunulacağı, alternatif turizm türlerine yönelik çok sayıda ve türde aktivitelerin yapılabileceği yerleşkelerdir. Yine bu destinasyon üzerinde yer alan Niksar ve Tokat, konaklama olanaklarının geniş olduğu şehirlerdir.

Destinasyon kuzey ucunda yer alan Niksar; Akkuş, Ünye yoluyla (102 km /1,5 saat) Karadeniz'e, Erbaa istikametinden (116 km- 2 Saat) Amasya'ya bağlanmaktadır. (Resim:..)

Destinasyon güney ucunda yer alan Zile; Turhal istikametinden Amasya'ya (107 km-1 saat 30 dk), Zile istikametinden 59, 5 km mesafe uzaklıktadır.

Turizmde bir gezginin, bir yerleşkeyi ziyarete yönelip yöneltmemesini sağlayan bazı süreçler söz konusudur. Bu süreçler, öncelikle yerleşke ile ilgili çok fazla ve çeşitte deneyim yaşayıp yaşayamayacağı ile başlamakta, daha sonra zihninde oluşan bir imgeyle (imaj) ve imgenin neticesinde oluşturulan bir tutumla devam etmekte, son olarak da sahip olunan tutumla örtüşen bir davranış olarak noktalanmaktadır.

Bu nedenle pazarlama stratejisinin, imaj oluşumundaki uyarıcı faktörlerini göz önünde bulundurarak ve bir destinasyon imaj kavramı üzerinden, turizmin çok fonksiyonlu geliştirilebileceği ve ürünün çeşitlendirilebileceği bu destinasyon üzerinde konumlandırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

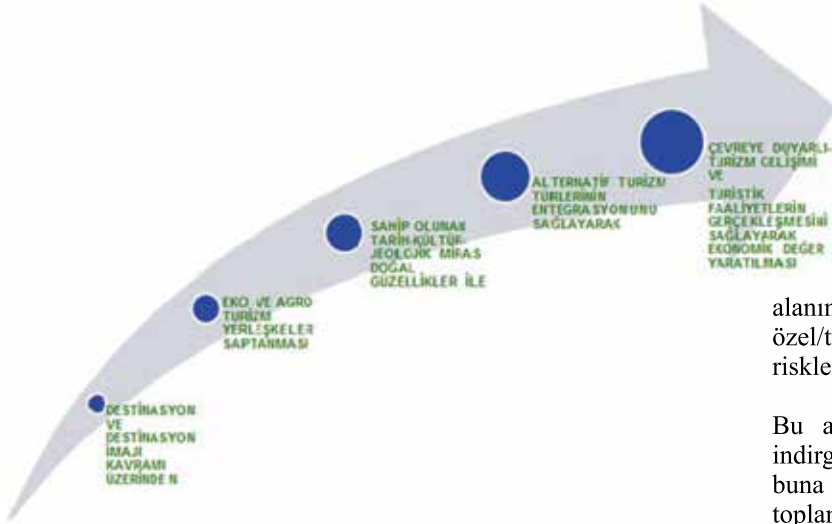
Tokat'ta turizmin geliştirilmesi için, turizmin **destinasyon bazında irdelenmesi ve seçilen destinasyondaki potansiyel ve eşsiz doğal zenginlikler nedeniyle, turizmin seçilen destinasyon ve destinasyondaki yerleşkeler üzerinden, Tokat için yararlı bir turizm seçeneği olacağı ve kalkınmasında çok önemli bir rol oynayacağı iddiası pazarlama konumlandırmasının temel hipotezi olması gerekir.** Turistik destinasyon kavramından hareketle, seçilen destinasyonun birçok farklı boyutuyla, gezginlerin

gereksinimlerini karşılayacak, onlarda tatmin duygusu yaratacak, kullanılabilen, tüketilen ve üzerine harcama yapılan bir turistik ürün olarak ele alınıp değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

Bir turistik ürün olarak seçilen, değişik nitelikteki unsurlardan meydana gelen, karmaşık bir üretimi ifade eden turistik destinasyon; bir yere özgü ve orada bulunan ürün ve hizmetlerin karışımının sunulduğu, geçmişten geleceğe her zaman

gezinleri çekecek, doğal, tarihi ve kültürel çekicilikleri bulunan, turistleri cezp edecek donanımına sahip, özellikleri ve çekicilikleri olan, seyahat edenlere çok yönlü turizm ürünün sunan bir alandır.

Atlanılmaması gereken konu, geniş anlamda coğrafi alan veya bölge olmanın ya da coğrafi, bölgesel bir yaklaşımla destinasyonu ifade etmenin çok önemli olmadığıdır. Önemli olan, bir destinasyonun sanatsal faaliyetler, doğal güzellikler, hizmetler, turistik ürünler sayesinde gezginleri özel bir alana çekmesidir. Bu nedenle coğrafi ya da bölgesel pozisyonlar destinasyonlar için önemli değildir. Coğrafi ya da bölgesel durum, destinasyonu oluşturan faktörlerden sadece birisidir.

Bu bağlamda, en azından başlangıçta, turizm geliştirme faaliyetlerinin sınırları belli olan, belirli çekiciliklerin, ürünlerin ve turizm türlerinin yoğunlaştığı bir coğrafi mekân/mekânlar ile sınırlandırılması gerektiğini öneriyoruz.

Destinasyon kavramından uzak yerleşkelerin ya da pazarlama faaliyetleri açısından zayıf destinasyonların gezginler tarafından tercih edilmeme riskiyle karşı karşıya olduğu bilinen bir gerçektir. Bu tür yerleşke ve destinasyonlar yaşam evrelerini çok çabuk tamamlayabilmektedirler. Bu nedenle orijinal, güçlü çekiciliklere sahip, daha sağlam bir tabana oturtulan ve pazarlama faaliyetlerini besleme özelliğine sahip, rekabetçi turizm alanları için turizm geliştirme çalışmalarının yapılması eylem planı ve bu plana dayanılarak hazırlanacak olan pazarlama stratejisinin konusu olmalıdır.

Dünya turizminde meydana gelen gelişmeler rekabetin ulusal düzeyden bölgeye ve yerele kaydığını göstermektedir. Bu nedenle turizm stratejisinin Tokat geneli üzerinden değil de destinasyon bazlı oluşturulması daha doğru olacaktır kanaatini taşımaktayız. Seçilen turizm yerleşkelerinin kendine has turistik çekicilikleri, nitelikleri ve değeriyle çalışmaya alınması daha doğru bir strateji olarak görünmektedir. Çünkü gerçekte turizmde talebi çeken çoğunlukla şehrin kendisi değil, seçilen destinasyondur. Bu nedenle Tokat Yöresi'ndeki turizm geliştirme çabalarında, seçilen turizm alanının öz niteliklerine uygun olarak oluşturulan bir destinasyon kimliğinin, gezginlere dönük olarak, etkin iletişim çalışmalarıyla nasıl daha çekici hale getirebileceği ele alınmalıdır.

Bu nedenle, turizmi geliştirme adına, her türlü kaynağın etkin, verimli ve bütüncül yaklaşımlarla kullanılması ve turizm geliştirme faaliyetlerinin yapılacağı alanın gezginlerin beklentilerini karşılayacak ve motivasyonlarını sağlayacak özellikte seçilmesi yerinde olacaktır.

Bu yaklaşım aynı zamanda turizm alanlarında, alanı tanıyan ve

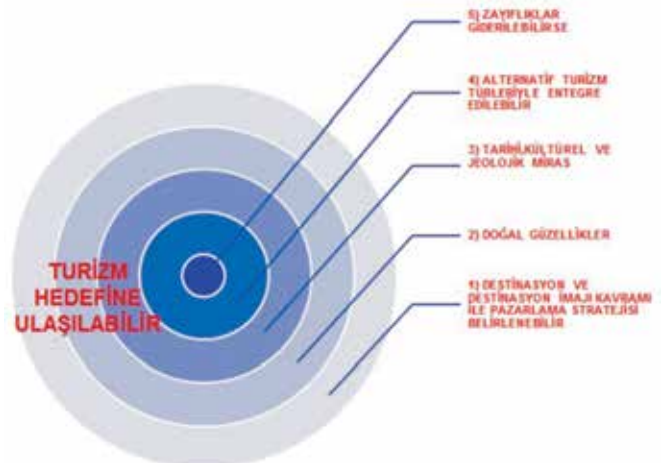
Tokat'ta turizmi geliştirebilmemiz için ele alacağımız alan ya da alanların turistik destinasyon özelliği taşıması gerekir. Örneğin; her el değmemiş alanda turizm (eko-turizm dahil) turizm yapılabileceğini söylemek mümkün değildir. Bir alanın turistik destinasyon olarak seçilmesi ve turizm açısından gelişebilmesi için belli başlı özelliklere sahip olması gerekir. Bu özellikler çekicilikler (tarihi, kültürel, jeolojik miras, doğal güzellikler, sivil mimari) başta olmak üzere, imaj, ulaşım, konaklama, yeme-içme, park, müze ören yeri, altyapı, sağlık ünitesi varlığı, rekreasyon olanakları, sosyal çevre ve benzeri eğlence-dinlence gibi imkânlarının varlığı, bir takım ürün ve hizmetlerin karışımı olarak ifade edilebilir.

alanın geleceği hakkında bir takım hayalleri ve beklentileri olan özel/tüzel kişiliklerin yaşamasını ve yapılacak tüm yatırım risklerinin azaltılabilmesini sağlayacaktır.

Bu anlamda turizm geliştirme çalışmalarının daha özele indirgenerek, destinasyon kavramı yönetimi içinde ele alınması, buna yönelik bilgilerin sistematik ve objektif bir şekilde toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması daha isabetli bir yaklaşım olacaktır. Bu sayede etkili pazarlama eylemlerin gerçekleştirilmesi kolaylaşabilir.

Bu çalışmalarda dikkat edilmesi gereken bir diğer husus da, çalışma kapsamına giren alanlarda yaşayan, turizm faaliyetlerine katılması gereken ve bu faaliyetlerde payı olacak bireyler ya da toplumsal unsurlardır. Zira bu unsurlar, turizm geliştirme faaliyetleri ve planlamasında etkili olacak potansiyele sahip kişi ya da gruplardır.

Bu şu nedenden ötürü önemlidir. Ekonomik açıdan yarar sağlayabilecek nitelikte ve hacimde turizm alanlarının (aynı zamanda buralar bir iş alanıdır) yaratılması ve turizm endüstrisine sunulması için toplumun etkin katılımı gerekmektedir. Yani turizm alanı seçip, buraya alt yapı yatırımlarını yapıp kimi ürün ve faaliyetleri hazırlayıp buraya gezginlerin gelmesini beklemek kabul edilebilir bir yaklaşım olmayacaktır. Seçilecek turizm alanlarının (destinasyonun) hayatını ikame edebilmek için bundan daha fazlasına ihtiyacı olacaktır.

13. Markalaşma Çalışmaları

Tokat Yöresi turizminin temel sorunlarından birisi, çok sayıda ve türde potansiyele sahip olunmasına rağmen sistematik bir markalaşma sürecine girilememiş olmasıdır.

Oysa tatil amaçlı olarak Tokat'a gelen turiste hizmet sunulması aşamasında, Tokat'ın bütün ekonomik, coğrafi ve beşeri unsurların turistlerin tatmin edilebilmesi için gerekli kalite düzeyini yakalamış olması gerekmektedir.

Çünkü Tokat yöresine gelen bir turist sadece tek bir turistik üründen yararlanmaz. Çok sayıda ekonomik, coğrafik ve beşeri unsurların toplamından oluşan bir üründen faydalanır. Turistin tatmin edilebilmesi için söz konusu unsurlar arasında bir uyum sağlanması ve bunun sürdürülebilir olması gerekmektedir.

Tokat Yöresi'nde yaşayan hemen herkes, turizm sektörü ile ilişkisi olsun ya da olmasın, turizm sektöründe kaliteli bir hizmetin ortaya çıkıp çıkmamasından ve turistlerin memnun olup olmamasından dolayı ya da dolaysız sorumludur.

Tokat Yöresi turizminin pazarlanmasında ve potansiyel turistler üzerinde iyi bir imaj bırakılmasında önemli rol oynayan bir diğer husus, var olan turizm zenginliğinin nasıl tanıtıldığı ve turistler tarafından nasıl algılandığıdır.

İşte markalaşma adı verilen bu kavram turizm rekabetinde öne geçmek isteyen şehirler tarafından popüler bir pazarlama aracı haline gelmiştir.

Tokat Yöresi'nin turizm rekabetinde başarılı olabilmesi için, bir bütün olarak kendi özgün kimliklerini öne çıkararak, konaklamada, yiyecek içecekte, turistik ürünlerinde, coğrafi yerlerinde markalaşma kavramını başarıyla uygulaması, otelcisinden, restoranına, esnafına, valisine, kaymakamına, üniversitesine, pastanesine, hastanesine kadar yaratıcı olması gerekmektedir.

Markalaşmadaki temel varsayım; coğrafi yerlerden, ürünler ve insanlara kadar markalaştırılabileceğidir.

Bunun için öncelikle Tokat Yöresi için kullanılabilecek isim ya da sembolleri / logoları ortaya koymak gerekmektedir.

Tokat Yöresi'nin iyi pazarlanabilmesi için, yöreyi tanımlayabilecek, onu diğerlerinden ayrıcalıklı kılan yönlerinin ortaya çıkarılması gerekmektedir. Bu nedenle de potansiyel turistlerde olumlu bir algılama yaratacak imaj öğeleri iyi analiz edilmelidir.

Bazı ülkelere baktığımızda markalaşmaya kavuştuğunu ve kendilerini bu şekilde pazarlamaya başladıklarını görmekteyiz. Örneğin Mısır Piramitleri, Venedik Sokakları, Çin Seddi gibi. Ülkemizde de bunun örnekleri var. Örneğin: Konya Mevlana, Denizli Horoz, Kapadokya Peri Bacaları, İzmir Efes, Adana'da Adana Kebabı gibi...

Hatta markalaşmanın turizm rekabetindeki öneminin farkına varan ve sahip oldukları potansiyelle yetinmeyen bazı ülkeler de daha yapay çekiciliklere yönelmiş ve yaptıkları yatırımlarla kendilerine farklı bir kimlik biçmeye çalışmışlardır. Şehri çekici yapma çabasıyla kent meydanına yapma fosil heykeli yapan İspanya ve kent duvarına yörenin jeolojik kesitini yaptıran İskoçya, Dubai'deki göğe yükselen gökdelenler buna örnekler.

Markalaşma sadece Tokat yöresine değil, turizm sektöründe faaliyet gösteren turizmcilere de yarar sağlar. Sektörde yıllarca uğraştıktan sonra kendi çabasıyla oluşturduğu imajdan ya da markadan daha fazlasına kavuşurlar.

Markalaşmış bir ürün, tüketicinin beklentilerinin ne olduğu araştırılmış bir üründür. Bu nedenle de piyasa algılaması ve güvenilirliği yüksek üründür.

Tokat Yöresi'nin turizmde başarılı olabilmesi için, kamunun, yerel siyasi otoritenin, sivil toplum kuruluşların, iş dünyasının, mükemmellik hareketini içselleştirerek rekabet edebilir kurum ve kuruluşlar haline gelmesi gerekmektedir.

Sadece ekonomik, coğrafi ve beşeri alanlarda değil, düşünsel anlamda da kalitenin yakalanması gerekmektedir.

Bir destinasyon markası oluşturulurken yapılması gereken ilk işlerden birisi, imajın sonrasında, bölge için, bir kimliğin oluşturulmasının gerekliliğidir. Destinasyon markası yaratmak; pozitif imaj oluşturma aşamasında tanımlanan ve ayırt edilen birtakım özelliklerin oluşturulması olarak tanımlanabilmektedir. Marka, bir isim, logo, işaret, dizayn, sembol, slogan, kavram, paket veya bunların hepsi birden olabilmektedir. Turistik bölge için, bir marka oluşturmak, turistik bölgeyi diğer benzer turistik bölgelerden ayırt eden başlıca özellikleri ile ön plana çıkararak, bir kimlik oluşturma sürecidir. Destinasyonu markalaştırırken, o bölge ile ilgili her şey tek bir marka çatısı altında toplanmalıdır. Bunlar; mal ve hizmetlerden tarıma, spordan sanata, yatırımdan teknolojiye, eğitimden turizme kadar yüzlerce özelliktir. Amaç, bölgenin varlığını bütünüyle ele geçirmek ve sembolik bir tarzda ziyaretçilere sunmaktır. Bunu yaparken de, her türlü özelliğin tek tek, ama bütünü temsil eder şekilde ele alınarak pazarlanması gerekir. Bu anlamda marka ticari olmaktan çıkıp "güvenilirlik markası" durumuna gelmektedir (Günlü, _çöz, 2004; 298)

Kent ve kentlilik bilincine ulaşmış, memnun ve yaşam kalitesi yüksek bir kent halkı, kentin gelişimi ve markalaşmasıyla yakından ilgilidir. Şehrin markalaşması, kısa sürede de olabilen bir olay değildir. Uzun süren ve zahmetli çalışmalar sonunda elde edilen bir çalışmadır. Ancak markalaşmış bir destinasyonun, rakiplerden ayırt edilmeye en önemli etmen olduğu unutulmamalıdır. Destinasyonları markalaştırma sürecinde, bu konuda uzmanlaşmış bilim adamları bir araya gelerek ortak çalışmalar yapmalıdır. Şehir bölge planlamacıları, coğrafyacılar, psikologlar, sosyologlar, ekonomistler, ziraatçılar, mimarlar, yerel yönetimler vb. birimlerin, yurt dışında tanınmak ve markalaşabilmek için, bir birlik içinde çalışılması gerekmektedir (Buchegger, 2005).

Destinasyon Markası Yaratmanın Bölgeye Sağlayacağı Yararlar

- Bir bölgenin, turistik bir marka haline gelmesinin sağlayacağı yararlar aşağıdaki başlıklar altında özetlenebilir:
- Turistin, turistik bölgeyi tanımasını ve benzer turistik bölgelerden ayırt etmesini sağlar.
- Turizmin özelliği nedeniyle ürünün satın alınmadan önce denenmemesinin getireceği riskleri azaltır.
- Turistik bölgenin kalitesinin sembolü işlevini görür.
- Marka, bir bölgeye belirgin bir kimlik kazandırır ve bu sayede pazar bölümlenmesini kolaylaştırır.

- Turistik bölgenin markalanması, bölgeyi simgeleyen ürünlerin de, markalanması çabalarını kolaylaştırır.
- Koordinasyon ve birleşme çabalarına yardım eder.
- Turistin hem fiziksel hem de psikolojik olarak ürüne çekilmesini sağlar.
- Markanın dayanıklılık özelliği, ürünler veya hizmetler değişse de markanın yaşamının süreklilik göstermesini sağlar (Yılmaz, Çizel, 2000: 457).

MARKALAŞMA SÜRECİ

İL TURİZM KONSEYİNİN OLUŞTURULMASI	Markalaştırma sürecinin başlatılması ve marka ekibinin kurulması kararının alınması
MARKA EKİBİNİN KURULMASI	Marka oluşturulması konularında uzmanlaşmış bilim adamları ile yörenin turizm değerlerini bir bütünlük içerisinde iyi tanıyan paydaşlar bir araya gelerek ortak çalışmalar yapmalıdır. Şehir bölge planlamacıları, coğrafyacılar, psikologlar, sosyologlar, ekonomistler, ziraatçılar, mimarlar, yerel yönetimler , meslek odaları, ilgili sivil toplum kuruluşları vb.
PAYLAŞILMASI	Tokat Yöresi'nin turizmde başarılı olabilmesi için, kamunun, yerel siyasi otoritenin, sivil toplum kuruluşların, iş dünyasının, mükemmellik hareketini içselleştirerek rekabet edebilir kurum ve kuruluşlar haline gelmesi gerekmektedir
İSİM / SEMBOL BELİRLENMESİ	Yöre için bir marka oluşturmak, turistik bölgeyi diğer benzer turistik bölgelerden ayırt eden başlıca özellikleri ile ön plana çıkararak, bir kimlik oluşturma sürecidir. Bir isim, logo, işaret, dizayn, sembol, slogan, kavram, paket veya bunların hepsi birden olabilmektedir.
DESTİNASYON MARKASININ YARATILMASI	Pozitif imaj oluşturma aşamasında tanımlanan ve ayırt edilen birtakım özelliklerin oluşturulması olarak tanımlanabilmektedir
PAYLAŞIM	Pozitif imaj oluşturma aşamasında tanımlanan ve ayırt edilen birtakım özelliklerin oluşturulması olarak tanımlanabilmektedir
TANITIM VE PAZARLAMA	Markayı öne çıkararak tanıtım ve pazarlamanın yapılması

Markalaşma süreci uzun bir zamanı ve kapsamlı bir çalışmayı gerektirmektedir. Tokat Yöresi markalaşma sürecini acilen ve gecikmeksizin başlatmalıdır.

Başlatılacak markalaşma sürecinde yapılacak çalışmalarda kafa karışıklığına meydan vermemek ve bu çalışmaların bir marka ekibi tarafından yapılması gerektiği düşüncesinden yola

çıkarak; marka imajını vurgulamada kullanılacak belli başlı uygulamaların neler olacağı, yöreye özel ne tür bir kalite güvence markasının çıkarılacağı, marka kimliğine uygun yapılacak faaliyetleri, marka kimliğinin etkin ve profesyonel biçimde nasıl kullanılması, tasarlanması, pazarlanması ve tanıtılması, ana pazarların belirlenmesi ve marka değerlerinin ne / neler olacağı ile ilgili önerilere yer verilmemiştir.

14. Tokat Yöresi'nin Turizm Vizyonu

Sürdürülebilir turizm yaklaşımı doğrultusunda istihdamın artırılmasında ve yöresel gelişmede turizmi öncü bir sektör konumuna ulaştırmak ve Tokat'ı 2023 yılına kadar, ulusal ve uluslararası pazarda talep edilen önemli bir destinasyon ve uluslararası bir marka haline getirmek, turist sayısı ve turizm gelirlerini artırarak ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmak.

Tokat Yöresi'nin turizm vizyonu ve vizyona yönelik ilkeler, Tokat Merkez ve 11 ilçeyi kapsayan toplantılara katılan ilgili paydaşların katkılarıyla, saha araştırmalarından elde edilen bulgularla ve anket çalışmalarıyla ortaya konan, ortak gelecek hedefinden hareketle belirlenmiştir.

Vizyona yönelik ilkeler

- Turizmde yönetişimin etkin kılınması ve bütüncül hareket edilmesi
- Turizmin çevre politikaları ile desteklenmesi
- Turizmin destinasyon odaklı ve çok fonksiyonlu olarak geliştirilmesi, saptanan öncelikli turizm alanlarından ve destinasyon imaj kavramı üzerinden hareketle, inovatif ve değer yaratan turizm ürünlerinin geliştirilmesi, pazarlanması, korunması ve gezginlerin deneyimine sunulmak üzere hazır hale getirilmesi
- Turizmde rekabetin ucuz ürün yerine markalaşan destinasyonlar oluşturularak sağlanması
- Var olan destinasyonların ve yeni oluşturulacak destinasyonların sürdürülebilirlik perspektifi içinde yeniden ele alınarak planlanması ve kaliteli yaşanabilir çevreler oluşturulması için başta yerel yönetimler olmak üzere uygulayıcıların eğitimi,
- Turist profili/hedef kitle odaklı turizm ürünleri oluşturulması
- Kültürel ve yöresel mimari değerleri kullanan, alternatif, sıra dışı konaklama ünitelerinin desteklenmesi,

15. Bölgede turizmin gelişimi için odaklanılması gereken stratejik atılım alanları ve gelişim aşamaları

Tokat Yöresi'nde turizmin gelişebilmesi, turizm etkinliklerinin sunduğu önemli fırsatların daralan iş gücünün çözümüne, ekonomik değer yaratmaya, tarihi ve kültürel mirası korumaya ve gelişime dönüştürülebilmesi için, ortak bir vizyon etrafında, bütüncül bir yaklaşımla, yerli ve yabancı gezginlerin ilgisini çeken **tüm değerlerinin bilinmesinin ve sürdürülebilir bir turizm hareketinin başlatılmasının** gecikmeksizin sağlanması gerekmektedir.

Bu ortak vizyon çerçevesinde ortaya konulan bütüncül çabalar, turizm etkinliklerinin yarattığı fırsatın iş gücüne, ekonomik bir değere ve tarihi, kültürel mirasın korunması amacına yöneltebilmesine, sektörde yer alanların “kültür endüstrileri” diye tanımlanan “yaratıcı endüstrileri” ortaya çıkarılabilmesine, rekabet güçlerinin artırılabilmesine olanak tanıyacaktır.

Yapılan analizlerden ve ulaşılmayı arzu edilen vizyondan hareketle Tokat Yöresi için odaklanılması gereken stratejik atılım alanları 7 (yedi) başlık altında toplanabilir.

ÖRGÜTLENME STRATEJİSİ

■ “İyi Yönetişim” ilkesi çerçevesinde ulusal, bölgesel, il ve noktasal düzeyde turizm sektörü ile ilgili kamu, özel sektör kuruluşları ve STK'ların karar verme süreçlerine katılımlarını sağlayacak konseyler bazında kurumsallaşmaya gidilmesi,

■ Devlet, özel sektör ve STK'ları yönetim ilkesi çerçevesinde bir araya getirilmesi,

■ Danışma ve uygulamaların yönlendirilmesi

■ Krizlerin yönetilmesi

■ Kriz durumları dışında ilk bir yıl ayda bir toplanılması

■ Ulusal, bölgesel politikalarla uyumlu, yerel politikaların oluşturulması ve uygulanması

■ Yerel katılımı geliştirmek için, yetkili kurumlar arasında resmi ya da gayri resmi ortaklıkların geliştirilmesi,

TANITIM VE PAZARLAMA STRATEJİSİ

■ Ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte markalaşmanın hedeflenmesi, ulusal tanıtım ve pazarlamaya ek olarak varış noktası (destinasyon) bazında ve potansiyel gezginleri hedef alan objektif tanıtım, pazarlama ve medya faaliyetlerine başlanması

■ Destinasyon odaklı ürün ve pazarların geliştirilmesi, ziyaretçi kalış sürelerini uzatacak ve talebi dengeleyecek tekniklerin kullanılması,

■ Tokat'ın kültürünü, tarihi mirasını ve farklılığını vurgulayan bir söylemin saptanması,

■ Ziyaretçilerin gezilerini önceden planlamalarına olanak veren bilgilendirme kanallarının oluşturulması,

■ Destinasyon odaklı ve ürün üstünlüğünü ve toplam kaliteyi vurgulayan tanıtımların yapılması

■ Kültürel, tarihi ve doğal miras değerlerinin tanıtılması

- Farklı, özgün değerlerimizin öne çıkarılacağı spesifik tanıtımların yapılması
- Hedef kitleye yönelik ürünlerin ön plana çıkarılması
- Teknolojik gelişmelerden yararlanılması
- Uluslararası başarılarla imza atarak ülkemizden övgüyle söz ettiren kişilerden yararlanılması

ULAŞIM VE ALTYAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ

- Hızla gelişen turizm sektörünün ve faaliyetlerinin yoğunlaştığı yerleşmelerin altyapı, üstyapı ve ulaşım sorunların giderilmesi
- Özellikle turizm destinasyonunda bulunan güzergâhlardaki otoyolların ve bölünmüş yolların yapılması,
- Karayolu ağırlıklı ulaşımın niteliğinin iyileştirilmesi, ana akslarda otoyollar ve bölünmüş yolların tamamlanması
- Tokat'ta başka bir aktarmaya veya kara yolculuğuna gerek bırakmayacak direkt uçuşların sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi bir havaalanının yapılması
- Turizm destinasyonunda bulunan yerleşkelerdeki sivil mimari ve tarihi yapıların restorasyonlarının tamamlanması
- Gerekli kazi çalışmalarının yapılması
- Bisiklet ve yürüyüş güzergâhları ile toplu taşıma gibi çevreye duyarlı ulaşımın teşvik edilmesi,
- Tarihi yapıların fonksiyonel hale getirilmesi ve turizmde kullanılmak üzere yararlanılması,

EĞİTİM STRATEJİSİ

- Tüm turizm eğitiminin meslek odaklı olması ve ölçülebilir sonuçlar içermesi
- Acente ve rehberlerin hizmet içi eğitimlerle ve yaptırımlarla kalitelerinin yükseltilmesi
- Turist rehberlerine her yıl üniversite veya meslek kuruluşlarınca eğitim verilmesi
- Alan kılavuzları yetiştirilmesi
- Sektöre nitelikli elemanlar yetiştirilebilmesi için gerekli eğitimlerin verilmesi
- Toplumda kent, kentlilik ve turizm bilinci ile farkındalığı oluşturmaya, artırmaya yönelik, ilk ve orta öğretimden başlamak üzere, kentliler, işyeri sahipleri, siyasetçiler ve kültür mirasıyla ilgili sivil girişimlerden oluşan bütün taraflar için eğitim seferberliği başlatılması
- Toplumun tüm kesimlerinde, kültür varlığının/dokunun korunmasından sorumlu olmaları ve sürdürülebilir bir turizm için gereken hedeflerin ve politikaların geliştirilmesine katılmaları konusunda bilinç oluşturulması
- Yerel toplumla diyalog için bir Turizm Forumu'ndan yararlanılması,

HİZMET STRATEJİSİ

- Turizm sektörünün her bileşeninde Toplam Kalite Yönetiminin Etkin Kılınması

- Müşteri memnuniyetinin esas alınması ve uygulanmasının sağlanması
- Yerel topluma ve sorumluluklarına bağlı, sorumlu işyerlerinin teşvik edilmesi
- Yerel yönetimlerin yerel turistik ürünlerin oluşturulmasında bilinçlendirilmesi ve teşvik edilmesi
- Turizm sektöründe yer alanların mesleki niteliklerin belgelendirilmesi (sertifikasyon) sistemi ile mesleki eğitimde standardizasyon sağlanması
- Turizm sektöründe, turistik bölgelerin planlanmasında sosyal ve fiziki taşıma kapasitesi ölçümlerinin yapılması
- Konaklama tesislerinin kalitelerinin artırılması
- Ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasına fon ayıran uluslararası hibe veren kuruluşlar ve AB fonlarının sürdürülebilir turizmi teşvik edici uygulamalarından daha fazla yararlanılması konularında sivil toplum kuruluşlarının bilinçlendirilmesi, proje hazırlama konularında destek verilmesi
- Yatırımların önünde ciddi engel oluşturan doğal ve tarihi çevrenin korunması ile ilgili mevzuatın gözden geçirilerek koruma-kullanma dengesinin gözetilerek turizm yatırımlarının önünün açılması

ARAŞTIRMA GELİŞTİRME STRATEJİSİ

- Turizm sektöründe AR-GE'nin kamu, özel sektör ve turizm sektöründeki kuruluşlar arasında öncelikle ele alınması ve turizm faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik projelerin üretilmesi
- Ulusal ölçekte araştırma ve geliştirmenin yapılmasını ve kullanılmasını sağlamak amacıyla politikalar belirlenmesi
- Standartların geliştirilmesinin sağlanması ile uzmanlaşmanın gerçekleştirilmesine katkıda bulunması
- Turizmle ilgili gelişme ve yatırım kararlarına dayanak ve veri sağlamak amacıyla, mekânın / yerleşmenin turizm profili, ziyaretçi sayısı, ziyaret nedeni, gelinek ülke, ziyaret dönemi, kalış süreleri, seyahat etme koşulları, harcama miktarı, turizmin sosyal ve fiziksel etkileri, yerel turizmin hacmi ve geliri gibi sayısal sonuçları ölçecek araçlar ve metodolojilerin geliştirilmesi için gerekli adımların atılması buna yönelik bir veri bankası oluşturulması,

YATIRIM STRATEJİSİ

- Uygulanabilir turizm yatırım projeleri üretilmesi ve projelerin uygulanmasını mümkün kılacak teşvikler ile turizm sektöründe yatırımların artırılması,
- Yörenin özelliklerine uygun ve ayırıcı özelliği pekiştiren, kimliğe odaklanan inovatif ürünler geliştiren işletmelerin teşvik edilmesi,
- Sürdürülebilir turizmi sağlamak üzere, stratejik eylem planının ilk bir yıl kısa aralıklarla, birinci yıldan sonra daha uzun periyotlarla gözden geçirilip uygulamadaki sorunların saptanması ve değişime uyum sağlanması,

Turizm Gelişim Aşamaları	
Değerlendirme	Potansiyeli inceleyin, analiz edin, değerlendirin
Planlama	Planlayın ve organize edin
Hazırlanma	Ziyaretçilere hazır olun, kültürel, tarihi ve doğal değerlerinizi koruyun ve yönetin
Farklılıkları öne çıkarma	Kimliğinizi öne çıkararak markalaşın
Pazarlama	Ayrıcalıklarınızı öne çıkararak potansiyelinizi tanıtır, Pazarlayın
Sonuç	Hizmet ve ziyaretçi sayısında artış

16. Stratejik Eylem Planını Uygulamaya Yönelik Yapılanma

İL TURİZM KONSEYİ

Tokat Turizm Stratejik Eylem Planı, Tokat'ı markalaştırarak, 12 ay nitelikli, sürdürülebilir turizm hedefi içerisinde, birçok alt çalışma başlıklarını kapsayan uzun soluklu bir yeniden yapılanma projesidir.

12 ay nitelikli turizm hedefinin gerçekleştirilebilmesi; Tokat'ta şimdiye kadar gelen mevcut örgütlenme, alt yapı, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde köklü yenilik ve değişiklikleri barındıran, inovasyona dayalı, kapsamlı ve katılımcı işbirliklerini öneren, Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Stratejisi Eylem Planı'nın benimsenmesine bağlıdır.

Turizm sektörünün gelişmesi için en önemli atılımlardan birisi, turizm sektörünün kurumsal yapısını geliştirmek olmalıdır. Bu bağlamda; yerel yönetimler, kamu kesimi, özel kesim, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları yan yana gelmeli ve sektörü geliştirmek için birlikte hareket edilmelidir.

Turizmde üretilen / bilinen bilgilerin, planların, hedef ve stratejilerin toplumun her kesimi ile paylaşılması, projelere yerel sahiplenmelerin en üst düzeyde olması için, özellikle yerel aktörlerle bilgi paylaşımı ve işbirliğinin yapılması önem arz etmektedir. Yerel aktörlere Tokat turizmine ilişkin planlamalar, çalışmalar, hedef ve stratejilere ilişkin bilgilendirmenin kesintisiz gerçekleşmesini temin etmek gerekmektedir. Yerel aktörlerin her aşamada görüş ve katkılarının alınarak, gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili onlara geri beslemede bulunulması ve bu faaliyetlerin kurumsallaştırılması sağlanmalıdır.

Tokat'ta, turizm değerlerimizin, özellikle tarihi ve doğal değerlerin korunup geliştirilerek sürdürülebilirliğinin sağlanması konusunda yerel ve ulusal aktörler arasında koordinasyon ve uygulama eksikliği bulunmaktadır.

Turizm potansiyeli taşıyan alanların çevre düzenlemelerinin yapılması, tesisleşmenin sağlanması ve diğer alt / üst yapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi konusunda öngörme, planlama, finansman, uygulama ve işletme aşamasında bu koordinasyonun devam ettirilmesi gerekmektedir. Bu koordinasyona yerel yönetimlerin yanı sıra, sivil toplum örgütlerinin, kamu ve özel sektör temsilcilerinin ve turizmle ilgili görüşü olan toplumdaki akıl insanlarımız katılımlarının sağlanması önemlidir.

Tokat Turizminin geliştirilmesi için, kesinlikle bütüncül bir planlama yaklaşımına ihtiyaç bulunduğu, alan çalışmaları sırasında sıklıkla dile getirilen en temel sorunlardan birisi olarak ortaya çıkmıştır.

Diğer taraftan turizm potansiyeli taşıyan alanların yatırım ihtiyaçları konusunda bir kaynak ve etkinlik sorunu olduğu ortaya çıkan diğer önemli bir konudur.

Turizmde gerçekleştirilmesi düşünülen kamu plan ve yatırımları bütüncül bir yaklaşımla önceden belirlenerek, ilgili bakanlık birimlerine ve yerel siyasi otoriteye yatırıma alınmak üzere

bildirilmeli ve bu konularda bir kamu hassasiyeti oluşturulmalıdır.

Turizmde ulaşılması hedeflenen noktaya varılabilmesi, Tokat'ın genelindeki tüm turizm dinamiklerinin, belirli bir strateji çerçevesinde, hedefe dönük, uyumlu ve koordineli olarak harekete geçirilmesine bağlıdır.

Bu hedef doğrultusunda, Tokat Turizm Çalıştay Sonuç Raporu'nda da yer aldığı şekliyle, Tokat Valiliği Başkanlığında bir İl Turizm Konseyi oluşturulması ve eylem planının uygulamaya alınmasında bu konseyin rol üstlenmesi sağlanmalıdır. Amaç; Tokat'ın paydaşları olan, kamu kurum ve kuruluşları, belediye başkanlıkları, üniversite, yerel düzeyde meslek odaları, sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve yerel halkı ortak bir strateji etrafında bir araya getirerek, hazırlanan eylem planı çevresinde, Tokat genelinde yapılması gerekli çalışmaları bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştirmektir.

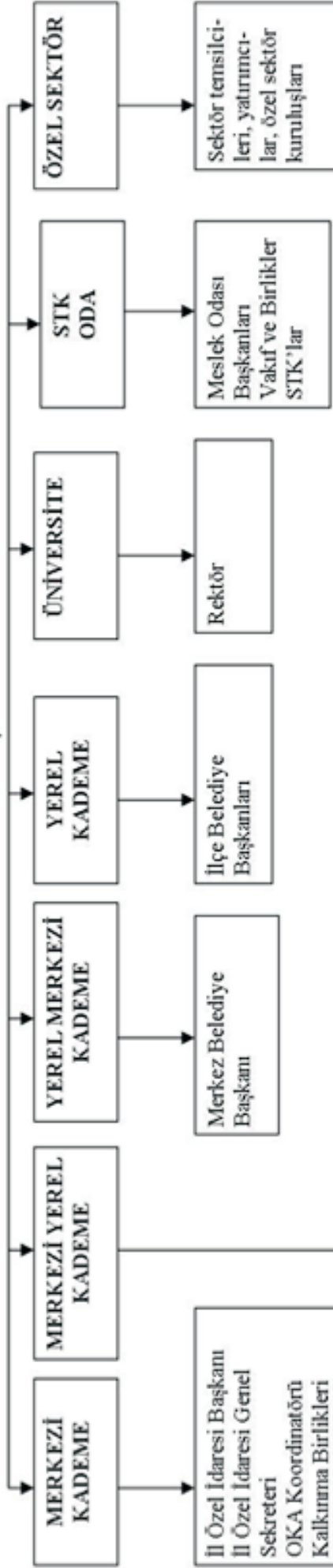
Konseyin etkili olabilmesi, gerekli kararları hızla alarak uygulamaya koyabilmesi ve işlevsel kılınabilmesi için üyelerin tüm paydaş katmanlarında, en üst makamdaki karar vericilerden oluşturulması fevkalade önem arz etmektedir.

Yerelde farklı beklentileri temsil eden kesimlerden / paydaşlardan oluşturulacak İl Turizm Konseyi; yerel yönetimin temel ilkeleri benimsemesi ve politikasında yer vermesini, durum değerlendirmelerinin katılımcı yöntemle hazırlanmasını, eylemler, kaynaklar ve zaman çizelgesi konularında görüş birliği içinde hareket edilmesini ve uygulamaya konulmasını, denetleme ve gözden geçirme imkânlarını sunması nedeniyle, Tokat'ın sahip olduğu potansiyellerinin en üst seviyede değerlendirmesini, sürdürülebilir kalkınma ve rekabet edebilir ekonomik hedeflere ulaşılmasını mümkün kılacaktır.

Avrupa Birliği'nin Altıncı Çevre Eylem Planı'nda yer alan ifadesiyle "sürdürülebilirlik", bütün paydaşların katılımıyla, işbirliği, ortak hareket etme, etkileşim ve karar mekanizmalarında yer alma anlayışıyla mümkündür.

İL TURİZM KONSEYİ

VALİLİK

Valilik
İl Kültür Turizm Müdürü
Kaymakamlar
İlgili Müdürlükler
Vakıflar Bölge Müdürü

İZLEME KURULU
Yürütme Kurulu Üyesi
Yürütme Kurulu Üyesi
Üye
Üye
Üye

Genel Sekreterlik

YÜRÜTME KURULU
Vali
Vali Yardımcısı
Üye
Üye
Üye
Üye
Üye
Üye

Yatırım Uygulama/
Proje Destek Ofisleri

Planlama Çalışma
Grubu

Şekil 4: Turizm Konseyi Şeması

17. STRATEJİK YÖNELİMLER ve TOKAT İLİ SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM STRATEJİSİ EYLEM PLANI

17. STRATEJİK YÖNELİMLER ve TOKAT İLİ SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM STRATEJİSİ EYLEM PLANI

NO	EYLEM	AÇIKLAMA	SORUMLU	UYGULAYICI	KATKI SAĞLAYICI	ÖNGÖRÜLEN SÜRE
	TANITIM					
	Tanıtım Materyallerinin Hazırlanması, Tasarımı ve Yaygınlaştırma	Tanıtım materyalleri bütüncül bir yaklaşımla hazırlanacak, başta Tokat, Niksar, Pazar ve Zile olmak üzere, şehirlerimiz tanıtım materyalleri tasarımlarını parçacı yaklaşımlarla değil (ayrı ayrı değil), bütüncül bir yaklaşımla ve karma konularla tek merkezde (İl Kültür Müdürlüğü ya da bu müdürlükçe onaylı kuruluşlarda) hazırlanarak; – Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtım Dairesi fonundan yararlanmak suretiyle, – İl Özel İdaresi tanıtım fonundan karşılanmak suretiyle, – İlgili belediyeler tarafından oluşturulacak ortak havuzdan karşılanmak suretiyle, – İl Kültür Turizm Müdürlüğü tanıtım bütçesinden karşılanmak suretiyle, – Meslek odaları ve sektör temsilcilerinin desteklerini almak suretiyle bastırılması sağlanacaktır. Tanıtımda, tasarımlarda Tokat destinasyon marka kimliğinin kullanıldığı, profesyonelce tasarlanmış materyaller hazırlanacaktır. Bunun için öncelikle, her bir turizm alanında geliştirilecek turizm ürünlerine yönelik basılı ve görsel malzeme ihtiyacı belirlenecektir. Bu bağlamda pazarlamaya konu her bir turizm ürünü hazır hale geldikçe tanıtım ve pazarlamada kullanılmak üzere hazırlanacak malzemeler aşağıda listelenmiştir. Bu malzemeler ilin ve ilçelerin turizm faaliyetlerinde tüm kurumlara kullanılacak standart malzemelerdir. Yöreye ait turizmi tek bir çatı altında toplayan bir Tokat Turizm Portalı Hem yörenin tamamının hem de il ve ilçelerin ayrı ayrı yer aldığı; önemli turizm ürün, değer ve varlıklarını görsel öğelerle ön plana çıkaran, kısa, tanıtıcı ve pratik bilgiler içeren ve kolaylıkla taşınabilen el broşürü ve katlanıp taşınabilen turistik yöre, il haritası Destinasyon üzerinde yer alan yerleşkeler (Tokat merkez, Niksar, Pazar, Zile) başta olmak üzere yöre genelindeki turizm ürünlerini, değer ve varlıklarını, bunların hikâyelerini, etkinlikleri, topluma dayalı turizm faaliyetlerini cazibe uyandıracak biçimde kısa ve öz şekilde anlatan, iletişim ve ulaşım bilgileri gibi detayları içeren profesyonelce tasarlanmış tanıtım materyali, Sunulan tüm turizm ürünlerine (Örneğin, her bir bölgedeki keşif rotaları, yürüyüş, bisiklet parkur noktaları, oryantasyon alanları, avlalar vb.) yönelik olarak profesyonelce tasarlanmış görsel öğeler ve pratik bilgiler bulunduran, kolaylıkla taşınabilen broşür ve katlanıp taşınabilen turistik haritalar Farklı turizm ürünleri ve etkinlikler için özel olarak hazırlanmış; yöre içinde	• Kültür Turizm Bak. • Tokat Valiliği, • İl Kültür Turizm Md • İl Özel İdaresi • İlgili belediyeler • Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. İl Şube Md. • Orman İşletme • Sektör temsilcileri	• Tokat Valiliği, • Kültür Turizm Md • İlgili belediyeler • Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. İl Şube Md.	• Meslek Odaları • Sektör temsilcileri • Turizm Demekleri • Doğa Sporları Derneği	2013-2015

[illegible]

		Yeşilirmak Havzası ve Kelkit Havzası Kalkınma Birliği 'nce katılım sağlanan yurt dışı fuarlarda da inovatif bir yaklaşımın sergilenmesi hususunda söz konusu birliklerle temasa geçilecek, bu fuarlarda protokol katılımlarının yanında, yörede ön plana çıkan, turizm alanlarında dünyada gerçekleştirilen, başka ülke ve bölgelerdeki turizm ürünleri, trendler, vb. yakından inceleyebileceğiniz, elde edilen bilgi ve deneyimleri bölge turizminin gelişiminde kullanılması sağlayacak çalışmalara dönüştürebilecek turizm gönüllülerinin ya da profesyonellerinin ücretsiz katılımı sağlanacaktır.	Tokat İl Özel İdaresi'nin 2011–2015 Stratejik Planı'nda yer alan, Sanayi ve Ticaret Hizmetleri Bölümü Stratejik Amaç 1, Hedef 2, doğrultusunda 2011–2015 takviminde el sanatları fuarı düzenlenecektir.	● Tokat Valiliği, ● Kültür Turizm Md ● İl Özel İdaresi ● İlgili belediyeler	● Tokat Valiliği, ● Kültür Turizm Md ● İl Özel İdaresi ● İlgili belediyeler	● Turizm Dernekleri		2014-2015 döneminden itibaren 3 yıl süreyle her yıl
	Turizm Profesyonellerine Tanıtım Turları (Ulusal ve Uluslararası Tur Operatörleriyle İşbirliği)	Ankara, İstanbul ve İzmir'deki tur operatörleri düzenli olarak ziyaret edilerek ve bu illerde operatörlerin davet edileceği toplantılar düzenlenerek Tokat'ın turizm faaliyetlerindeki gelişmeler, yeni ürünler ve fırsatlar konusunda bilgilendirmeler yapılacaktır.	Tur operatörlerine, Tokat'ın turizmüne yönelik gelişmeleri ve fırsatları içeren elektronik bülten ve haberler düzenli olarak gönderilecektir.					
	Oryantasyon Turları	Turizm sektörünün yakından takip ettiği www.tourexpi.com/tr/index.html gibi online yayın organları, düzenli olarak bölgenin turizm cazibesini ön plana çıkaran haberlerle beslenecektir.	Hedef pazarlarda ve belirlenen pazar bölümlerinde turist gruplarına yönelik faaliyet gösteren tur operatörlerinin Tokat'ı turizm marka kimliği ve ürünleriyle tanımları ve pazarlama ve tanıtım faaliyetlerine dâhil etmeleri sağlanacaktır.	● Tokat Valiliği, ● Üniversite ● Kültür Turizm Md ● İl Özel İdaresi ● İlgili belediyeler	● Üniversite ● İl Özel İdaresi ● İlgili belediyeler	● Turizm Dernekleri		2014–2015 döneminden itibaren her yıl
	Tokat Dışındaki Tokatlılar	Bu amaçla Mart 2014'de TÜRSAB'dan kültür ve doğa turizmi alanında çalışan geniş bir grup tur operatörü yöreye davet edilecek ve yörenin tanıtımı yapılacak, yöreye aktif olarak tur düzenlemeleri için çalışılacaktır.	Bölgeyi ziyaret eden operatörlerle sürekli temas halinde bulunularak geliştirilen turizm ürünlerini turlarına dâhil etmeleri sağlanacaktır.	● Tokat Valiliği, ● Üniversite ● Kültür Turizm Md ● İl Özel İdaresi ● İlgili belediyeler	● Kültür Turizm Md ● İlgili belediyeler ● Sektör temsilcileri ● Vakıf ve Dernekler	● Turizm Dernekleri		2013- 2014 döneminden itibaren her yıl
	Orta Öğretim ve Dezavantajlı Gruplar:	Tokat'ın tanıtılmasının sağlanması ve bir farkındalık yaratılması için orta öğretimde okuyan öğrencilerle, başta dezavantajlı gruplar olmak üzere (özürlüler, düşük gelirli, gençler, kadınlar, v.b.) ve genç nüfusun, daha fazla yararlanmasına yönelik çeşitli sosyal turizm projeleri kamu ve özel sektör işbirliği ile geliştirilecektir.		● Tokat Valiliği, ● Kültür Turizm Md ● İl Millî Eğitim Müdürlüğü	● Tokat Valiliği, ● Kültür Turizm Md ● İl Millî Eğitim Md. ● İlgili belediyeler	● Türkiye Beyaz Ay Der. Tokat Şb. ● Turizm Dernekleri		2013- 2014 döneminden itibaren her yıl

		Gençliğin öncelikle şehrimizi tanıması, tanıtması, seyahat ve tatil alışkanlığı edinmesi açısından turizm işletmelerinin gençlik turizmine daha fazla yönelmeleri için sektör ile ortak çalışma ve programlar gerçekleştirilecektir.	● İl Özel İdaresi ● İlgili belediyeler	● Sektör temsilcileri ● Meslek Odaları	● Engelliler Derneği	2013-2014
	Turizm Web Portalı ve İnternet Üzerinden Pazarlama	Yöremizin turizm sektöründe etkin tanıtım ve pazarlamanın yapılabilmesi için internet üzerinde sürekli yenilenen, online pazarlama prensipleri üzerine kurulu, fonksiyonel ve profesyonel bir web tanıtım sayfasının birkaç dilde hazırlanmasının sağlanması gereklidir. Gezginlerin seyahat tercihlerini web siteleri ve sosyal medya üzerinden yaptığı bilinmektedir. Oluşturulacak internet portalıyla tarihi, kültürel, jeolojik mirasın, doğal güzelliklerin, değerlerin ve alternatif turizm olanaklarının Türk ve yabancı gezginlere tanıtılması ve turizmin geliştirilmesi mümkün olacaktır. Söz konusu portal, hedef gezginler ve Tokat'ı tanımak isteyenler açısından da en güvenilir bilgi kaynağı olabilir. Bu hususta Kültür ve Turizm Bakanlığı, OKA, İl Özel İdaresi ya da meslek odalarının katkılarıyla bu portalın hazırlanması süreci tamamlanabilir. Portal, yöre içi paydaşlar ve yöresel turizm değer zincirinin aktörleri, ulusal ve uluslararası tur operatörleri, yatırımcılar ve yerli/yabancı turistler olmak üzere farklı ilgi gruplarına hitap edecektir. Portal, yörede öne çıkan turizm türleri için ayrı ayrı hazırlanmış bölümlerden oluşacaktır. Her bir hedef kitle için portal üzerinde farklı giriş kapıları yer alacak, içerik ve tasarım detayları hedef kitle ihtiyaçları çerçevesinde ele alınacaktır. Yöremizin turizm değer zinciri içerisinde yer alan aktörler, site üzerinden şifre ile giriş yapılarak erişilecek olan kendilerine ait alanda birbirleriyle iletişim ve paylaşım içerisinde olabileceklerdir. Sektör yatırımcıları, yörede turizm sektörünün durumu, alternatif turizm seçenekleri, etkinlikler, iş geliştirme ortamı ve işbirliği imkânları, yatırım seçenek ve fırsatları gibi çok çeşitli konularda bilgilenerken, bölgedeki paydaşlar ile iletişime geçebilecekler, yörede yapacakları iş ve yatırımlarla ilgili bir dizi işlemi çevrimiçi olarak yürütebileceklerdir. Yerli ve yabancı tur operatörleri, bölgedeki turizm ürünleri ve etkinlikler hakkında bilgi sahibi olacaklar; paketler ve kampanyaları doğrudan haber alıp inceleyebileceklerdir. Yerli ve yabancı turistler ise, yöremizin tüm turizm ürünleri, değerleri, varlıkları ve etkinliklerini inceleyebilecekler; yöreye bağımsız ya da turlar vasıtasıyla yapmayı düşündükleri seyahatler ile ilgili her türlü bilgiye erişip turlarını etkileşimli olarak kendileri tasarlayabileceklerdir. Geliştirilecek portal, etkileşimli ve kullanıcı dostu bir ara yüze sahip olacak, navigasyon ve erişilebilirlik konularında kabul gören standartlara sadık kalınacaktır. Ara yüzlerde mümkün olduğunca görsel tabanlı, ancak sade ve basit bir tasarım yaklaşımı benimsenecek, uzun metinlerden, kalabalık görsel materyal kullanımından kaçınılacaktır. Farklı sitelerde yer alan detay bilgilere linkler ile yönlendirme yapılacaktır. Sitenin tüm teknik altyapısının yönetimi ve sürdürülebilirliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü ya oluşturulması hedeflenen İl Turizm Konseyi'nce belirlenecek bir ünite tarafından üstlenilecektir. İçerik yönetimi ekibi, portal içeriğinin doğru ve güncel tutulması, tasarım ve dilin standart olması vb. sorumluluklar üstlenecektir. Portaldaki grafik ve istatistikler düzenli olarak izlenerek değerlendirilecek ve buna göre gerekli iyileştirmeler yapılacaktır. Portal, yaygın kullanılan web tarayıcılarının tamamında sorunsuz olarak çalışacaktır. Ayrıca, mobil cihazlardaki tarayıcılara yönelik olarak basitleştirilmiş bir ara yüz tasarlanacaktır.	● Kültür Turizm Bak. ● Tokat Valiliği, ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Özel Sektör	● Tokat Valiliği, ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Özel sektör	● Meslek Odaları ● Turizm Dernekleri	

	Portal içeriğinde yer alan haberler, etkinlikler, yorumlar, görseller vb. bilgiler yaygın kullanılan sosyal ağlarda paylaşılabilir.				
	Portal, başta İngilizce olmak üzere, hedef pazarlarda konuşulan dillerde (Rusça, Almanca, Arapça, vb.) hazırlanacaktır. Portalın yabancı dillerde yayınlanacak bölümleri, içerik yönetimi ekibi tarafından belirlenecektir. Metinlerin çevirilerinin doğru ve hatasız olmasına azami dikkat gösterilecektir. Bu amaçla, metinler yayınlanmadan önce anadilleri çevrilen diller olan uzmanlar tarafından kontrol edilip düzeltilenmektedir.				
	Yöredeki ana turizm alanlarına (tarihi kültür turizmi, macera ve doğa sporları, vb.), ve bu alanlardaki turizm ürünlerinin tanıtımına yönelik mikro siteler yapılacaktır. Bu sitelerde görsel tanıtımın yanı sıra, yerli ve yabancı ziyaretçilerin yorumlarının yer aldığı videolar da yayınlanacaktır.				
	Akıllı telefonlarda kullanılmak üzere, bölge hakkında kısa bilgiler (ne yapmalı, nerede kalmalı, nasıl ulaşılır, nerede ne yenir/içilir gibi sorular ve yanıtları şeklinde) veren uygulamalar geliştirilip, portal üzerinden indirilmeleri sağlanacaktır.				
	Yörenin turizmin tanıtımına yönelik var olan mevcut web sitelerinin (örn. Kültür ve Turizm İl Müdürlüklerinin siteleri) Tokat Bölgesi Turizm Portalı içeriğiyle uyumlu hale getirilmesi sağlanacaktır. Söz konusu sitelerin ana sayfalarından görünür şekilde portala link verilecektir. Ayrıca bu sitelerin bazılarının ana sayfalarındaki ‘Haberler’ bölümünde turizm dışındaki konularda, bölgeye dair olumsuz durum ve gelişmeleri yansıtan haberlerin yer aldığı görülmektedir. Söz konusu sitelerde habere yer verilerekse bu haberlerin turizmle ilişkili olması; öznenli bir seçimin ardından siteye ekleme sağlanacaktır.				
	Sosyal medyadaki Tokat turizmiyle ilişkilendirilecek mevcut blog, topluluk, vb. düzenli olarak taranıp tespit edilecek; bunlarla temasa geçilerek tanıtım ve pazarlama kampanyasına destek vermeleri; yöre turizm portalını ve bölgedeki diğer turizm faaliyetlerini bu ortamlarda duyurmaları, sosyal medyada ve turizm bloglarında bölgedeki turizm ürünlerini, etkinlik ve fırsatları duyuran haberlerin yayınlamaları sağlanacaktır.				
	Acilen bir şehir logo/sempol belirleme çalışmaları başlatılacaktır. Bu çalışmalar, belediyeler, üniversite, meslek odaları ve diğer paydaşlarla birlikte ve Valiliğimizin önderliğinde sonuçlandırılacaktır. Bunun öncelikli ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin, meslek odalarının, Üniversitenin, STK'ların ve paydaşların hazır bulunacağı geniş katılımlı bir toplantıda (Örneğin; İl Turizm Konseyi'nde) Tokat'ı temsil edecek tema (konu) belirlenecek, saptanan temanın logo/sempol haline getirilmesi için yarışma düzenlenecektir. Ortaya çıkan logo/sempolün tüm yazışmalarda, yayınlarda, yön levhalarında ve markalaşma çalışmalarında kullanılması sağlanacaktır. Tokat merkez ve ilçelerinde hafta sonları da dâhil olmak üzere gelen gezginlerin tanıtım materyallerine erişimleri sağlanacaktır. Bu amaçla Tokat ve ilçelerinde bulunan kültür evleri, turizm danışma büroları, enformasyon büroları, konaklama yerleri, hediyeelik eşya satan ve tüm turistik işletmelerde tanıtım materyallerinin bulunması sağlanacaktır.	Tokat Valiliği, İl Kültür ve Turizm Belediyeler Üniversite Meslek Odaları	Tokat Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürluğu Belediyeler	Türkizm Dernekleri STK'lar	2013 - 2014
	Şehir Logosu / Sembolü				
	Tanıtım Materyallerine Ulaşma				2013 – 2014

Kaynak Kitap	Tokat yöresinin yerel tatlarının, mutfağının örneklerini, tariflerini içeren gastro (Lezzet Yolu) kitabı, Yine Tokat el sanatlarının (bakırcılık, oymacılık, semercilik, kavalcılık, çapırcılık, çeyiz sandığı süslemeciliği vb) örneklerin ve tarihçesinin görsel öğeler eşliğinde bulabileceği güncelleştirilmiş bir “El Sanatları” kaynak kitabı, 600 yıllık geçmişi olan, yöremize ait Tokat yazıncılığına ait desen ve baskıların yer aldığı bir “Tokat Yazıncılığı” adlı kitabın, Tokat’a ait tescilli ve tescilli olmayan tarihi yapıların yer aldığı güncelleştirilmiş bir envanter kitabının, Metin Gürdere tarafından yazılan ve hikâye tadında bir Tokat Belgeseli niteliğindeki “Zamana Olaylara ve İnsanlara Şahitlik Edenlerin Anlatıklarıyla Tokat Bir şehrin ve İnsanların Hikâyesi” adlı kitabın, görsel öğelerle işlenmiş bir kaynak ve kültür yapıtı olarak hazırlanması sağlanacak, toplumda bir aidiyet duygusu ve farkındalık oluşturulması sağlanacaktır. Bu bağlamda, 500 yıllık tarihi el sanatlarını düünden bugüne anlatan ve M. Emin Ulu’ya ait, “ Kayıp Zamanın Gölgesinde Bir Avuç Alın Teri” ve “Erkilet Var Pazar Var” adlı eserlerin basılarak topluma kazandırılması sağlanacaktır Yine Vali Recep Yazıcıoğlu zamanında başlayan ve 7 adedi çıkan, “Melik Gazi Çocuk Hikâyeleri” serisinin devamı ile Tokat ve Tokat sevdasını aşılayan hikâyeler dizisinin yazılması sağlanacaktır. Çorum ve Amasya’dan doğuya ve Karadeniz’e giden çok ciddi bir otobüs dolaşımı mevcuttur. Bu otobüs dolaşımıyla ilgili insanlara broşürler, dağıtılacaktır. Tatillerini burada geçirmeleri ya da muhakkak buraya uğramaları ve sadece hediyelik eşyalar için değil buranın cevizi, yaprağı, suçuğu, çöreği, yuğurtmacı, kömesi gibi diğer ürünlerini de almaları konusunda çalışma yapılacaktır. Önemli tarihi ve kültürel varlıklara ilişkin olarak hikâye ve yorumlar derlenecek; tanıtımlar sırasında ve ziyaretçilere yönelik etkinliklerde kullanımı konusunda çalışmalar yapılacaktır. İstanbul merkezli İz TV, NTV ve CNN Türk, Star TV gibi kanallardaki bazı programlar yakın yerler kuşağında günlük turizmde destek olmak adına kente davet edilecektir. Tokat yerel medyası il ve ilçeleriyle turizm tanıtım kampanyasının içine dâhil edilecek, bu konuda Tokat Gazeteciler Cemiyeti aracılığıyla ülkemizdeki diğer şehirlerde bulunan yerel gazetelerin de tanıtımda etkin kullanımı sağlanacaktır.. Yöredeki avlak envanterinin hazırlanması ve haritalanması sağlanacaktır. Bu konuda Tokat İl Özel İdaresi’nin 2011–2015 Stratejik Planı, Kültür ve Turizm Hizmetleri Stratejik Amaç 1, Hedef 1 doğrultusunda avlak envanterinin ilgili müdürlüklerle iş birliği içerisinde hazırlanması sağlanacaktır. Yöre, Tokat’ı Türkiye’deki ve bölge ülkelerindeki potansiyel ziyaretçiler için çekim merkezi haline getirecek bir araç olarak; konusunu bölgenin tarihine dayandıracak ve aynı zamanda bölgeye komşu ülkelerle sıcak ilişkiler kurulmasını sağlayacak bir dizi filmin bölgede çekilmesi için gerekli girişimlerde bulunulacaktır. Dizinin reytingi yüksek bir kanalda gösterilmesi ve güçlü bir reklam kampanyasıyla tanıtılacak şekilde planlanması yönünde çalışmalar yürütülecektir.	● Tokat Valiliği, ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler ● Meslek Odaları ● Sektör Temsilcileri	● Turizm Dernekleri	2013 – 2016
Merak Uyandıran Tanıtım Çalışmaları		● Tokat Valiliği, ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler ● Sektör Temsilcileri	● Meslek Odaları	2013 – 2015
Yaygın ve Yerel Medyanın kullanımı		● Tokat Valiliği, ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler ● Sektör Temsilcileri	● Meslek Odaları ● Tokat Gazeteciler Cemiyeti ● Turizm Dernekleri	2013 – 2015
Avlak Envanteri		● Orman Su İşleri Bak. ● Orman Su İşleri Md. ● İl Özel İdaresi		2013 – 2015
TV Dizisi		● Tokat Valiliği, ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● İl Özel İdaresi ● Belediyeler ● Sektör Temsilcileri ● Meslek Odaları		2013 – 2018

		Bu amaçla, "Hey On Beşli" ve "Kırk Kızlar" TV dizisinin çekilmesine çalışacaktır.				
FARKINDALIK VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI						
Turizm Bilinci Eksikliği		Bölgede yaşayan halkta turizm bilinci oluşturmak, farkındalık yaratmak ve süreklilik sağlayabilmek için çalışmalar yapılacaktır. Birinci aşamada bu konuda halkımızda bir bilinç oluşturacak yeterli bilgiye, donanma sahip akademisyenler, yazarlar, sanatkarlar ve turizm gönüllülerin yazılı ve görsel basında yer almalarını sağlayacak medya çalışmaları (planlaması) yapılacaktır. Özellikle yerel medyanın bu konuları işlemesini özendirten tedbirler alınacaktır. İkinci aşamada ise il ve ilçelerimiz için tanıtım afişleri hazırlanarak, bu afişlerin Tokat merkez ve ilçelerdeki reklam/tanıtım panolarında gösterimi sağlanacaktır. Hazırlanan tanıtım materyallerinin Tokat ve ilçelerindeki çok fazla sayıda kişiye ulaştırılması gerekmektedir. İl Millî Eğitim Müdürlüğü marifetiyle ilk ve orta öğretimde Tokat'ın sahip olduğu değerler ve turizm öneminin vurgulandığı eğitim çalışmaları yapılacaktır. Kadınların toplumsal ve ekonomik yaşama katılım eksikliği turizm geliştirme faaliyetlerinde önemli bir eksiklik olarak görülmektedir. Kadınların turizm faaliyetlerine katılarak başarının yakalandığı Belpazarı örneğini göz önüne alınarak, kadınlar başta olmak üzere halkın turizm faaliyetlerine katılımını sağlamak üzere her türlü çalışma yapılacaktır. Bu amaçla kadınlarımıza yönelik gezi programları düzenleyerek, onların turizm geliştirme faaliyetlerine olan duyarlılıkları artırılacaktır. Özellikle turizm alanındaki ticari fırsatları onlara duyurarak, bu yönde girişimcilik ve meslek edindirme kursları vererek özendirilecektir. Sivil toplum kuruluşlarımızın temsilcileriyle toplantılar düzenleyerek, üyelerinin turizm geliştirme faaliyetlerine katılımlarının sağlanması gerçekleştirilecektir. Potansiyel gezgin olan sivil toplum kuruluşlarının Tokat ve ilçelerinde düzenlenecek turlarla şehre yönelik duyarlılıkları artırılacaktır. Kentliler, işyeri sahipleri, siyasetçiler ve toplumumuzun sürdürülebilir bir turizm için çalışmalarına katkı vermelerini sağlayacak her türlü yasal metot ve yöntem kullanılacaktır. Türkçe ve en az bir yabancı dilde ve farklı bir yapıda hazırlanmış, geri bildirimler almaya yönelik, yerli ve yabancı gezginlere yönelik farkındalık çalışmaları yapılacaktır. Söz konusu çalışmalar, yöremizin farklılıklarını (kimliğini) öne çıkaran, özellikle kültür gezginlerinde ilgi ve merak uyandıracak, aynı zamanda yöremize hangi ülke turistlerinin gelmek isteyeceğinin (Ortadoğu, Avrupa, Uzakdoğu, Amerika, vb) araştırılmasına da hizmet eden farklı bir çalışma olacaktır. Bir pazarlama ya da tanıtım çalışması gibi görünse de, "Herkesin tarihi ve kültürel mirası var ama bizim bunlardan başka şu farklılığımız da var" diyerek bu farklılıklara dikkat çeken bir çalışma olacaktır. Bu kapsamda özellikle havaalanlarına yönelik bu farklı değerlerini tanıtıcı broşürler, afişler konulacak. Gelen turistin bölgeye giriş yaparken akında olmayan ama bu tanıtım materyallerini gördükten sonra ilgisini çekip programına ekleyeceği farklı kültürel ve turistik aktiviteleri içeren tanıtım materyalleri (farklılıklarımız ve farklı	• Tokat Valiliği, • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Millî Eğitim Müdürlüğü • Tokat Gazeteciler Cemiyeti • Özel Sektör	• İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Millî Eğitim Müdürlüğü • Tokat Gazeteciler Cemiyeti • Özel Sektör	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri	2013–2015
Turizm Faaliyetlerine Katılım		Bu amaçla kadınlarımıza yönelik gezi programları düzenleyerek, onların turizm geliştirme faaliyetlerine olan duyarlılıkları artırılacaktır. Özellikle turizm alanındaki ticari fırsatları onlara duyurarak, bu yönde girişimcilik ve meslek edindirme kursları vererek özendirilecektir. Sivil toplum kuruluşlarımızın temsilcileriyle toplantılar düzenleyerek, üyelerinin turizm geliştirme faaliyetlerine katılımlarının sağlanması gerçekleştirilecektir. Potansiyel gezgin olan sivil toplum kuruluşlarının Tokat ve ilçelerinde düzenlenecek turlarla şehre yönelik duyarlılıkları artırılacaktır. Kentliler, işyeri sahipleri, siyasetçiler ve toplumumuzun sürdürülebilir bir turizm için çalışmalarına katkı vermelerini sağlayacak her türlü yasal metot ve yöntem kullanılacaktır. Türkçe ve en az bir yabancı dilde ve farklı bir yapıda hazırlanmış, geri bildirimler almaya yönelik, yerli ve yabancı gezginlere yönelik farkındalık çalışmaları yapılacaktır. Söz konusu çalışmalar, yöremizin farklılıklarını (kimliğini) öne çıkaran, özellikle kültür gezginlerinde ilgi ve merak uyandıracak, aynı zamanda yöremize hangi ülke turistlerinin gelmek isteyeceğinin (Ortadoğu, Avrupa, Uzakdoğu, Amerika, vb) araştırılmasına da hizmet eden farklı bir çalışma olacaktır. Bir pazarlama ya da tanıtım çalışması gibi görünse de, "Herkesin tarihi ve kültürel mirası var ama bizim bunlardan başka şu farklılığımız da var" diyerek bu farklılıklara dikkat çeken bir çalışma olacaktır. Bu kapsamda özellikle havaalanlarına yönelik bu farklı değerlerini tanıtıcı broşürler, afişler konulacak. Gelen turistin bölgeye giriş yaparken akında olmayan ama bu tanıtım materyallerini gördükten sonra ilgisini çekip programına ekleyeceği farklı kültürel ve turistik aktiviteleri içeren tanıtım materyalleri (farklılıklarımız ve farklı	• Tokat Valiliği, • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Millî Eğitim Müdürlüğü • Tokat Gazeteciler Cemiyeti • Özel Sektör	• İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Millî Eğitim Müdürlüğü • Tokat Gazeteciler Cemiyeti • Özel Sektör	• Meslek Odaları • Tokat Gazeteciler Cemiyeti • Turizm Dernekleri	2013 – 2018
Dışa dönük Farkındalık Çalışmaları		Bu kapsamda özellikle havaalanlarına yönelik bu farklı değerlerini tanıtıcı broşürler, afişler konulacak. Gelen turistin bölgeye giriş yaparken akında olmayan ama bu tanıtım materyallerini gördükten sonra ilgisini çekip programına ekleyeceği farklı kültürel ve turistik aktiviteleri içeren tanıtım materyalleri (farklılıklarımız ve farklı	• Tokat Valiliği, • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Millî Eğitim Müdürlüğü • Tokat Gazeteciler Cemiyeti • Özel Sektör	• İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Millî Eğitim Müdürlüğü • Tokat Gazeteciler Cemiyeti • Özel Sektör	• Meslek Odaları • Tokat Gazeteciler Cemiyeti • Turizm Dernekleri	2013–2018

		aktiviteler /yamaç paraşütü) hazırlanacaktır.				
		Tüm şehirlerimizin birçoğunda en başta sayılan turizm çeşitlerinin birçoğu mevcut ama özellikle kültür gezginlerini çekebilmek için tanıtım açısından belli başlı özellikleri ön plana çıkaran bir strateji izlenecektir. Bu strateji yalnızca bir yerleşim yerine gelen ziyaretçiye diğer yerleşim yerlerinin değerlerinden bahsetmesi ve ziyaretçi akışı yönetme olanağı sağlayacaktır. Tokat'ta turizm, çizilen vizyon, iş bu eylem planı ve ihtiyaçlar doğrultusunda toplum merkezli gelişecektir. Yörede Niksar ve Zile ilçelerinde son yıllardaki turizm faaliyetlerindeki gelişmeler sayesinde turizm konusunda farkındalığı yeşermeye başlamış olsa da yöre genelinde arzu edilen seviyede farkındalığın oluşması için atılması gereken önemli adımlar bulunmaktadır. Bu amaçla il ve ilçeler genelinde öncelikli olarak gerçekleştirilerek faaliyetler şunlardır: Halka yönelik olarak, turist ve turizm farkındalığı, hoşgörü ve empati, çevreye duyarlılık ve enerji kullanım bilinci konularında halk seminerleri düzenlenecektir. Seminerler, halk eğitim merkezlerinde; kahvehanelerde; sanayi ve ticaret odalarında ve sivil toplum kuruluşlarında sürekli ve düzenli olarak organize edilecek; halkın katılımı teşvik edilecektir. Seminerler, vermek istenen mesajın yalnız bir dille aktarıldığı, bol örnek ve canlandırma ile akılda kalıcı şekilde aktarıldığı yöntemlerle uygulanacaktır. Her ildeki müfütüklerle işbirliği yapılarak, camilerde verilen vaazlarda bu seminerlerde kapsanan mesajların halka daha iyi aktarılması sağlanacaktır. Mahalle Muhtarlarının bu konunun içinde yer alması sağlanacaktır. Billboard'lar, afişler ve halka/evlere dağıtılacak el ilanları ile vermek istenen mesajların hızlı, çarpıcı, esprili ve akılda kalıcı şekilde aktarılması, görsel malzemelerin kullanılması sağlanacaktır.	• Tokat Valiliği, • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İlgili belediyeler • Meslek Odaları • Sektör temsilcileri	• Üniversite • Tokat Gazeteciler Cemiyeti • Turizm Dernekleri	2013-2018	
	Toplumda Turist ve Turizm Farkındalığının Yaratılması	Yerel medyanın (TV, radyo ve gazeteler) tamamıyla sağlanacak mutabakat doğrultusunda, konuya ilişkin topluma verilecek mesajları içeriği; turizmle kalkınan bölge örneklerine yer veren; turizm sayesinde gelişmiş Türkiye'nin kırsal ve kentsel yörelerinden turizme aktif şekilde katılan farklı kesimlerden halkla yapılan söyleşileri, vb. içeren programların ve haberlerin yapılması ve yayınlanması sağlanacaktır. Tüm okullarda ve üniversitelerde farkındalık faaliyetlerinin yürütülecek, Ana sınıflardan itibaren tüm okullarda, ilgili yaş grubuna uygun içerikte farkındalık yaratıcı mesajların verileceği ve bölgelere ait turizm değer, varlık ve ürünleri hakkında bilgilerin ders müfredatına dahil edileceği uygulamalar gerçekleştirilecek; konuyla bağlantılı şenlik ve yarışmalar organize edilecektir. Konuya ilişkin uygulamalarda, yörenin marka değerleri ve insanların konukseverliği öne çıkartılarak "sahip olunan özelliklerle gurur duyma ve bunları koruma yönünde irade geliştirme" temasına odaklanılacaktır. Üniversitelerde konunun farklı boyutlarda ele alınacağı, konferans, seminer, şenlik, yarışma vb. organize edilecek; topluluk ve kulüplerin kurulması özendirilecektir. Bugün Türkiye'nin turizm açısından en gelişmiş bölgelerinde dahi esnafın turiste birbirini, yani başındaki işyerinin sattığı ürünleri kötülediği pek çok uygulama ile karşılaşmaktadırlar. Bu yaklaşım bölge turizmine zarar veren, ziyaretçi sadakatini azaltan, turizmden elde edilen gelirin düşmesine neden olan önemli bir sorundur. Benzer bir sorun, esnafın turiste karşı tavrı ve tutumunda da kendini göstermektedir. Tokat'taki işyerlerinin ve esnafın "Ahilik" prensiplerini benimsemesini, turiste ve tüm müşterilerine yüksek saygı ve iş etiğiyle yaklaşmasını sağlayacak eğitim ve farkındalık programlarının uygulanması sağlanacaktır.				

	Halkın, Turizm İçin Gerekli Ortamı Yaratma Sürecine Dâhil Edilmesi	Yörenin sosyo-kültürel olarak turizmi destekleyen bir ortama kavuşması sürecine halkın aktif olarak katılması, bu amaçla, aşağıdaki programların uygulanması sağlanacaktır: İl ve ilçelerde de olumlu ve örnek davranışlar, yaratıcı fikirler ve uygulamalarla toplumda değer yaratan kişilerin (örneğin, yabancı dil öğrenen ve müşterilerine gönüllü olarak ilinin tarihi ve kültürel değerlerini tanıtan bir taksi şoförü, kendi çabalarıyla modern hayvancılık yöntemlerini uygulamaya başlayan bir hayvan yetiştiricisi, müşteri memnuniyetini ilke haline getirmiş bir garson, vb.) başkaları tarafından aday gösterilmesiyle bir liste oluşturulacaktır. aday gösterme işlemi, bölgenin turizm portalı üzerinden, aday gösterilen kişinin adı ve aday gösterilme nedeninin açıklanmasıyla yapılacaktır. Adaylar, belli periyotlarda değerlendirilecek ve listeye eklenecek isimler belirlenecektir. Listeye eklenen isimler, topluma örnek olacak ve benzer davranış ve uygulamaları özendirerek şekilde, yerel medyada ve konuya ilişkin oluşturulacak web portalında yayımlanacaktır. Aday gösterme işlemi, bölgeye gelen turistler tarafından da yapılabilecektir. Bölgenin turizm için gerekli ortamı oluşturabilmesi için Ramazan aylarında il ve ilçelerdeki restoranların ve diğer yeme-içme mekânlarının açık olmasını sağlayacak düzenlemeler yapılacak ve hoşgörü, saygı, misafirperverlik, nezaket ve dostça yaklaşıma yönelik mesajlar, çok çeşitli kanallar ve uygulamalarla yoğun şekilde verilecektir. Bu mesajların verilmesinde, ülkenin ve bölgenin önde gelen saygın isimlerinin de rol alması sağlanacaktır. İl ve ilçeler genelinde, üniversite, lise ve ilköğretim öğrencileri, ev kadınları, farklı meslek gruplarında ve yaşlarda vatandaşlardan oluşan “turizm gönüllüleri grupları” oluşturulacaktır. Gönüllüler, turizm alanında farklı konularda eğitimler alarak Türkiye’deki turizmde başarılı bölgelere yapılacak inceleme gezilerine katılacak; aldıkları eğitimler ve gözlemlerle bölgede turizmin gelişimi için farklı görevler üstleneceklerdir. Gönüllü grubunun zaman içinde genişlemesi ve aktivitelerinin artması amaçlanacaktır. Yöre halkının turizm ürünlerini kullanması için her yıl boyunca süren farklı program ve etkinlikler organize edilecektir. Bu amaçla öncelikli olarak geliştirilip uygulanacak programlar şunlardır: Halkın yakın çevresindeki turizm ürün ve varlıklarından başlayarak ilindeki ve ilçesindeki ürün ve varlıkları tanımaları ve deneyimlemesini sağlayacak etkinlik ve programlar, şehrin markalaşması sürecinde halkın sahip olduğu değerler konusunda bilinçlenmesi ve bütünlük bir markalaşma çalışması için sokak toplantıları düzenlenecektir. Yetişkin ve öğrencilere kültür varlıklarımızla ilgili bilinçlendirme eğitimi verilecektir. Yöredeki büyük üniversite öğrencisi popülasyonunun yöredeki turizm ürünlerini kullanmalarını teşvik edileceği program ve etkinlikler, Okullarda her yaş grubundan çocuğun ve öğrencinin turizm ürünlerini etkin olarak kullanmasını sağlayacak program ve etkinlikler (yörede çeşitli turizm varlıkları için daha önce başlatılan benzer güzel uygulamaların (öğrencilere tenis-okçuluk kursları gibi) yaygınlaştırılarak sürekliliğin sağlanması da bu kapsamda ele alınacak bir konudur). Bu program ve etkinlikler başlatılırken ülkenin ve yörenin önde gelen saygın isimlerinin rol model olarak ön plana çıkması ve ilk uygulamaları başlatmaları	● Tokat Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● İlgili belediyeler ● Meslek Odaları ● Sektör temsilcileri	● Tokat Gazeteciler Cemiyeti ● Turizm Dernekleri ● STK’lar	2013–2018
	Halkın, Turizm Ürünlerinin Kullanıcısı Haline Getirilmesi		● İlgili belediyeler ● Meslek Odaları ● Sektör temsilcileri	● Tokat Gazeteciler Cemiyeti ● Turizm Dernekleri ● STK’lar	2013–2018

		sağlanacaktır.		● Tokat Valiliği, ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● İlgili belediyeler ● Meslek Odaları ● Sektör temsilcileri	● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Meslek Odaları ● Sektör temsilcileri	● Tokat Gazeteciler Cemiyeti ● Turizm Dernekleri ● STK'lar	2013–2018	
	Halka İlişkiler	Hedef pazarlarda yarışabilmek, pazar payını büyütmek ve kaybetmemek amacıyla Tokat imajının sürekliliği PR faaliyetlerinin sürekli ve etkin yürütülmesine bağlıdır. Bu amaçla uluslararası organizasyonlara katılım ve ev sahipliğinin yoğun olarak kullanılmasına önem verilecektir. Tokat'ta uluslararası başarıları imza atmış kişiliklerden etkin şekilde faydalanılacaktır. Medya ilişkilerinin sağlaması amacıyla Tokat tanıtım sitesinde sürekli güncellenen bir haber bölümü olacaktır.	● Tokat Valiliği, ● İl Kültür Turizm Md. ● İl Özel İdaresi	● İl Özel İdaresi ● Sektör temsilcileri	● Üniversite ● Meslek Odaları ● Turizm Dernekleri ● İlgili Demekler		2013–2016	
	Eğitim Programları	1. Hiyyen konulu eğitim programının düzenlenmesi. 2. İşbaşı, Yönetici ve Ev Pansiyonculuğu konulu eğitim programlarının düzenlenmesi. 3. Yaygın Turizm ve Fiyat İstikrarı eğitim programının düzenlenmesi. 4. Yabancı dil eğitim programının düzenlenmesi, turist rehberlerinin yetiştirilmesi. 5. Seramik kursu düzenlenmesi						
ÖZEL SEKTÖR								
	Konaklama	Öncelikli olarak, yöredeki tesislerin sayısal eksikliğinden çok kalitelerinin daha üst seviyeye çıkarılması yönünde, konaklama sektöründe yer alan işletmelerle iletişime geçilerek, buna neden olan sorunlar saptanacak, sonrasında bu sorunların özel sektör-kamu-üniversite işbirliği ile nasıl giderileceğinin yolları aranacak, özel sektör temsilcilerinde bir farkındalık yaratılacaktır. Konaklama sektöründe faaliyet gösteren ve standartlara uyan konaklama firmaların kendi istekleri (gönlü olarak) ile denetime tabi tutulmalarını istemeleri ve uygulamamın onları farklı bir yere koyacağı yönünde bir kültür geliştirilecektir. Büyük Tokat Otel'i bu amaca hizmet etmek, örnek oluşturarak rekabet olgusunu harekete geçirmek üzere, en azından geçici bir süre, uygulama oteli niteliğinde, kalifiye eleman yetiştirme sorumluluğunu yüklenerek, İl Özel İdaresi bünyesinde kurulan "Otel İşletmeciliği A.Ş. tarafından (kiralanan) işletilecek, gerekiyorsa özellikle Tokat'taki otellerde kalitenin oluşturulmasından sonra kiralanması yoluna gidilecektir. Yöre halkına pansiyonculuk eğitimi verilecek, yöresel mimari değerlerin korunarak turizm hizmetine sunulduğu sıra dışı konaklama ünitelerinin desteklenmesi sağlanacaktır. Yöre halkında, birden fazla yatak odası bulunan evlerinin 'share your culture', kültürünü paylaş sloganı ile yapılacak bir kampanya ile birden çok ailenin konaklaması sağlanacaktır. Gezginlerin geceleme sayılarını arttırabilmek için turizm çeşitlendirilmesi yapılacak, çekim alanları oluşturulacak, onlara vakit geçirecek eğlence merkezleri, rekreasyon alanları veya animasyon aktivitelerini gerçekleştirmek bu konuda yatırım yapmak isteyen yatırımcılara destek verilecektir.	● Tokat Valiliği, ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler	● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Üniversite ● Sektör temsilcileri	● Meslek Odaları ● Turizm Dernekleri ● İlgili Demekler		2013–2016	
	Geceleme Sayıları	Geceleme sayılarını arttırabilmek için, il ve ilçelerimizle birlikte ortak bir strateji geliştirilecek, yöre ve bölge ölçeğinde bir turizm çeşitlendirilmesi yapılacak,	● Valilik ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler	● Meslek Odaları ● Turizm Dernekleri ● İlgili Demekler			2013–2018	

		gezinlere farklı çekim alanları sunulacak, en az dört şehrimizi kapsayacak (Zile-Pazar-Tokat-Niksar) destinasyon imaj ve pazarlama çalışması yapılacaktır.				
		Gelen turistlere sevdikleri veya tercih ettiği turistik aktiviteleri belirlemeye yarayan anketler uygulanacak ve buna göre turistlerin geceleme sayıları artırılmaya çalışılacaktır.				
		Turizm sektöründeki nitelikli personel açığını kapatmaya yönelik çalışmalar yapılacaktır. Bu amaçla öncelikle mevcut turistik işletmelerde (konaklama, yeme-içme, alış-veriş, seyahat vb.) çalışan personele eğitim verilecek, niteliklerinin artırılması sağlanacak, verilen eğitimler sertifikalandırılarak, sektörde sertifikalı elamanların istihdamı sağlanacaktır.	● Tokat Valiliği, ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Üniversite ● Belediyeler ● Özel sektör	● Belediyeler ● Özel sektör ● Üniversite ● Sürekli Eğitim Merkezi'nden, ● Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar ve Uygulama Merkez ● Tanıtma Derneği (TUDER) ● Meslek Odaları	● Turizm Dernekleri ● İlgili Dernekler	2013 – 2018
	Nitelikli Eleman ve Sektör için İnsan Kaynağının Geliştirilmesi	Turizm sektörünün odağındaki yöneticilere ve personele (konaklama tesisleri, restoran, kafe, büfe, mağaza vb çalışanları) ve yöreye gelen ziyaretçilerle doğrudan temas halinde olan insan kaynağına (örn. taksiciler, güvenlik personeli, vb) yönelik olarak; Kişisel hijyen ve bakım, güzel konuşma ve diksiyon, iş ve çalışma etiği, turist ve turizm farkındalığı, misafir hizmetleri ve müşteri ilişkileri yönetimi, yabancı dil, etkin iletişim prensip ve teknikleri, zor kişilerle başa çıkma, çevreye duyarlılık, özgüven, Turizm sektöründeki değişik meslek gruplarına yönelik olarak; temel işletme becerileri (finans yönetimi, satış ve pazarlama, yönetim, iş planlaması, vb.), şeflerin becerilerinin geliştirilmesi (yiyecek hazırlama ve sunum teknikleri, güvenlik ve hijyen) resepsiyon, kat hizmetleri, garsonluk ve servis becerileri, tur organizasyonu ve rehberlik, seyahat pazarlama ve tanıtımı, destinasyon yönetimi (örn. turizm planlaması, vb.) İnsan kaynağı kapasitenin geliştirilmesinde yüksek hacimli, düşük yoğunluklu eğitimlerle başlayan ve ardından daha ileri beceri seviyelerine doğru giden farklı evrelerden oluşacak eğitim programları dizisi tasarlanıp uygulanacaktır. Tüm eğitimler, belli aralıklarla düzenli olarak tekrarlanacaktır. Yukarıdaki eğitimlerden ayrı olarak; sektörün gelişimine paralel olarak ortaya çıkabilecek yeni beceri ve yetkinlik alanlarında gerekli insan kaynağının yetiştirilmesine yönelik ihtiyaç, orta vadede tespit edilecek ve bu alanlara yönelik olarak eğitimler düzenlenecektir. Yörede turizmin ihtiyaç duyduğu insan kaynağı niteliğinin ve becerilerinin kapsamlı şekilde analizinden sonra G.O.P. Üniversitesin sektör için insan kaynağı yetiştiren bölümlerden (turizm, otellilik, sağlık meslek yüksek okulları, vb.) , Sürekli Eğitim Merkezi'nden, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar ve Uygulama Merkezi'nden yararlanılacaktır. Yörede yabancı dil eğitiminin artırılması yönünde özel bir çalışma yapılacaktır.	● Tokat Valiliği, ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler ● Özel İdaresi	● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler ● Meslek Odaları ● İl Özel İdaresi	● Turizm Dernekleri	2013 – 2014
	Alan Kılavuzu	Tokat'a gelen konuklara yol gösterecek, yardımcı olacak, Tokat'ı ve ilçelerini tanıyan, gönüllü alan kılavuzları yetiştirilecektir.				
	Yöresel / Yerel Yeme-içme Tesisleri	Söz konusu alan kılavuzlarını eğitimi ile ilgili harcamaların fonlanmasını, Belediyeler, Valilik, İl Özel İdaresi ile meslek odaları ve sektör temsilcileri kanalıyla yapılması sağlanacaktır.	● Belediyeler ● Meslek Odaları ● Özel sektör	● Belediyeler ● Meslek Odaları ● Özel sektör	● Turizm Dernekleri ● İş Adamları Derneği	2013'den sonra süreklili...

		Yerel yemeklerin servis edildiği yerlerin kalitelerinin ve standartlarının yükseltilmesine yönelik tedbirler alınacak, özellikle yöresel tatların ve bunların yanında dünya mutfağından örnekler hazırlayacak, Türkçenin yanı sıra yabancı dilde yemek münüleri bulundurulacak tesislerin, başlangıçta yerel yönetim desteği ile oluşturulması sağlanacaktır.					
	Hediyelik Eşya	Yerli ve yabancı turistler için, alışılmışın dışında, farklı bir illüstrasyonla hazırlanmış hediyelik eşya yapımının gerçekleştirilmesi için, ilgilenen işletmelere eğitim ve pazarlama desteği sağlanacaktır.	•Belediyeler •Özel sektör	•İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •Belediyeler •Özel sektör	•Üniversite •TSO •TESOB •KOBİ •İl Ticaret ve Sanayi Md. •Turizm Dernekleri	2013-2015	
	Yenilikçi Göstergeler	Hediyelik eşya üreticilerinin katma değeri yüksek, Tokat ve ilçelerini ifade edecek, yörenin turistik ve kültürel özelliklerini yansıtan inovatif hediyelik eşya yapımının geliştirilmesi, çeşitliliğin artırılması ve bu çabalara destek verilmesi sağlanacaktır. İş adamları ve işletmelerden başlayarak, toplumumuzun yenilikçi göstergelere ve inovasyona eğilimli kılınacak projeler hayata geçirilecektir. Bu amaçla marka, endüstriyel tasarım, tescil yapılacak Tokat'a ait ürün ve hizmetlerin bir sınıflandırılması acilen yapılarak, bunlara ait yenilikçi gösterge çalışmaları, ilgili taraflarca tamamlanacaktır. Tüm kamu ve özel kurum ve kuruluşlar, bireysel girişimciler inovasyon konusunda bilgilendirilecek, turistik işletmeler başta olmak üzere, işletmelerin inovatif çalışmalar yapmasına ve bir inovasyon kültürünün gelişmesin yönelik eğitimler verilecektir.	•Tokat Valiliği, •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •Üniversite •TSO •TESOB •KOBİ •İl Ticaret ve Sanayi Md. •Özel sektör	•İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •Üniversite •TSO •TESOB •KOBİ •İl Ticaret ve Sanayi Md. •Özel sektör	•Tokat Gazeteciler Cemiyeti	2013-2015	
	Turizmde Gelişmenin Sağlanması	TR83 bölgesinde yer alan şehirler ile Tokat'ın arasındaki gelişmişliğin makasının Tokat aleyhine açılmaması için, Tokat'ın yatırımlar ya da kaynaklardan hak ettiği payı alması ve bölgeler arasındaki gelişme farklılıklarını giderilmesi, için, ideolojik körlük yaşanmasına izin vermeden, önce yerel siyasi otorite, sonra da onlarla birlikte kamu otoritesi (Turizmin gelişmesi için gerekli yatırımların ilgili bakanlıklara yapılması için, söz konusu bakanlıklar) nezdinde girişimlerde bulunulacak, süreç takip edilecek, yerel basın aracılığıyla her tür gelişme kamuoyuyla paylaşılabilecektir.	•Tokat Valiliği, •Yerel Siyasi otorite •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •Belediyeler •Üniversite •TSO •TESOB •KOBİ •Özel sektör	•Tokat Valiliği, •Yerel Siyasi otorite •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •Belediyeler •Üniversite •TSO •TESOB •KOBİ •Özel sektör	•STK'lar •Tokat Gazeteciler Cemiyeti	2013-2018	
	Turizm Sektörü Analizi	Tokat İl Özel İdaresi'nin 2011-2015 Stratejik Planı, Sanayi ve Ticaret Hizmetleri Bölümü Stratejik Amaç I doğrultusunda turizm sektörü analizi kitabı hazırlanacaktır.	•İl Özel İdaresi	•İl Özel İdaresi	•Meslek Odaları	2013-2015	
	Müşteri Odaklı Tanıtım ve Pazarlama	Özellikle bağımsız gezginler, maceracılar ve sağlık ve güzellik turistleri gibi pazar potansiyeli yüksek pazarlara yönelik özel tanıtım ve pazarlama faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Bu amaçla gerçekleştirilecek belli başlı çalışmalar şunlardır: İstanbul, İzmir ve Ankara'da düzenlenen tüketici fuarlarına Tokat'ın turizm değer zincirindeki ürünlerin (el işleri, hediyelikler, gıda ürünleri, vb.) tanıtılması amacıyla katılım sağlanması ve hedef kitleyi bölgeye çekmek için promosyonlar düzenlenmesi, Hedef pazar segmentlerinin katıldığı bölge dışında organize edilen büyük çaplı etkinliklerde (konser, gösteri, üniversite şenlikleri, vb.) bu kitlelere yönelik tanıtım ve promosyonlar düzenlenmesi (örneğin üniversite şenliklerinde stant açılması ve küçük yarışmalarla kazananın bölgede bir hafta sonu ağırlanmasının sağlanması gibi) Bu segmentlere hitap eden TV programlarında bölgenin vaatlerinin sunulması (örneğin spor ve/veya kadın programlarında bölgedeki termal kaynakların, şifalı çamurun, yeni uygulanmaya başlanan bir bakım, tedavi -stütlük tedavisi-tekniklerinin tanıtılması, vb.);	•Tokat Valiliği, •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •Belediyeler •Özel sektör	•Tokat Valiliği, •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •Belediyeler •Özel sektör	•Meslek Odaları •Turizm Dernekleri	2013-2018	

[illegible]

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		kitapçıkları hazırlanacaktır. Basılı malzemelerde yer alan bilgilerin bölge turizm portalında da görsel öğelerle sunulması sağlanacaktır. Hazırık çalışmalarının tamamlanmasından arından, Türkiye’de ve dünyada konuyla ilgili eğitim veren üniversitelere, araştırmacılara ve öğrencilere yönelik “Kuzeydoğu Anadolu: jeoloji ve jeomorfolojide açık laboratuvar” teması ile kapsamlı tanıtım faaliyetleri yürütülecektir. Jeoturizm faaliyetlerinin koordinasyonu için alanında uzman bir ekip, ziyaretçilerin bilgilendirilmesi, yönlendirilmesi; ulaşım ve rehberlik hizmetleri sunulması için bir danışma ve koordinasyon ofisi oluşturulacaktır. Ofisin bulunduğu noktada ve konuyla ilgili gelen tur gruplarının rotalarında merkezî noktalar, fosil, mineral, yarı değerli taşlardan yapılan süs eşyaları ve hediyelikler, konuya ilişkin çeşitli dillerde yayınlanmış kitaplar, çocuklar için mineraloji seti vb. satışının yapıldığı satış merkezleri yapılacaktır. Konuyla ilgili ulusal ve uluslararası toplantı, sempozyum, kongre ve çalışmaların bölgede organize edilmesi konusunda da çalışmalar yürütülecektir.	• Kültür Turizm Bak. • Tokat Valiliği, • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Belediyeler • İl Özel İdaresi	• Tokat Valiliği, • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Belediyeler • İl Özel İdaresi	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • Özel Sektör • İlgili Vakıf ve Dernekler	2013 – 2018
		Hubyar’ da büyük çaplı kültür-inanç turizminin geliştirilmesi hususunda mali ve teknik sağlanacaktır. İnanç turizmi kapsamında belirlenen yerel şahsiyetler tespit edilerek çeşitli yayınlarla tanıtılacaktır. Ana yol güzergâhı üzerindeki dinlenme alanlarının mescitlerinde ya da bölge etrafındaki diğer yerlerde, manevi şahsiyetlerle ilgili takvimler ve posterler reklam amacı ile kullanılacaktır. Özellikle inanç turizmi ile ilgili yeni çıkarılacak takvimler ve insakiyetlere manevi şahsiyetleri tanıtan materyaller eklenecektir. İnanç turizmi bağlamında ülkemizin değişik yerlerini ziyaret eden ziyaretçilere aynı konuda yöremizde de ilgilerini çekebilecek yerler olduğunu öğrenebilmeleri için tanıtım şubeleri ya da en azından kiosklar (dokümanlık bilgi terminali) vasıtasıyla ulaşılacaktır. İnanç Turizmi marka değerleri ile ilgili kitapçıklar, kataloglar, ansiklopedik bilgilerin yer aldığı basılı yayınların dolaşıma çıkması ve bunların bölgemizde konuşlanmış büyük şirketlerle işbirliğine gidilerek dağıtılacaktır. Tokat Yöresi’nde çok kıymetli şahsiyetlerin türbeleri bulunmaktadır. Fakat salt bunlar için yöreyi kapsayan detaylı bir envanter çalışması yapılmamıştır. Öncelikle bir envanter çalışması yapılarak envantere dayalı olarak bir tanıtım çalışması yürütülecektir. Bu çalışma sonrasında hazırlanacak katalog, broşür, poster ve tanıtıcı kısa filmlerle bölgenin inanç turizmi boyutu vurgulanacaktır. Bölgede bulunan inanç turizmi öğelerinin çevre düzenlenmesi yapılarak turizme kazandırılması sağlanacaktır. İnanç Turizmi iletişim çalışmalarında yörede bulunan manevi zatlarn dönemlerinde neler yaptıkları yöredeki gazete ve dergilerde sıkça vurgulanmalıdır. Hubyar başta olmak üzere yörenin inanç turizmi değerleri TRT veya benzeri televizyon kanallarında uzun soluklu belgesellerle tanıtılmalıdır. Tokat Yöresinin sahip olduğu termal / sağlık turizmi değerlerinin turizme kazandırılması için aşağıdaki adımlar atılacaktır: Reşadiye Termal tesis içerisindeki ve çevresindeki sosyal donatılar iyileştirilecek,	• Kültür Turizm Bak. • Sağlık Bakanlığı • Tokat Valiliği, • Yerel Siyasi Otorite	• Tokat Valiliği, • Yerel Siyasi Otorite • İl Özel İdaresi • Reşadiye Belediyesi	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • Özel Sektör	2013 – 2015 (Reşadiye Termal)
	İnanç Turizmi					
	Sağlık / Termal Turizm (altyapısının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi)		• Kültür Turizm Bak. • Sağlık Bakanlığı • Tokat Valiliği, • Yerel Siyasi Otorite	• Tokat Valiliği, • Yerel Siyasi Otorite • İl Özel İdaresi • Reşadiye Belediyesi	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • Özel Sektör	2013 – 2015 (Reşadiye Termal)

		tesisler daha fonksiyonel ve eğlenceli hale getirilecektir. Mevcut termal tesislerin bir kompleks şeklinde planlanması; otel ve kür merkezleri etrafında yeşil alanlar, koşu ve gezi parkurları,(aşıpark gibi su oyunları v.b.) eğlence mekanları düzenlenerek çevresel niteliklerinin yükseltilmesi ve kalıcılığının artırılması yönünde çalışmalar yapılacaktır. Kaplıcalarda ne şekilde kürler olacağı, kaç gün gerekli olduğu, hangi hastalıkların tedavisi için kullanıldığı ve kaplıcalardan yararlanma biçimleri ile ilgili tanıtım filmi çekilecektir. Tokat'taki, termal turizm potansiyeline sahip her bir alan termal ve kültür temalı bölgesel varış noktaları olarak geliştirilecek, termal ve kültür turizmi kapasitesinin alternatif turizm türleri ile bütünleşmesi sağlanarak yakın çevredeki diğer kültürel ve doğal değerlerle de ilişkilendirilecektir. Yöredeki termal suların, doğal kaynakların kalitesi, temiz, modern ve profesyonel bir şekilde işletilmesinin sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması sağlanacaktır.(mevcut ve yeni tesisleri için Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı'ndan gerekli izinler en kısa süre içinde alınacaktır) Ayrıca tesislerin toplantı ve konferanslar için yeterli altyapı ve donanımına da sahip olması ve böylelikle bölgedeki kongre ve incentive turizmi (şirket elemanlarını ödüllendirmek ve motive etmek için düzenlenen eğlence ağırlıklı gezi) altyapısına dâhil edilmesi sağlanacaktır Sulusaray'daki termal otelin bir cazibe unsuru olmasını sağlayacak şekilde yenilenmesi ve çevre düzenlenmesiyle birlikte tarihi dokuya (Roma mimarisi) uyumlu bir şekilde sağlık turizmine kazandırılması, gerek termal turizmin 12 aya yayılmasını sağlamak, gerekse eğitim amaçlı kullanılmak üzere, Sulusaray ilçesinde Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi açılmasına yönelik çalışmalar için Sağlık Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunulması, kaplıcalara tedavi amaçlı gelecek ziyaretçilerin, tedavi giderlerinin Bakanlıkça karşılanabilmesi için gerekli çalışmaların başlatılması ve termal turizmin sağlık turizmiyle birlikte geliştirilmesi hedeflenecektir. Turizme kazandırılmak üzere altyapısı hazırlanan termal ve doğal kaynakların her birinin faydalarının doğru şekilde saptanması ile tanıtım ve pazarlama amaçlı kullanılacak hale getirilmesi sağlanacaktır. Kaliteli otel konaklaması ile entegre kurulacak termal tesislerde spa, zayıflama programları, bakım, güzellik, detox gibi popüler ürünlerin sunulmasının ve her bir tesisin diğerinden farklı ürün ve hizmetlerle ön plana çıkması sağlanacaktır. Sağlık turizmi ürünlerinin, bölgenin kaliteli havası, iklimi, doğal zenginliği, taze ve sağlıklı gıdaları gibi konsepti destekleyen varlıklarıyla birlikte tanıtılması gerçekleştirilecektir. Hazırlanacak tanıtım malzemeleriyle, bu sektörde faaliyet gösteren yerli ve yabancı tur operatörlerine tanıtımlar yapılacaktır. Pet şişelerde şişelenerek satılmakta olan Nıksar Ayyaz Suyu'nun (en azından Tokat Yöresinde satılmak üzere) orijinal ve albenisi yüksek tasarımlarda cam şişelere doldurulması sağlanacaktır.	•İlî Özel İdaresi •Reşadiye Belediyesi •Özel sektör	•Özel sektör	2013 – 2023 (Sulusaray Termal)
--	--	--	---	--	-----------------------------------

		Reşadiye Kaplıcaları'nın özel sektör ve Tokat İl Özel İdaresi'nce turizme uygun hale getirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır, işletme sahiplerine teknik pazarlama ve eğitim desteği verilecektir.	• Sağlık Bakanlığı • Tokat Valiliği, • İl Sağlık Md. • İl Sağlık Md. • Üniversite • Özel sektör	• Tokat Valiliği, • İl Sağlık Md. • Üniversite • Özel sektör	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • Tokat Gazeteciler Cemiyeti	2013 – 2018
	Hirudoterapi Turizmi (Sülük Tedavisi)	İçerisinde sülükle tedavi, kirli kanın tahliyesiyle tedavi gibi yararı ispatlanmış geleneksel yöntemlerin, doğal beslenme biçimlerinin, doğal yollarla vücut temizliği ve zindeliğin sağlanması gibi olguların yer aldığı hazır videoların yapılması ve şifa turizmi ile ilgili marka takımının oluşturularak, bu amacın kurumsallaştırılması yönünde çalışmalar yapılacaktır. Şifa turizminden nasıl ekonomik yarar sağlanacağını anlatan üniversite destekli bir çalışma yapılması gerekir. (24 Mayıs 2007 tarihinde Sağlık Bakanlığı Tıbbi Sülük tedavisi (Hirudoterapi) tamamlayıcı tedavi olarak sadece yataklı hastanelerde kullanılmasına onay vermiştir) Bununla ilgili ayrıca kreatif bir kampanya da hazırlanabilir. WOM çok önemlidir: fısıltı gazetesi ya da kulaktan kulağa şeklinde çevrilebilecek bu kavram sayesinde bölgenin şifa verici özelliklerinden ülkemizdeki hatta yurt dışındaki konuyla ilgilenen kişi ve kitleler dahi haberdar edilecektir. Yöremizin derinliklerine inildiğinde çok enteresan şifa özelliği olan bu yöntem sağlık turizmi içerisinde kullanılabilecek bir daldır. Bilimsel tıbbi, gelenekle birleştirilmek suretiyle Tokat Yöresi'nde ülkemizin başka hiçbir iline nasip olmayacak bir sektörleşme yoluna gitmek mümkündür. Başta emniyet mensupları olmak üzere, Tokat'ta görev yapan kamu personeli, gerek tanıtım gerekse turizm gelirlerinin yükselmesi bağlamında iç turizmde önemli bir potansiyeldir. Söz konusu kamu çalışanlarına yaz aylarında hafta sonu gezileri düzenlemek suretiyle bu potansiyel değerlendirilecektir. Tokat merkez ve ilçeleri günübirlik turizm açısından önemli potansiyele sahiptir. Yakın coğrafyamızdaki şehirlerden (Sivas-Amasya) günübirlik ziyaretçi alabileceğimiz gibi, esas olarak, Tokat ve ilçelerinde yaşayanların farklı ilçelere günübirlik seyahat etmelerini sağlayabilir, böylelikle hem iç turizm hareketi yaratırken, hem de toplumun yaşadıkları coğrafyayı tanımalarını sağlarız. Bölge halkının düzenli ve sistematik olarak bölge içindeki turizm olanakları hakkında bilgilendirmesi sağlanacaktır. Uluslararası ya da ulusal nitelikteki kuruluşların, çeşitli konularda belirli zamanlarda düzenledikleri kongre, seminer, konferans vb. faaliyetlere gerek konuşmacı, gerekse izleyici olarak katılanların oluşturdukları turistik hareketlerin bütünü "Kongre Turizmi" olarak tanımlanır. Tokat'ın bu açıdan bazı eksiklikleri bulursa da, özellikle üniversite tarafından düzenlenen kongreler bu amaca dolaylı olarak hizmet etmektedirler. Zira her kongre turistik bir harekettir ve her kongre katılımcısı bir turisttir. Kongre ve toplantılar, bilimsel görüşmelerin yapıldığı bir platform olmanın yanı sıra halkla ilişkiler faaliyeti, iletişim ve kültürel değişim ortamlarıdır. Bu amaçla GOP Üniversitesini varlığından güç alarak, yörenin kongre turizminden de gerekli payı alması sağlanacaktır. Kongre turizmi ülkemizde hızla gelişme yoluna girmiştir. Bu konuda yoğun çalışmalar yapılmakta ve şehirler bu konuya ilişkin altyapılarını her geçen gün güçlendirmektedir.	• İlgili belediyeler • Sektör temsilcileri	• Turizm Dernekleri • İlgili Dernekler • STK'lar	2013- 2014 döneminden itibaren her yıl	
	İç turizm - Günübirlik Turizm		• Tokat Valiliği • İl Kùltür ve Turizm • Müdürlüğü • Üniversite, • Tokat Belediyesi	• Tokat Valiliği, • İl Kùltür ve Turizm • Müdürlüğü • Üniversite, • Tokat Belediyesi • Özel Sektör	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • Dernekler • STK'lar	2013 -2014 (Döneminden başlamak üzere her yıl kongre turizmi hareketi sağlanacaktır)
	Kongre Turizmi					

		Tokat'ta kongre ve toplantı turizmine hizmet verecek merkezler oluşturulacaktır.	●Belediyeler ●Özel Sektör	●Belediyeler ●Özel Sektör	●Turizm Dernekleri, ●Turizm İşletmeleri,	2013 – 2020
Yaşlı Turizmi		Yaşlı turizmi için kentsel mobilyalar, altyapı, yürüme yolları, yaya geçitlerinin sesli olması gibi yaşlılara kolaylık sağlayacak imkânlar geliştirilecektir.				
		Yaşlı turizmi ile ilgili sağlık ve ambulans hizmetleri, acil ve yoğun bakım ünitelerinin varlığı sağlanacaktır.				
		Yaşlı turizmi için öncelikle rakımı yüksek olmayan, Erbaa, Niksar gibi ılıman iklime sahip alanlardaki tesisler geliştirilecektir.				
		Doğa turizminin geliştirilmesi amacıyla, Pazar, Üzümlören, Niksar Tepetayak Köyü, Ardıçlı Köyü, Gülbayır Köyü, Serenli Beldesi, Şihlar Köyü'nde eko-agro turizmin ve organik tarım (tarım turizmi amaçlı) turizminin geliştirilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.	●Tokat Valiliği ●Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. ●İl Özel İdaresi ●Tokat Belediyesi ●Niksar Belediyesi ●Üzümlören Belediyesi ●Serenli Belediyesi	●Tokat Valiliği ●Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. ●İl Özel İdaresi ●Tokat Belediyesi ●Niksar Belediyesi ●Üzümlören Belediyesi ●Serenli Belediyesi	●Turizm Dernekleri, ●Doğa Sporları Dernekleri	2013 – 2018
Doğa turizmi		Topçam ve Turizm Bölgesi ilan edilen Akbelen Yayılarında bisiklet ve yürüyüş parkur noktaları saptanacak, parkur noktalarında gerekli alt yapı çalışmaları tamamlanacak (çeşme, WC, barınak, mesafe ve yön levhalarının tamamlanması) bisiklet ve yürüyüş (trekking) rotalarının Küresel Yer Belirleme Sistemi(GPS) ile uydulara tanıtılması sağlanacaktır. Seçilen güzergâh üzerinde yer alan mağara, şelale, ilginç ağaç ve kaya oluşumu, sportif alanlar, kamping alanları vb. çekicilikler için çevre düzenlemeleri yapılacak, başta ulaşım olmak üzere gerekli altyapılar tamamlanacaktır.				
		Bu amaçla bisiklet ve yürüyüş rotalarını belirten haritalar hazırlanacaktır.				
		Doğa turizminin geliştirilmesi amacıyla Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na hazırlanmakta olan Doğa Turizmi Master Planı ile uyumlu olarak hareket edilecektir.	●Orman Su İşleri Bakanlığı ●Tokat Valiliği ●Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. ●İl Kültür Turizm Md. ●İl Tarım Md. ●İl Özel İdaresi ●Tokat Belediyesi ●Niksar Belediyesi ●Üzümlören Belediyesi ●Serenli Belediyesi ●İlgili diğer belediyeler	●Tokat Valiliği ●Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. ●İl Kültür Turizm Md. ●İl Tarım Md. ●İl Özel İdaresi ●Tokat Belediyesi ●Niksar Belediyesi ●Üzümlören Belediyesi ●Serenli Belediyesi ●İlgili diğer belediyeler	●Meslek Odaları ●Turizm Dernekleri ●Dernekler ●STK'lar	2013-2023
EKO-AGRO Turizm (Köylerinin Oluşturulması)		Saptanan turizm destinasyonunda yer alan şehirlerden (Niksar- Tokat, Pazar, Zile) seçilecek yerleşkelerde, kısa vadede eko-agroturizm için örnek uygulamaların gerçekleştirileceği modeller oluşturulacaktır.				
		Bu amaçla ilk etapta aşağıdaki yerleşkeler tespit edilmiştir.				
		Pazar, Üzümlören, Niksar Çamiçi Yaylası, Tepetayak Köyü, Ardıçlı Köyü, Gülbayır Köyü, Serenli Beldesi, Şihlar Köyü'nde eko-agro turizmin ve organik tarım (tarım turizmi amaçlı) turizminin geliştirilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.				
		Pazar Üzümlören Beldesi, saptanan turizm destinasyonunda yer alan şehirlere yakınlığı, coğrafi üstünlüğü, yollarının eski rota ve durumunu koruması (antik çağda Kral Yolu daha sonra İpek Yolu) ile yöredeki turizm alanları içinde eko-agroturizm faaliyetlerinin yapılabilmesi açısından ve alternatif turizm türlerinin (Kaz Gölü-kuş gözlemlenliği, foto safari, doğ yürüyüşü, bisiklet sporu, atla safari, sportif olta balıkçılığı, şarap turizmi, Şarap üretimi, bağ bozumu, hayvancılık, gastro turizmi, tarım turizmi, yayla turizmi-Pınar Gözü Yaylası, yamaç paraşütü, mağara turizmi) entegre edilebilmesi açısından avantajlı durumdadır.				
		Niksar'da dağınık yerleşim gösteren köyler eko-turizmin işlerinin geliştirilebileceği bir konuma sahiptir. Vadi'nin coğrafi ve ekolojik üstünlüğü, eko-agroturizm faaliyetlerinin yapılabilmesi açısından avantajlı durumdadır. Ağırıklı olarak tarım, organik tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan köylerin iyi tarım uygulamaları, modern hayvancılık, organik sebze ve meyve üretimi gibi konulara yönelmesinin sağlanması ve turizm faaliyetlerinin içine çekilmesi amaçlanacaktır.				
		Bu yerleşkeler için eko-agroturizmin gelişimine yönelik projeler hazırlanarak				

					uygulamaya konacaktır.	
					Projeler hazırlanırken, ulusal ve uluslararası iyi uygulama örnekleri incelenecek, Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın Tokat genelinde hazırlamaya çalıştığı Doğa Turizmi Master Planı'na uyumlu hareket edilecektir. Projeler kapsamında, bir yandan köylerdeki eko-agroturizmin altyapısının, hizmetlerin, etkinliklerin ve insan kaynağı kapasitesinin gelişimi sağlanırken, diğer yandan da köylere has ürünler, yüksek çeşitlilik kalite ve özgünlükle geliştirilip yurt genelinde markalaşacak şekilde satış ve pazarlamaya hazırlanacaktır. Projeler kapsamında yöre halkına yönelik kapasite geliştirme çalışmalarına, bölgedeki topluma dayalı turizm esin kaynağı olarak sunulacaktır. Yerel halk, turistik ürün, hediyeelik eşya yapımı, servis, kalite ve işletmelerin yönetimi ve pansiyonculuk konusunda eğitilecektir. Etnografik ve ekolojik özelliklerinin sergilendiği müze evlerin açılması teşvik edilecektir. Turizm gelişim alanlarında yer alan eko-turizm alanlarının "alan yönetim planları" yapılacaktır. (2023 Turizm Stratejisi Eylem Planı) Projenin farklı adımlarının uygulanmasında bölgesel, ulusal ve uluslararası (Örneğin, Avrupa Birliği) fon imkânlarından yararlanılması ve aynı zamanda sponsorlukların bulunması yönünde çalışılacaktır. Model köy projelerinin uygulama sonuçlarının görülmeye başlanmasının ardından başarılı modellerin yaygınlaştırılmasıyla diğer köylerin özendirilmesi sağlanacak ve bu sayede uygulamalar bölge genelinde yaygınlaştırılacaktır. Yerel halk, turistik ürün, hediyeelik eşya yapımı, servis, kalite ve işletmelerin yönetimi pansiyonculuk konusunda eğitilecektir. Eko-turizm amaçlı olarak seçilen alanlarda güzergâh üzerinde yer alan mağara, şelale, ilginç ağaç ve kaya oluşumu, sportif alanlar, kamping alanları vb. çekicilikler için çevre düzenlemeleri yapılacak, başta ulaşım olmak üzere gerekli altyapılar tamamlanacaktır. Ekolojik ürünlerin ekolojik olduğuna dair sertifikasyonlu olması için Sertifikasyon kuruluşlarının bölgede olması ve kolay ulaşılabilir olması sağlanacaktır. Köylünün/girişimcinin evini nasıl pansiyon haline getirebileceği ve işletebileceği konusunda broşür, yayın, poster ve kısa filmler hazırlanarak kırsal nüfusu ikna etmek amacı ile kullanılacak, halkın bilinçlenmesi sağlanacaktır. Eko turizmin yapılacağı yörelerde belli senaryolar çerçevesinde, ana tur güzergâhları, varış noktaları, ara istasyon ve alt istasyon noktaları belirlenerek planlama çalışmaları yapılacaktır. Bütün bu planlama, eylem planları ile desteklenerek zamana ve bütçeye göre denetlenebilen izlenebilen hale getirilecektir. Niksar Tepeyatak Köyü, Ardıçlı Köyü, Gülbayır Köyü, Serenli Beldesi, Şırlar Köyü; organik tarım için elverişli bir yapıya sahiptir. Organik tarım bu köylerde geliştirilip ekolojik turizme katkıda bulunması sağlanacaktır. Tokat'ın endemik bitkileri, flora ve faunası da ekolojik turizme katkıda bulunması	

		in markalaştırılacaktır. Tokat'ın Ak Zambak, ceviz, kendine has üzüm çeşitleri gibi botanik değerleri de ekolojik turizme katkıda bulunması için markalaştırılacaktır. Belirlenen eko turizm bölgeleri başta olmak üzere, tarımda 'Tarlardan Sofraya' sisteminin oluşturulması ve turizmi destekleyecek şekilde uygulanması sağlanacaktır. Çiftçiler ve kırsal yörelerde yaşayan halkın ürettiği tarım ve gıda ürünlerinin doğrudan kent merkezlerine ulaşan tüketicilere ve bölgeye gelen ziyaretçilere ulaştırılmasını sağlayan sistem kurulacak ve bölge genelinde uygulanacaktır. Turizm faaliyetlerinin yoğun olduğu restoranlar ve konaklama tesislerinin bu sisteme dâhil olması sağlanacaktır. Sistemin kurulmasına ilişkin olarak gerekli projelendirme çalışmasının yapılmasının ardından uygulamaya yönelik altyapı ve kapasite geliştirme faaliyetleri yürütülecektir. Söz konusu uygulama, bölgenin marka kimliğini de destekleyen; sağlığı ön plana çıkaran bir sistem olarak turizm markasıyla da özdeşleşecektir. Hijyen, sağlık ve lezzet standartlarına uygun olması geren bu proses, yemek kültüründeki marka değerlerinin turizme kazandırılmasını amacıyla yemek hijyen ve prosesinin tesisi sağlanacaktır. Konsept ile ilgili bir marka takımı oluşturulacak, fastfood tarzında hazırlanacak ya da ziyaretlerde sunulacak uzun süreli yemeklerle ilgili bir envanter çalışması yapılacaktır. Yemeklerin hedef kitleye göre nasıl sunulacağı ile ilgili zaman ve maliyet çalışması yapılacaktır. İlgili işletme ya da kişilere hijyen eğitimi verilecektir. Gastronomi turizminde yöresel ürünler sertifikalandırılarak yalnızca onlar kullanılacaktır. Bu turizm türünde özellikle bazı dergi ve gazetelere yemek tarifi ve bölgede en iyi on yemek yeme yeri gibi bilgiler gönderilecektir. Yöreye özgü tüm yemeklerin TV'lerin gündüz programlarında gerek tarifiyle gerekse ve varsa hikâyesiyle yer alması için hazır videolar yapılacaktır. Öncelikle sadece bölge mutfağına has yemeklerin, salataların, tatlıların tariflerinin olduğu bir yemek kitapçığı hazırlanacaktır. Yöresel lezzetlere bölgeden değişik otlar katılıp çeşitlendirilerek -ki bunların çoğu sağlık açısından da faydalı olduğu tespit edilmiştir- ülkemize ve dünyaya interaktif bir web sitesi aracılığı ile tanıtılacaktır. Amasya yemeklerinin yapılışı görüntülü videolarla anlatılacaktır. Tüm bunların gazete, TV, dergilerde yazarlar ve konunun uzmanlarınca yinelenmesi, üzerinde durulması bölge mutfağının tanınması amacıyla gurmeler bir hafta Tokat'a davet edilecektir. Yemek yapımının görselleştirilmesi için, gastronomi turizminin en önemli özelliği olan, yapılan yemegin yapılışın gözümlenmesi ve isteyen turiste yapımının öğretilmesi sağlanacaktır. İsteyenlere kısa süreli kurslar verilecektir. Tokat yemeklerinden seçilen on spesifik çeşit yemek seçilerek sürekli promosyonu				●Tokat Valiliği ●İl Sağlık Md. ●İl Kültür Turizm Md. ●İl Özel İdaresi ●Belediyeler ●Özel sektör	●Meslek Odaları ●Turizm Dernekleri ●Dernekler ●STK'lar	2013-2016
		Gastronomi Turizmi						

		yapılacaktır.	Gastronomide çocuklar göz ardı edilmektedir. Çocuklara özgü menüler hazırlanması için ayrı bir çalışma yapılacaktır.	Tokat Bağ evleri Tokat'ın ziyafet kültürünün öne çıkarılması amacıyla fonksiyonlaştırılacaktır	Yemek etkinlikleri organizasyon haline getirilecektir.	Yol kenarlarında yerel yemeklerin bulunabileceği tesislerin reklamı yapılması sağlanacaktır.	Şehrin merkezinde de ilçelere özgü yemeklerin de yapıldığı yerler oluşturulacaktır.	Hava sporları için çok uygun arazi koşullarına ve yöre genelinde çok farklı topografik yapıların bulunduğu Tokat'ta yamaç paraşütü, yelken (delta)kanat, planör, mikrolayt, model uçak, balon gibi hava sporları geliştirilecektir.	Bu amaçla Tokat'ta tespit edilen ve aşağıda gösterilen 13 yamaç paraşütü noktasından, bu sporun yapılması için gerekli çalışmalar gecikmesizin ve bütüncül bir yaklaşımla yapılacaktır.	• Yamaç Paraşütü uçuş alanları • Mercimek Tepe (Tesisli) • Gij Gij • GOP Üniversite Tepesi • Haççağı • Topcu Bağı mah. • Dereyaka Köyü • Hasan Baba Köyü • Akdağ • Artova • Almus • Dönekse • Zile Hüseyin Gazi tepesi • Göngörmez Tepesi	Mercimek Tepe'ye yapılan tesisin fonksiyonel hale gelmesi söz konusu tesisin G.O.P Havacılık Kulübü'ne' devri ya da işletilmesi hususunda işbirliği yapılması sağlanacaktır.	Niksar Keltepe, Çamıçı, Tokat Topçam ve Akbelen Yaylası, trekking, oryantiring ve sağlıklı yaşam koçluğu için fonksiyonlaştırılacaktır.	Tokat ve Niksar'da oryantiring, trekking, dağ bisikleti, atlı safari, dağcılık ve kaya tırmanışı gibi doğa sporları etkinlikleri için rotalar belirlenecek; yeni ve mevcut turizm faaliyetleri kapsamında belirlenen rotalara gerekli yönlendirme ve tabelalandırma yapılacaktır. Ayrıca, harita ve broşür hazırlıkları gerçekleştirilerek, diğer tüm turizm ürünlerinde olduğu gibi bölge genelinde turistlerin erişimindeki mekânlara yerleştirilecektir. Konuya ilişkin faaliyet gösteren yerli ve yabancı tur operatörlerine yönelik olarak da kapsamlı tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecek; tur programlarına bölgeyi eklemleri sağlanacaktır.	Belirlenen alanlarda turların ve etkinliklerin gerçekleştirilmesi için gerekli üstyapı ve güvenlik yatırımlarının tamamlanması sağlanacaktır (lojistik destek noktalarında
	Hava Sporları Turizmi (Yamaç Paraşütü)							• Tokat Valiliği • Turhal Kaymakamlığı • İl Özel İdaresi • Belediyeler	• Tokat Valiliği • Turhal Kaymakamlığı • İl Özel İdaresi • Belediyeler			• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md. • İl Özel İdaresi • Belediyeler • Özel sektör	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • Dernekler • STK'lar	2013 – 2018 (Mercimek Tepe Yamaç Paraşütü Alanının Fonksiyonel Hale getirilmesi) 2013- 2018 (Diğer Yamaç Paraşütü Alanlarının Tesisleşmesi)
	Macera ve Doğa Sporları Turizmi (ürünlerinin geliştirilmesi ve Güçlendirilmesi)							• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md. • İl Özel İdaresi • Belediyeler • Özel sektör	• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md. • İl Özel İdaresi • Belediyeler • Özel sektör			• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • Dernekler • STK'lar	2013 – 2018	

Gençlik Turizmi	Tokat Yöresi'nin gençlik turizmde Türkiye'nin tercih edilen yeri haline getirilmesine dönük çalışmalar yapılacaktır. Özellikle üniversitelerin değişik organizasyonlarla diğer üniversiteleri davet etmesi, Tokat'ı tanıtıcı reklamları öğretim görevlerinin meslektaşlarına göndermesi, öğrencilerin diğer kullup öğrencilerine göndermeleri sağlanarak Tokat'a olan ilgiyi arttıracaktır. Özel okulların ve üniversitelerin sayılarının artmasıyla gençlik kampı yapma sayısı ve kabiliyeti de giderek artmaktadır. Bu noktada, bölgede bulunan yayla, göl ve göletlerin kampçılığa hizmet vermesi sağlanarak çok ciddi bir gençlik kampı kullanıcı bölgeye çekilecektir. Yörede gençlik turizmi yapılabilmesi için tesisler yeniden düzenlenecektir. Tesis çevresindeki yollar onarılacak, kamp zamanlarında gençlerin ilgisini çekebilecek ATV ve motor gibi araçlar kullanıma verilecektir. Üniversite ve liselerin yaz etkinlikleri gerçekleştirilmeleri için rehberlik bölümlerinin, doğa ve seyahat kulüplerinin Tokat'ta turizm potansiyelleri hakkında bilgilendirilmesi çok önemlidir. Bu turizm potansiyelleri ilgili de sürekli yazışmalarda, sosyal ağlarda öğrenciler devamlı buranın doğal resimlerini, konuyla ilgili olarak davetiyeler, tebrik kartları gönderildiği zaman Tokat'ın marka değerleri ön plana çıkarılacaktır. Gençlik turizminin bir diğer önemli konaklama tesisi bungolovlardır. Bu kapsamda, bungolavların gerek içi gerekse çevresindeki sosyal ve teknik altyapının ele alınarak düzenlenmesinde yarar vardır. Niksar Çamiçi Yaylası'nda yapılan kamp karavan tesisi bu amaçla kullanılacaktır. Gençlik turizmde yörenin algısını oluşturma için il veya ilçelerden bir alan seçilerek buranın sosyal yönden hazırlanmasına gayret edilecektir. Bu yörenin PR'ı, iletişimi ve sosyal hazırlığı yapılacaktır. Örneğin, Niksar'daki Çamiçi Yaylası'nda bungolov evleri, kamp alanları ve sosyal donatılarıyla ilgili gençlik turizmine hazırdır. Pazar Üzümleri'nin de bu amaçla hazırlanması yönünde çalışmalar yapılacaktır. Yaban Hayatı geliştirme Sahası olarak kararlaştırılan ve kuşların göç yolları üzerinde bulunan Kaz Gölü'nün turizme etkin olarak katılımı sağlanacaktır. Bu amaçla, gölün ziyaretçilere açılması sağlanacak, hafta sonları da dâhil, ziyaretçilerin deneyimlerine sunulacaktır. Kaz Gölü'nde ki kuş gözlemlene kulelerinde gerekli donanım sağlanacak, ziyaretçilere kuşları gözlemlene olanağı sağlanacaktır. Ziyaretçilerin alan kılavuzu eşliğinde, gölde kano ile gezinti yapmaları sağlanacaktır. Kaz Gölü sahasının korunması için gerekli tüm tedbirler alınacak, sahanın korunma kullanma dengesi gözetilerek, özel işletme mantığıyla turizme kazandırılması için gerekli tedbirler alınacaktır. Tokat İl Özel İdaresi'nin 2011-2015 Stratejik Planı, Kültür ve Turizm Bölümü Stratejik Amaç 1, hedef 9 doğrultusunda İldeki göl, gölet, dere, ırmak, nehir, baraj çevreleri ve turizme uygun yaylaların değerlendirilerek turizme kazandırılması amacıyla muhtelif projeler hayata geçirilecektir.	•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •Üniversite •Belediyeler	•Meslek Odaları •Turizm Dernekleri •Dernekler •STK'lar	2013 – 2018
Kuş Gözlemciliği Turizmi		•Orman Su İşleri Bakanlığı •Çevre Bakanlığı •Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •İl Özel İdaresi •Belediyeler	•Tokat Valiliği •Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. •Çevre Bakanlığı Toakt Şb.Mf. •İl Kültür Turizm Md. •İl Özel İdaresi •Belediyeler	2013 – 2018

		Bu amaçla Kaz Gölü'nde seyir teraslarının yanına sosyal tesislerin yapılması sağlanacaktır.	●Orman Su İşleri Bakanlığı ●Tokat Valiliği ●Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. ●İl Kültür Turizm Md. ●İl Tarım Md. ●İl Özel İdaresi ●Belediyeler	●Orman Su İşleri Bakanlığı ●Tokat Valiliği ●Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. ●İl Kültür Turizm Md. ●İl Tarım Md. ●İl Özel İdaresi ●Belediyeler	●Meslek Odaları ●Turizm Dernekleri ●Dernekler ●STK'lar	2013- 2023
Kırsal Turizm		Bölgenin kırsal turizmde öncü rol oynaması açısından her ilde örnek kırsal turizm köylerinin oluşturulması ve büyük şehir nüfusunun huzur bulmak için gideceği şekilde fonksiyonlaştırılması sağlanacaktır. Bu çalışmalar eylem planı EKO-AGRO Turizm Köylerinin Oluşturulması stratejisi ile uyumlu bir şekilde ele alınacaktır.	●Orman Su İşleri Bakanlığı ●Tokat Valiliği ●Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. ●İl Kültür Turizm Md. ●İl Tarım Md. ●İl Özel İdaresi ●Belediyeler	●Orman Su İşleri Bakanlığı ●Tokat Valiliği ●Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. ●İl Kültür Turizm Md. ●İl Özel İdaresi ●Belediyeler	●Meslek Odaları ●Turizm Dernekleri ●Dernekler ●STK'lar	2013- 2023
Yayla Turizmi		Yörenin sahip olduğu uygun iklimsel özellikler, üstün peyzaj değerleri, kırsal öğelerin ağırlık kazandığı geleneksel yaşam biçimi, trekking, atlı doğa gezisi, flora/fauna incelemesi, jeep/safari olanakları sunması açısından yayla turizmi son derece elverişlidir. Topçam, turizm alanı ilan edilen Akbelen Yaylası, Selemen Yaylası, Batmantaş Yaylası ve Çam İçi Yaylası'nın turizme kazandırılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır. Bu amaçla, Tokat İl Özel İdaresi'nin 2011-2015 Stratejik Planı, Kültür ve Turizm Bölümü Stratejik Amaç 1, hedef 9 doğrultusunda ildeki göl, gölet, dere, ırmak, nehir, baraj çevreleri ve turizme uygun yaylaların değerlendirilerek turizme kazandırılması amacıyla muhtelif projeler hayata geçirilecektir. 1. Topçam Yaylasının turizme kazandırılması projesi. 2. Selemen Yaylasının turizme kazandırılması. 3. Batmantaş Yaylasının turizme kazandırılması. 4. Reşadiye Yoltüstü Kanyonunun turizme kazandırılması. 5. Reşadiye Bozçalı Yaylasının turizme kazandırılması. 6. Reşadiye Cinban Yaylasının turizme kazandırılması. 7. Reşadiye Keti Yaylasının turizme kazandırılması. 8. Reşadiye Batmış Yaylasının turizme kazandırılması. 9. Reşadiye Bereketli Yaylasının turizme kazandırılması. 10. Reşadiye Taşlıca Yaylasının turizme kazandırılması.	●Orman Su İşleri Bakanlığı ●Tokat Valiliği ●Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. ●İl Kültür Turizm Md. ●İl Özel İdaresi ●Belediyeler	●Orman Su İşleri Bakanlığı ●Tokat Valiliği ●Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI. Bölge Md. ●İl Kültür Turizm Md. ●İl Özel İdaresi ●Belediyeler	●Meslek Odaları ●Turizm Dernekleri ●Dernekler ●STK'lar	2013- 2023
Sanat Turizmi (Geleneksel El Sanatları)		El sanatı turizm endüstrisi ile yoğun etkileşime girmekte ve turistlerin alışverişlerinde özel bir yer tutmaktadır. Turistlerin özgünlük arayışı içinde el sanatlarının özgün ya da taklit (replika) üretimlerine yönelmeleri teşvik edilecek, yararları anlatılacaktır. Yörede ciddi anlamda bir sanatsal ve kültürel birikim söz konusudur. Bununla birlikte bu ürünlerin bugüne kadar markalaşmadığı görülmektedir. Bu nedenle, uzman kratörler ve marka danışmanlarının öncülüğünde en az 4 yerleşim yeri olmak üzere (Tokat, Niksar, Zile, Pazar) en az dört ürünün markalaştırma çalışmaları yürütülecektir. Bunların turizme kazandırılması için gerekirse ünlü kreatorler, modacılar ve tasarımcılardan yardım alınarak bölgenin değerlerinin çağdaş bir turizm objesi haline gelmesi sağlanacak, yöredeki el sanatlarının turizme kazandırılacaktır. Yöresel sanatların yok olmaması için yöre sanatçıların meslek ve deneyimleri bilimsel bir şekilde kayda alınacaktır. Yerel el sanatlarının sunum, teşhir ve tanziminde özel mağazalar devreye sokulacaktır.	●Tokat Valiliği ●İl Kültür Turizm Md. ●Belediyeler ●Özel Sektör ●Meslek Odaları	●Tokat Valiliği ●İl Kültür Turizm Md. ●Belediyeler ●Özel Sektör ●Meslek Odaları	●Turizm Dernekleri ●Dernekler ●STK'lar	2013- 2018

		El sanatları geleneğinin korunarak yaşatılması üzerinde sağlıklı bir envanter çalışması yapılacaktır.				
		Helen, Roma medeniyetinin alamet-i farıka olan heykellerden yola çıkılarak o döneme ait otantik yorumlar doğrultusunda bir heykel atölyesi açılmak suretiyle meraklısına veya yeteneklisine eğitimler verilecektir				
		Yöreye özgü belli el sanatlarının yapımı ve özgün değeri konusunda tanıtıcı reklamlar ve PR çalışmasına gidilerek yörenin tanıtımına destek olunacaktır. Yöre bütün olarak ve ilçeleriyle bir sanat merkezi olabilecek niteliğe ve geçmişe sahip olduğu için yılın belli bir ayı "Sanat Ayı" ilan edilecek ve bu ayın her haftası, farklı bir sanatın icra edileceği şekilde işlenecektir.				
YÖNETİŞİM BÜTÜNCÜL YAKLAŞIM						
		Turizme ivme kazandırarak birimlerde nitelikli personel istihdamı gibi konularda sıkıntı yaşanması (kadro sorunları), kararların hızla alınmaması, gerekli projelerin üretilmemesi ve zamanında hayata geçirilmesi gibi sorunların önüne geçmek üzere yasal alt yapısı bulunan İl Turizm Konseyi'nin oluşturulması sağlanacaktır.	● Tokat Valiliği ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	● Tokat Valiliği ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Eylem planının İl Turizm Konseyi'nde Yer Almasını Önerdiği Paydaşlar	● Tokat Turizm Tanıtma Derneği (TUDER)	2013 – 2014
İl Turizm Konseyi		Tokat Turizm geliştirme çalışmalarının bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştirilmesi, paydaşlar arasında eşgüdüm ve koordinasyonun sağlanması, çalışmaların daha verimli ve sonuç odaklı yapılması, bu eylem planının uygulamaya alınması ve takibinin yapılmasını gerçekleştirmek üzere, görev ve yetki tanımlaması yapılmış, yasal dayanağı bulunan etkili bir Tokat Turizm Geliştirme Konseyi'nin Valilik başkanlığında oluşturulması sağlanacaktır.	● Tokat Valiliği ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	● Tokat Valiliği ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler	● Tokat Turizm Tanıtma Derneği (TUDER)	2013 – 2014
		Turizm geliştirme sürecinde yer alan ya da alması gereken kurum ve kuruluşlar arasındaki iletişimsizlik sorunu ortadan kaldırılarak, gerekli bilgiler zamanında ve gerektiği kadar turizm kanalıyla yer alanlara servis edilecektir. Parçacı çalışmalar ve birbirinden habersiz benzer işlerle zaman ve kaynak israfı yapılmasının önüne geçilecek, turizm alanında yer alanlar arasındaki kopukluk giderilecektir.	● Tokat Valiliği ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler	● Tokat Valiliği ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler	● Tokat Gazeteciler Cemiyeti ● Demekler ● STK'lar	2013-2014
Turizm Geliştirme Sürecinde Koordinasyon ve Proje Çalışması, Eksikliği, Bütüncül Yaklaşım		Özellikle turizmle gelişme kavramını benimsemiş belediyeler arasında ortak hareket-ortak paylaşım- ve ortak gelişme yönünde " stratejik ortaklık projesinin hayata geçirilmesi sağlanarak, kentsel ölçekte markalaşma, turizm alanlarının rehabilitasyonu, varış noktalarının geliştirilmesi konularında, kamu ve yerel siyasi otorite karşısında güçlü bir birlik oluşumuna olanak verilecek adımların atılması sağlanacaktır.				
		Tokat'ın her yanına dağılmış durumda bulunan, tarih, kültür, jeolojik miras, doğal güzellikler sağlık, termal, yayla ve dağ sporları, kültürel açıdan önemli yer ve yerleşmelerin tek tek ele alınmasından çok bunların birbirleriyle bütünleşmesi gerçekleştirilerek, daha cazip ve daha güçlü alternatif varış noktaları ve güzergâhları oluşturulacaktır.				
		Tokat'ta turizm alanında, bugüne kadar sürdürülen parçacı, il ya da ilçe bazında gelişen planlama pratiği ve yaklaşımlar terk edilecek, parçacı yaklaşımlar sonucu çözülemeyen çarpık kentleşme, yapılaşma, altyapı yetersizliği ve çevre sorunlarının ortadan kalkması sağlanacak, Türkiye çapında yarışabilir turizm yöresi oluşturulacaktır.				
		Tokat turizm potansiyeli tanıtım ve pazarlama aşamalarında da varış noktaları bazında bütüncül bir yaklaşımla tek elden organize edilerek, yöresel yatırım, tanıtım ve pazarlama imkânlarının bir bütün halinde değerlendirilmesi ve dengelenmesine çalışılacaktır.				

		Turizmin geri kalmış bölgeler ve özellikle dezavantajlı grupların sosyo-ekonomik konularının güçlendirilmesinde bir araç olarak kullanılması, turizm sektöründeki karar verme süreçlerinde merkezi-yerel-sivil aktörlerin beraber çalışmasının ve işbirliği içinde olmasının sağlandığı yönetim mekanizmalarının işler kılınması, turizm planlamasının bütüncül planlama yaklaşımı ile merkezi-yerel yönetimlerin eşgüdümü sağlanarak, yönetsel organizasyonun ve finans olanaklarının birlikte ele alınması, turizm eğitimi ile işgücü kalitesinin artırılması ve sektörde sertifikasyon sisteminin etkin bir şekilde uygulanması, turizmin yoğunlaştığı yerlerde ortaya çıkan altyapı ve çevre sorunlarının yerel yönetimlerin ve özel sektörün de katkılarıyla çözülmesi, yöresel mimari değerlerin korunarak turizm hizmetine sunulduğu sıra dışı konaklama ünitelerinin desteklenmesi sağlanacaktır. Bu alanda örgütlenme ve sektör için iyi yönetim olanaklarının sağlanması, iç turizm araştırma ve yönlendirmesinin yapılması, iç turizmle ilgili istatistiklerin derlenmesi ve iç turizmi özendirici kampanyaların gerçekleştirilmesi, bu konularda öneriler sunulması, Toplam Kalite Yönetimi konusunda karar vericilerin bilinçlendirilmesi, mesleki niteliklerinin, standartizasyonlarının ve belgelendirilmelerinin sağlanması, turizm sektöründeki eğitimin ölçülebilir sonuçlar içermesi, sektörde yer alan aktörlerin sürekli eğitimle niteliklerinin iyileştirilmesi ve turizm eğitiminin nitelik ve nicelik olarak üst ölçekli kararlar düzeyinde yönlendirilmesinde etkin rol alacak Tokat İl Turizm Konseyi'nin kurulması sağlanacaktır. Turizm sektöründe hizmet sunumu, turistlerin seyahat için gerekli araştırmaları yaptığı anda başlar ve destinasyondan ayrıldığı ana kadar devam eder. Bu nedenle turizm sektörü, diğer sektörlerden çok daha karmaşık bir zincirdir. Tüm süreçte özel sektörden kamu sektörüne kadar pek çok farklı kurumun işin içinde olması söz konusudur. Dolayısıyla, sadece direkt turizm sektörünün içindeki aktörler değil; havaalanından, yer hizmetlerine, otobüs terminali işletmesine, il altyapısına, güvenliğe kadar pek çok bileşen, turizm hizmet sunumu için önemlidir. Bu nedenle, bölge genelinde sektörel doğrudan ve dolaylı olarak ilişkili tüm kurumlarda turizm farkındalığının en üst seviyede olması hedeflenecek; ekonomik ve toplumsal kalkınma için sektörün geliştirilmesinin önemi ve bu geliştirme faaliyeti için de stratejinin başarıyla uygulanması gereği konusunda uzlaşma sağlanacaktır. Bunu temin etmek için sektörel doğrudan ve dolaylı ilgisi olan işletme yöneticilerinin İl Turizm Konseyi'nde yer alması sağlanacaktır. Orta ve uzun vadede başarıyla ulaşılabilemesi için, ortaya konulan somut ve ölçülebilir hedeflerin, bir yılsonunda ölçümlenebilmesi gerekir. Yapılan çalışmaların ölçme değerlendirilmesinin paydaşlar tarafından yapılması, stratejinin en dinamik ve sorgulayıcı yanısıdır. Bu amaçla, İstatistikî verilerin sağlıklı bir şekilde toplanabilmesi için İl Turizm Konseyi bünyesinde bir veri tabanı oluşturulmalı, paydaşların kullanımına sunulmalıdır. Gerek yurtiçi, gerekse yurtdışı pazarlarda sektörel gelişim istatistikleri ve raporları takip edilip ilgili konular paydaşlara duyurulmalıdır. Özellikle bu konu yeni ve gelişmekte olan pazarlar açısından paydaşlara fırsat üstünlüğü sağlayacaktır. Tokat'a ve ilçelere gelmiş olan turistlere yönelik, profil, problem ve memnuniyet tespiti için anket çalışmaları yapılmalıdır. Turizm hizmetinin kalitesini ölçmek ve takip etmek için ortak metod ve ölçü araçlarına karar verilecek ve bunların kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.	● Tokat Gazeteciler Cemiyeti ● Dernekler ● STK'lar	2013-2015	
	Kurumlar Arası Uzlaşma İşbirliğinin Sağlanması	● Tokat Valiliği ● İl Turizm Konseyi ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler ● Özel Sektör	● Tokat Gazeteciler Cemiyeti ● Dernekler ● STK'lar	2013-2015	
	Ölçme ve Değerlendirme	● Tokat Valiliği ● İl Turizm Konseyi ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler ● GOP Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar ve Uygulama Merkezi ● Meslek Odaları	● Tokat Valiliği ● İl Turizm Konseyi ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler ● GOP Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar ve Uygulama Merkezi ● Meslek Odaları	2013-2018	

		İnternet üzerinden veri toplama, ölçme ve değerlendirme imkânları çok ucuz ve hızlı olması sebebiyle, bu kanal etkin bir şekilde kullanılacaktır.					
		ALT VE ÜST YAPI					2013 – 2023
		Bölge genelinde restorasyonu tamamlanmış, devam eden ve restorasyona ihtiyaç duyulan tarihi yapıların bir envanteri oluşturulacak ve restorasyon süreçlerinin tek elden takibi ve koordinasyonu sağlanacaktır. Restorasyonu uzamış ve yarım kalmış binaların, tarihi değerlerin restorasyon işlemlerinin 2023 yılı sonuna kadar tamamlanması konusunda gerekli önlemler alınacaktır. Bu amaçla, stratejinin kapsadığı dönemde öncelikle ele alınacak eser ve varlıklar şunlardır: Tokat'ta — Sık Dışını Helâsi — Tokat Kalesi — Sulu Han — Tokat Kalesi — Beyhamam Sok. — Halit Sok. Niksar'da — Niksar Kalesi, Yağlıbasan Medresesi'nin kalan restorasyonlarının tamamlanarak ışılandırılması — 17 adet sivil sit Niksar Konaklarının restorasyonunun yapılması ve turistik butik otele dönüştürülmesi sağlanacaktır. — Yer Altı Galerisi (Arsenal) nin kazı çalışmalarının tamamlanarak ışılandırılması ve turizme açılması — Niksar Kalesi'nden Karşıbağ ve kuzey -güney yönlerinde tünel kazı çalışmalarının tamamlanarak turizme açılması — Adalı (Mahfel Kahvehanesinin orta ve alt katının turizme kazandırılması ve Wine House (satış) olarak tanzim edilmesi, — Sokak Atölyelerinin bulunduğu alan ile bu alanın karşısındaki dükkânlar da dâhil olmak üzere bu alanın Arasta ile bağlantısı sağlanarak bir sanat sokağına dönüştürülerek turizme kazandırılması, buradaki mevcut esnafın oradan başka yere taşınması (faaliyet konularını değiştirmek istemeyenler dışında) , bu alanın ışılandırılarak, unutulmaya yüz tutmuş el sanatlarını (bakırcılık, cecim, sepetçilik, yöresel giysi gibi ürünlerin satıldığı bir mekâna dönüştürülmesi sağlanacaktır. — Niksar Maduru Deresi boyunca tarihi mekan uygulaması ve evlerin sivil mimariye uygun olarak boyanması sokağın ıslah çalışmaları ve ışılandırılması sağlanacaktır. — Tokat İl Özel İdaresi'nin 2011–2015 Stratejik Planı, Kültür ve Turizm Hizmetleri Bölümü Stratejik Amaç 1, Hedef 3 doğrultusunda aşağıdaki yapıların bakım, onarım, restorasyon ve rekonstrüksiyonu yapılacaktır. 1. Tokat Kalesi restorasyon yapımı. 2. Zile Kalesi restorasyon yapımı. 3. Niksar Kalesi restorasyon yapımı.	•Kültür ve Turizm Bak. •Tokat Valiliği •Yerel Siyasi Otorite •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •Vakıflar Bölge Md. •Belediyeler •İl Özel İdaresi	•Tokat Valiliği •Yerel Siyasi Otorite •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •Vakıflar Bölge Md. •Belediyeler •İl Özel İdaresi	•Meslek Odaları •STK' lar •Yerel Medya		

		4. Turhal Kalesi restorasyon yapımı. 5. Plevne Müzesi restorasyon ve teşhiri yapımı. 6. İl Özel İdaresi tarafından Sulusokak'da satın alınan tarihi evin yazmacılık müzesi olarak restore edilmesi. 7. Tarihi Yüksek Kahvenin satın alınarak restore edilmesi. 8. Eski Yazmacılar Hanının restorasyonunun yapılması. 9. Tokat kiliselerinin bakım-onarım ve restore edilmesi. 10. Erbaa Kaleköy Boğazkesen Köprü ve Kalesinin restore edilmesi. 11. Tarihi, kültürel ve turistik özelliklere sahip, bazı binaların bakım onarımlarının yapılması —Zile'de 3000'in üzerinde olduğu tespit edilen sivil mimari yapıların bir program dahilinde restorasyonun yapılması ile ilgili girişimlerde bulunulacak, bu sivil mimari yapıların turizme kazandırılması sağlanacaktır. Strateji döneminde bu varlıklarda ve çevrelerinde şekillenecek turizm ürünleri ve rotalarla bölgede tarih ve kültür mirası turizmine artan bir ivme kazandırılacaktır. Bu şehirlerin geleneksel dokusunun bulunduğu alanların sağlıklılaştırılması sağlanacaktır.					
	Tokat Meydan Projesi	Tokat Meydanı, Tokat'ta turizmin gelişmesinin önündeki en büyük engellerden birisidir. Tokat Meydanı kentsel tasarım projesinin bir an önce tamamlanarak, Meydan'ın Gök Medrese ve Taşhan'la buluşmasını sağlanacak, Meydan'daki rehabilitasyona engel olan yapıların ilgili bakanlıklar nezdinde girişimlerde bulunarak istinlakı sağlanacak, Meydan'daki çirkin görüntünün ortadan kaldırılarak, geleneksel dokuya uygun yenilenmesi sağlanarak, Tokat bir meydana kavuşturulacaktır. Tokat İl Özel İdaresi'nin 2011–2015 Stratejik Planı, Kültür ve Turizm Hizmetleri Bölümü Stratejik Amaç 1, Hedef 6 doğrultusunda Şehrin turizm ve kültür hayatına katkısını artırmaya yönelik olarak; iyileştirme ve düzenleme çalışmalarını içeren muhtelif projeler hayata geçirilecektir	- İlgili Bakanlıklar - Tokat Valiliği - Yerel Siyasi Otorite - İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü - Tokat Belediyesi	- İlgili Bakanlıklar - Tokat Valiliği - Yerel Siyasi Otorite - İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü - Tokat Belediyesi	- Meslek Odaları - STK' lar - Yerel Medya	2013 – 2018	
	İyileştirme ve Düzenleme Çalışmaları	1. Tokat Kalesinde bulunan su sarnıcın temizlenmesi. 2. Niksar Melikgazi Türbesi ve Mezarlığında bulunan mezar taşlarının düzenlenmesi. 3. Haç Dağının mesire yeri olarak düzenlenmesi. 4. Kale dibinde bulunan evlerin kaldırılarak çevre düzenlenmesinin yapılması. 5. Kırk Badallardan, Hac dağına raylı teleferik yapılması. 6. Turhal Mercimektepe mevkiinde bulunan Devini mağarasının çevre düzenlenmesinin yapılması. 7. Artova Özüdürlük mevkiinde bulunan yer altı yerleşiminin çevre düzenlenmesinin yapılması. 8. Niksar İlçesinde bulunan yer altı galerisinin Güzel Sanatlar galerisi haline dönüştürülmesi. 9. Almus Babaköy Mağarasının turizme yönelik düzenlenmesi. 10. Almus Tekneçik Köy Çal Mağarasının turizme yönelik düzenlenmesi. 11. Almus Kızılcama Mağarasının turizme yönelik düzenlenmesi. 12. Yeşilyurt Türkmen Evleri ve Çamlık mevkinin mesire alanı olarak düzenlenmesi. 13. Artova Boyunpınar Mağarasının turizme yönelik düzenlenmesi. 14. Konu ile ilgili çeşitli projelere destek sağlanacaktır. Tokat İl Özel İdaresi'nin 2011–2015 Stratejik Planı, Kültür ve Turizm Bölümü Stratejik Amaç 1, hedef 10 doğrultusunda 2013 yılı sonuna kadar, şehir genelinde bir gezi parkuru oluşturulacak ve ziyaret edilmesi gereken tüm kültürel ve turistik yerlere asılması için tanıtım levhaları hazırlanacaktır.	- Tokat Valiliği - İl Kültür Turizm Md. - İl Özel İdaresi	- Tokat Valiliği - İl Kültür Turizm Md. - İl Özel İdaresi	- Meslek Odaları - STK' lar - Yerel Medya	2013 – 2016	
	Gezi Parkuru Oluşturulması						

Sulu Sokak Sağlıklaştırma Projesinin Yapılması,	900 Adımda 900 Yıllık Sulu Sokak'ın kültür ve tarih turizmne kazandırılması amacıyla, özellikle tarihi eserlerin bulunduğu alanlardan başlamak üzere sivil mimari yapıların restorasyonları yapılacak ve Sulu Sokak'ın sağlıklaştırılması projesi hayata geçirilecektir. Sulu Sokak'a yapılan Vakıflar'a ait yapı'nın bu alandan kaldırılmasını sağlanacaktır. Tokat yöresi ve özellikle belirlenen turizm destinasyonunun "Tur Haritası" na dâhil edilmesi sağlanacaktır. Bu amaçla; □ Tokat- Niksar, Niksar-Akkuş-Ünye karayollarının, □ Kültür turizmne açılan Amasya'ya gelen turistleri Amasya-Terziköy-Zile istikametinden Balıca Mağarası'na kadar gelmelerini sağlayacak olan Zile-Amasya karayolunu, □ Amasya güzergâhından Balıca Mağarası'na ve Kaz Gölü'ne giden turların geçiş güzergâhında bulunan Zile-Pazar Karayolunun □ Deveci ve Kadışehri bölgesini Zile'ye bağlayacak olan Zile-Boztepe karayolunun, □ Karadeniz'i Ankara'ya bağlayan en kısa güzergâh olan Ünye- Akkuş-Niksar-Tokat-Zile-Alaca -Ankara yolunun önemli bir parçası olan ve yaklaşık 4 kilometresi Zile Belediyesi'nce tamamlanan Zile-Turhal karayolunun, □ Karadeniz'i Ankara'ya bağlayacak alternatif ve kısa bir güzergâh olan ve Ünye-Akkuş-Niksar-Tokat-Turhal-Zile-Alaca yolunun önemli bir parçası olan Zile-Alaca-Sungurlu karayolunun, □ Zile şehir merkezinden geçen ve karayolları ağındaki Amasya-Pazar karayolunun bir parçası olan ve 500 metrelik bölümü tesilli kentsel sit alanında bulunan Zileşehir merkezi geçiş yolunun, yapılması hususunda ilgili kamu otoritesi nezdinde girişimlerde bulunulacak ve takibi yapılacaktır. Yine Zile şehir merkezinden geçen, karayolları ağındaki Amasya-Pazar karayolunun 500 metrelik bölümü tesilli kentsel sit alanında olup, Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu onayından geçen sağlıklaştırma planında granit küp Arnavut kaldırımı olarak belirlenmiştir. Devam eden kısımları yani İstasyon Caddesi'nde sıcak karışım asfalt kaplama olarak geçmektedir. Söz konusu yolun projesine uygun kaplamalarının yapımını sağlanacaktır. Diğer şehirlerle, özellikle Karadeniz, Ankara ve İstanbul ile Tokat direkt uçak seferleri konulması için siyasi otorite nezdinde sonuç odaklı girişimlerde bulunulacak ve takip edilecektir. Yörenin tanıtım, pazarlama ve markalaşma stratejisinin başarıyla uygulanmasında ulaşım olanakları büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle Tokat Havalimanı yurt içi ve dışı şehirlerden direkt uçuşlara açık olması gerekmektedir. Özellikle hava limanı konusunda getirilecek geçici çözümlere itibar edilmeyecek, bu konuda hatırı sayılı havaalanı yatırımının Tokat'a yapılması siyasi otoriteden talep edilecek bu amaçla kamuoyu oluşturulacak. Tokat'ta turizmin daha sorunsuz ve sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak üzere hava taşımacılığına işlerlik kazandırılacak ve Tokat Havalimanı'nın sağlıklı çalışır duruma getirilecektir. Sulu Sokak'ta bulunan Sık Dışını Helası'nın restorasyonunun İl Kültür Turizm Müdürlüğü tarafından yapılması sağlanacaktır	● Tokat Valiliği ● İl Kültür Turizm Md. ● İl Özel İdaresi ● Vakıflar Bölge Md. ● Tokat Valiliği ● Yerel Siyasi Otorite ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● İlgili Belediyeler ● Ulaştırma Bakanlığı ● Tokat Valiliği ● Yerel Siyasi Otorite ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● İlgili Belediyeler ● Kültür ve Turizm Bakanlığı ● Tokat Valiliği ● İl Kültür Turizm Md. ● Tokat Belediyesi ● İl Kültür Turizm Md ● Tokat Belediyesi	2013 – 2020 2013 – 2023 2013 – 2016
Ulaşım			
Sık dışını Helası'nın helasının restorasyonu			

	Çeşmeler	Tokat ve özellikle Niksar ve Zile başta olmak üzere, ilçelerde bulunan çeşmeler ve çevrelerinde gerekli bakım, restorasyon ve temizlik işlemleri gerçekleştirilecek; her bir çeşmenin hikayesini anlatan levhalar yerleştirilecektir.	•Kültür ve Turizm Bakanlığı •Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •İlgili Belediyeler	•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •İlgili Belediyeler	2013 – 2016
	Tokat Kalesi'nin Turizme Kazandırılması	Tokat Kalesi'nin turizme kazandırılması için, kalenin restorasyon işlemlerinin tamamlanması sağlanacak, kalede yaşadığı zamana uygun, bir zindan ve Kazıklı Vayvoda III.V/İad Drakula'nın mumyası yapılarak, kalede esir olduğu dönem canlandırılacaktır. Tokat Kalesinin kazı çalışması, ceylan yolunun temizliği ve restorasyonunun yapılması sağlanacaktır. Ayrıca Tokat Kalesi'nin uzun menzilli okçuluk organizasyonlarının yapıldığı bir hale getirilmesi sağlanacaktır. Tokat kalesi etrafında şehir inar planında rekreasyon alanı olarak tespit edilen mekanların kamulaştırılarak düzenlenmesi sağlanacaktır.	•Kültür ve Turizm Bakanlığı •Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •Tokat Belediyesi •İl Özel İdaresi	•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •Tokat Belediyesi •İl Özel İdaresi	2013 – 2020
	Sulu Han'ın restorasyonu	Suluhan'ın ek müze hizmet binası olarak tahsis edilerek restorasyonunun sağlanması temin edilecektir.	•Kültür ve Turizm Bakanlığı •Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •Vakıflar Genel Md.	•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •Vakıflar Genel Md.	2013 – 2018
	Plevne Müzesi	Tokat Plevne Müzesi'nin teşhir ve tanziminin yapılması sağlanacaktır.	•Kültür ve Turizm Bakanlığı •Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •İl Özel İdaresi	•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •İl Özel İdaresi	2013 – 2015
	Demokrasi Müzesi	Yüksek kahvenin kamulaştırılarak Demokrasi Müzesi'ne dönüştürülmesi sağlanacaktır.	•Kültür ve Turizm Bakanlığı •Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •İl Özel İdaresi	•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •İl Özel İdaresi	2013 – 2023
	Zile Kent Müzesi	Zile'ye bir kent müzesi açılması sağlanacaktır.	•Kültür ve Turizm Bakanlığı •Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •İl Özel İdaresi	•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •İl Özel İdaresi	2013 – 2023
	Sivil Mimari Örneklerin Sağıklaştırılması	Beyhamam Sokağı ve Halit Sokak' da nda kalan sivil mimarlık örneği evlerin sokak Sağıklaştırma projesinin tamamlanması ile kamuya ait olmayan tescilli yapıların restorasyonu için proje ve uygulama desteği sağlanması sağlanacaktır.	•Kültür ve Turizm Bakanlığı •Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •Tokat Belediyesi •İl Özel İdaresi	•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •Tokat Belediyesi •İl Özel İdaresi	2013 – 2023
	Çevre Düzenlenmesi	Artova Özündürtük mevkinde bulunan yer altı yerleşkesinin çevre düzenlenmesinin yapılması sağlanacaktır. Turhal Mercimektepe mevkinde bulunan Devini Mağarası'nın çevre düzenlenmesinin yapılması sağlanacaktır.	•Kültür ve Turizm Bakanlığı •Orman Su İşleri Bak •Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md •Orman ve Su İşleri •XI. Bölge Md. Tokat Şb Md •İl Özel İdaresi	•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md •Orman ve Su İşleri •XI. Bölge Md. Tokat Şb Md •İl Özel İdaresi	2013 – 2018

	Yer Altı Galerisi	Niksar'da bulunan yer altı galerisinin Güzel Sanatlar Galerisi haline getirilmesi sağlanacaktır.	●Kültür ve Turizm Bakanlığı ●Tokat Valiliği ●İl Kültür Turizm Md. ●Niksar Belediyesi	●Tokat Valiliği ●İl Kültür Turizm Md. ●Niksar Belediyesi	2013 – 2020
	Kültür Sarayı	26 Haziran Atatürk Kültür Sarayı'nın ivedilikle boşaltılarak gerçek amacı doğrultusunda ve halk için kullanılması sağlanacak, 26 Haziran Atatürk ve Kültür Sarayı kamu otoritesince yapıldığı hale dönüştürülerek, burada kültürel ve sanatsal faaliyetlerin yapılabileceği bir mekân haline getirilecektir. Bu mekân, çağdaş sanat ve geleneksel el sanatlarının aynı çatı altında bir araya getirileceği, sanatın yaşamla buluşturulacağı, içinde konferans salonu, kütüphane ve atölyelerden oluşan, insanların, üniversitenin entelektüel birikiminden yararlanmak suretiyle, yöresel el sanatı geleneklerini yeniden hayata geçirebilecekleri, bölgede yaşayan insanların yaşamını sürdürecektir maddi kaynağa kendi topraklarında ulaşabilmesini mümkün kılacak yolları araştırabilecekleri ve geleneksel kültürle çağdaş yaşamı buluşturacak bir sanat müzesine, bir resim galerisine, kültürel ve sanatsal etkinliklerin hazırlanıp sunulacağı bir kültür sarayına dönüştürülecektir. Tokat el baskı yazmacılığının turizmde yararlanılacak önemli bir öge haline getirilmesi için Tokat'ta bir yazmacılık müzesi ile Niksar'da Su Müzesi ile İslam Eserleri Müzesi 'nin Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteği ile açılması sağlanacak, bu konularda mali ve teknik destek sağlanacaktır.	●Kültür ve Turizm Bakanlığı ●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Belediyeler ●İl Özel İdaresi	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Belediyeler ●İl Özel İdaresi	2013–2015
	Yazmacılık Müzesi, Su Müzesi, İslam Eserleri Müzesi		●Kültür ve Turizm Bakanlığı ●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Belediyeler ●İl Özel İdaresi	●Meslek Odaları ●Turizm Dernekleri ●STK'lar ●Yerel Medya	2013 – 2018
	Güzel Sanatlar Galerisi	Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Müdürlüğü'nün ihdası hususunda ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulacak, sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır. Tokat Gökmedrese'nin gerekli restorasyon çalışmaları tamamlanmış, resim, heykel, tezhip, ebru sanatlarının sergilenilebileceği bir sanat galerisi olarak kullanımı için gerekli çalışmalar yapılacaktır.	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Tokat Belediyesi	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Tokat Belediyesi	2013 – 2018
	Tufan Tefe	Almus Tufan Tepe tesislerinin turizmde kazandırılması için mali ve teknik destek sağlanacaktır.	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Almüst Belediyesi	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Almüst Belediyesi	2013 – 2018
	Vakıf Eserleri	Tokat içindeki Vakıf eserlerinin boş olarak tutulmasının önlenmesi, bu mekânların yaşanabilir mekânlar haline getirilmesi sağlanacak,	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Vakıflar Bölge Md. ●Özel sektör	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Vakıflar Bölge Md. ●Özel sektör	2013 – 2018
	Yön Levhaları	Seçilen turizm destinasyonu (Niksar-Tokat-Pazar-Zile) başta olmak üzere Tokat ve ilçelerindeki işaretlendirme ve tabelalandırma, profesyonel şekilde, Tokat turizm markasının özelliklerini yansıtarak yapılacak; işaretlendirme sayesinde ziyaretçilerin rehber eşliğinde olmaksızın da rotayı takip etmeleri mümkün olabilecektir.	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Karayolları Md. ●İlgili Belediyeler	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm Md. ●Karayolları Md. ●İlgili Belediyeler	2013 – 2015
	Görüntü Kirliliğinin Önlenmesi	TSO VE TESOB başta olmak üzere ilgili meslek odalarıyla işbirliği içerisinde, iş yeri ve sokak tabelaları, telefon, elektrik hatları kabloları kırılığının önlenmesi sağlanacak, esnafın kaldırımları işgal etmesi kesinlikle önleneyecektir. Taşan gibi tarihi mekânlarda görüntü kirliliğini önlemek ve estetik bir görünümlü sağlamak amacıyla standartları belirlenmiş tanıtım levhalarının hazırlanması ve Türkçeleştirilmesi sağlanacaktır.	●İlgili Belediyeler ●TSO ●TESOB ●Meslek Odaları ●Özel Sektör	●İlgili Belediyeler ●TSO ●TESOB ●Meslek Odaları ●Özel Sektör	2013 – 2015
TURİZM GELİŞTİRME					
	Tokat Tarihi, Kültür Rotası ve	Yeni açılan Tokat Bedesten Müzesinin gezilmesi için okul grupları ve ailelere özel paketler hazırlanarak yöre ve ülke genelinden ziyaretçi çekilecektir.	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm	●Tokat Valiliği ●İl Kültür ve Turizm	2013 – 2018

Turizm Ürünleri		Müdürlüğü ●İlgili Belediyeler ●Özel sektör	Müdürlüğü ●İlgili Belediyeler ●Özel sektör	●STK'lar ●Yerel Medya	
	Müzenin çıkışında temaya uygun ürünlerin (kitap, CD, döneme ait anı niteliği taşıyan hediyelik, vb.) satıldığı Tokat turizmini tanıtan basılı malzemelerin ve haritaların ziyaretçilere verildiği bir köşe ya da yakın bir mekân faaliyete geçirilecektir. Tokat Saat Kulesi'nin ve çevresinin temizlik ve bakımı yapılacaktır; kitabe ve kulenin hikâyesi (Metin Gürdere "Zamana Olaylara ve İnsanlara Şahitlik Edenlerin Anlattıklarıyla Tokat Bir Şehrin ve İnsanların Hikâyesi", kulenin yanına yerleştirilecek tabelayla ziyaretçilere aktarılacaktır. Tokat ve özellikle Niksar, Zile ve Pazar başta olmak üzere ilçelerdeki tarihi camilerin bakımı, etraflarının temizliği ve tespit edilen restorasyon ihtiyaçları giderilecektir. Tokat Taşhan'daki mağazalar, uzman tasarımcılarla buluşturulacak ve her birinin farklı tasarım, malzeme ve özelliklerde inovatif ürünler geliştirip sunmaları sağlanacaktır Taşhan'daki görüntü kirliliğinin önüne geçilecek, tüm dükkanların aynı tanıtım tabelalarını kullanmaları sağlanacaktır. Saptanan turizm destinasyonu (Niksar-Tokat-Pazar-Zile) üzerindeki turizm ihtiyaçları belirlenerek bu ihtiyaçların karşılanması sağlanacaktır (temizlik, düzenleme, altyapı iyileştirme, yerel halkın eğitimi, işaretlendirme, rekreasyonel alanlar vb) Turizm destinasyonunu anlatan katlanır harita ve broşürler hazırlanacak, Tokat havaalanından ya da otobüs terminalinden itibaren bölgedeki otellere ve turistik mekânlara yerleştirilecek; yurt içi ve dışındaki kültür turları organize eden tur operatörlerine tanıtılarak tur paketlerine dâhil etmeleri sağlanacaktır. Destinasyon, bölgeye diğer turizm türleri (örneğin inanç, eko-agro, doğa sporları turizmi, av turizmi vs.) için gelen ziyaretçilere de tanıtılarak seyahat planlarına eklemeleri sağlanacaktır. Destinasyon üzerindeki işyerleri ve evleri bulunan yerel halkla iletişime geçilerek, turizm faaliyetine pozitif katkı ve katılımda bulunmaları sağlanacaktır. Destinasyon üzerindeki yapıların bulunduğu mahallelerde yaşayan yerel halkın organize edilmesiyle özellikle kadın ve gençlerin el emeğiyle üretecekleri hediyelikler ve sanatsal ürünlerin ziyaret edilecek mekânların dışında kurulacak özel tasarımlı standlarda satışı sağlanacaktır. Tokat ve üç ilçede (Niksar-Pazar-Zile) aktif şekilde devam eden turizm faaliyetlerinin güçlendirilmesi amacıyla tarih ve kültür turlarına yönelik altyapı geliştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir. Bu amaçla, bu şehirlerin tarihsel ve kültürel varlıklarını bir paket altında ele alan rota belirlenecek ve yukarıdaki maddede belirtilen şekilde ön hazırlıklar tamamlanacaktır. Tur paketi, Tokat ve Niksar'da bir gece konaklamalı iki gün olacak şekilde planlanacaktır. Paket, Amasya ve Ordu'ya düzenlenen turlarla entegre edilebilecek şekilde planlanacak ve tur operatörlerine bu şekilde sunulacaktır. Tokat'ta ve her üç ilçede özgün turizm ürünlerinin sunulabilmesi için mevcut durum analizi yapılarak ihtiyaçlar belirlenecek ve projelendirilerek tamamlanacaktır. İhtiyaçlara yönelik olarak öncelik verilecek konular şunlardır: özgün ev pansiyonculuğu ve/veya butik otel uygulamaları; yöresel ürünlerin çeşitlendirilmesi, kalitelerinin artırılması ve özgün ambalaj ve tasarımlarla sunulması; yöreye ait özgün ve kaliteli el sanatlarının ve hediyeliklerin tasarlanması ve üretilmesi; akşam etkinliklerinin, yöreye ait efsane ve hikâyelerin kullanılmasıyla çeşitlendirilmesi; atla safari, kuş gözlemciliği, foto safari ve doğa sporu turlarına yönelik özel aktivitelerin geliştirilmesi.				

	Kent Merkezinde Yeşilrma k'ın Turizm Kazandırılması:	Yeşilrma k'ın kent merkezinden geçmesinin sağladığı avantajın kullanılmasını amacıyla, nehrin her iki yakasının Tokat evleriyle ve rekreasyonel alanlarla birlikte değerlendirilmesi konusunda çalışmalar yürütülecektir. 'Yeşilrma k Peyzaj Projesi' kapsamında nehir çevresinin düzenlenmesi ve ışıklandırılması gerçekleştirilerek bu yönde önemli bir adım atılacaktır. Tokat Havaalanı'ndan Gümenek mesire alanına kadar Yeşilrma k kenarı çevreci ve inovatif bir yaklaşımla düzenlenerek dünyanın en uzun yürüyüş ve eğlence parkı-yolu-güzergâhı haline getirilecektir. Bu amaçla bir projelendirme yapılarak, gerek AB, gerekse OKA kaynaklarının devreye alınması yönünde çalışmalar yapılacaktır. Eski Tokat evleri restorasyonları yapılacak, işlevselleştirilecek; gündüz ve akşam etkinliklerinin gerçekleştirildiği mekânlara dönüştürülecektir. Bu kapsamda evler, yörenin, kent merkezindeki restoranlar tarafından sunulmayan özgün yemeklerini sunan restoran geleneklerin canlandırıldığı kültür evi, otantik yapıyı koruyarak hizmet veren kafe, yöresel el sanatları, ürün ve hediyeliklerin satıldığı satış merkezi olarak yapılacaktır. Tokat'ın turizm markalaşması için önemli unsurlardan birisi de kent estetiğine (il ve ilçelerde) yapılacak yatırımdır. Halen Tokat ve ilçelerinin estetik açıdan güzelleştirilip farklılaştırılarak çekici hale getirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Öncelikle tüm şehirlerde, görsellik, işlevsellik, hijyen, vb. açıdan sorun yaratan alt ve üst yapılar tespit edilecek ve iyileştirilmeleri sağlanacaktır (örneğin şehirlerde merkez ve ara sokakların temizliği, genel açık WC' lerin bakım ve hijyeni, restoranların temizlik, bakım ve hijyeni , plansız ve tarihi dokuya uygun olmayan yapılaşmalar vb.) Bu kapsamda yürütülecek diğer faaliyetler; İl ve ilçedeki taksilerin ve toplu taşıım araçlarının tek tip ve özgün hale getirilmesi, Şehir genelinde merkezlerden ve turistik lokasyonlardan başlayarak işyeri tabelalarının belli standartları sağlayacak ve marka kimliğini yansıtacak şekilde yenilenmesi, Şehrin turistik lokasyonunda, özgün olarak tasarlanmış açık hava kafeleri, yürüyüş alanları ve yöresel ürünlerin ve el sanatlarının satılacağı standların yer alacağı alanların oluşturulması, Şehrin turistik lokasyonlarına yeni görsel eserlerinin ve ilgi çekici gece aydınlatması uygulamalarının eklenmesi, Şehre giriş yollarından başlayarak (havaalanı, karayolu) şehir merkezlerine ve merkezlerden turistik rota ve lokasyonlara uzayan güzergâhlarda binaların özgün ve standart dışı cephe kaplaması, boya ve özel aydınlatmalarla temiz, düzenli, orijinal ve ilgi çekici hale getirilmesi (bu uygulama; kademeli olarak yıllar içinde şehirler genelinde tüm binalara uygulanacaktır) Şehir merkezlerinde ve şehir merkezine yakın yerlerde rekreasyon ve sosyal aktivitelerin yapıldığı alanların yaratılması, halihazırda var olanların ve yöredeki mesire yerlerinin modernize edilmesi (bölgedeki rekreasyon alanları, parklar, piknik ve mesire yerlerinin doğal yapıya ve bölge turizm markasıyla uyumlu mimari,	•Kültür ve Turizm Bak. •Tokat Valiliği •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •İl Özel İdaresi •DSİ •Tokat Belediyesi •Özel sektör	•Tokat Valiliği •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •İl Özel İdaresi •Tokat Belediyesi •Özel sektör	•Meslek Odaları •Turizm Dernekleri •STK'lar •Yerel Medya	2013 – 2020
	Sulu Sokak		•Tokat Valiliği •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •İl Özel İdaresi •Tokat Belediyesi •Özel sektör	•Tokat Valiliği •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •İl Özel İdaresi •Tokat Belediyesi •Özel sektör	•Meslek Odaları •Turizm Dernekleri •STK'lar •Yerel Medya	2013 – 2019
	Kentleşme, Kent Estetiği, Bakım ve Güvenliğinin İyileştirilmesi ve Farklılaştırılması	Halen Tokat ve ilçelerinin estetik açıdan güzelleştirilip farklılaştırılarak çekici hale getirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Öncelikle tüm şehirlerde, görsellik, işlevsellik, hijyen, vb. açıdan sorun yaratan alt ve üst yapılar tespit edilecek ve iyileştirilmeleri sağlanacaktır (örneğin şehirlerde merkez ve ara sokakların temizliği, genel açık WC' lerin bakım ve hijyeni, restoranların temizlik, bakım ve hijyeni , plansız ve tarihi dokuya uygun olmayan yapılaşmalar vb.) Bu kapsamda yürütülecek diğer faaliyetler; İl ve ilçedeki taksilerin ve toplu taşıım araçlarının tek tip ve özgün hale getirilmesi, Şehir genelinde merkezlerden ve turistik lokasyonlardan başlayarak işyeri tabelalarının belli standartları sağlayacak ve marka kimliğini yansıtacak şekilde yenilenmesi, Şehrin turistik lokasyonunda, özgün olarak tasarlanmış açık hava kafeleri, yürüyüş alanları ve yöresel ürünlerin ve el sanatlarının satılacağı standların yer alacağı alanların oluşturulması, Şehrin turistik lokasyonlarına yeni görsel eserlerinin ve ilgi çekici gece aydınlatması uygulamalarının eklenmesi, Şehre giriş yollarından başlayarak (havaalanı, karayolu) şehir merkezlerine ve merkezlerden turistik rota ve lokasyonlara uzayan güzergâhlarda binaların özgün ve standart dışı cephe kaplaması, boya ve özel aydınlatmalarla temiz, düzenli, orijinal ve ilgi çekici hale getirilmesi (bu uygulama; kademeli olarak yıllar içinde şehirler genelinde tüm binalara uygulanacaktır) Şehir merkezlerinde ve şehir merkezine yakın yerlerde rekreasyon ve sosyal aktivitelerin yapıldığı alanların yaratılması, halihazırda var olanların ve yöredeki mesire yerlerinin modernize edilmesi (bölgedeki rekreasyon alanları, parklar, piknik ve mesire yerlerinin doğal yapıya ve bölge turizm markasıyla uyumlu mimari,	•Tokat Valiliği •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •İl Özel İdaresi •İlgili Belediyeler •Özel sektör	•Tokat Valiliği •İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü •İl Özel İdaresi •İlgili Belediyeler •Özel sektör	•Meslek Odaları	2013 – 2023

		malzeme ve estetik anlayışla düzenlenmesi sağlanacaktır. Örneğin bu tür mekânlarda plastik sandalye, masa, çocuk parkları kullanılmayacak bunların yerine özgün tasarımlı ahşap gibi doğal malzemelerin kullanıldığı ürünler yer alacaktır)					
	Bilimsel Arkeolojik Kazılar	İlde, özellikle turistik lokasyon ve rotalarda güvenliği artırmaya yönelik olarak yeterli aydınlatmalar, uyarı tabelaları, kapalı devre kamera sistemleri (CCTV) nin konumlandırılması Tokat Gümenek, Niksar Tomatogrus Kilisesi, Zile Maşat Höyük, Sebastopolis kazılarının yapılması, başlanılanların devam ettirilmesi ve kazılarının tamamlanan tarihi mekanların ışıklandırılarak turizme kazandırılması sağlanacaktır. Tokat İl Özel İdaresi'nin 2011-2015 Stratejik Planı, Kültür ve Turizm Hizmetleri Bölümü Stratejik Amaç 1, Hedef 2 doğrultusunda aşağıdaki kazıların yapılması sağlanacaktır. 1. Gümenek (Komana Pantika) Antik Şehrinde kazı çalışmalarına devam edilecektir. 2. Sebastopolis Antik Kenti kazı çalışmalarının başlatılması. 3. Tokat Kalesinde temizlik kazısı yapılması. 4. Reşadiye Bozcalı'da yer alan höyük de kazı çalışması yapılması. 5. Yeşilyurt/Çirdak Firintepe'de antik kazı çalışması yapılması. Yörede, sahip olduğu eşsiz doğal güzellikler ve coğrafyası bakımından marka değeri taşıyacak park alanları sınıflandırılacak ve koruma altına alınacaktır. Bunlar arasında, öncelikle ele alınması gerekenler; Çam İçi yaylası, Efkerit Vadisi ve Erbaa Niksar Çek Ayrı Havzası'nın UNESCO tarafından Jeopark; ve Ayvaz'ın da "Jeolojik Miras" olarak ilan edilmesidir. Tokat'ın diğer bölgelerinde de bu ve benzer şekillerde (milli park, doğa parkı, doğa anıtı, doğa koruma alanı, vb.) sınıflandırılması gereken alanlar tespit edilerek gerekli çalışmaların gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. Bu konuda Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından bu yönde hazırlanan Doğa Turizm Master Planı doğrultusunda (gerektiğinde güncellenerek) hareket edilecektir.) Niksar'da dünyanın ilk "Dikey Milli Su Değirmenleri" nin ve su kanallarını turistler, için çekim alanı oluşturacak şekilde rehabilitasyonu sağlanacak, ve "Kelkit Arberetumu" kurulması yönünde çalışmalara başlanacaktır. Saptanan turizm destinasyonunda ya da tali destinasyonlarda bulunan yörenin sahip olduğu eşsiz yaylalar, zengin biyo çeşitlilik, kuş, kelebek ve yaban hayatı, tarihi ve kültürel zenginliğinin ön plana çıkarılacağı turizm uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. Tüm yörede de yayla turizmi, uzun at gezileri, mağaracılık, kuş, kelebek ve yaban hayatı gözlemciliği, botanik ve yabani meyve turları, atlı turlar için gerekli altyapının oluşturulması, bölge çapında mevcut varlık ve değerlere entegre rotaların belirlenerek, işaretlendirme ve tabelalandırmanın yapılması her bir rota için paket turların belirlenmesi, Türkiye ve hedef pazarlar için tanıtım malzemelerinin ve haritaların hazırlanması; alanında uzman alan kılavuzlarının yetiştirilmesi sağlanacaktır. Gerekli hazırlıkların yapılmasının ardından bu alanda faaliyet gösteren yerli ve yabancı tur operatörlerine tanıtımlar yapılarak sistemli bir pazarlama ve tur organizasyonu programı yürütülecektir. Niksar'daki su değirmen kanallarının açılarak, eski dikey milli su değirmenlerinin rehabilitasyonu yapılarak, "Dünyadaki İlk Endüstri Şehri Niksar" konseptinin ortaya çıkarılması sağlanacaktır.					
	Tokat Yöresi Doğa Koruma Alanları						
	Alternatif Turizm Rotalarının ve Uygulamalarının Geliştirilmesi:						
	Endüstri Şehri						

		Turizm Bilgi ve Danışma merkezlerinin sayıları artırılarak bir ağ şeklinde faaliyet gösterecekler sağlanacaktır.	Turizm Bilgi ve Danışma merkezlerinin sayıları artırılarak bir ağ şeklinde faaliyet gösterecekler sağlanacaktır.	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Özel İdaresi • Belediyeler	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Özel İdaresi • Belediyeler	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • STK'lar • Yerel Medya	2013 – 2018
	Turizm Bilgi ve Danışma Merkezleri	Ziyaretçilere, Tokat Bölgesi'nin tamamına ilçeler dâhil) yönelik bilgileri sunacak şekilde Turizm Bilgi ve Danışma merkezlerinin oluşturulması, merkez çalışanlarının dil bilen turizm konusunda uzman kişiler olması, İl ve ilçelerdeki bu merkezlerin, şehir merkezlerinin turizm açısından en güçlü ve uğrak yerlerinde yapılandırılması, mimari özelliklerde dikkat çekici (tercihen müstakil) binalarda hizmet vermesi, İl ve İlçe Bilgi ve Danışma merkezlerinde ziyaretçilere sadece basılı malzeme ve yönlendirici bilgi sunulmakla kalmayıp, aynı zamanda bölgeye ilişkin film/video gösterileri, ziyaretçiler için Internet'e erişim imkanı, konaklama rezervasyonu imkanı ve küçük bir kafe ve hediye satış bölümünün bulunmasının sağlanması, Tokat merkezde konumları itibarıyla turistlerin uğrak yeri durumundaki alanlarda birer uydu büro oluşturulması Şehir genelinde ziyaretçileri turizm etkinliklerine yönlendirilmesini sağlayacak etkili bir yönlendirme sisteminin kurulması	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Özel İdaresi • Belediyeler	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Özel İdaresi • Belediyeler	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Özel İdaresi • Belediyeler	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • STK'lar • Yerel Medya	2013 – 2018
	Turizm Kalite İşaretinin ve Altyapısının Oluşturulması ve Uygulanması Konması	Yöre turizminde ürün ve hizmet kalitesini garanti etmek, çekicilik ve markalaşmayı sağlamak açısından önemlidir. Bu amaçla, bölgede belirlenecek olan kalite standartlarında turistik ürün ve hizmet sunan kişi ve kuruluşların kullanmaları için yöresel resmi kalite güvence sistemi kurulacaktır. Çalışma kapsamında öncelikle benzer turizm kalite güvence uygulamaları incelenecek, konuya ilişkin uzman kurumlarla işbirliğine gidilerek standart için gerekli altyapı oluşturulacaktır. Standartları sağlayan ürün ve hizmetler sunan kişi ve kuruluşlara, yöreye özel geliştirilecek olan kalite işaretini kullanma yetkisi verilecektir. Kalite güvence sistemi, bölge turizm web portalı ve diğer basılı ve görsel medyada tanıtılacaktır. Sisteme katılan üretici ve işyeri sayısının sürekli olarak artırılması hedeflenerek, standartlara uyum için gerekli imkânlar sağlanacaktır.	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Özel İdaresi • Belediyeler	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Özel İdaresi • Belediyeler	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • İl Özel İdaresi • Belediyeler	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • STK'lar • Yerel Medya	2013 – 2018
	İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Faaliyetleri	Kalite Güvence Sistemine geçmek isteyen sektör temsilcilerinin çalışmalarını fonlamaları için KOSGEB, OKA gibi kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunulacak, gerekli teknik desteğe ulaşmaları sağlanacaktır. Tokat'ta TESOB tarafından kurulmakta olan 'İŞGEM' in sektörel değer zincirinde yeni işletmelerin desteklenmesi konusunda da faaliyet göstermesinin sağlanması TESOB' un da arzusudur. Bu amaçla, 'İŞGEM' de belli bir alan, sektöre doğrudan girdi temin eden işletmelere (örn. Hediyeelik eşya, el sanatları üretimi vs.) ayrılacaktır.	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • TESOB • Özel Sektör	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • TESOB • Özel Sektör	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • TESOB • Özel Sektör	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • STK'lar • Yerel Medya	2013 – 2018
	Turizm Sektöründe Yer Alan Kuruluşların Rekabet Güçlerinin Artırılması	Turizm sektörünün gelişiminde rekabet gücü yüksek, büyüme odaklı özel sektör kuruluşlarının varlığı büyük önem taşıdığından, sektörün gelişimi için destek programlarının hazırlanıp uygulamaya konulması sağlanacaktır. Bu amaçla OKA tarafından sağlanan mali destek programları (ürün, hizmet, süreç ve pazarlamada inovasyon, eğitim vs.) takip edilecek ve sektör firmalarının bu mali programlardan yararlanmaları sağlanacaktır. Sektörde yer alan işletmelerin gelişim projeleri, Üniversite- Özel sektör işbirliği projeleri desteklenecektir. Özel sektörün sivil toplum kuruluşları ile birlikte geliştireceği projelere destek sağlanacak, yöredeki işletmelerin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB ve	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Üniversite • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Meslek Odaları • Özel Sektör	Tokat Valiliği • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Üniversite • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Meslek Odaları • Özel Sektör	Tokat Valiliği • Üniversite • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Meslek Odaları • Özel Sektör	• Turizm Dernekleri • STK'lar • Yerel Medya	2013 – 2020

[illegible]

		Yeni ve iyileştirilmiş ürün üretiminin ve farklı ve özgün ambalaj ve pazarlama tekniklerinin kullanıldığı ürün ve pazarlama inovasyonu faaliyetlerinin yürütülmesi sağlanacaktır.					
		Söz konusu çalışmalar kurulacak İl Turizm Konseyi'ndeki çalışma grupları tarafından yürütülecek, yöresel finansman kaynakları başta olmak üzere çeşitli kaynaklardan finanse edilecektir.					
		Bu alanda yürütülecek girişimcilik faaliyetleri, üniversite-özel sektör Ar-Ge ve inovasyon projeleri, birden fazla işletmenin ortaklaşa yürüttüğü Ar-Ge ve inovasyon projeleri, OKA'nın mevcut ve yeni destek programları kapsamında, temel kriterlerin sağlanması halinde, destek önceliğine sahip olacaktır.					
	Köroğlu Efsanesi	Tokat eski Milletvekili ve Devlet Bakanı Metin Gürdere'nin yazdığı, "Köroğlu ve Tokat" yazısından hareketle, Köroğlu'nun Bolu'da değil, Tokat Camhbel' de yaşayıp yaşamadığı ve Tokatlı olup olmadığının saptanması için bilimsel bir çalışma başlatılacaktır.	• Tokat Valiliği • Üniversite • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Tokat Belediyesi	• Tokat Valiliği • Üniversite • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Belediyeler • Meslek Odaları • KOSGEB	• Meslek Odaları • Turizm Dernekleri • STK'lar • Yerel Medya • Özel Sektör	2013 – 2015	
		Yörede meydana gelecek turizm gelirinin mümkün olduğunca geniş bir kesime yayılması stratejik eylem planının ana amaçlarından biridir.	• Tokat Valiliği • Üniversite • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Belediyeler • Meslek Odaları • KOSGEB	• Tokat Valiliği • Üniversite • İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü • Belediyeler • Meslek Odaları • KOSGEB	• Turizm Dernekleri • STK'lar • Yerel Medya • Özel Sektör	2013 – 2018	
	Turizm Gelirlerinin Tabana Yayılması	Bu amaçla, turistik lokasyonlarda yerel halkın ürettiği ürünlerin satıldığı standlar ve satış merkezleri oluşturulacak ve bu merkezlerde yöredeki üreticilerin ürettiği ürünler satışa sunulacaktır. Satılacak ürünlerin yöre turizm kalite standartlarında üretilmesi için gerekli eğitim ve altyapı desteği saptanan farklı programlarla sağlanacaktır. Üretilen ürünlerin satışının aynı zamanda internet üzerinden de yapılması sağlanacak, buna yönelik bir web portalı oluşturulacaktır. Ürün satışlarından elde edilen gelirler üreticiye giderken, küçük bir bölümünün, daha fazla genç ve kadının üretim sürecine katılımını sağlamak amacıyla kurulacak bir mikro kredi sistemine aktarılması konusu değerlendirilecektir. Satılan ürünlerin önceden belirlenmiş kalite standartlarına uyması, hizmet ve müşteri ilişkileri bakımından da üstün standartlarda faaliyet göstermesi sağlanacaktır. Ayrıca, ürün ve hizmet kalitesi ile fiyatlar düzenli olarak denetlenecek ve standartların dışına çıkan satıcıya caydırıcı cezalar uygulanacaktır. Turizm için üretilip satılan ürünlerin olabildiği ölçüde çeşitlendirilmesi ve özgülleştirilmesi yönünde üreticiler eğitilecek, aynı lokasyonda satış yapan standlar, dükkân ve mağazaların birbirinin aynı ürünler satmalarını engelleyecek önlemler alınacaktır. Yöresel el sanatları da dâhil, birbirini tekrarlamayan, özgün ve özel tasarımlı ürünlerin geliştirilip üretilmesi ve satış mağazalarının da bu oranda farklılaşması sağlanacaktır. Turizm sektöründe önemli yer tutan hediyeleklerin yerel halk tarafından üretilmesi için tasarım ve üretim kursları ve atölyeleri açılacaktır. Mikro kredi ve turizm girişimciliği eğitim ve teşviklerinin öncelikle gelir seviyesi düşük ailelere, kadın ve gençlere yönelik olarak uygulanması sağlanacaktır. Turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu iş gücünün yetiştirilmesi için düzenlenecek meslek edinme eğitimlerinde işsiz gençlere ve gelir seviyesi düşük ailelerin fertlerine öncelik verilecek, işyerlerinde açılan pozisyonlara eğitim almış bu kişiler öncelikli olarak yerleştirilecektir.					

		Ekoturizm ve agroturizmin geliştirilmesine yönelik stratejiler içinde yer alan ve Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın yürüttüğü eko-agroturizm köyleri ve "tarladan sofraya" uygulamasının hızla yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.	● Tokat Valiliği ● Üniversite ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler ● Meslek Odaları ● Kırsal Kalkınma Tokat Koordinatörlüğü	● Tokat Valiliği ● Üniversite ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● Belediyeler ● Meslek Odaları ● Kırsal Kalkınma Tokat Koordinatörlüğü	● Turizm Dernekleri ● STK'lar ● Yerel Medya ● Özel Sektör	2013 – 2020
Kırsal Turizmde Girişimcilik ve Örgütlenme		Tokat'ta yerel zenginliği bulunan kırsal destinasyonlar sayıca fazla olduğu halde kırsal turizm ve dolayısıyla girişimcilik ve örgütlenme yaygınlaşmış bir olgu değildir. Kırsal peyzaj değeri yüksek, yerel kültür özelliklerinin korunduğu, özgün yerel ürünlerle sahip kırsal yerleşimlerin, bir yandan tarımsal faaliyetler sürdürülürken aynı zamanda turizm amaçlı değerlendirilmesi, kırsal kesimde istihdam imkânlarını artıracaktır. Türkiye'de artan kentsel ile birlikte kırsal yörelerin, rekreasyon alanları olarak cazibesi artmakta ve kentli nüfusun kırsalda gerçekleştirildiği faaliyetler çeşitlenmektedir. Tokat'ın tarım potansiyeli ve gelişen doğal yaşam, sağlıklı beslenme bilinci dikkate alındığında, çiftlik turizmi, eko turizmi gibi kırsal turizm girişimciliği hem çiftçiler hem de tüketiciler açısından zengin fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda Kırsal Turizm Gelişim Planı acilen hazırlanarak işleme konulacaktır. İç turizmde özellikle gelip geçen insanların Tokat'dan faydalama ve ekonomik olarak değer bırakmaları, o anda girmeseler dahi daha sonra gelmelerine vesile olacaktır. Özellikle totem reklamları bu konuda çok önemlidir. Kreatif bir kampanya yapılacaktır.	● Tokat Valiliği ● Karayolları ● Belediyeler	● Tokat Valiliği ● Karayolları ● Belediyeler	● Turizm Dernekleri ● Yerel Medya	2013 – 2018
Totemler			● Tokat Valiliği ● Üniversite ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● İl Sağlık Md. ● İl Emniyet Md. ● Belediyeler ● Meslek Odaları ● Turizm Dernekleri ● STK'lar ● Yerel Medya	● Tokat Valiliği ● Üniversite ● İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ● İl Sağlık Md. ● İl Emniyet Md. ● Belediyeler ● Meslek Odaları ● Turizm Dernekleri ● STK'lar ● Yerel Medya	● Turizm Dernekleri ● Yerel Medya	2013 – 2023
Kriz Yönetimi		Tokat'a yönelik ulusal ve uluslar arası turizm talebini etkileyebilecek olağandışı bir durum (Kene-terör) söz konusu olduğunda uygun karşılığı oluşturabilmeyi mümkün kılacak, başta medya sektörü olmak üzere, kamu ve özel kurumlar arasında ortak bir çalışma sistemi oluşturmak	● Tokat Valiliği ● Karayolları ● Belediyeler	● Tokat Valiliği ● Karayolları ● Belediyeler	● Turizm Dernekleri ● Yerel Medya	2013 – 2023
Festivaller etkinlikler		Tokat Yöresi'nde çok sayıda festival ve etkinlik yapılmaktadır. Turizm açısından yörenin tanıtım ve pazarlaması ve markalaşmasını sağlamak için etkili ve ses getiren festivaller ve etkinliklerin yapılması önem arz etmektedir. Ancak bu festival ve etkinliklerin yüksek kalite ve profesyonellikle organize edilememesinden dolayı, gerek ziyaretçi, gerekse ilgi duyan medya sayısının istenilen ölçüde gerçekleşemediği ve dar bir çerçevede kaldığı görülmektedir. Festival ve etkinliklerin seviye olarak üst bir noktaya çekilebilmesi için yeterli zaman ve kaynağın ayrılması gerekmektedir. Bu amaçla, kurulması önerilen İl Turizm Konseyi marifetiyle bölgenin en yüksek turizm getirisini elde edecek festivallerin hangileri olacağı konusunda çalışmalar yapılacak ve tespit edilen festivallerin ya da yeni festivallerin profesyonelece devreye alınması sağlanacaktır. Tokat'ın marka değerini de öne çıkaracağı düşünülen festivallerden bazıları şunlardır. □ Hubyar şenlikleri	● Tokat Valiliği ● Karayolları ● Belediyeler	● Tokat Valiliği ● Karayolları ● Belediyeler	● Turizm Dernekleri ● Yerel Medya	2013 den başlamak üzere her yıl...

				□Nisan ayında düzenlenecek Kısa Film Festivali □Mayıs-Haziran ayında düzenlenecek bir haftalık “Su ve Doğa Festivali”(Bir haftalık festivalde bölgenin doğal güzelliklerine, su spor ve etkinliklerine; canlı ve bitki türlerine odaklanacaktır. Su sporları yarışmalarının yanında kuş gözlem turları, yayla gezileri, mağara turları, yaban hayatı gözlem turları, botanik ve yabani meyve turları, atlı turlar, jeoturlar, dağ ve kaya turmanışı, yamaç paraşütü gösterileri, dünyadan ve Türkiye’den ünlü sanatçıların ve sporcuların katılacağı program ve etkinlikler, sanat gösterileri ön planda olacaktır. Niksar Kelepe Yürüyüşü bu Festivale bütünleştirilebilir) □Ağustos-Eylül aylarında düzenlenecek “Hasat ve Gastronomi Festivali” (Tüm bölgenin sunduğu sağlık, doğal ve özgün tarım ve gıda ürünleri ve yemekleriyle ön plana çıkacağı festivalde, ziyaretçilerin katılımıyla gerçekleştirilecek hasat ve kışa hazırlık etkinlikleri; unutulmuş yöresel yemeklerin yeniden hayat bulmasını sağlayacak yarışmalar, tarım ürünlerinin inovatif yöntemlerle işlenmesi, sunumu ve pazarlamasına yönelik kurslar ve seminerler, Türkiye’den ve dünyadan ünlü gurmelelerin katıldığı program ve etkinlikler; yöresel kültürün ve eşsanelerin canlandırıldığı gösteriler yer alacaktır) □Hava sporları etkinliği Yerel halkın festivallerde etkin şekilde yer almasını sağlayacak girişimler planlanacak, festivallerin öncesinde, gerçekleştirilmeleri sırasında ve sonrasında medyada geniş yer bulması sağlanacaktır. Bunların dışında, halen bölgede yerel düzeyde düzenlenmekte olan festivallerin Geleneksel Topçam Şenlikleri, Çamiçi Şenlikleri vb.) ulusal ve uluslararası düzeyde ses getirecek şekilde organize edilmesi sağlanacaktır. Bu amaçla, tüm bu festivallerin organizasyonu da profesyonel organizasyon firmaları ile yapılacaktır; her biri için etkin yerli ve yabancı sponsorlar bulunacak ve kapsamlı tanıtım ve reklam kampanyaları yürütülecektir. Ayrıca, festivallerin, sadece düzenlendikleri il veya ilçeye sınırlı kalmayıp, bölgenin turizm vaat ve ürünlerinin tanıtılacağı ve sunulacağı bir fırsat olarak değerlendirilmesi önemlidir. Dolayısıyla, festivaller süresince bölge genelinde üretilen ürünlerin satışı, turizm ürünlerinin tanıtımı ve bölge genelinde yerel halkın aktif katılımının özendirilmesi sağlanacaktır. Endemik bitki türlerinden hangilerinin hangi dönemde çıktığıyla ilgili çalışmalar yapılacak ve bu bilgiler tasarlanacak Orman Kültür evlerinde yer alacaktır . Hangi dönemde hangi bitkilerin çıktığı hangi çiçeklerin açtığıyla ilgili çok geniş bir database çalışması yapılacaktır. Database çalışması baz alınarak doğaseverler hangi çiçek hangi zamanda nerede açıyor e-posta bildirilebilecek. Ayrıca Web portalında yer alacak.	2013 – 2023	- Turizm Demekleri - STK'lar - Yerel Medya
				•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •İl Çevre ve Orman Müdürlüğü •Üniversite •İl Özel İdaresi •Belediyeler	2013 – 2015	- Tokat Valiliği - İl Kültür Turizm Md. - Tokat Belediyesi - Üniversite - Belediyeleri - Turizm Demekleri - Turizm İşletmeleri - Meslek Odaları
				•Tokat Valiliği •İl Kültür Turizm Md. •Belediyeler •Üniversite •Belediyeler •Turizm Demekleri •Turizm İşletmeleri •Meslek Odaları	2013 – 2015	- Tokat Valiliği - İl Kültür Turizm Md. - Belediye - Üniversite - Belediyeler - Turizm Demekleri - Turizm İşletmeleri - Meslek Odaları
				Oluşturulacak Turizm Konseyi marifetiyle, sanat tarihçi, arkeolog, mimar ve turizmcilerin yoğunlukta olduğu bir marka takımı kurulacaktır.	2013 – 2015	- Tokat Valiliği - İl Kültür Turizm Md. - Belediye - Üniversite - Belediyeler - Turizm Demekleri - Turizm İşletmeleri - Meslek Odaları
				Tarihi Yasatan İl Tokat Marka Takımı Oluşturma	2013 – 2015	- Tokat Valiliği - İl Kültür Turizm Md. - Belediye - Üniversite - Belediyeler - Turizm Demekleri - Turizm İşletmeleri - Meslek Odaları

Marka Kent Oluşturma (Tokat Sulu Sokak Stratejik Eylem Planı)	Tokat, Sulu Sokak, Selçuklu, Danişmedli ve Osmanlı dönemlerini günümüz modern dünyasında somut ve soyut değerleri ile en fazla yansıtan yer olması nedeniyle bu dönemi yaşamak isteyen turistlerin gelmesi gereken bir yer olarak markalaştırılacaktır. Sulu Sokak Sağlıklaştırma Projesi İl Kültür Turizm Müdürlüğü marifetiyle uygulamaya alınacaktır. Bu amaçla; dönem konsepti için sanat tarihçi, arkeolog ve mimarların yoğunlukta olduğu bir marka takımı kurulacaktır. Bu marka takımı Hatuniye Camii, Gök Medrese, Taşhan, Pervane Hamamı, Yazmacılar Hanı, Halit Sokak'tan başlamak üzere Sulu Sokak'ın son Osmanlı dönemindeki görüntüsünü belirleyecektir. Özellikle mimarlar, tarihçilerin yönlendirmeleriyle eski silüeti ortaya çıkaracaklardır. Silüet ortaya çıktıktan sonra aynı zamanda evlerin ve diğer tarihi mekânların röleve çalışmaları yapılacaktır. Yolların, ışıkların ve diğer tüm somut varlıkların Osmanlı versiyonlarının çizimleri yapılacaktır. Sulu Sokak Osmanlı konsepti için fonksiyonlaştırılacaktır. Pervane Hamamı'ndan başlayarak, Yazmacılar Hanı'nın da bulunduğu Halit Sokak, Sefer Paşa Türbesi, Ulu Cami, Takyeciler Cami, Arastah Bedesten, Deveciler Hanı, ndan dönerek Kazancılar Mescidi'ne kadar olan bölüm trafiğe kapatılarak her şeyiyle Osmanlı silüetine kavuşturulacaktır. Silüet çalışmaları devam ederken de mekânların hangi alanlarda fonksiyonlaştırılacağı tarihçiler ve turizmciler ile belirlenecektir. Örneğin bir ev akşamları Tokat Türkülerinin okunduğu bir yer olarak, Çukur Medrese de Klasik Türk Sanat müziğinin dinlendiği, Türk kahvesinin içildiği bir sanat galerisi olarak fonksiyonlaştırılacaktır. Konaklama ve diğer tesisler Osmanlı dönemindeki gibi dekore edilecektir. (Örneğin; Bu alanda bulunan tesis ve işletmelerdeki tüm insanlar tamamen Osmanlı kıyafetleri giyebilir) Tarihi Yaşayan Sulu Sokak'a iren turistlerin de kıyafet kiralayıp Osmanlı kıyafetleriyle dolaşma imkânı sağlanacaktır. Sulu Sokak'ın lambaları ve taşları bu konseptte uydurulacaktır. Marka takımı tarafından belirlenecek konulara göre Sulu Sokak'ta ki evler ve konaklar fonksiyonlaştırılacaktır. Hangi evde müzik, hangi evde el sanatları eğitimi, hangi konakta Osmanlı eğlenceleri yapılacağı belirlenecektir. Yaşayan Osmanlı Sokağı konseptini tanımlayacak olan tiyatral etkinlikler oluşturulacaktır. Üniversite ile ortaklaşa tiyatro kulübü ile Osmanlı Konsepti için özellikle Cumartesi-Pazar günleri için özel canlandırmalar yapılacaktır. Fonksiyonlaştırmada şu detaylar kullanılacaktır. Konakların ya da evlerin bir kısmı yaşayan sanat evleri gibi olabilir. Ebru öğretimi, tambur çalma öğretimi, hat sanatı öğretimi. Hat, Tezhip ve Ebru konusunda ünlü marka değerleri markalaştırılarak hat ve tezhip meraklılarının ilgisini çekecek kurslar düzenlenecektir. Müzik faaliyetleri yerli ve yabancı turistlere hitap edecek şekilde geliştirilmelidir. Yine Sulu Sokak'ta bulunan Katırcılar Hanı Sulu Sokak Sağlıklaştırma Projesi kapsamında İl Kültür Turizm Müdürlüğü marifetiyle kamulaştırılarak restorasyonu yapılacaktır.	● Tokat Valiliği ● İl Kültür Turizm Md. ● Tokat Belediyesi ● Üniversite ● Belediyeler ● Turizm İşletmeleri ● Meslek Odaları	● Turizm Dernekleri ● STK'lar ● Yerel Medya	2013 – 2020
---	--	---	---	--------------------

		Tokat'ın hem merkez hem de ilçeleri için ayrı ayrı marka takımları oluşturulacaktır. Merkez ve ilçe belediyelerince özellikle kültürel aktivitelerin dataları çıkarılacaktır. İlçelerdeki kültür turizmi değerleri çalışmaları yapıldıktan sonra genel turizm marka takımlarının önüne gelecek ve turizm acenteleriyle birlikte Tokat turizminde hangi kültürel turizm örneklerinin kullanılabileceği araştırılacaktır. Kültür turizmi konusunda info turlar düzenlenecektir. Info tura gelemeyecek olanlar için de tanıtım kitapçıkları çıkarılacaktır. Kültür turizmi alt konseptlere ayrılarak il ve ilçeler çapında markalaşma çalışmaları başlatılacaktır. Tokat'ın hediyeelik eşya marka değeri belirlenecektir. Tokat'ta el sanatları öncelikli alt konseptlerden biri olacaktır. Tokat'ın El baskı yazıncılığı kültür turizmi geliştirme potansiyeli açısından değerlendirilecektir. Tokat'ın soyut kültürel mirası Tokat Medeniyeti konseptinin başka bir alt konsepti olacaktır. Geleneksel kıyafetler, evlenme gelenekleri, halk oyunları, doğum gelenekleri, ziyafet kültürü gibi kültürlerin varlığı ön plana çıkarılacaktır. Bu bağlamda Zile'de var olan 18 köydeki şaman kültürü ile ilgili çalışmalar yapılacaktır. Tokat tarih turizminde potansiyel araştırması yapılacaktır. Bu araştırmanın yapılmasının ardından bölgenin potansiyeli ve geliştirilebilecek alanlar ortaya konacaktır. Fakat ilk aşamada yöredeki müzeler, tarihi eserler ve tarihi evler bu amaçla kullanılacaktır. Ortak bir tarih bilincinde bir tarih kitabının metodolojisi çıkarılacaktır. Yöre öyküleri derlenecek, bölgede bulunan eserler öyküleriyle ciddi bir çekim merkezi haline getirilecektir. Kentte hazırlanacak web sitelerinde yerel mutfığa ve kültüre erişim söz konusu olacaktır. Bölgede bulunan tarihi mekanlar taranarak bunların özellikli olanları ön plana çıkarılarak ilin tanıtımında kullanılacaktır. Marka değerlerini bir turizm acentesinin satabilmesi için bunlarla ilgili anekdotlar çıkarılacak ve burada geçen efsaneler gibi çekici yerler belirlenip resimli kitap haline getirilerek seyahat acentelerine dağıtılacaktır. Üniversite ve ilgili kuruluşların iş birliği ile yeni kazı alanlarının oluşturulması höyüklerin turizme kazandırılması sağlanacaktır.	• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md. • Belediyeler • Üniversite • Belediyeler • Turizm İşletmeleri • Meslek Odaları	2013 – 2020
	Tokat Medeniyeti Konsepti (Kültür Turizmi) Markalaşma	• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md. • Belediyeler • Üniversite • Belediyeler • Turizm İşletmeleri • Meslek Odaları	• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md. • Belediyeler • Üniversite • Belediyeler • Turizm İşletmeleri • Meslek Odaları	2013 – 2023
	Tarih Turizmi (Markalaşma)	• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md. • Belediyeler • Üniversite • Belediyeler • Turizm İşletmeleri • Meslek Odaları	• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md. • Belediyeler • Üniversite • Belediyeler • Turizm İşletmeleri • Meslek Odaları	2013 – 2023
	Sezar'ın Zile'de yaptığı savaş	• Kültür Turizm Bak. • Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md. • Zile Belediyesi • Üniversite • İl Özel İdaresi	• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md. • Zile Belediyesi • Üniversite • İl Özel İdaresi	2013 – 2023
	Sanat Turizmi (Markalaşma)	• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md.	• Tokat Valiliği • İl Kültür Turizm Md.	2013 – 2018

		oluşturulacaktır.	Sanat turizmde belirlenecek sanat dalları üzerine yayınlar yapılacaktır.	Sanatın çok ön planda olduğu tarihi eserler ve el sanatları için özel animasyonlar hazırlanarak plazma ya da kiosklarla Tokat' daki eserlerin incelikleri anlatılacaktır. Geçmişte Tokat'ın sanat merkezlerinden (El Baskı yazmacılık, seramik, bakırcılık vb.) birisi olma misyonu aktif hale getirilecektir.	Akşam yemek organizasyonlarının musikiyle beraber yapılmasını sağlayacak paketler oluşturulacak ve bu konuda Üniversite Konservatuvar bölümü ve Tokat Belediyesi Türk Sanat Müziği Korosu'nda destek alınacaktır.	Tokat Merkez'de Cumhuriyet Meydanı'nda halkın da uygulamalara katılabildiği, G.O. P. Üniversitesi Güzel Sanat Fakültesi işbirliğiyle resim ve heykel sanatçılarının canlı performans etkiliği gerçekleştirmeleri sağlanacaktır.	Turizm geliştirmede ve markalaşmada şehrin turizm potansiyeli ve çizdiği imaj çok önemlidir. Bu nedenle, Tokat'ın ilçeleriyle birlikte tüm çekim noktalarının maksimum düzeyde kullanılması gereklidir. Eğer Zengin kültürel ve doğal değerlere sahip Tokat'ı markalaştırılarak, turistler için bir çekim noktası haline getirilmesi amaçlanıyorsa öncelikle kent kimliğinin öne çıkarılarak, Tokat ölçeğinde bir markalaşma stratejisi oluşturulmalıdır.	Bu amaçla, turistik mekân, tesis ve şehir merkezi arasında ulaşımın niteliğinin artırılarak çeşitlendirilmesi için bisiklet yolları ve yaya yolları ve görme engelliler için yollar (şeritler) düzenlemeleri yapılmasının sağlanması hedeflenmelidir.	G.O. P. Bulvarı yani ana trafiği taşıyan cadde ve kavşaklarda yol kapasitesinin yetersizliği, yol üstüne park yapılması, şerit disiplinin bulunmaması gibi fiziksel sebeplerden dolayı kent trafiğinde kilit noktalar meydana gelmektedir.	Alternatif yollarla (Behzat) bu yükün hafifletilebileceği düşünülmüşse de tıkanmalar devam etmektedir. Tokat için hazırlanan bir trafik düzenleme raporu var mıdır tespit edilememiştir. Ancak yapılan bilgilendirme ve bilgilendirme toplantılarında nüfus düzeyi ve hareketlilik oranının fazla olmaması nedeniyle, trafik sıkışıklıklarının henüz tahammül edilemez düzeylere ulaşmadığı belirtilmiştir.	Bu bağlamda, bisikletin alternatif ve medeni bir ulaşım aracı olduğunun görülmesi ve Tokat'ta uluslararası standartlarda bisiklet sürüş koşullarının sağlanması durumunda insanlar bisiklet kullanmayı tercih edecektir. Bu bilinç ile birlikte toplu taşıma sistemlerinin de bisiklet yolları düzenlemesine paralel gelişimi ve bu iki sistemin birbirini beslemesi durumunda, nüfus artışının olumsuz etkilerinin trafiğe yansımaması, aksine trafiğin dengeli ve sağlıklı hareketi sağlanabilecektir.	Bu amaçla Tokat Bisiklet Yolları Projesi ile ilgili bir ön rapor hazırlanacaktır.	Anavatanı Anadolu olan ve bir zamanlar hemen her evde bulunan akzambak çiçeğinden yapılan akzambak reçeli zamanlar Tokat mutfağının tatlarından birisi idi. Hala bu reçeli yapan aileler varsa da sayıları gittikçe azalmakta.	Mis kokusu ve güzel görüntüsü olan akzambak yetiştiriciliği (doğal / kültürel) gerek çiçeğinden gerekse soğanından yararlanılmak üzere teşvik edilerek, yerel pazarlarda, Tokat'ın lezzet markalarından birisi olarak sunulması için araştırmalar yapılacaktır.	●Belediyeler ●Üniversite ●İl Özel İdaresi	●Belediyeler ●Meslek Odaları ●Özel Sektör	●STK'lar ●Yerel Medya	2013 – 2018		
	Bisiklet, Yaya ve Görme Engelliler Yolu																●Belediyeler ●Üniversite ●İl Özel İdaresi	●Meslek Odaları ●Turizm Demekleri ●STK'lar ●Yerel Medya		
	Ak Zambak Reçeli																●Belediyeler ●Meslek Odaları ●Özel Sektör	●Belediyeler ●Meslek Odaları ●Özel Sektör	●Turizm Demekleri ●STK'lar	2013 -

STRATEJİK YÖNELİMLER BAŞARI ÖLÇÜM TABLOSU ÖRNEĞİ

NO	EYLEMİN ADI	ÖLÇÜTLER	BİLGİNİN KAYNAĞI	ÖLÇÜM SIKLIĞI	ÖLÇÜMÜN NESNELİĞİ VE DİĞER AÇIKLAMALAR	EYLEM GERÇEKLEŞTİRİLEME MİŞSE NEDENLERİ
DOĞAL, KÜLTÜREL, TARİHİ, JEOLÖJİK VE ARKEOLOJİK DEĞERLER ÜST YAPISINI GELİŞTİRMEK						
1	Stratejik Eylem Planı Tablosunda Tanımlanan Eylem Ele Alınacak	Stratejik Eylem Planı Tablosunun açıklamalar bölümünde gerçekleştirilmesi planlanan eylemlerin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği sorgulanacak	Bu sorgulama Stratejik Eylem Planı Tablosunda yer alan “sorumlu” ve “uygulayıcı” olarak tanımlanan bilgi kaynağında ve İl Turizm Konseyi veya yetkili organlarınca yapılacak	Sorgulama Planda yer alan eylemin ölçüğüne göre 1-6 ay arasındaki ölçüm sıklıklarında yapılacak	Veriler, Stratejik Eylem Planı Tablosunda yer alan “sorumlu” ve “uygulayıcı” olarak tanımlanan bilgi kaynaklarının kayıtlarından alınacak	Eylem Gerçekleşmemişse nedenleri araştırılacak gerekli çözümlerin bulunması sağlanarak güncelleştirilecektir.
ÖRNEK						
1	Şehir Logosu / Sembolü	Bir şehir logo/sembol belirleme çalışmaları acilen başlatılmış mıdır? Bu çalışmalar, belediyeler, üniversite, meslek odaları ve diğer paydaşlarla birlikte ve Valiliğimizin önderliğinde sonuçlandırılmış mıdır? İlgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin , meslek odalarının, Üniversitenin, STK'ların ve paydaşların hazır bulunacağı geniş katımlı bir toplantıda Tokat'ı temsil edecek tema (konu) belirlenmiş midir? Saptanan temanın logo/sembol haline getirilmesi için yarışma düzenlenmiş midir? Ortaya çıkan logo/sembolün tüm yazışmalarda, yayınlarda ve yön levhalarında kullanılması sağlanmış mıdır?	● İl Kültür ve Turizm	3 ayda bir	Veriler İl Kültür Turizm Müdürlüğü kayıtlarından alınacaktır	

TOKAT İLİ VE İLÇELERİ KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

TOKAT KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

ABDÜLMUTTALİP TÜRBE VE ZAVİYESİ

1318 tarihinde, Abdullah Bin Muhyiddin tarafından, Tokat İli, Mahmut Paşa Mahallesi, 1. Çıkmaz Sokak'ta inşa edilmiştir. Adı, Ahi Muhyiddin Zaviyesi olarak da bilinmektedir.

ACEPŞİR CAMİ

Tokat İli, İvaz Paşa Mahallesi'nde yer alan yapının ilk inşasının 14 yüzyıl başında olduğu ve 19. yüzyılda yenilendiği düşünülmektedir. Caminin yaptıranı bilinmemektedir.

AHI PAŞA MESCİDİ VE KABRİ

18. yüzyılda Tokat İli, Cemalettin Paşa Mahallesi'nde yapılan mescidin kesin inşaa tarihi bilinmemektedir. Yapının girişindeki yazıda 14. yüzyıl yazmasına rağmen aynı tarihlerde yıkılan yapının temelleri üzerine 18. yüzyıl sonlarında yeniden bir mescid yaptırılmıştır.

AHMET AĞA CAMİ

Tokat ili, Ali Paşa Mahallesi, Behzat Bulvarında, Cumhuriyet İlköğretim Okulu bahçesinde yer alan cami 1911 yılında inşa edilmiştir.

AKBELEN KÖYÜ MERKEZ CAMİ

1799 yılında, Tokat İli merkeze bağlı Akbelen Köyü'nde yapılan cami 1856 yılında onarım geçirmiştir.

AKDEĞİRMEN CAMİ

1791 tarihinde Tokat İli, Akdeğirmen Mahallesi'nde Müftü Katipzade Mahmut Efendi tarafından yaptırılan caminin girişinde iki adet şamdan bulunmaktadır.

ALACA MESCİT CAMİ

Tokat İli, Rüstem Çelebi Mahallesi, Ankara Sokağı, 2. Geçit'te bulunan caminin 3 kitabesi bulunmaktadır. Yapının 1300 yılında Alaeddin Keykubat döneminde, İbrahim oğlu Abdülaziz tarafından yaptırıldığı bilinmektedir. II. Bayezid döneminde 1905-1906 yıllarında yenilenmiştir.

ALİ PAŞA CAMİ VE TÜRBE

Tokat İli merkezi Yaşmeşyan Mahallesi'nde yer alan cami, aynı adı taşıyan türbe ve hamam ile bir küllüye oluşturmaktadır. Taçkapısında kitabesi bulunmayan caminin 1572 yılında Temerrüd Ali Paşa tarafından yaptırıldığı araştırmalar sonunda öğrenilmiştir.

ALİ PAŞA HAMAMI

Doğu-Batı doğrultulu, dikdörtgen bir alan üzerine 1572 yılında Ali Paşa Külliyesi'nin bir parçası olarak dört eyvanlı köşe halvetli olarak planlanmıştır.

ALİ TUSİ TÜRBE

Tokat İli, Sulu Sokak'ta yer alan türbenin güney cephesinde yazılı kitabeye göre; Ebu'l Kasım Ali Tusi tarafından 1233 yılında yaptırılmıştır.

ATATÜRK EVİ VE ETNOĞRAFYA MÜZESİ

Tokat İli, Deveğörmüş Mahallesi, Deveğörmüş Sokağı'nda yer alan üç katlı yapı, 19. yüzyılın ilk yarısında inşa edilmiştir. Tokat'ı ziyaretlerinde Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarının kaldığı bu konak 2007 yılında "Atatürk Evi ve Etnoğrafya Müzesi" olarak ziyarete açılmıştır.

BEDESTEN

Tokat İli, Sulu Sokak'ta yer alan bedesten, Yağıbasan Medresesi'nin kuzeyinde bulunmaktadır. 15. yüzyılda inşa edildiği sanılan yapının yapım tarihinin ve kim tarafından yaptırıldığı yazılı olduğu bir kitabesi bulunmamaktadır.

BELEDİYE BİNASI

19. yüzyıl mimarisine sahip bina Zemin+iki katlı, arka bahçeli bir yapıdır. Girişini doğrudan cephenin ortasındaki çift kanatlı kapı ile caddeden almaktadır.

BULGAÇ (BURGAÇ) HATUN TÜRBE

Tokat İli, Yaşmeşyan Mahallesi'nde bulunan türbe 14. yüzyılda yapılmıştır. Yaptırının bilinmediği türbe, Ali Paşa Cami avlusunun güneydoğu köşesinde yer almaktadır.

ÇAMAĞZI KÖYÜ HAMAMI

Tokat İli merkeze bağlı Çamağzi Köyü'nde yer alan hamamın mimari durumu anlaşılmayacak kadar hasarlı ve harap durumdadır. Belgeye dayandırılmaksızın 14.-15. yüzyıllarda inşa edildiği sanılmaktadır.

ÇAMAĞZI KÖYÜ ÇEŞMESİ

Tokat İli merkeze bağlı Çamağzi Köyü'nde yer alan çeşmenin Selçuklu dönemine ait bir kitabesi bulunmaktadır.

ÇAMLİBEL KASABASI ÇEKEREK MH. KÖPRÜSÜ

Eski Tokat-Sivas yolu üzerinde, Çamlıbel Beldesi girişinde, Çekerek Irmağı üzerindedir. 6 Mt. genişliğinde, 25 Mt. uzunluğundaki köprünün kitabesinden 1894 yılında yaptırıldığı anlaşılmaktadır.

ÇAMLİBEL KASABASI KARASU MEVKİİNDE 3. KÖPRÜ

Eski Tokat-Sivas yolu üzerinde, Çamlıbel Beldesi, Çekerek Irmağı üzerindeki 3. Taş köprüdür. 19. yüzyıl sonunda inşa edildiği düşünülmektedir.

ÇAMLİBEL KASABASI KARASU MEVKİİNDE 1. KÖPRÜ

Çamlıbel Beldesi Çekerek Irmağı üzerinde yer alan 1. köprü 19. yüzyıl sonunda inşa edildiği düşünülmektedir.

ÇAMLİBEL KASABASI KARASU MEVKİİNDE 2. KÖPRÜ

Tokat İli merkeze bağlı Çamlıbel Beldesi, Karasu Mahallesi'nde Çekerek Irmağı üzerinde bulunmaktadır. Yaptırını bilinmeyen köprü 16.-17. yüzyıla tarihlenmektedir.

ÇAMLİBEL KERVANSARAYI

"Çiftlik Hanı" adıyla da tanınan Çamlıbel Kervansarayı, Çamlıbel Beldesi'nde, Sivas-Tokat kervan yolu üzerinde inşa edilmiştir. Yapının inşasını belirten bir kitabesi bulunmamakla birlikte 13. yüzyıl Anadolu Selçuklu kapalı hanlarıyla plan benzerliği nedeniyle yapım tarihi aynı döneme tarihlenmektedir.

ÇAMLİBEL MESCİDİ

Tokat-Sivas karayolu üzerinde Çamlıbel Beldesi'nde yer almaktadır. İnşa tarihi yansıtan bir kitabesi bulunmamaktadır. Konumu ve taş mihrabından hareketle 13. yüzyıla tarihlenmektedir.

ÇAY CAMİ

Tokat İli, Çay Mahallesi'nde yapım tarihi ve yaptırını bilinmeyen cami geçirdiği onarımlarla gerçek özelliğini kaybetmiştir.

ÇOKSULAR ÇEŞMESİ

Tokat İli, Cemalettin Mahallesi, Çoksular Sokağı'nda yer alan çeşme, üç sokağın kesiştiği noktada bulunmaktadır. Yaptırını ve inşa tarihi bilinmemektedir.

ÇUKUR MEDRESE (YAĞIBASAN MEDRESESİ)

Tokat İli, Sulu Sokak'ta yer alan Yağıbasan Medresesi Melik Nizamettin Yağıbasan tarafından 1151 yılında yaptırılmıştır.

ÇUKURBAHÇE (VELİ BABA) TÜRBESİ

Tokat İli, Kaleardı Mahallesi, Çukurbahçe Yerleşkesi'nde yer alan yapı "Veli Baba Türbesi" olarak da adlandırılmaktadır. Kitabesi bulunmayan yapının kesin inşa tarihi de bilinmemektedir.

DODURGA CAMİ

Tokat İli merkeze bağlı Dodurga Köyü'nde bulunan caminin yaptırını ve yapım tarihi bilinmemektedir. Mimari özellikleri dikkate alındığında cami 15. yüzyıla tarihlenmektedir.

DÜDÜKÇÜ AĞASI (KADI HASAN) CAMİ

Tokat İli, Cemalettin Mahallesi'nde yer alan "Kadı Hasan Mescid", "Düdükçü Ağa Cami" olarak da bilinmektedir. Yapım tarihi bilinmeyen cami 15. yüzyıl başlarına tarihlenir.

KAYA MEZARI

Tokat merkeze bağlı Emirseyit Beldesi'nde bulunan mezarın yer aldığı kaya kütesinin çevresinde herhangi bir seramik buluntuya rastlanmamıştır. Yapının Tokat bölgesindeki diğer kaya mezarları gibi Roma Dönemi'ne ait olduğu düşünülmektedir.

ERENLER KÜMBETİ

Kitabesi bulunmayan türbe Tokat İli, Erenler Mezarlığı girişi karşısında yer almaktadır. Yaptırını bilinmemektedir. Plan ve mimari özellikleriyle 14. yüzyıl başlarına tarihlenen türbenin çevresinde aynı yüzyıla ait çok sayıda mezar taşı bulunmaktadır.

GARIPLER CAMİ

Tokat İli, Pazarcık Mahallesi'nde bulunan cami, minaresindeki yeşil sırlı tuğlalardan dolayı halk arasında "Yeşil minareli cami" olarak bilinir. Mihrabın sağ alt köşesinde yapının onarım kitabesi bulunmaktadır. Hacı Seyyid Ali Paşa'nın "Mücedded Anadolu Rab-ı Aşar" isimli 600 numaralı defterde kayıtlı H.1022 (M.1604) tarihli vakfiyesinde, Yazıcık (Pazarcık) Mahallesi'ndeki Garipler Caminin Danişmend Melik Gazi tarafından inşa ettirildiği belirtilmektedir.

GAYBİ CAMİ

Tokat Kalesi'nin güneybatısında yer alan cami 19. yüzyılda inşa edilmiştir.

GENÇ MEHMET PAŞA (ÖRTMELİÖNÜ) CAMİ

Tokat İli, Örtmeliönü Mahallesi'nde yer alan caminin inşa tarihi ve yaptırını veren bir kitabesi bulunmamaktadır. Ancak cami avlu duvarına yerleştirilmiş, bugün mevcut olmayan medresenin kitabesine göre medrese Mehmet Paşa tarafından H.1097 (M.1686) yılında inşa ettirilmiştir. Caminin de medrese ile aynı tarihlerde inşa ettirildiği düşünülmektedir.

GEYRAZ KÖPRÜSÜ (GODOŞ'UN KÖPRÜSÜ)

Kitabesi olmayan köprü eski Tokat-Sivas karayolunda, Geyraz Çayı üzerinde yer almaktadır. Tokat'ta bulunan diğer 19. yüzyıl köprülerine benzerliğinden dolayı aynı döneme tarihlenmektedir.

GIJ GIJ BABA MEZARI

Tokat İli, Gij Gij Baba Tepesi'nde yer alan türbenin inşa tarihi bilinmemektedir. Yapının yakın çevresinde mezarla bağlantılı olabilecek bazı temel kalıntıları görülmektedir.

GÖKMEDRESE

Bir darüşşifa olarak inşa edilen medresenin taç kapısında kitabelik bölümü boş bırakıldığından inşa tarihi tartışmalıdır. III. Gıyaseddin Keyhüsrev'in vezirlerinden Muineddin Süleyman Pervane tarafından H.675 (M.1277) yılında yaptırılmış olduğu düşünülmektedir.

GÖZOVA KÖYÜ CAMİ

Tokat merkeze bağlı Gözova Köyü'nde bulunan cami 19. yüzyıla tarihlenmektedir.

GÜMENEK TÜRBESİ

Tokat merkeze bağlı Gümenek Köyü'nde, alçak bir tepe üzerinde yer almaktadır. Kitabesi bulunmayan yapının kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Mimari özelliklerinden dolayı 15. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir.

HAMAM

Tokat merkeze bağlı Güryıldız Beldesi'nde bulunan hamam Osmanlı Dönemine tarihlenmektedir.

HACI BEHZAT CAMİ

Tokat ili, Behzat Deresi kıyısında yer alan caminin üç kitabesi bulunmaktadır. Yapının İnşa kitabesi giriş kapısının üzerinde yer almaktadır. H.942 (M.1535-36) yılında Fakih oğlu Hoca Behzat tarafından inşa ettirildiği bilgisini verir. Giriş kapısı sövesi ve batı cephedeki pencere alınlığına yerleştirilmiş diğer iki kitabe ise onarım kitabeleridir, H.1309 (M.1891-92) ve H.1324 (M.908) tarihleri kayıtlıdır.

HACI TURHAN MESCİDİ

Tokat İli, eski Kazancılar Çarşısı girişinde, Sultan Hamamı bahçesinde yer alan mescidin batı duvarındaki pencere üzerinde kitabesi yer alır. Yapı, Haydar bin Mehmed el-Hacı Turhan tarafından H.878 (M.1473) tarihinde inşa ettirilmiştir.

HALEF SULTAN TEKKE VE ZAVİYESİ

Tokat İli, İvaz Paşa Mahallesi'nde bulunan yapının kitabesi batı cephedeki taçkapısında yer almaktadır. Yapı, Sultan Mesud'un ikinci saltanat döneminde, 4. Kılıçarslan'ın kızı Huand Hatun'un hizmetinde bulunan Halef bin Süleyman tarafından H.691 (M.1291-92) yıllarında inşa ettirilmiştir.

HOROZOĞLU ZAVİYESİ (PİR AHMED İMARETİ)

Yapı; Tokat ili, Meydan Mahallesi'nde Horozoğlu Türbesi'nin yanında yer almaktadır. Kitabesi yoktur. Yapının Sultan Çelebi Mehmed döneminde, Pir Ahmet Bey tarafından inşa ettirildiği kabul edilmektedir.

HORUÇ CAMİ

Tokat İli, Akdeğirmen Mahallesi, Hoca Ahmet Sokağı'nda yer alan yapının kesin inşa tarihi ve yaptıranı bilinmemektedir. Kitabesi yoktur. Yapılan onarımlarla gerçek mimari özelliğini yitirmiştir. Bugün görülen cami 19. yüzyılda son halini almış olmalıdır. Caminin minaresi ilk yapılışının 15. yüzyıla kadar uzanabileceğini düşündürmektedir.

HÜKÜMET KONAĞI

Cumhuriyet dönemi yapı mimarisinin yansıdığı bina kuzey-güney doğrultusunda uzanan, bodrum üzeri üç katlı bir yapıdır. Yapıya giriş batı cepheden sağlanmaktadır.

KATIRCILAR HANI

Tokat İli, Sulu Sokak'ta yer alan yapı çevre halkı tarafından "Katircılar Hanı" olarak adlandırılmaktadır. Hanın adını, kesin inşa tarihini ve yaptıranını belirten bir kitabesi bulunmamaktadır. Mimari özellikleri dikkate alınarak 18. yüzyıl sonu 19. yüzyıl başına tarihlenmektedir.

KAYA CAMİ

Tokat İli, Kaya Mahallesi'nde yer alan caminin kesin inşa tarihi ve yaptıranını yansıtacak bir kitabesi bulunmamaktadır.

KAYA MEZARI ANITI

Tokat-Niksar yolu üzerinde Gümenek Köyü'nün kuzeybatısında yola paralel bir yamaç üzerinde büyük bir granit kütşesine oyularak yapılmıştır. Giriş kapısının altında yer alan Grekçe kitabe "Teofile" isimli bir kadın adı geçmektedir. 1.-2. yüzyıllara (Roma Dönemi) tarihlenmektedir.

KİTABESİZ TÜRBE

Gökmedrese yanında yer alan türbenin yaptıranı ve inşa tarihi bilinmemektedir.

KAYA MEZAR ANITI

Tokat merkeze bağlı Kızık Köyü'nün güney kesiminde Dere yerleşkesinde, tarla içinde bulunan kaya mezarı halk arasında "Gerdeklik Kayası" olarak da adlandırılmaktadır. Kitabesi yoktur ve Tokat'ta bulunan diğer kaya mezarları gibi Roma Dönemi'ne tarihlenmektedir.

KAZANCILAR MESCİDİ

Tokat İli, Sulu Sokak'ta, Sulu Hanı'n yanında yer alan mescit, "Kundakçılar Mescidi" olarak da bilinmektedir. Giriş kapısının üzerindeki daire biçimli kitabesine göre H.924 (M.1518) tarihinde inşa edilmiştir.

KÜÇÜK BEYBAĞI CAMİ

Tokat İli, Küçük Beybağı Mahallesi, Mandal Bayırı Sokağı'nda yer alan caminin yaptırınını ve kesin inşa tarihini belirten bir kitabesi bulunmamaktadır. Plan ve mimari özellikleri 15. yüzyıl Osmanlı dönemini yansıtmaktadır.

LATİFOĞLU KONAĞI

Tokat İl merkezi Gazi Osman Paşa Bulvarı üzerinde bulunan konak, “*Latifoğlu Mazhar Ev*” ve “*Fahri Bey Ev*” olarak da bilinmektedir. Yapının varislerinden Fahri Latifoğlu binanın H.1160 (M.1746) yılında yapıldığını belirtmektedir.

MAHMUT PAŞA CAMİ

Kitabesi bulunmayan cami Mahmut Paşa Mahallesi'nde yer almaktadır. Camiye ismini veren Mahmut Paşa adına dayanarak yapı 17. yüzyıla tarihlenmektedir.

MALKAYASI CAMİ

Tokat İli, Karşıyaka Mahallesi, Malkayası yerleşkesinde yer alan ve “*Malkayası*” adını taşıyan cami 1940 yılında inşa edilmiştir.

MEDRESE KALINTISI

Tokat İli, Muslihittin Mahallesi'nde, 15. yüzyıl yapısı olduğu düşünülen Kaya Cami'nin güneyinde yer alır.

MEVLANA HAMAMI

“*Mevlevihane Hamamı*” olarak da bilinen yapı Tokat ili, Bey Sokağı'ndaki Mevlevihane içerisinde yer almaktadır. İlk kuruluşunun 13. yüzyıla uzandığı Mevlevihane 17. yüzyılda geçirdiği bir yangın sonrasında yeniden inşa edilmiştir.

MEVLEVİHANE

Tokat İli, Bey Sokağı girişinde bulunan Mevlevihane, iki katlı bir ev görünümündedir. İlk kuruluşu 13. yüzyıla kadar uzanmaktadır. III. Gıyaseddin Keyhüsrev'in vezirlerinden , Muineddin Süleyman Pervane, Mevlevi tarikatına girmesi nedeniyle Gökmedrese ve Pervane Hamamı arasında bir Mevlevihane yaptırmıştır. Tokat'ın bu ilk Mevlevihanesi tahrip olmuş ve yıkılmıştır. İkinci Mevlevihane 17. yüzyılın ilk yarısında bugünkü arsasına inşa edilmiş, ancak o da varlığını günümüze kadar sürdürememiş, 19. yüzyılın üçüncü çeyreğinde yenilenerek iki katlı bir konak görünümü almıştır.

MEYDAN CAMİ (HATUNİYE CAMİ)

Tokat İli, Meydan Mahallesi'nde yer almaktadır. “*Gülbahar Hatun Cami*” ve “*Hatuniye Cami*” olarak da adlandırılmaktadır. Yapı; cami, medrese ve imareten oluşan bir külliyein parçasıdır. Cami taçkapısında yer alan kitabeye göre H.890 (M.1485) yılında Sultan II. Bayezid tarafından annesi Gülbahar Hatun adına inşa ettirilmiştir.

MUSLU AĞA KÖŞKÜ

Tokat İli, Soğukpınar Mahallesi, Bey Sokağı'nda yer alan yapı, Mevlevihane bahçesinin güney-doğu köşesinde bulunan ve Mevlevihane ile aynı dönemde müştemilat olarak yapılmıştır.

MUSTAFA AĞA HAMAMI

Tokat İli, Cami-i Kebir Mahallesi'nde, Takyeciler Camisi'nin kuzeyinde yer almaktadır. Hamamın kitabesi olmadığı için kesin inşa tarihi ve yaptırını bilinmemektedir. H.765 (M.1364) tarihli Mehmed-i Muhiddin Vakfiyesinde bu hamamın da isminin geçiyor olması, yapının 1364 yılından önce inşa edilmiş olduğunu göstermektedir.

NUREDDİN İBN-İ ESENTİMUR TÜRBESİ

Nureddin İbn-i Esentimur Türbesi Tokat ili, Semerkant Mahallesi'nde yer almaktadır. Arapça kitabesi yapının doğu cephesindeki pencere üzerinde bulunmaktadır. Kitabeye göre H.714 yılı Zilkade ayında (Mart 1314) vefat eden Emir Nureddin İbn-i Sentimur adına inşa ettirilmiştir.

PAŞA HAMAMI

Tokat İli, İvaz Paşa Mahallesi'nde, Sulu Sokak bitiminde, dört yol ağzında yer almaktadır. Giriş kapısı üzerindeki kitabeye göre; II. Murad'ın lalası ve veziri Yörgüç Paşa tarafından H.838 (M.1436) yılında inşa ettirilmiştir.

PAŞA HANI

Tokat İli, İvaz Paşa Mahallesi'nde yer alan Paşa Hanı, taçkapısı üzerindeki kitabesine göre Zaralızade Abaza Mehmet Paşa tarafından H.1166 (M.1752-53) tarihinde inşa ettirilmiştir.

PERVANE HAMAMI

Tokat İli, Kabe-i Mescit Mahallesi'nde yer alan hamamın kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Genel kabul; Muineddin Süleyman Pervane'nin 13. yüzyılda Tokat'taki yapı faaliyetleri sırasında inşa edildiği şeklindedir.

PIR AHMET BEY TÜRBESİ

Horozoğlu İmareti yanında yer alan türbeye “*Horozoğlu Türbesi*” de denilmektedir.

Kitabesi olmayan yapının kim tarafından ve kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Tokat Müzesi'nde sergilenmekte olan, bu türbeye ait mermer lahitler üzerindeki tarih ve isimlerden yola çıkarak yapının, Pir Ahmet Bey'in aile mezarlığı olduğu ve 15. yüzyılda inşa edildiği anlaşılmaktadır.

PIR MEHMED TÜRBESİ

Tokat merkezine bağlı Çöreğibüyük Köyü'nde bulunan türbe, giriş kapısı üzerinde bulunan kitabesine göre H.857 (M.1453) yılında Pir Mehmed adına yaptırılmıştır.

RÜSTEM ÇELEBİ CAMİ (GÜDÜK MİNARE CAMİ)

Tokat İli, Rüstem Çelebi Mahallesi'nde yer alan cami “*Güçük Minare Cami*” olarak da tanımlanır. Kitabesi olmadığı için kesin inşa tarihini ve yaptırını bilinmemektedir. Plan özellikleri dikkate alınarak ve süsleme örneklerinden yola çıkılarak 15. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir.

SAAT KULESİ

Kitabesi giriş kapısı üzerinde bulunan Saat Kulesi, Tokat İli, Behzat Caddesi, Behzat Camisi'nin güneyinde yer almaktadır. Kitabenin yazı bölümleri hasar gördüğü için yalnızca tarih bölümü kalmıştır. Kitabeye göre Saat Kulesi H.1317 (M.1901) yılında inşa edilmiştir. H.1312 yılında başlayan kule inşaatı H.1317 yılında tamamlanmıştır.

SANCI TEKKESİ (TÜRBE)

Tokat İli merkezine bağlı Çamağzı Köyü'nde küçük bir hazine içinde yer alan yapı halk arasında "*Sancı Tekkesi*" adıyla bilinmektedir. Kesin inşa tarihi ve yaptıranı bilinmeyen türbenin, hazirede yer alan mezar taşlarının tarihlerine dayanarak 15. yüzyıla ait olabileceği düşünülmektedir.

SEFER PAŞA TÜRBE

Tokat İli, Sulu Sokak semtinde Ulu Cami'nin yanında yer almaktadır. Eski Kasaphane Çeşmesi kitabesinde çeşmeyi yaptıran kişi olarak belirtilen Sefer Paşa'nın buraya gömülmesi nedeniyle türbeye Sefer Paşa adının verildiği söylenmektedir. Tokat Müzesi'nde sergilenen kitabesine göre yapı; H.649 (M.1251) yılında Ebubekir bin Lokman bin Mesud tarafından yaptırılmıştır.

SEVDEKÂR MURAD TÜRBE

Tokat İli, Müslihittin Mahallesi'nde yer alan yapının kesin inşa tarihini veren bir kitabesi bulunmamaktadır. İç mekandaki mozaik çini eserin Selçuklu dönemine ait olduğunu göstermektedir.

SEYYİD NECMETTİN CAMİ

Tokat İli, Seyyid Necmettin Mahallesi'nde yer alan yapının giriş kapısı üzerinde H.1200 (M.1786) tarihi görülmektedir.

SIK DIŞINI HELASI

Tokat İli, Halit Sokağı'nda yer alan yapı, yöre sakinleri tarafından "*Sık Dışını Helası*" adıyla bilinmektedir. Yapı bir 15. yüzyıl Osmanlı hamamının mimari birimlerinden biri olduğu izlenimi vermektedir.

HOCA AHMET CAMİ

Tokat İli, Su İçmez Mahallesi'nde buluna yapının adını, kesin inşa tarihini ve yaptıranını belirten bir kitabesi bulunmamaktadır. Uygulanan onarımlarla özgün mimari özelliklerini yitiren cami çatı üzerinde yükselen kısa gövdeli ahşap minareli 19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başı Tokat camilerindendir.

SULTAN HAMAMI

Tokat İli, Su İçmez Mahallesi'nde bulunan yapının inşa tarihi ve yaptıranı bilinmemektedir. Plan özelliklerine göre 13. yüzyıl başlarında inşa edildiği düşünülmektedir.

SULU HAN

Tokat İli, Sulu Sokak'ta, Bedesten'in yanında yer alan yapının kitabesi bulunmamaktadır. Geçirdiği onarımlarla özgün mimari özelliğini yitirmiş durumdadır. Yapının kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Sulu Han'ın orijinalliğini koruyabilmiş tek mimari elemanı taçkapısıdır.

SÜMBÜL BABA ZAVİYESİ

Tokat İli merkezi, Gazi Osman Paşa Bulvarı üzerinde yer alan yapının taçkapısındaki kitabede H.691 (M.1291-92) yılında Hacı Abdullah oğlu Sümbül tarafından inşa ettirilerek adına Darü's-Süleha dendiği öğrenilmiştir.

ŞEYH MEKNUN (AÇIKBAŞ) TÜRBE VE ZAVİYESİ

Tokat-Turhal yolu üzerinde, Yeşilirmak Köprüsü yakınında yer alan yapı "*Şeyh Mecnun Tekkesi*" ve ya "*Açıkbaş Tekkesi*" diye adlandırılmaktadır. 1930'lu yıllara kadar mevcut olduğu halde bugün bulunmayan kitabesine göre Mesud bin Keykavus tarafından 13. yüzyılda inşa ettirilmiştir.

TABAKHANE CAMİ

Tokat İli, Muslihittin Mahallesi, Tabakhane Sokağı'nda yer alan yapının kesin inşa tarihini ve yaptıranın adını belirten bir kitabesi bulunmamaktadır. Giriş kapısında yer alan sonradan konmuş levhada günümüz Türkçesiyle; yapının Dabaklar (*Dericiler*) tarafından yaptırıldığı ve H.1276 (M.1856) yılında onarım gördüğü belirtilmektedir.

TAKYECİLER CAMİ

Tokat İli, Sulu Sokak'ta Yağıbasan Medresesi karşısındadır. Bedestenin yanında yer alan yapının kesin inşa tarihi ve yaptırana ait bir kitabesi yoktur. Çok kubbeli 15. yüzyıl camileriyle plan benzerliği ve minare kaidesinde görülen malzeme, teknik ve biçim özellikleri 15. yüzyıl yapısı olduğuna işaret etmektedir.

TATAR HACI CAMİ

Tokat İli, İvaz Paşa Mahallesi, Uzun Seki Sokağı'nda yer almaktadır. Kitabesi bulunmayan yapının kesin inşa tarihi ve yaptıranı bilinmemektedir. Plan ve mimari özellikleri 17. yüzyıl yapısı olduğu izlenimi vermektedir. Ancak B. Karagülle yapının H.810 (M.1407) tarihli vakfiyesi bulunduğunu belirtmektedir.

TOKAT KALESİ

Tokat Kalesi, şehrin kuzeybatısındaki sarp, kayalık bir alana kurulmuştur. İlk kuruluşunun kimler tarafından ve hangi dönemde olduğu bilinmemektedir. Bugün görülen izlerden Bizans, Pontus, Danişmendli, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde sağlamlaştırılarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Doğu-batı yönünde yükselen iki kaya gurubu üzerine oturmuş Tokat Kalesi'nin iç ve dış kaleden oluştuğu kalan izlerden anlaşılmaktadır.

ULU CAMİ

Tokat İli, Cami-i Kebir Mahallesi'nde yer alan Ulu Cami, Selçuklu Ulu Cami yer seçimi geleneğine uygun olarak şehrin ortasında, kaleye giden yol üzerinde, kale ana giriş kapısı yakınındadır. Batıda bulunan giriş kapısı üzerinde bulunan kitabesine göre H.1090 (M.1679)

yılında yenilenmiştir. 12. yüzyıla ait Selçuklu camisinin temelleri üzerine 17. yüzyılda bugün görülen yapının inşa edildiği kabul edilmektedir.

EBU ŞEMS HANEGAHİ

Tokat il merkezinde, Ali Paşa Camisi'nin doğusunda yer alan yapı, "Vezir Ahmet Paşa Mescidi" veya "Ebu's-Şems Hanegahı Cami" isimleriyle bilinmektedir. Kuzey cephedeki kapısı üzerinde yer alan kitabesine göre; II. İzzeddin Keykavus'un oğlu Sultan Mesud döneminde Hüseyinoğlu Ebu's-Şems tarafından H.687 (M.1288) yılında hanegah olarak inşa edilmiştir.

VOYVODA HANI (TAŞHAN)

Tokat İl merkezi Gazi Osman Paşa bulvarı üzerinde yer almaktadır. Kitabesi bulunmayan yapının kesin inşa tarihi bilinmemekle birlikte 17. yüzyılın ilk yansında M.1626-1632 yıllarında inşa edildiği kabul edilmektedir.

YAZMACILAR (BASKICILAR) HANI

Tokat İli, Kabe-i Mescit Mahallesi, Boyahane Sokağı'nda yer alan hanın kesin inşa tarihi belirten bir kitabesi bulunmamaktadır. Şehir içi hanlarının üretime yönelik hanlar gurubundan olan yapıda yakın tarihe kadar yazma imalatı yapıldığından, iç mekanları yazma imalatına uygun biçimde düzenlenmiştir.

YEŞİLİRMAK (HIDIRLIK) KÖPRÜSÜ

Tokat İl merkezinin kuzeyinde, Karadeniz'i Tokat üzerinden Orta Anadolu'ya bağlayan menzıl yolu üzerinde yer almaktadır. Batı yöndeki kitabe köşkündeki beş satırlık kitabesine göre; II. İzzeddin Keykavus, Rükneddin Kılıçarslan ve Alaeddin Keykubat'ın ortak hükümdarlığı döneminde Hamid bin Ebu'l Kasım bin Ali el Tusî tarafından H.648 (M.1250) yılında inşa ettirilmiştir.

YOLBAŞI CAMİ

Tokat İli, Soğukpınar Mahallesi, Bey Sokağı'nda yer almaktadır. Giriş kapısının üzerindeki kitabesine göre yapı; Katipzade Tahir Efendi tarafından H.1339 (M.1920-21) ve H.1342 (M.1923-24) tarihlerinde inşa ve tamir ettirilmiştir.

YÜKSEK KAHVE

Tokat İli, Behzat Bulvarı ile Behzat Caddesi'nin kesiştiği köşede yer alan yapı, halk arasında "Yüksek Kahve" ismiyle tanınmaktadır. 19. yüzyıl sonlarında yapıldığı düşünülen yapı, Tokat'ın siyasi tarihinde önemli bir buluşma noktası işlevi görmüştür.

KONUTLAR

Tokat il merkezinde ayrıca Yapı Envanter Listesi'ne girmiş 110 tescilli "Konut" ve "Konut-Ticarethane" özelliği taşıyan yapı bulunmaktadır.

AKTEPE HÖYÜĞÜ

Tokat merkeze bağlı eski adı "Bolus" olan Aktepe Köyü'nde yer almaktadır. Sivas-Tokat ana yolu üzerindeki Çamlıbel Beldesi'nin 2300 Mt. doğusunda, 20 Mt. yüksekliğinde ve 400 Mt. uzunluğundadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

EZE TÜMÜLÜSÜ VE NEKRAPOL ALANI

Tokat merkeze bağlı Avlunlar Kasabası, Eze Köyü'nün doğusunda bulunmaktadır. Ova ile dağın birleştiği arazi üzerindeki tümülüs, 15 Mt. yüksekliğinde ve 30 Mt. çapındadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

BEKÇİ TEPE HÖYÜĞÜ

1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olan höyük, Taşlıçiftlik Köyü'nün 500 Mt. kuzeyinde, DSİ sulama kanalının sağında yer alır. 7-8 Mt. yüksekliğinde ve 50 Mt. çapındadır.

TÜMÜLÜS (MEZAR ANITI)

Tokat İl merkezine bağlı Bula Köyü sınırları içerisinde yer alan bu tümülüse "Tek Ağaçlı Tepe" de denilmektedir. Tümülüs, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ÇERÇİ KÖYÜ HÖYÜĞÜ

Tokat merkeze bağlı Çerçi Köyü'nde bulunan höyük , Tokat-Turhal karayolunun yaklaşık 20. Km.'sinde, yolun sağında yer almaktadır. Yaklaşık 300 Mt. çapında ve 15 Mt. yüksekliğindedir. Höyük, 1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ÇİĞDEMLİ TEPE'Sİ TÜMÜLÜSÜ

Tokat merkeze bağlı Akbelen Kasabası'nda, kent merkezinin yaklaşık 1Km. kuzeyindeki Çiğdemli Tepesi üzerinde yer almaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olan tümülüsün çapı 30 Mt.'dir.

ÇÖRDÜK KALESİ

Çördük Kalesi, Tokat'ı Sivas'a bağlayan yol güzergahı üzerinde, Tokat'a 8 Km. uzaklıkta, vadiye hakim bir tepe üzerinde savunma amacıyla yapılmış bir kaledir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

DOKUZTAŞLAR MEZARLIĞI

Tokat İl merkezinin doğusunda Gij Gij Dağı eteğinde kurulmuştur. Günümüzde de kullanılan mezarlıkta az sayıda Osmanlı dönemine ait mezar taşları görülmektedir. Mezarlık 2. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ERENLER MEZARLIĞI

Tokat İl merkezinde, kalenin güney eteklerinin üst kesiminde yer almaktadır. Mezarlığın bulunduğu çevrenin Danişmendli ve Anadolu Selçukluları döneminde yerleşim yeri olduğu düşünülmektedir. Erenler Mezarlığı 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

GÜMENEK HÖYÜĞÜ (COMANA PONTİKA)

Tokat İl merkezine 10 Km. uzaklıkta, Tokat-Niksar karayolunun üzerinde, Yeşilırmağın kıyısındadır. Yaklaşık 15 Mt. yüksekliğinde ve 150 Mt. çapındadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olan Gümenek höyüğü üzerindeki duvar kalıntıları görünür haldedir..

HÖYÜK

Tokat merkeze bağlı Yazıbağı Köyü sınırları içerisinde, Tokat-Turhal karayolundan 200 Mt. içeride, köyün güneyinde, Yeşilırmak kıyısında, tarım arazisi üzerinde yer almaktadır. Yaklaşık 4-5 Mt. yüksekliğindedir. Yüzeyde yapılan incelemede Eski Tunç Çağı, Hitit, Frig, Roma ve Bizans dönemine ait seramik buluntular elde edilmiştir. Höyük 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

HÖYÜK

Tokat merkeze bağlı Kabatepe Köyü'nün yaklaşık 1 Km. güneydoğusunda, Tokat-Artova karayolunun 300 Mt. doğusunda Tümbek yerleşkesinde yer almaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olan höyük, 80 Mt. çapında ve 4 Mt. yüksekliğinde küçük bir höyüktür.

KELEMÖZÜ ANTİK YERLEŞİM ALANI

Tokat İl merkezine 20 Km. uzaklıkta, Kabatepe Köyü'nün 3 Km. güneyindedir. Tepe eteğinde az eğimli arazi yapısına sahiptir. 2. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KARAGÖZ KALESİ

Tokat merkeze bağlı eski adı "Fenk" olan Çat Kasabası sınırları içindeki Karagöz Kalesi; köyün güneyinde, kayalıklar üzerinde yer almaktadır. Kalenin ilk olarak Helenistik dönemde inşa edildiği düşünülmektedir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KIZILKÖY TÜMÜLÜSÜ

Tokat İl merkezine 13 Km. uzaklıkta, Tokat-Niksar karayolunun 200 Mt. sol tarafındadır. Yaklaşık 30 Mt. çapındadır. Tümülüsün 200 Mt. kuzeyinde tescilli Bula Tümülüsü yer almaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KURBAN TEPESİ TÜMÜLÜSLERİ

Tokat merkeze bağlı Akbelen Kasabası'nda iki adet tümülüs ter almaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olan tümülüslerden biri "Kurban Tepesi" olarak bilinen doğal tepe üzerindedir. Yaklaşık 30 Mt. çapındadır. Bu tepenin 200 Mt. kuzeyinde 25 Mt. çapında diğer tümülüs yer alır.

SİVRİCE TEPE TÜMÜLÜSLERİ

Tokat merkeze bağlı Güzelce Köyü'nün güneydoğusunda, Güzelce Barajı'nın kuzeybatısındaki Sivrice Tepeler yerleşkesinde yer alan iki adet tümülüs de 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescil edilmiştir. Birbirine uzaklıkları yaklaşık 200 Mt. olan tümülüslerden büyük olanı yaklaşık 10 Mt. yükseklikte 50-60 Mt. çapındadır. Daha küçük olan tümülüs ise 5 Mt. yükseklik ve 15-20 Mt. çapındadır.

SİVRİTEPE VE KARARTICITEPE TÜMÜLÜSLERİ, NÜĞÜCÜKTEPE YERLEŞİMİ VE ROMA HAVUZU

Yaklaşık 50 Mt. çapındaki Karartıcıtepe tümülüsü Tokat merkeze bağlı Döllük Köyü'nün batısında, Karartıcıtepe'nin kuzeybatısında küçük doğal bir tepe üzerinde yer alır. Sivritepe Tümülüsü; Döllük Köyü'nde, Karartıcıtepe Tümülüsü'nün kuzeydoğusunda Sivritepe isimli doğal bir tepe üzerinde yer almaktadır. Nüğücüktepe Yerleşimi ise Döllük Köyü'nün kuzeybatısındaki Nüğücüktepe'nin kuzeydoğusunda yer alan düz yerleşim yeridir. Roma Havuzu; Tokat merkeze bağlı Kılıçlı Köyü'nün güneydoğusunda altıgen planlı, kesme taştan bir yapıdır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

MEZARLIK (ALİ PAŞA)

Tokat merkeze bağlı Söngüt Köyü'nün mezarlık yerleşiminde köylülerce halen mezarlık olarak kullanılan tarihi bir mezarlık alanıdır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ŞEYH ŞİRVANİ MEZARLIĞI

Tokat İl merkezinin doğusunda Çay Mahallesi'nin bitiminde yer almaktadır. Şeyh Şirvani isimli din büyüğünün mezarının bulunduğu mezarlık alanıdır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.18. ve 19. yüzyıla ait çok sayıda mezar taşı bulunmaktadır.

TÜMÜLÜS

Tokat merkeze bağlı Ballıdere Köyü'nün Taşocağı yerleşkesinde yer almaktadır. Antik Comana Pontika kentinin 500 Mt. güneyinde, Ballıdere Köyü'nün hemen üzerinde bulunmaktadır. Tümülüs yol düzeyinden yaklaşık 50 Mt. yükseklikteki bir tepe üzerinde yer almaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ALMUS KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

HUBYAR TÜRBESİ

Tokat İli, Almus İlçesi, Hubyar Köyü'nde bulunan Hubyar Türbesi'nin giriş kapısı kemeri üzerinde, kemerin iç kısmında eski Türkçe ile "Şeyh Mustafa 1336" yazmaktadır. Bu kitabe sonradan yapılan onarımlardan birine ait olmalıdır. Türbe, 1955 ve 1982 yıllarında da Mehmet Temel tarafından iki kez tamir ettirilmiştir. Hubyar Türbesi 15. ve 16. yüzyıla tarihlenmektedir.

ORMANDIBİ ESKİ CAMİ

Tokat İli, Almus İlçesi, Ormandibi Kasabası'nda yer almaktadır. 14. yüzyıl özelliklerini yansıtan ahşap tavan sistemine bakılarak 14. yüzyıla tarihlenmektedir. Yaptırını bilinmemektedir.

NEKROPOL ALANI

Tokat İli, Almus İlçesi, Arısu Köyü'nün güneybatısında Oda Tarla yerleşkesinde, özel mülkiyete ait bir tarla içerisinde bulunmaktadır. Eğimli bir yamaçta yer alan Nekropol alanını tuğla, küp ve taş mezarlar oluşturmaktadır. Nekropol arkeolojik sit alanıdır.

MAŞATTEPE HÖYÜK VE NEKROPOLU

Tokat İli, Almus İlçe merkezinin kuzeydoğusunda yer alan Maşattepe höyük ve Nekropolü Almus Baraj Gölü'nün sağ sahiline yakın yerde, ada yarım ada durumundadır. Yanyana iki tepeden oluşmaktadır. Batıdaki ada konumunda olan nekropol alanının doğu tarafı sarp kayalıkların oluşturduğu yaklaşık 60 Mt. uzunluğunda oval biçimlidir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

NEKROPOL SAHASI

Tokat İli, Almus İlçesine bağlı Çayönü Köyü'nde yer alır. Köyün doğusundan ve batısından geçen köy içi stabilize yolu Nekropol alanı ikiye bölmektedir. Halen tarım arazisi olarak kullanılan Nekropol alanının boyutları tam olarak saptanamamıştır. Nekropol sahası 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

SERİNCE KÖYÜ MEZARLIĞI

Tokat - Almus karayolu üzerinde, Serince Köyü yol ayrımında bulunan mezarlık, dönem olarak 20. yüzyılın başlarına ait olup, halen kullanılmaktadır. 2. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ARTOVA KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

HÖYÜK

Tokat İli, Artova İlçesine bağlı Yenice Köyü'nün yaklaşık 1 Km. doğusunda, Küpbaşı yerleşkesinde yer almaktadır. Bir tepe üzerinde bulunan küçük bir höyüktür. İlk Tunç Çağı'ndan Demir Devri'ne kadar uzanan dönemlere ait seramik parçaları görülmektedir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KALE TEPESİ

Artova İlçesi ile Kunduz Köyü'nü bağlayan yol üzerindeki Kunduz Boğazı'nın batısında, deniz düzeyinden yaklaşık 1240 Mt. yükseklikteki bir tepe üzerinde yer almaktadır. Kaleye ait duvar izleri görülmemektedir. Ancak aşağıdaki Kunduz Deresi düzeyine kadar indiği tahmin edilen ana kayaya oyularak yapılmış su yolu bulunmaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

YERALTI YERLEŞİM YERİ

Tokat İli, Artova İlçesi, Boyunpınar Köyü'nün yaklaşık 500 Mt. kuzeyindeki tepelerin eteklerinde bulunan bir ana kaya blokunun altında yer almaktadır. Giriş ve diğer koridorların genişliği 60-70 Cm. yüksekliği yaklaşık 1,30 Cm. Farklı boyutlarda üç salonu vardır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ERBAA KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

AYAZMA

Tokat İli, Erbaa İlçesi, Çamdibi Köyü'nün güneydoğusunda, yöre halkının "*Kilise Mevkii*" dediği yerde bulunmaktadır. Yarım yuvarlak planda inşa edilmiş yapı yarım kubbeyle örtülüdür. Ayazmanın içinde birer metre arayla yerleştirilmiş yuvarlak kemerli nişler görülmektedir. Bizans dönemine tarihlenmektedir.

HAMAM (HACI AHMET HAMAMI)

Tokat İli, Erbaa İlçesi, eski adı "*Aşağı Mahalle*", yeni ismiyle "*Erek Mahallesi*"nde yer alan hamamın kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Kitabesi bulunmayan hamam, edinilen bilgiye göre Hacı Mehmetzade Ahmet Efendi ve ortağı Durmuşzade Hüseyin Efendi tarafından yaptırılmıştır. Kadınlar ve erkekler bölümünden oluşan çift fonksiyonlu hamamlar plan şemasında inşa edilmiştir. Yapı 19. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir.

KALEKÖY KÖPRÜSÜ

Köprü, Kelkit Irmağı ile Tozanlı Irmağı'nın birleştiği Boğazkesen (*Kaleboğazı*) Mevkiinde kurulmuştur. Üst yapısı tamamen yok olmuş yapının bugün sadece beş ayağı kalmıştır. Köprü 14.-15. yüzyıla tarihlenmektedir.

RAVAKBABA TÜRBESİ

"*Seyyid İbrahim Hazretleri Türbesi*" olarak da bilinen yapı, Erbaa İlçesi'nin Çevresu Köyü'nde yer almaktadır. 15. yüzyıla tarihlenen yapının mezar odası ayakta olup, gövde bölümü ve üst örtüsü tamamen ortadan kalkmıştır. Türbede inşa malzemesi olarak kesme taş kullanılmıştır.

SALKIMÖREN KÖYÜ CAMİ

Tokat İli, Erbaa İlçesi, Salkımören Köyü'nde bulunan cami, ahşap tavanlı camilerdendir. 1934 yılında inşa edilen caminin yaptırını bilinmemektedir. Merkezi planlı caminin düz ahşap tavanının ortasına, yapının dışından görülmeyen kubbe formu uygulanarak üstü kiremit çatıyla örtülmüştür.

SİLAHTAR ÖMER PAŞA CAMİ

Tokat İli, Erbaa İlçesi, Akça Kasabası'nda (*Fidiköy*) yer alan Silahtar Ömer Paşa Cami, Tokat'ın ahşap camilerindendir. "*Fidiköy Ömer Paşa Cami*" olarak bilinmektedir. Caminin minber odasının altında bulunan bir çift bakır ibrik üzerinde yer alan, camiye vakfedildiği yazısı ve H.1100 (M.1688) tarihine dayanılarak bu tarihte inşa edildiği kabul edilmektedir.

ŞADIRVAN

Tokat İli, Erbaa İlçe merkezi, Cumhuriyet Mahallesi'nde küçük dükkanların arasındaki ortak bir mekanda yer almaktadır. Alan içinde yer alan iki adet anıtsal çınar Ağacı'nın yanısıra şadırvan ve ağaçların gölgesinde küçük ahşap taburelerden oluşan kahvehane bütünsel olarak önem arz etmektedir.

PLATANUS ORIENTALIS (ÇINAR AĞACI)

Tokat İli, Erbaa merkezi, Cumhuriyet Mahallesi'nde küçük dükkanların arasındaki ortak bir mekanda yer almaktadır. Alan içinde yer alan iki adet çınar ağacı, bir şadırvan ve küçük taburelerden oluşan kahvehane, hem işlevsel hem de görsel açıdan bütünsel olarak önem taşımaktadır.

PLATANUS ORIENTALIS

Erbaa İlçesi, Cumhuriyet Mahallesi'nde yer alan şadırvan çevresinde konumlanan küçük kahvehaneye gölge yapan iki büyük çınar ağacından biridir. Diğer çınar ağacıyla birlikte şadırvanın iki yanında yer almaktadır.

BASAMAKLI GEÇİT (SARNIÇ)

Erbaa İlçesi, Geyne (Yoldere) Köyü, Eyce Oluk Mevkiinde kaya bloğunun içinde, dere yatağına paralel olarak dikine kazılmış yirmialtı basamaktan oluşmaktadır. Yaklaşık uzunluğu 30 Mt. olup, subasmanındaki bölümü kaya ile kapanmış durumdadır. Giriş ve çevresinde yapılan incelemede birkaç seramik parçasına rastlanmıştır. M.Ö.1000 yıllarına tarihlenmektedir. Yapı, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

MEZARLIK

Tokat İli, Erbaa İlçesi, Erek Mahallesi'nde yer almaktadır. Eski ve yeni mezarların bir arada bulunduğu mezarlık, geniş bir alana yayılmıştır. Çevresi duvarlarla çevrili mezarlıkta, sarıklı ve düz, üzeri bitki motifleriyle süslü mezar taşları bulunmaktadır. Üzerlerinde "1300", "1323" gibi tarihler okunan mezar taşlarından bazıları kırık olarak etrafa yayılmış durumdadır.

HOROZTEPE HÖYÜĞÜ

Höyük, Erbaa İlçesi, Horoztepe Nekropolünün 300 Mt. kuzeyinde, tepe kısmı erozyon ve tarım nedeniyle düzleşmiş büyük bir höyüktür. Yüksekliği doğu tarafında 5 Mt. batı tarafında dere seviyesinden yaklaşık 15 Mt. kadardır. Höyükte bol miktarda Eski Tunç Çağı ve Hitit dönemine ait seramik parçalarına rastlanmaktadır. Höyük, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

HOROZTEPE NEKROPOLU

Erbaa kent merkezinin yaklaşık 2 Km. güneydoğusunda yer almaktadır. Hafif eğimli bir arazide yer alan Nekropol üzerinde uzun zamandır islam mezarlığı bulunmaktadır. 110 Mt. boyunda, 23 Mt. enindeki mezarlığın etrafı tel örgü ile çevrilmiştir. Yapılan kazılarda elde edilen eşyaların en önemlilerinden biri olan bronzdan yapılmış, çocuğunu emziren kadın heykelciği, halen Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesinde sergilenmektedir. Nekropol, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

HÖYÜKTEPE - YASSITEPE

"Höyüktepe" de denilen Yassitepe Höyüğü, Erbaa İlçesi Aşağı Çandır Köyü sınırları içerisinde. Çok geniş bir alan kaplayan höyük, ovaya hakim durumdadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KALE

Tokat İli, Erbaa İlçesi'nin kuzeyinde bulunan Kale Köyü'nün kuzeydoğusunda, köye 2 Km. uzaklıkta oldukça sarp bir kayalık üzerine kurulmuştur. Kesin inşa tarihi bilinmeyen kalenin günümüze ulaşan kısımları Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinin izlerini taşımaktadır. Kale, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KEVGİR KALESİ

Kevgir Kalesi, Erbaa İlçesi, Doğanyurt Bucağı, Akgün Köyü sınırları içerisinde Şahinkaya Baraj alanında kalmaktadır. Akgün Köyü, Ordu İli Akkuş İlçesi ile sınır oluşturan Tifi Deresi üzerinde yer almaktadır. Ormanlık bir alanda, yalçın kayalıklar üzerinde, kuzy-güney ekseninde kurulan kaleye ulaşım bugün için güneyden sağlanabilmektedir. Kevgir Kalesi, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ÖRÜMCKEPE TÜMÜLÜSÜ

Erbaa-Amasya karayolu üzerinde Değirmenli Kasabası'nda yer almaktadır. Kasabanın kuzeydoğusunda bulunan ve "Örümckektepe" olarak adlandırılan tümülüs 30-35 mt. çapında, 7-8 mt. yüksekliğindedir. Örümckektepe Tümülüsü, arkeolojik sit alanıdır.

SARI KAYA HÖYÜĞÜ (KİLİSE TEPE), HANÜSTÜ TÜMÜLÜSÜ, EFENDİ MEZARLIĞI (NEKROPOLU)

Sarı Kaya Höyüğü, Hanüstü Tümülüsü ve Efendi Mezarlığı denilen nekropol alanından oluşan sit alanı; Erbaa-Niksar karayolunun kuzeyinde Tepekişla Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Höyük, Tepekişla köyünün güneybatısında, Kelkit Çayı'nın güneyindedir. Efendi Tepe Mezarlığı denilen nekropol alanı, höyüğün kuzeydoğusunda, höyükle köy arasında yer almaktadır.

SİMERİ KALESİ

Erbaa İlçesi'ne bağlı Simeri (Güveçli) Köyü'nde yer alan kale, Erbaa Ovası'na hakim bir mevkiide bulunmaktadır. Şehrin Roma egemenliğine geçtiği dönemde inşa edilmiş olduğu düşünülmektedir. Kaya bloğunun içine doğru inen basamaklı giriş, taşlarla doldurularak kapatılmış durumdadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

TANOBA HÖYÜĞÜ

Erbaa İlçesi, Tanoba Kasabası'nın girişinde eğimli bir ova üzerinde yer almaktadır. 200-250 Mt. çapında, 8-10 Mt. yüksekliğindeki höyüğün üzeri tarım alanı olarak kullanılmaktadır. Höyük yüzeyinin ormandan tarlaya dönüştürülmüş olması ve tarla olarak işlenmesiyle üst katmanları yok olmuştur. Tanoba Höyüğü, 1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

TARİHİ MEZARLIK VE TEPEKÖY HÖYÜĞÜ

Erbaa İlçesi'ne bağlı Kızılçubuk Köyü'nün kuzeyinde, tepelik mevkiinde yer almaktadır. Bugün tamamen tarım arazisine dönüşmüştür. Höyük yüzeyinde bol miktarda Roma, Bizans ve Selçuklu dönemlerine ait seramik parçaları bulunmuştur. Höyüğün parçası olduğu düşünülen çalılık alan, sonraki dönemlerde mezarlık olarak kullanılmıştır. Günümüzde burada tarihi bir mezarlık yer almaktadır. Alan, arkeolojik sit alanıdır.

TEPECİK HÖYÜĞÜ (TEPECİK TEPESİ)

Erbaa İlçesi, Karakaya Kasabası'nda, yeni Erbaa-Karakaya yolunun doğusunda yer alan Tepecik Höyüğü, yaklaşık 80-100 Mt. çapında, 15 Mt. yüksekliğindedir. Höyükte yapılan kaçak kazılarda mimari kalıntılar ortaya çıkmıştır. Yapılan yüzey araştırmasında çok miktarda tek renkli kırmızı astarlı Roma Seramiği, az sayıda da Frig seramiğine rastlanmıştır. Höyük, arkeolojik sit alanıdır.

ÜÇTEPELER MEVKİİ TÜMÜLÜSLERİ

Erbaa İlçesi'ne 4 Km. uzaklıkta, ilçenin güneydoğusunda Erbaa-Tokat karayolu ile İverönü Köyü ve Ağcakeçi Köyü'nün kuzeybatısındaki yamaç üzerinde bulunan ve asfalt il yolundan kuzeydoğuya ayrılan yaklaşık 3 Km.'lik arazi yolu ile ulaşılan Üçtepeler Mevkiinde üç adet tümülüs bulunmaktadır. Tümülüsler alanı 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KONUT

Tokat ili Erbaa İlçe merkezinde Yapı Envanter Listesi'ne girmiş 1 tescilli "Konut" özelliği taşıyan yapı bulunmaktadır.

NIK SAR KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

AK YAPI (AĞA YAPI) KÜMBETİ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Taşra Mahallesi'nde bulunan Melik Gazi Mezarlığı içinde yer alan yapı, "Ak Yapı Kümbeti" veya "Ağa Yapı Kümbeti" adıyla anılmaktadır. Kitabesi bulunmadığından kesin inşa tarihi bilinmemekle birlikte 15. yüzyıla ait bir yapı olduğu kabul edilmektedir.

ALÇAKBEL KÖYÜ CAMİ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Alçakbel Köyü'nde yer alan caminin kesin inşa tarihi ve yaptırınını belirten bir kitabesi bulunmamaktadır. İki katlı ahşap bir yapıdır.

BELEDİYE ÇEŞMESİ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Eski Hükümet Konağı önünde yer alan çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Çeşme mimarisi ve süsleme özellikleriyle 19. yüzyıl sonlarına tarihlenmektedir.

BÜYÜK HAMAM

Halk arasında "Kral Kızı Hamamı" adıyla da bilinen Büyük Hamam, Niksar İlçesi, Kaleiçi Mahallesi, Fatih Sultan Mehmet Caddesi yakınında yer almaktadır. Yaptırını ve kesin inşa tarihi bilinmeyen yapı, kurnalardaki figürlü bezemelere dayanarak 13. yüzyıl sonu 14. yüzyıl başlarına tarihlenmektedir. Tek işlevli hamamlar gurubunda olan yapı eğimli bir arazi üzerine kurulmuştur.

CİN CAMİ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Taş Mektep Mahallesi'nde, dış kale surları içerisinde, Eski Halkevi Binası'nın karşısında yer almaktadır. Güney cephe duvarına yerleştirilmiş kitabesine göre H.555 (M.1160) yılında, Melik Salar Aydoğdu tarafından inşa ettirilmiştir. Kitabeye, batı cephede yer alan giriş kapısı kemer alınlığından daha büyük boyutlardadır.

ÇAVUŞ HAMAMI

Tokat İli, Niksar İlçesi, Taşra Mahallesi, Çavuşhamam Sokağı'nda yer almaktadır. Kesin inşa tarihini ve yaptırınını veren bir kitabesi bulunmamaktadır. Plan açısından benzer örneklerine bakarak 15. yüzyılda inşa edilebileceği düşünülmektedir. Kuzey-güney yönünde eğimli bir arazi üzerinde, doğu-batı doğrultusunda inşa edilmiş tek fonksiyonlu bir hamamdır.

ÇİLHANE CAMİ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Çepnibey Mahallesi'nde, Çanakçı Deresi'nin kenarında bulunan caminin kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Kare planlı, tek mekanlı caminin üzeri alaturka kiremit kaplı kırma çatıyla örtülmüştür. Önünde küçük bir Son Cemaat Yeri bulunmaktadır. Avluda sekiz basamakla ulaşılan bir şadırvan yer almaktadır. Yapı, benzer mimari özellikli camiler dikkate alınarak 19. yüzyıla tarihlenmektedir.

ÇİLHANE KÖPRÜSÜ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Çepnibey Mahallesi'nde, Çanakçı Deresi üzerinde yer almaktadır. Adını yanında bulunan Çilhane Camisi'nden alan köprünün kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Tek kemer gözlü köprünün her iki yanında 50 Cm. yüksekliğinde korkuluklar bulunmaktadır. Kemerde kesme taş, diğer kısımlarda moloz taş kullanılarak inşa edilmiştir.

ÇÖREĞİBÜYÜK TEKKESİ

Niksar İlçe merkezinin doğu çıkışında, cadde kenarında yer almaktadır. Yapının kitabesi bulunmadığından adı, kesin inşa tarihi ve yaptırını tartışmalıdır. Orjinal yapıdan günümüze sadece taçkapısı ulaşan yapı, taçkapısının biçimi ve usulü özellikleri dikkate alınarak 14. yüzyıla tarihlenmektedir. Plan özelliklerine göre de 13.-14. yüzyılda inşa edilmiş bir İlhani dönemi yapısıdır.

MERKEZ CAMİ

Niksar İlçesi'ne bağlı Günebakan Köyü'nde yer alan cami; 1960'lı yıllarda köy halkı tarafından inşa ettirilmiştir. Dikdörtgen planlı ahşap bir yapıdır.

HACI ÇIKRIK MEDRESESİ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Bengiler Mahallesi'nde Çanakçı Deresi kenarında yer almaktadır. "Hacı Çıkrık Türbesi", "Çıkrık Evliya Türbesi" veya "Keykubat Türbesi" isimleriyle bilinen yapı, bir medresenin günümüze uzanabilmiş mimari parçalarıdır. Kitabesine göre Selçuklu emiri Bedrettin Atabey Ebû Mansur Şehinşah bin Arslantoğmuş tarafından H.578 (M.1182-83) yılında inşa ettirilmiştir. Günümüze bir eyvan ve iki yanındaki tonozlu mekanlar ulaşmıştır. Sivri beşik tonozla örtülü eyvanın kemeri güneye bakmaktadır.

HANEGAH CAMİ

Tokat İli, Niksar İlçe merkezinde yer alan caminin kesin inşa tarihi ve yaptırını bilinmemektedir. Kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlı, basit mekanlı bir camidir. Kuzey cephede yer alan çift kanatlı ahşap kapıyla girilen caminin düz ahşap tavanı kırma çatıyla kapatılmıştır. Cami; çatı üzerinde yükselen, kısa gövdeli, balkon biçiminde şerefeli ahşap bir minareye sahiptir.

HOCA SULTAN ÇEŞMESİ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Kılıçarslan Mahallesi'nde, Hoca Sultan Cami yanında, bir evin bahçe duvarına yerleştirilmiştir. Çeşme kitabesine göre; H.1315 (M.1898) yılında Hacı Hasan Ağa tarafından yaptırılmış, Yekpare taştan yapılmış, dikdörtgen biçimli çeşmeyi iki sıra kaval silme çerçevelemektedir. Çeşmenin aynalık kısmının dilimli kemerlerini halat desenli silme sınırlandırır.

KALE HAMAMI

Niksar Kalesi yerleşim alanının doğusunda yer alan yapı, iç kale surlarına bitişik olarak inşa edilmiştir. Kesin inşa tarihi bilinmeyen yapı; mimari özellikleri ve Niksar Kalesi'ndeki diğer yapıların tarihlerinden hareketle 12. yüzyıla tarihlenmektedir. Yamaca yakın duvarları ayakta olan hamamın büyük bölümü harap durumdadır. Hamamın ayakta olan birimlerinden anlaşıldığı kadarıyla tek işlevli hamamlar gurubundandır.

KALE HAPİŞANESİ

Niksar Kalesi içinde yer alan ve "*Kale Hapishanesi*" olarak bilinen yapının kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Harap durumdaki yapı, dikdörtgen bir plana sahiptir. Güney cephede yer alan asıl giriş bugün yıkılmış ve molozla dolmuş olduğundan yapıya doğu cephedeki bir açıklıktan girilmektedir. İçte doğu ve batı duvarları boyunca yuvarlak kemerli altışar niş sıralanmaktadır. Dıştan güneydoğu köşesi ve doğu cephesinden payandalarla desteklenmiştir. Altta bir kat daha olduğu söylenen yapının bu katına ulaşıl原因amaktadır. Yapı, moloz taş malzemeyle inşa edilmiştir.

KALE KİLİSESİ

İç kalenin güney yamacında, eğimli bir alana inşa edilmiştir. Yeri, plan özellikleri, malzeme ve uygulanan teknikle Niksar'ın Türk döneminden önce inşa edilmiş bir Bizans dönemi Kilisesi olmalıdır. Doğu-batı doğrultusunda uzanan tek nefli bir kilisedir. Eğimli bir alanda kurulduğundan kuzey yönü kısmen yamacın toprağına gömülmüştür.

KALE MESCİDİ

Niksar Kalesi içindeki yapının kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Ana mekanın yalnız iki duvarı ayakta olup, subasman düzeyine kadar toprakla dolmuştur. Kuzeyde olduğu düşünülen giriş tamamen yıkılmıştır. Güney duvarda yer alan mihrap nişi oldukça derindir. 14. yüzyılın sonu 15. yüzyılın başlarına tarihlenmektedir. Duvarlardaki sağır kemerler tuğla ile sınırlandırılmıştır.

KAYA PAŞA MAHALLESİ KÖPRÜSÜ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Kaya Paşa Mahallesi'nde yer alan köprü 20 yüzyıl başlarında inşa edilmiştir. 5 Mt. genişliğinde, yuvarlak tek kemer gözlü bir köprüdür.

KIRKIZLAR TÜRBESİ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Kırkkızlar Mahallesi'nde yer almaktadır. Türbenin hangi dönemde, kimin adına inşa ettirildiği kesin olarak bilinmemektedir. Bir görüşe göre; II. Kılıçarslan'ın oğullarından Nasıreddin Bekyaruk Şah (1186-1197) ya da II. Rükneddin Süleyman Şah (1196-1204) adına inşa edilmiştir. Bir diğer görüşe göre de; I. İzzeddin Keykavus döneminde (1211-1220) inşa edilmiştir. Türbenin güneydoğu cephesindeki pencere açıklığında yer alan usta kitabesinde adı geçen usta, Sivas I. İzzeddin Keykavus Kümbeti'nin de ustasıdır. 1219 tarihli Sivas 1. İzzeddin Keykavus Kümbeti, mimari özellikleriyle de Niksar Kırkkızlar Türbesi'ne benzemektedir. Ustalarının aynı kişi olması ve mimari benzerlikleri, Niksar Kırkkızlar Türbesi'nin, Sivas I. İzzeddin Keykavus Kümbeti'yle yaklaşık aynı tarihlerde inşa edilmiş olabileceğini akla getirmektedir. Bu nedenle yapı, 13. yüzyıla tarihlenmektedir.

KULAK TEKKESİ

"*Kuka Tekkesi*" veya "*Kulak Kümbeti*" denilen yapı Niksar İlçe merkezi, Taşra Mahallesi'nde bulunan Melik Gazi Mezarlığı içinde "*Melik Gazi Türbesi*" ve "*Ak Yapı Kümbeti*" yanında yer almaktadır. Giriş kapısı üzerinde yer alan kitabesinde yalnızca yaptıranı H.578 (M.1182) tarihli Niksar Hacı Çıkrık Medresesi'ni yatan yazmaktadır. Bedreddin Ebu Mansur Şehinşah'ın babası olan Selçuklu emiri Arslanoğlu'dur.

KÜÇÜK KALE HAMAMI

Niksar Kalesi içerisinde yer alan yapı, "*Küçük Kale Hamamı*" adıyla tanınmaktadır. 12. yüzyıla tarihlenen hamamın kim tarafından yaptırıldığı bilinmemektedir. Tüm yapı subasman düzeyinin üzerine kadar moloz ve yıkıntı ile dolmuş durumdadır.

LEYLEKLİ KÖPRÜ

"*Yılanlı Köprü*" de denilen Leylekli Köprü; Niksar Kalesi'nin güneyinde, kentin içinden geçen Çanakçı Deresi üzerinde, Arasta Camisi'nin yakınındadır. Adını kemer kilit taşı üzerindeki ağzında yılan tutan leylek figürü kabartmasından alan köprü'nün kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Kabul edilen görüş; Roma döneminde inşa edildiği, Türk döneminde de onararak kullanıldığı şeklindedir.

LÜLECİZE (LÜLECİ ABDÜLKADİR EFENDİ) ÇEŞMESİ

"*Kardeşler Çeşmesi*" adıyla da tanınan Lülecizade Çeşmesi, Niksar İlçe merkezinde Çöreğibüyük Tekkesi karşısında yer almaktadır. Kitabesine göre çeşme; Lülecizadeler olarak bilinen Asaf, Ziya ve Nazif kardeşler tarafından H.1340 (M.1921) yılında yaptırılmıştır.

MEDRESE KALINTISI

Niksar İlçe merkezi, İsmet Paşa Mahallesi'nde, Eski Reşadiye Caddesi üzerinde yer almaktadır. Günümüzde yer yer yıkılmış tek bir duvar ulaşmıştır. Yaklaşık 4,5 Mt. yüksekliğindeki duvar, moloz taş ve tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Yapı 13. yüzyıla tarihlenmektedir.

MELİK GAZİ TÜRBESİ

Tokat İli Niksar İlçe merkezi, Taşra Mahallesi, Melik Gazi Mezarlığı içerisinde yer almaktadır. Giriş kapısı üzerinde yer alan tarih belirtilmemiş tek satırlık kitabesinde, Abd üz-zaif Nasr bin el-hac Cârık tarafından yaptırıldığı yazmaktadır. Kitabede Melik Şah Danişmend Gazi ile ilgili ifade bulunmamasına rağmen bu türbenin, onun manevi kişiliğine saygı dolayısıyla inşa edilmiş bir yapı olduğu düşünülmekte ve 12. yüzyıla tarihlenmektedir. Ancak bugün görünen yapı 12. yüzyıl özelliklerini göstermemektedir. 1392 yılında Niksar'ın Osmanlı idaresine geçişinden sonraki dönemde, 12. yüzyıl türbesi muhtemelen 15. yüzyılda yenilenmiş olmalıdır. Yapı için H.1245 (M.1829) yılında "*Köpekzade Mustafa*" adıyla bir vakıf kurulmuştur.

SARNIÇ

Bir Roma Dönemi eseri olan yapı Niksar İlçe merkezi Kültür Mahallesi'nde yer almaktadır. Kuzey ve batı yönlerinde uzanan duvar kalıntılarından bağımsız bir yapının bir bölümü olduğu anlaşılmaktadır.

SEYMENLER KÖPRÜSÜ

Seymenler Köprüsü adıyla anılan köprü, Tokat İli, Niksar İlçesi'nde Çanakçı Deresi üzerinde yer almaktadır. Kesin inşa tarihi bilinmeyen yapı çevrede bulunan 19. yüzyıl köprüleriyle mimari benzerliklerinden dolayı 19. yüzyıla tarihlenmektedir.

SUNGURİYE TÜRBESİ

Tokat İli, Niksar İlçesi, Cami-i Kebir Mahallesi, Halil Efendi Sokağı'nda bir evin avlusu içinde kalmış olan bu türbenin kime ait olduğu ve kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Türbenin Danişmendli beylerinden İsmail Bey'in oğlu Sungur Bey'e ait olduğuna dair bir bilgiye rastlanmamıştır.

TALAZAN KÖPRÜSÜ

Niksar-Erbaa yolunda, Kelkit Çayı üzerinde yer alan köprü, "*Palazan Köprüsü*" adıyla da tanınmaktadır. Kesin inşa tarihi bilinmemekle birlikte 13. yüzyılın ilk çeyreğinde inşa edildiği kabule dilmektedir.

THAUMATURGUS KİLİSESİ

Niksar İlçesi, Karşıbağ semti, Hüsam Mahallesi'nde yer alan kilisenin kesin inşa tarihi bilinmemektedir. M.S. 3. yüzyıl ortalarında Niksarlı Hristiyan liderlerden Gregory (*Gregorius*) Thaumaturgus, bu yörede Hristiyanlığı örgütleyerek piskoposluk merkezini Niksar'da kurmuştur.

TAŞBİNA

Tokat İli Niksar İlçe merkezinde, Hükümet Caddesi ile Terazi Bayırı Sokağı'nın köşesinde yer alan yapının yaptıranı ve inşa tarihi bilinmemektedir. Eğimli bir alanda bulunan yapının meydana bakan ön cephesi dört, arka cephesi iki katlıdır. Giriş katları dükkan olarak kullanılan yapının ön cephesinde kat ayrımları silmelerle vurgulanmıştır. Her katta farklı tipte pencere düzenlemesi yapılmıştır. Yapı 19. yüzyıla tarihlenmektedir.

TAŞ KEMER KÖPRÜ

Niksar İlçe merkezindeki Çanakçı Deresi üzerinde bulunan 19. yüzyıla ait küçük köprülerden biridir.

TAŞ MEKTEP

Tokat İli, Niksar İlçesi, Taş Mektep Mahallesi, Taşmektep Sokağı'nda yer almaktadır. Yapının kesin inşa tarihini ve yaptıranını belirten bir kitabesi bulunmamaktadır. İnşa tekniği ve mimari özellikleri dikkate alındığında yapı 19. yüzyıla tarihlenebilir. Eğimli bir arazide kurulmuş yapı enlemesine dikdörtgen planlıdır.

TÜRBE KALINTISI TONOZLAR

Tokat İli, Niksar İlçesi, Taşra Mahallesi, Melik Gazi Mezarlığı girişinde, yolun hemen güneyinde, birbirine bitişik tonozlu iki mekan ve karşısında tonozlu tek mekan bulunmaktadır. Gövdeleri tepeye gömülü durumda bulunan beşik tonozlu mekanların sadece ağız kısımları açıktır. Yapılış nedenleri tam bilinmeyen bu tonozlu mekanların eyvan biçimli türbeler olduğu düşünülmektedir. Yöre halkı tarafından belirtildiğine göre, yolun karşısında bulunan tonozlu tek mekanda Emir Siracüddin Alp bin Savcı adınada tarihi bir kişinin sandukası bulunmaktadır.

ULU CAMİ

Cami Niksar'ın doğu çıkışında, Fatih Sultan Mehmet Caddesi'nin kenarındadır. Kitabesi bulunmayan yapı Evliye Çelebi Seyahatnamesi'nde "*Melik Gazi Cami*" adıyla tanıtılmaktadır. Yöre halkına göre; Nizameddin Yağıbasan'ın saltanat döneminde, Çepnizade Hasan Bey tarafından H.540 (M.1145-46) yıllarında inşa ettirilmiştir. Danişmendlilerin başkenti olan Niksar'da bu dönemde bir ulu cami yapılmış olmalıdır.

ULU CAMİ ÇEŞMESİ

Niksar İlçe merkezinde Ulu Cami'nin kuzeyinde, cami avlu duvarına bitişik çeşmenin bir kartuş içerisinde yer alan kitabesinde H.1331 (M.1913) ve H.1333 (M.1915) tarihleri okunmaktadır. Kesme taştan inşa edilmiş çeşme üç yönden beş sıra silme ile kuşatılmıştır. İki kurnalı çeşmenin süs kemerinin köşeliklerinde, büyük boyutlu birer gülbezek yer almaktadır. Süs kemerinin aynalığında, uçları stilize şakayık motifli bir kartuş içinde kitabe bulunmaktadır.

ÜNYE HAMAMI

Niksar İlçe merkezi, Keşfi Meydanı'nda, Keşfi Osman Efendi Cami karşısında yer alır. Kesin inşa tarihi ve yaptıranı bilinmeyen Ünye Hamamı, "*Yeni Hamam*" ve "*Matori Hamamı*" adlarıyla da tanınmaktadır. Danişmend Gazi Vakfiyesi'nden hareketle ilk kuruluşu 12. yüzyıla tarihlenmektedir.

YAĞIBASAN MEDRESESİ

Niksar Kalesi'nin iç kale surlarına bitişik olarak inşa edilmiştir. Kitabesine göre medrese H.552 (M.1157) yılında Danişmendli Emiri Nizameddin Yağıbasan tarafından inşa ettirilmiştir. Anadolu'nun ilk kapalı avlulu medresesi olma özelliğini taşımaktadır. Kapalı avlulu, iki eyvanlı ve revaksız plan tipinde inşa edilmiştir.

YAĞI BASAN TÜRBEİ

Niksar Kalesi, iç kalede yer alan türbe Yağıbasan Medresesi'nin batısında bulunmaktadır. Medrese ile birlikte Danişmendliler döneminde inşa edilmiş bir 12. yüzyıl yapısıdır. 1939 depreminde tamamen yıkılan türbenin temelini üzerine 2012 yılında türbe yeniden inşa edilmiştir.

YUSUF ŞAH TÜRBEİ

Niksar İlçe merkezi, Yusufşah Mahallesi'nde bulunan türbe 12. yüzyıla tarihlenmektedir. Girişi dört basamaklı bir merdivenle sağlanan türbe bugün toprağa gömülmüş durumdadır. Üzeri tonozla örtülü türbenin sanduka odasına ulaşılabilir. Beden duvarları moloz taşla inşa edilmiş, sanduka ise tuğla örtülüdür.

HÜKÜMET BİNASI

Niksar İlçe merkezi Cumhuriyet Caddesi'nde yer alan Hükümet Binası 19. yüzyıla tarihlenmektedir. Yapı, doğu-batı doğrultusunda uzanan, enlemesine dikdörtgen bir plana sahiptir.

KONUTLAR

Niksar İlçe merkezinde Yapı Envanter Listesi'ne girmiş 25 tescilli "*Konut*", "*Konut-Ticarethane*" ve "*Ticarethane gurupları*" özelliği taşıyan yapı bulunmaktadır.

AYVAZ MEMBA SUYU TESİSİ MOZAIK KALINTISI

Niksar İlçesi'nin güneydoğusunda, Ayvaz mevkiinde yer alan, Ayvaz Memba Suyu Tesislerinin arka bahçesindeki alanda ortaya çıkarılmıştır. Mozaik etrafında açığa çıkarılan tuğla duvar kalıntısına bakılarak bir taban mozaığı olduğu söylenebilir. Mozaikler sol ve sağ duvarlar arasında yaklaşık 2 Mt.'lik genişlikte yapının koridoru olabilecek bir yeredir. Kalıntı yeri, 1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

GÖKÇELİ (LADİK) HÖYÜĞÜ

Höyük; Niksar İlçesi'ne bağlı eski adı "*Ladik*" olan Gökçeli Kasabası'nın güneybatısında bulunmaktadır. Yaklaşık 75 Mt. çapındaki höyüğün yüzeyinde tespit edilen seramik parçalarından Frig Çağı, Helenistik ve Roma dönemlerinde iskan görüldüğü tahmin edilmektedir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

HARMANCIK YAMAÇ YERLEŞMESİ

Niksar İlçesi, Harmancık Mevkiinde, Şehitler Kültür Parkı'nın üstünde kalan söz konusu yerleşme, bir yamaç yerleşmesi özelliğindedir. Kaçak kazı çukurlarının çevresinde büyük kaya parçaları tespit edilmiştir. Üzerinde anlamı anlaşılmamış yazılar olan küçük kaya parçaları, bu büyük kayalardan kopartılmıştır. Bulunan seramik parçaları Roma Dönemi özellikleri göstermektedir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

HUN TEPESİ HÖYÜĞÜ

Niksar İlçesi, Buzköy sınırları içerisinde, Talazan Köprüsü'nün güneydoğusunda bulunmaktadır. 125 Mt. çapındaki höyüğün batısındaki kaçak kazı çukurundan kültür katmanları seçilebilmektedir. Yüzeyinde ve kaçak kazı çukurlarında tespit edilen yoğun miktardaki seramik parçalarından yerleşimin; Eski Tunç Çağı, Hitit, Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerinde iskan görüldüğü tahmin edilmektedir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

HÜSEYİN GAZİ HÖYÜK VE NEKROPOL ALANI

Höyük ve Nekropol alanı, Hüseyingazi Köyü'nün batısında yer almaktadır. Halen mezarlık olarak kullanılmakta olan höyük, 50-70 Mt. çapında, oldukça yüksek bir tepe biçimindedir. Tepenin yumuşak kalkerli ana kayası üzerine mezar yapılmıştır. 1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

İSMET PAŞA MAHALLESİNDEKİ GALERİLİ YERALTI KALINTISI

Niksar İlçesi, İsmet Paşa Mahallesi'ndeki yapı kalıntısı, aynı alanda bulunan tek katlı evin altında yer almaktadır. Yer altındaki yapı kalıntısına, evin bodrumundan girilmektedir. Ancak burası giriş kapısı olmayıp, tahrip edilen koridor ağızıdır. Bu çöküntüden tonozlu koridor kısmına ulaşılmaktadır. Birbirine paralel uzanan iki galeriden oluşan yapının yan galerisine, ana galeriden bir açıklıkla geçilmektedir. Ana galeri boyunca girişten itibaren sağ tarafta onbir tane oda bulunmaktadır. Tonoz örtülü odalar, kemerli kapılarla galeriye açılmaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

LEİS HAN KALINTISI

Niksar İlçesi, Leis Köyü'nün kuzeydoğusunda, Ortaduvar mevkiinde yer almaktadır. Horasan harçlı, moloz taş örgülü, 35-20 Mt. uzunluğundakiduvar kalıntısının, bir han yapısının doğu köşesine ait olduğu tahmin edilmektedir. Kalıntının bulunduğu alanın üstü toprakla dolmuş olup bugün tarla olarak kullanılmaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

MELİK GAZİ MEZARLIĞI

Niksar İlçe merkezinin kuzeydoğusunda yer alan mezarlık içerisinde "*Melik Danişmend Gazi Türbesi*", "*Ak Yapı*" ve "*Kulak Tekkesi*" gibi üç anıtsal yapı bulunmaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olan mezarlıkta Melik Danişmend Gazi Türbesi'nin çevresi, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerine ait mezarlarla çevrilidir. Çok değişik usluhta mezar taşları ve sandukalara sahip mezarların küçük bir bölümü orijinal şekliyle günümüze gelebilmiştir. Büyük kısmı ise baş ve ayak taşları şeklinde türbe çevresinde toplanmıştır.

NİKSAR KALESİ

Niksar Kalesi, Çanakçı Deresi'nin oluşturduğu vadinin kuzeyinde yer alan tepenin güney eteklerinde, üç sıralı sur halinde tepeden aşağıya inmektedir. Roma ve Bizans dönemlerinde inşası tamamlanmış, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde sağlamlaştırılarak kullanılmaya devam edilmiştir. Kuzeyde Maduru Deresine dik olarak inen yamaçlarda kuzey surları yer almaktadır. Bugün en sağlam durumda olan surlar iç kale surlarıdır. Orta surlar bugün yer yer izlenebilmekte, güney surları ise yerleşme alanının ortasında olup, büyük bir bölümü konutların arasında kaybolmuş durumdadır. İç kalede Yağıbasan Medresesi, iki hamam, iki mescit, bir kilise, ve eski hapishanenin kalıntıları yer almaktadır. 1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

SULTAN VEYİS TEKKESİ (KATIR KULUNLATAN)

"*Katır Kulunlatan Tekkesi*" adıyla da bilinen Sultan Veyis Tekkesi, Niksar İlçe merkezine bağlı eski adı "*Şihlar*" olan Şeyhler Köyü'nün kuzeyinde bir tepe üzerinde yer almaktadır. Çevresi halen köyün mezarlığı olarak kullanılan tekkede, taş duvarlarla çevrili alan içinde iki mezar taşı yer almaktadır. Mermerden yapılmış baş ve ayak taşlarından birinin iki yüzünde, diğlerinin bir yüzünde yazı yer almaktadır. Baş taşının ikisi de kırık olup, bir tanesi beton malzemeyle tutturulmuştur.

PAZAR KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

BEYOBASI HAMAMI

Zile yolu üzerindeki Beyobası Köyü'nün doğusunda yer alan ve günümüzde kullanılmayan hamam Sultan I. Mehmed'in veziri Hacı İvaz Paşa olduğu tahmin edilmektedir. 15. yüzyılın ilk yarısında inşa edilen hamam tek fonksiyonludur.

HALİL BEY CAMİ

Halk arasında "*Cuma Cami*" olarak da bilinen caminin doğu girişi üzerinde bulunan kitabesine göre İlhanlı hükümdarı Ebu Said Bahadır Han zamanında Hüseyin oğlu Hacı Mehmet tarafından H.735 (M.1334) tarihinde yaptırılmıştır. 1996 yılında restorasyonu yapılan yapı büyük ölçüde orijinal mimari özelliğini kaybetmiştir.

HALİL BEY HAMAMI

Halil Bey Cami'sinin kuzeybatısında yer alan hamamın inşa tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Camiyle aynı adı taşımasından yola çıkarak camiyle yaklaşık aynı tarihlerde, 14. yüzyılın ilk yarısında inşa edildiği düşünülmektedir. Tek hamam olarak inşa edilen yapı kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlıdır.

MAHPERİ HATUN KERVANSARAYI

Mahperi Hatun Kervansarayı Anadolu Selçuklularının karma tip denilen, hem açık hem kapalı bölümlere sahip kervansaraylar gurubundandır. Amasya-Tokat karayolunun 90. Km.'sinde yer almaktadır. Kervansarayın taç kapısında, kapalı kısmın taçkapısında ve çeşme alınığında olmak üzere üç tane kitabesi vardır. Taçkapıda yer alan kitabesine göre H.639 (M.1238-39) yılında I. Alaeddin Keykubat'ın eşi Mahperi Hatun tarafından, oğlu Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde yaptırılmıştır.

ESKİ HÜKÜMET KONAĞI

Eski Hükümet Konağı, Pazar İlçesi, Köyiçi Mevkiinde yer almaktadır. Kapısında kitabesi bulunmasına rağmen levhaların altında kaldığından okunamayan yapı, 20 yüzyıl başlarında inşa edilmiş, neoklasik özellikler taşıyan bir yapıdır.

BALLICA MAĞARASI

Tokat İli, Pazar İlçe merkezinin 7 Km. güneyinde bulunan Ballica Köyü'nün 1Km. güneydoğusunda yer alır. Yarı kayalık yüksek bir tepenin yamacındaki mağaraya giriş, kısmen düzeltilmiş ana kaya bloğundan sağlanmaktadır. 1996 yılında ziyarete açılan Ballica Mağarası 10.000 M² yüzölçüme sahiptir. 3. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

BEKÇİLİK TEPE TÜMÜLÜSLERİ

Tokat İli, Pazar İlçesi'ne bağlı Dereçaylı Köyü'nün 200 Mt. kuzeybatısındadır. Çevresi tarım arazisi olan tümülüsler, yan yana iki yükselti şeklindedir. Üzerinde kaçak kazı çukurları bulunan doğudaki tümülüsün yükseltisi toprak kayması sonucu azalmıştır. Tümülüsler 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

ÇAVUNDUR HÖYÜK

Höyük, Tokat İli, Pazar İlçesi, Dereköy Kasabası sınırları içinde olup kasabanın 5 Km. kuzeyinde yer almaktadır. Pazar-Zile karayoluna uzaklığı 2 Km.'dir. Geniş bir ovanın ortasında, yaklaşık 8-10 Mt. yüksekliğinde ve 250 Mt. çapındadır. 1. ve 3. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

DÖKMETEPE HÖYÜĞÜ

Höyük, eski Tokat-Zile karayolunun yaklaşık 2 Km. kuzeyindedir. Ovaya hakim bir tepe üzerinde yer alan höyük, uzaktan bakıldığında tümülüs görüntüsü vermektedir. 50 Mt. çapındadır. Üst düzeyi 7-8 Mt. genişliğinde iki yarma ile parçalanmıştır. Yüzeyde çok sayıda Eski Tunç, Hitit ve Frig dönemi seramik buluntuları ele geçmiştir. Ayrıca en üst düzeyinde Roma dönemine ait büyük boy seramik parçaları bulunmuş, daha geç devirlere ait olan harçlı duvarlara rastlanmıştır. 1. ve 3. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

DÜZ DÖKMETEPE HÖYÜĞÜ

Pazar İlçesi'ne bağlı Çayköy'de Kazova'ya hakim bir görüntüye sahip höyük, köyün 500 Mt. kuzeyinde, DSİ sulama kanalının güneyindedir. Kanal höyüğün kuzey ve doğu eteklerinden geçmektedir. Tescilli Dökmetepe Höyüğü'nün hemen doğusundadır. Kuzey-güney yönünde oval biçimli olup, yaklaşık 300x200 Mt. boyutlarındadır. 1. ve 3. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

ERKİLET MEZARLIĞI

Tokat İli, Pazar İlçesi, Erkilet Mahallesi'nde, yamacın düzlük oluşturduğu arazi parçasının kuzey ucundadır. İçinden iki yolun geçtiği üç bölüme ayrılmış mezarlığın kuzey bölümü halen kullanılmakta olup etrafı duvarlarla çevrilidir. 2. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

TEKKE CAMİ HAZİRESİ

Tokat İli, Pazar İlçesi, Erkilet Mahallesi'nde, Tekke Camisi'nin doğu tarafında yer alan hazire, mevcut kottan yaklaşık 150 Cm. yüksekte bulunmaktadır. Bugün hazirede sekiz sanduka görülmektedir. Karşılıklı yerleştirilmiş bu sandukalar, yakın tarihlerde beton malzemeye yapılmıştır. Sandukalardan camiye yakın olan dördünün ayak taşları (sonradan konulmuş) orijinal olup herbiri ayrı isim vermektedir. Diğer dört sandukada tamamen beton malzeme kullanılmıştır. 2. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

REŞADİYE KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

KIZILÖREN CAMİ

Tokat İli, Reşadiye İlçesi, Kızılören Kasabası'nda yer alan cami, kare planlı tek mekanlı bir 19. yüzyıl yapısıdır. Kuzeydoğu köşede yer alan bir kapıyla girilen cami, doğu, batı ve güney duvarlara yerleştirilmiş dikdörtgen pencerelerle aydınlatılmaktadır. İstiridyeye kavsaralı mihrap, ahşap sade bir minber ve kuzeyinde ahşap bir mahfile sahiptir. Yapı, dıştan kırma çatı, içten ahşap kırılgaç örtüyle örtülmüştür. Yapının kuzeydoğu köşesinde ahşap bir minare yer almaktadır. Cami kaba yonu taş, ahşap ve kerpiç ile inşa edilmiştir.

DUMANLITEPE TÜMÜLÜSÜ

Tokat İli, Reşadiye İlçesi, Nebişeyh Kasabası'nda, Düzle Yolu'nun güneyinde yer alan Dumanlitepe üzerinde, yaklaşık 25 Mt. çapında iki tümülüs bulunmaktadır. Üzerinde çok sayıda kaçak kazı çukuru bulunan tümülüslerin mezar odasına ulaşılamamıştır. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

EVLİYA TEPESİ HÖYÜĞÜ

Tokat İli, Reşadiye İlçesi, Nebişeyh Kasabası'nda, Karahamza Yolu'nun batısında bulunan Evliya Tepesi üzerindeki höyük, yaklaşık 50 Mt. çapındadır. Üzerindeki kaçak kazı çukurlarından çok sayıda Frig, Helenistik ve Roma dönemlerine ait seramik parçaları çıkarılmıştır. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

İSKENDİ HÖYÜĞÜ

Tokat İli, Reşadiye İlçesi, Büşürüm Kasaba merkezinin yaklaşık 45 Km. kuzeybatısında, Çatak Yolu'nun güneyinde yer alan, yaklaşık 50 Mt. çapında küçük bir höyüktür. Höyüğün bulunduğu alan, güneybatı yönündeki Huğu Deresi'nin oluşturduğu vadiye hakim bir konumdadır. Kuzey etekleri tarıma açılan höyük ve çevresinde Eski Tunç Çağı, Helenistik ve Roma dönemlerine ait seramik parçaları bulunmuştur. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

KUYUCAK HÖYÜĞÜ

Tokat İli, Reşadiye İlçe merkezine yaklaşık 33 km. uzaklıkta Tokat-Ordu sınırında bulunan Kuyucak Köyü, köyiçi mevkiinde yer alan höyük, yaklaşık 8 Mt. yükseklikte, 32 Mt. çapındadır. Çevreye hakim bir konumda birkaç küçük yapıyı içeren küçük bir höyüktür. Kuyucak ile Ordu İli köyleri arasındaki bağlantı yolu höyüğün batı eteğinden geçmektedir. Tepe kısmında yapılan kaçak kazı çukurlarında ve kesitlerinde birçok farklı uygarlıklara ait seramik parçalarına rastlanmıştır. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

LİĞLA HÖYÜĞÜ

Tokat İli, Reşadiye İlçesi, Hasanşeyh Kasaba merkezinin güneyindeki Liğla Tepesi üzerinde bulunan büyük ve yayvan bir höyüktür. Yaklaşık 100 Mt. çapındaki höyüğün düzleştirilmiş olan üzerinde verici istasyonları bulunmaktadır. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

MANASTIR KALINTISI

Manastır kalıntısı, Reşadiye-Kızılcaören yolunun yaklaşık 300 Mt. solunda ve ilçe merkezine 3 Km. uzaklıktadır. Fazla sık olmayan ormanlık alanda, orta yükseklikte bir tepe üzerindedir. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

SELAVAT TEPEŚİ TÜMÜLÜSÜ

Tokat İli, Reşadiye İlçesi, Hasanşeyh Kasabası'nın yaklaşık 400 Mt. kuzeyinde yer alan bir tepe olan Selavat Tepe üzerinde bulunmaktadır. Yaklaşık 25 Mt. çapındaki tümölüs üzerinde yer alan kaçak kazı çukurunda, mezar odasına ait olduğu düşünölen moloz taş duvar örgüsü tespit edilmiştir. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

SULUSARAY KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

ÇEKEREK IRMAĞI SULUSARAY KÖPRÜSÜ

Çekerek Irmağı üzerinde bulunan ve bugün de kullanılmakta olan köprünün kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Sulusaray (Sebastopolis) antik kentindeki diğerkalıntılar gibi Roma Dönemi'nden kaldığı düşünülmektedir. Her iki kıyıdan itibaren büyük kemere doğru hafif yokuşlu şekilde yapılmış olan köprü bugün altı gözlüdür. Yuvarlak altı kemer gözünden, köprünün ortada yer alan iki kemer gözü diğerlerinden daha geniş ve yüksek tutulmuştur. Kemerlerde düzgün kesme taş, diğerbölünlerde kaba yonu taş kullanılarak inşa edilmiştir.

MALUM SEYYİD CAMİ VE TÜRBESİ

Tokat İli, Sulusaray İlçesi, Dutluca Kasabası'nda yer alan cami ve türbe, caminin ahşap tavan sisteminden hareketle 14. yüzyılda inşa edilmiş olmalıdır.

ÇATALTEPE TÜMÜLÜSLERİ

Tokat İli, Sulusaray İlçesi'ne bağlı Alpuđere Köyü'nün güneydoğusunda Çataltepe mevkiinde bulunan tarım alanı üzerinde yer almaktadır. Yol seviyesinden yaklaşık 20 Mt. yüksekliğindeki engebeli alanda bulunan tümölüsler 5-6 Mt. yüksekliğinde, 10-15 Mt. çapındadır. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

GÖKTEPE İKİZ TÜMÜLÜS

Sulusaray-Kadışehri karayolunun Uylubağı Köyü dönüşünden 3 Km. güneyde, Sulusaray İlçesi'ne 10 Km. uzaklıkta Uylubağı Köyü ile güneyinde yer alan Alanyurt Köyü arasında yer alan Göktepe mevkiinde yer alır. İki tümölüsten kuzeydeki yaklaşık 10 Mt. çapında 2 Mt. yüksekliğindedir. Yüzeyde Konglomera taş bloklarından başka buluntuya rastlanmamıştır. Güneyde bulunan tümölüs yaklaşık 20 Mt. çapında 4 Mt. yüksekliğindedir. Halk arasında "Ziyaret Tepe" olarak bilinen ve üzerindeki çalılara çaput bağlanan bu tümölüsün tepe kısmında kaçak kazı çukuru bulunmaktadır. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

SULUSARAY HÖYÜĞÜ, KEMERLİ KÖPRÜ, AŞAĞI ŞEHİR (II. HÖYÜK)

Sulusaray Höyüğü, Atrova'nın güneybatısında, Artova'ya 26 Km. uzaklıktadır. Hitit İmparatorluğu döneminde bir uç kalesi olduğu bilimsel araştırmalarla kanıtlanmış olan Maşathöyük-Sulusaray aynı yol üzerinde olup, Akdağmadeni-Sulusaray-Maşathöyük-Zile-Amasya-Samsun güzergahını izleyerek Kapadokya'yı Karadeniz'e bağladığı bilinmektedir. Bugün yüzeydeki kalıntılar ve yazıtlar, burasının Roma ve Bizans döneminde önemli bir yerleşim yeri olduğunu göstermektedir. Bugünkü köy evlerinin çoğunda yerleşim yerinden sökülmiş yapı kalıntılarının kullanılmış olduğu görülür. Sulusaray Höyüğü, Kemerli Köprü ve bir şehir özelliğı gösteren "II. Höyük" de denilen Aşağı Şehir bir arkeolojik sit alanı oluşturmaktadır. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

ZİYARETTEPE TÜMÜLÜSÜ ve NEKROPOLÜ

Ilıcak Köyünün hemen kuzeybatısında yer alan yükseltinin zirvesindedir. Sulusaray İlçesi sınırları içerisindeki alanın tamamına yakın bölümüne hakim bir noktadadır. Tepe üzerinde yaklaşık 100 Mt. çapında, 15 Mt. yüksekliğinde yığma bir yapıya sahiptir. Üzerinde iki yetişkin yer almaktadır. 1. Derece Arkeoloji Sit Alanıdır.

TURHAL KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

AHI YUSUF TÜRBESİ

Semercilerin piri olarak bilinen Ahi Yusuf'un mezarının bulunduğu türbe, Turhal İlçe merkezindedir. Şehit Komutan Mehmet Nurullah Türbesi'nin yanında yer alan türbenin doğu cephesindeki giriş kapısı üzerinde yer alan kitabesine göre H.723 (M.1323) yılında yapıldığı anlaşılmaktadır.

AZİZ BABA TÜRBESİ

İçerisinde birisinin Aziz Baba'ya, diğerlerinin oğullarına ait olduğu söylenen üç adet ahşap sandukanın bulunduğu türbenin kesin inşa tarihi bilinmemekle birlikte, geniş saçak formundan hareketle 19. yüzyıla tarihlenmektedir. Turhal İlçesi Karken Köyü'nde yer alan aziz Baba Türbesi doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı bir yapıdır.

GÜMÜŞTOP ZAVİYESİ

Eski adı Dazy (Tazye) olan Gümüştop Köyü'ndeki zaviye, Darü'l Huffaz ve türbeden oluşan bir külliye yer almaktadır. Zaviyenin kuzey cephesinde yer alan giriş kapısı üzerindeki vakfiye karakterli kitabede, yapının Eretnaoğlu Mehmed'in oğlu Ali'nin saltanatı sırasında H.777 (M.1375) inşa edildiğı ve vakfedilen yerler belirtilmektedir. Kitabenin alt kısmında da "ameli Yusuf bin Sadi el-Kasr" olarak ustanın adı kaydedilmiştir. Yapıdaki diğerkitabe ise H.790 (M.1388) yılında yapıldığını bildiren Darü'l-Huffaz'a aittir.

KESİKBAŞ CAMİ VE TÜRBESİ

Turhal İlçe merkezinde yer alan cami, değişik zamanlarda yapılan ilavelerle bugünkü durumunu almıştır. Yapının değişik yerlerinde olmak üzere toplam beş kitabesi bulunmaktadır. Bu kitabelerden harimin batısında yer alan mermer kapıdaki kitabeye göre Şeyh Hacı

Mustafa Efendi tarafından H.1172 (M.1759) yılında inşa edilmiştir. Caminin güneyindeki imam odasında yer alan otuz satırlık kitabe, 1901-1902 tarihli ve Turhal'ın ilk müftüsü Mustafa Lütfi ile ilgilidir. Diğerleri ise yapının onarımlarını ve eklemelerini gösteren kitabelerdir.

ŞEHİT KOMUTAN MEHMET NURULLAH TÜRBESİ

Turhal İlçe merkezi, Atatürk Caddesi'nde yer alan türbe, giriş kapısı üzerindeki kitabeye göre H.701 (M.1301) yılında vefat eden Emir Mübariz oğlu Şehit Mehmet Nurullah'a aittir. Türbe kare planlı olup Türk üçgenleriyle geçilen çokgen kasnaklı kubbeye örtülmüştür.

TURHAL TREN İSTASYONU

Tokat İli, Turhal İlçesi, Seyfi Demirsoy Mahallesi'nde yer alan yapı 1943 yılında inşa edilmiştir. Dikdörtgen planlı yapının ön cephesindeki yuvarlak kemerli giriş, gişe holü ve bekleme salonuna; diğer giriş ise idari bölümlere açılmaktadır. Yapının ortasında yer alan gişe holünün üzerinde yer alan ikinci kat ise lojman olarak kullanılmaktadır. Kesme taş malzemeden inşa edilmiş olan yapı, kırma çatılı olup sac ile örtülmüştür.

TURHAL ULU CAMİ

Turhal Ulu Cami, giriş kapısının üzerindeki kitabeye göre; H.950 (M.1544) yılında İstanbul Emni İshak Efendi tarafından yaptırılmıştır.

KOCA KAVAK

Turhal İlçesi, Seyfi Demirsoy Mahallesi'nde düzenli, geniş bir bahçenin içerisinde yer almaktadır. Uç dalları kurumuş, ana dallar kalın zincirlerle birbirine bağlanmış kavak ağacı, görkemli bir görünüme sahiptir. Latince adı "*Populus Alba*" olan ağaç, yapraklarının altının beyaz olmasıyla tanınan bir "*Akkavak*" türüdür. 8.60 Mt. çevresi 26.10 Mt. boyu olan "*Koca Kavak*" *Populus Alba*, Turhal Şeker Fabrikası tarafından 1489 yılında diktilmiştir.

MECLİS BİNASI

Turhal İlçesi, Seyfi Demirsoy Mahallesi'nde, 1934 yılında Turhal Şeker Fabrikası tarafından yaptırılan Turhal Meclis Binası, iki katlı kâğıt bir yapıdır. Bugün binanın içinde antik değere sahip halılar yanında 1930'lu yılların sanat ve yaşam zevkinin örneklerini yansıtan piyano, mermer lavabo ve banyo aksesuarları bulunmaktadır.

BAHÇEBAŞI KÖYÜ HÖYÜĞÜ

Pazar-Zile karayolunun Bahçe başı Köyü sınırları içerisinde, köy yolunun solunda DSİ sulama kanalının güneyinde yer alan arkeolojik bir sit alanıdır. Köyün ve ana yolun 1 Km. uzağında olan höyük, ana yoldan bakıldığında çok dik büyük sağlam bir yapı görünümü taşımaktadır ancak tepeden tabana kadar olan kısmı 2-2,5 Mt. genişliğinde, 6-7 Mt. uzunluğundadır. Doğu-batı ve kuzey-güney doğrultularında iki yarma ile açılan höyükte kaçak kazılar höyüğün bir bölümüne hasar vermiştir. Höyüğün krolojik olarak Eski Tunç, Hitit, Frig, Roma ve Bizans dönemlerinde iskam görmüş olduğu saptanmıştır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

BOŞLUKTEPE TÜMÜLÜSÜ

Tokat İli, Turhal İlçesi, Kat Kasabası'nın kuzeybatısında, evlerin yaklaşık 100 Mt. uzağında yer alır. Çevresi tarla olup batı tarafında dere bulunmaktadır. Mevcut durumuyla 20 Mt. çapında, 10 Mt. yüksekliğindeki tümülüs üzerinde çok sayıda kaçak kazı çukuru görülmektedir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

DEVİNİ MAĞARASI VE KALE KALINTISI

Turhal İlçesi, Şenyurt Kasabası'nın kuzeybatısındaki Mercimek Dağı'nın eteklerinde, sarp bir kayalıkta yer almaktadır. Şenyurt Kasabası'ndan ulaşım yaklaşık 3 Km.'lik bir yürüyüşle gerçekleşmektedir. Mağara çevresinde, kuzeydeki tepede küçük bir kaleye ait sarnıç ve duvar kalıntıları vardır. Mağara içine 20 Mt.'lik koridorlarla girilmektedir. İlk salonda Klasik Çağa ait olduğu düşünülen oval planlı yapı kalıntısı yer almaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

DÖKMETEPE TÜMÜLÜSÜ

Turhal İlçesi, Dökmetepe Köyü'ne girmeden önce, eski Tokat-Turhal karayolunun hemen solunda, Civelek Mevkiinde yer almaktadır. Taban çapı yaklaşık 150 Mt. yüksekliği 25 Mt.'dir. 1960'lı yıllarda DSİ tarafından teraslandırılarak ağaçlandırılmış, tepe kısmına süs havuzu yapılmıştır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

HUTEPE TÜMÜLÜSÜ

Hutepe Tümülüsü; Turhal İlçe merkezine bağlı Kazova'da Kazgölü'nün batısında, Kuşoturağı, Bahçe başı ve Taşlıhöyük köylerinin sınırlarının kesiştiği noktada yer almaktadır. 65 Mt. çapında, yaklaşık 8 Mt. yüksekliğindedir. Yarım küre biçiminde düzgün bir yapıya sahiptir. Yüzeyde çok sayıda İlk Çağ seramik parçası bulunmuştur. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KAZOVA İŞLETMESİ TASVİYE ALANI, ANTİK MEZARLIĞI

Tokat İli, Turhal İlçesi, Kazova İşletmesi Müdürlüğü'nün 2 Km. kadar güneyinde, Kazova yakasında Kayaçaylı Köyü, Çemkür mevkiinde saha içinde yer almaktadır. Bugün engebeli olan alan tasviye edilerek düzeltilmek istenmektedir. Ancak içerdiği mezarların baş ve ayak taşları halen toprak üzerinde olan mezarlık, 2 dönümlük bir alan kaplamaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KOLONİ EVLERİ

Turhal İlçesi, Seyfi Demirsoy Mahallesi'nde, Şeker Fabrikası bahçesinin güneybatı tarafındadır. Yaklaşık 450 Mt. uzunluğundaki yol boyunca sıralanmış 12 blok halindeki konutlardan oluşmaktadır. Evler 1930'lu yılların mimari özelliklerini taşımaktadır. Yetişkin çam ve kavak ağaçlarının yer aldığı bahçeleriyle evler, estetik bakımdan bütünlük oluşturmaktadır. 2. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

MERCİMEK TEPESİ (SİVRİ KAYA), KAYA MEZARI

Tokat İli, Turhal İlçesi, Şenyurt Kasabası, Mercimek Tepesine çıkan stabilize yolun solunda yer almaktadır. "*Sivri Kaya*" olarak bilinen bağımsız bir kaya bloğun yüzeyinin traşlanarak düzeltilmesi sonucu oluşturulan Kaya Mezarı, üçgen alınlıklı ve anıtsal görünümlüdür. İçerisinde klisesi bulunmaktadır. Batısındaki tümülüsle arasındaki uzaklık yaklaşık 1,5 Km.'dir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

MEZARLIK MEVKİ HÖYÜĞÜ

Eski yerleşim yeri, Ulutepe Belde merkezinin yaklaşık 200 Mt. güneyindeki mezarlık mevkiinde yer almaktadır. Doğal bir tepe üzerinde bulunan höyüğün güneyinde birkaç taş sanduka mezar bulunmaktadır. Tepe üzerinde ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır. Yapılan

yüzey incelemelerinde görülen yoğun miktarda seramik buluntudan yerleşimin Eski, Orta ve Geç Tunç Çağı, Frigve Roma dönemlerinde iskan alanı olduğu anlaşılmaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

MERCİMEK TEPEŞİ TÜMÜLÜSÜ

Tümülüs; Turhal İlçesi, Şenyurt Kasabası, Mercimek Dağı üzerinde yer almaktadır. Tümülüsün üzerinde üç adet baz istasyonu bulunmaktadır. 25 Mt. çapında, 4 Mt. yüksekliğindeki tümülüsün güney eteklerinde yaklaşık 4 Mt. aşağıda kaçak kazı yapılarak Dromosa ulaşıldığı belirlenmiştir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

TURHAL İLÇE MEZARLIĞI

Turhal İlçe Mezarlığı, kalenin doğu eteğinde kurulmuş olup yaklaşık 4500 Mt.²'lik bir alanı kapsamaktadır. Halen kullanılan mezarlık ağaçlandırılmış ve oldukça bakımlıdır. Mezarlığın kuzeyinde Osmanlı dönemine ait yaklaşık on adet mezar taşı saptanmıştır. Bunların 19. Yüzyılın başlarına ait olduğu anlaşılmıştır. Mezarlar baş ve ayak taşlarından oluşmakta olup, birisi moloz taşlarla 30 Cm. yükseltilmiştir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

TURHAL KALESİ

Tokat İli, Turhal İlçe merkezinde, Yeşilirmak'ın hemen sağ sahilinde yer almaktadır. Kale yaklaşık 50 Mt. yüksekliğinde olup kayalık zemin üzerine kurulmuştur. Doğu yamacında şehir mezarlığı, batı yamacında evler bulunan kalenin zirvesinde, halen burç kalıntıları ile bazı yapı temelleri görülmektedir. Kalede sarnıç olduğu sanılan üç adet mekan vardır. Ayrıca ana kayaya oyulmuş ve bir bölümü açık olan su yolu da dikkat çekmektedir. Sur duvarları saptanamamıştır. 1. ve 2. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ZİLE KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI

ALACA MESCİT CAMİ

Tokat İli, Zile İlçesi, Alaca Mescit Mahallesi'nde, iki sokağın kesiştiği köşede yer almaktadır. 16. yüzyılda yapılan cami tek mekanlıdır. Caminin alçak kubbesini sekizgen bir kasnak taşımaktadır. Kubbenin üzeri alaturka kiremitle örtülüdür. Yapının beden duvarlarındaki basık kemerli pencereler demir parmaklıdır.

BAYEZİD CAMİ VE ŞEYH ETHEM ÇELEBİ TÜRBESİ

Tokat İli, Zile İlçesi, Sakiler Mahallesi, Şeyh Ethem Çelebi Sokağı'nda yer alan cami, "*Bayezid Cami*" adıyla bilinir. Yapı, mimarisi ve mihrap süslemeleriyle 19. yüzyıl Osmanlı özellikleri göstermektedir. Camini kuzey doğusunda Şeyh Ethem Türbesi yer almaktadır.

BEDESTEN CAMİ

Tokat İli, Zile İlçesi, Sakiler Mahallesi'nde yer alan caminin kesin yapım tarihi bilinmemekle birlikte Sultan II. Bayezid'in defterdarlarından Taceddin İbrahim Paşa tarafından, H.900 (M.1494-95) yaptırıldığı kabul edilmektedir.

BİNBAŞIOĞLU CAMİ

Tokat İli, Zile İlçesi, Nakkaş Mahallesi'nde yer alan caminin inşaa tarihi ve yaptıranı bilinmemektedir. Tek mekanlı caminin üzeri kırma çatıyla örtülmüştür. Cami iç mekan tavan bezemelerinin dışında bir özellik arz etmemektedir. Ahşap kerpiç malzeme ile inşa edilmiş caminin batısı ahşap eve, diğer cepheler ise küçük bahçesine bakmaktadır.

BOYACI HASAN AĞA CAMİ

Tokat İli, Zile İlçesi, Sakiler Mahallesi'nde yer alan yapı; cami ve kuzey duvarına bitişik mektepten oluşmaktadır. Mektep giriş kapısı üzerindeki kitabeye göre; Hacı Ali bin Sultan Hoca tarafından H.903 (M.1497) yılında inşa edilmiştir. 1640 yılında Boyacı Hasan Ağa tarafından onarılan yapı, bu tarihten sonra bu isimle anılmaya başlanmıştır. Eğimli bir alanda kurulmuş olan cami, bir platform üzerinde yer almaktadır.

ÇİFTE HAMAM (TACEDDİN İBRAHİM PAŞA HAMAMI)

Tokat İli, Zile İlçesi, Sakiler Mahallesi'nde yer alan hamam, Taceddin İbrahim Paşa tarafından H.900 (M.1494) tarihinden önce inşa ettirilmiştir. Evliya Çelebi'nin "*Pazaryeri Hamamı*" adıyla söz ettiği yapı bugün halk arasında "*Belediye Hamamı*" olarak tanınmaktadır. Farklı dönemlerde çeşitli onarımlar geçiren hamam, 1939 depreminde önemli ölçüde hasar görmüş, 1947 yılında Zile Belediyesi tarafından onarılarak kullanılır hale getirilmiştir.

DABAKHANE CAMİ

Zile İlçesi, Cedit Mahallesi'nde yer alan caminin giriş kapısının solundaki pano üzerinde, caminin adı ve 1935 tarihi okunmaktadır. Giriş kapısının üzerindeki mermer plakada arapça ayet ve 1955 tarihi yazmaktadır. Kare planlı tek mekanlı caminin üzeri piramidal çatı ve oluklu kiremitle örtülüdür.

ELBAŞOĞLU CAMİ

Tokat İli, Zile İlçesi, Kahve Mahallesi, Tokat caddesi'nde yer alan Cami harim giriş kapısı üzerinde yer alan kitabesine göre; H1215 (M.1800-1801) yılında Elbaşoğlu Ahmet Ağa tarafından yaptırılmıştır. Ahşap camilerden olan yapı, kareye yakın dikdörtgen planlıdır.

HACI İSMAİL (HACI İSHAK PAŞA) CAMİ

Tokat İli, Zile İlçe merkezinde yer alan cami, giriş kapısı üzerinde yer alan kitabesine göre Hacı İsmail bin Hacı Ali tarafından H.880 (M.1475-1476) tarihinde inşa ettirilmiştir. Kitabenin son satırında Seydi Ali ismiyle kitabeyi yazan ustanın da adı kaydedilmiştir.

HACIBOZ KÖPRÜSÜ

Tokat İli, Zile İlçesine bağlı Küçükaköz Köyü'nde, Çekerek Irmağı üzerinde yer alan köprü, 17. yüzyıla ait bir Osmanlı yapısıdır. Tek gözlü köprünün yürüme zemini, kemer kilit noktasından iki yana meyillidir. Sivri kemer gözlü köprünün toplam uzunluğu 70 Mt. kemer açıklığı yaklaşık 17 Mt. yüksekliği 10 Mt. genişliği 4 Mt.'dir. Moloz taştan inşa edilmiş köprünün kemerinde, düzgün kesme taş kullanılmıştır.

KAPIKAYA KAYA MEZARI

Zile İlçesi, Evrenköy Kasabası sınırları içerisinde yer alan, Roma dönemine ait olduğu düşünülen oldukça büyük ölçekli Kaya Mezarı, sarp kaya bloğunun zirveye yakın yerinde bulunmaktadır. Kare biçiminde ve yaklaşık 1 Mt. derinliğindeki giriş bölümüne açılmış açıklıkla mezar odasına girilmektedir. Mezar odasına ulaşımın çok güç olduğu kaya mezarında yazıta rastlanmamıştır.

KAYA MEZARI

Zile İlçe merkezi, kale arkasındaki sarp kayalıkta yer alan ve yöre halkı tarafından "Koca Kayzer Mezarı" diye adlandırılan Kaya Mezarı, Tokat ve çevresinde yaygın olan Roma dönemi kaya mezarlarından. Kayaların yüzü düzeltilerek yapılan kaya mezarının kuzeyindeki giriş kapısının geniş bir sahanlık bulunmaktadır. Sahanlık üzerinde 30 Cm. çapında bir kan çukuru yer almaktadır. Yaklaşık 80 Cm. boyutlarındaki kapıyla girilen dışkıdörtgen formlu mezar odasının üzeri, beşik tonoz biçiminde oyulmuştur.

NASUH PAŞA CAMİ

Zile İlçe merkezinde, meydana yer alan bugünkü caminin yerinde Selçuklular döneminden kalma Ulu Cami bulunmaktaydı. Caminin taçkapısında yer alan Selçuklu kitabesine göre Giraseddin Keyhüsrev zamanında, Mehmet Zaluli isimli bir kişi tarafından H.665 (M.1267) tarihinde inşa edilmiştir. Nasuh Paşa Cami adını, H1000 (M.1591) yılında geçirdiği onarım sonunda almıştır. Bugün görülen yapı; taçkapının mihrabiye nişlerine karşılıklı olarak yerleştirilmiş kitabelere göre; dönemin kaymakamı ile yörenin ileri gelenlerinden Süleyman Necmi beyin girişimleriyle H.1320 (M.1904) yılında eski yapın genişletilerek yenilenmiştir.

ŞEH EYLÜK TÜRBESİ VE HAZİRESİ

Zile İlçesi, Yeşilce Köyü'nde yer alan türbenin üzerinde "Şeyh Mehmed Türbesi" yazmakla birlikte bu türbe, Şeyh Eylük'e aittir. Türbenin çevresinde, 14. yüzyılda yaşamış Şeyh Eylük'e ait bir zaviye bulunduğu ve 17. yüzyılda da kullanılmakta olduğu, 1643 tarihli tahrir defterinden anlaşılmaktadır. Bugün türbenin giriş kapısı üzerinde H.1339 (M.1923) tarihli onarım kitabesi bulunmaktadır.

ŞEYH NUSRETTİN TÜRBESİ

Zile İlçesi, Şeyh Nusrettin Köyü'nde yer alan yapı topluluğu türbe, zaviye ve camiden oluşmaktadır. İnşa tarihi belli olmayan türbe, halk arasında "Şeyh Nusret Türbesi" olarak bilinmektedir. Türbedeki mezar taşında "Şeyh Nasreddin" yazıyor olmasına rağmen, "Nasreddin" ismi zamanla halk arasında "Nusret" veya "Nusreddin" diye kullanılmaya başlamıştır. Kaynaklarda Şeyh Nusret bin Hamza Zaviyesi'ne ait vakfiyelerden en erken tarihli 1353 yılına ait olan Şeyh Nusrettin Türbesi; malzeme ve tekniği, ölçüleri ve kubbeye geçiş elemanlarıyla 14. yüzyıl Beylikler Dönemi özelliklerini yansıtmaktadır. Türbe içinde kalemişi kitabeğe göre; 1855 yılında İbrahim Dedezaade Hüseyin Ağa tarafından tamir ettirilmiş, türbenin kalemişleri Zileli Nakkaş Emin imzasını taşımaktadır.

TEKKE HAMAMI

Zile İlçe merkezi, Ali Kadı Mahallesi'nde, Bedesten Cami'nin güneydoğusunda yer alan hamamın kesin inşa tarihi ve yaptıranı bilinmemektedir. Erturalar döneminde harabe olarak bulunduğu ve onararak kullanıldığı söylenen hamamın adının Evliya Çelebi Seyahatnamesinde de geçiyor olması, hamamın 17. yüzyılda da kullanıldığını göstermektedir.

TİYATRO

Zile Kalesi'nin kuzeydoğusundaki doğal kayalıklar, Roma döneminde merdiven basamakları biçiminde oyularak oval planlı bir anfiteatro haline getirilmiştir. Büyük oranda tahrip olan anfiteatrodan, seyircilerin oturarak, seyirlik oyunları izledikleri basamaklar kalmıştır. Sahne bölümü, kalıntılardan anlaşıldığı üzere bugün çocuk parkının altında bulunan tiyatrodan bugüne kadar herhangi bir kazı ve ya restorasyon yapılmamıştır.

YALINYAZI CAMİ

Cami, Zile İlçesi, Yalinyazı Kasabası, Kislik Mahallesi, Aslı Sokak'ta yer almaktadır. 1832 yılında inşa edilen yapı dikdörtgen planlıdır. Alaturka kiremit kaplı beşik çatıyla örtülmüş olan caminin son cemaat yeri bulunmamaktadır. Camiye kuzey cephesinde tek kanatlı ahşap kapıdan girilmektedir.

YENİ HAMAM

Tokat İli, Zile İlçesi, Dutlupınar Mahallesi'nde bulunan hamam, doğu cephesi ortasında yer alan taştan bir kuş evinden dolayı halk arasında "Kuşlu Hamam" olarak da tanınmaktadır. Kesin inşa tarihi ve yaptıranı bilinmeyen hamamın, Evliya Çelebi Seyahatnamesine bahsettiği "Paşa Hamamı" olduğu ileri sürülmektedir. Benzer mimari örneklemelerden yola çıkarak 17. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir.

ZİLE KALESİ

Zile Kalesi, ilçenin kuzey bölümünde, Zile Ovası'na hakim bir tepe üzerinde yer almaktadır. Zile'nin güneybatısında yer alan Maşathöyük'te elde edilen buluntular ilçenin tarihini Hititlere kadar götürmektedir. Zile Kalesi'nin hangi tarihte ve kimler tarafından kurulduğu bilinmemekle beraber sur duvarlarındaki yükselti farklılıkları, kulelerin biçimleri ve duvar örgüsündeki çeşitlilik, değişik dönemlerde bir takım onarımlar ve eklemelerle çok uzun zamandan beri kullanıldığını göstermektedir. Roma hakimiyetine karşı ayaklanan Pontus Kralı II. Parnake'yi Zile'de yaptıkları savaşta yendikten sonra Roma İmparatoru Cezar, söylemiş olduğu "veni - vidi - vici" (geldim - gördüm - yendim) sözlerini bir kaya üzerine yazdırmıştır. Bu sözlerin yazılı olduğu kaya, yakın zamana kadar kalede bulunmaktaydı ancak bugün kaybolmuştur.

KONUTLAR

Zile İlçe merkezinde Yapı Envanter Listesi'ne girmiş 55 tescilli "Konut", "Konut-Ticarethane" ve "Ticarethane gurupları" özelliği taşıyan yapı bulunmaktadır.

ASAR KALE

Zile İlçesi'ne bağlı İğdir Köyü'nün kuzeyinde yer almaktadır. Yaklaşık 30-40 Mt. çapında, 15 Mt. yüksekliğindedir. Ören yerinin yüzeyi çam ağaçlarından oluşan bozuk orman görünümündedir. Üzerinde tahrip olmuş duvar kalıntıları ve seramik parçaları görülmektedir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ÇAY MAHALLESİ MEZARLIĞI

Tokat İli, Zile İlçe merkezinin kuzeydoğusunda, Turhal yolu üzerinde bulunan ve geniş bir alanı kaplayan mezarlık, içinden geçen bir yolla ikiye ayrılmıştır. Halen kullanılan mezarlığın içinde değişik yerlerde Osmanlı dönemine ait onbeş civarında mezar saptanmıştır. Bu eski mezarların bir bölümü aile mezarlığı biçimindedir. 2. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

EMİRÖREN KALESİ

Zile'ye 8 Km. uzaklıktaki Emirören Köyü içerisinde yer alan kale, fazla yükseltisi olmayan küçük bir tepelik üzerine kurulmuştur. Zeminin yer yer kayalık olan kalenin yapılış tarihi ve üzerindeki yapılar hakkında yeterli bir bilgi edinilememiştir. Emirören Kalesi, birbirine bitişik 4800 Mt.²'lik ve 5000 Mt.²'lik yüzölçümlere sahip iki bölümden oluşmaktadır. Emirören Kalesi 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

İĞDİR KÖYÜ KAYA MEZARLARI NEKROPOLU, AÇIKHAVA TAPINAĞI

Zile İlçesi'nin batısında yer alan İğdir Köyü'nde çok sayıda kaya mezarından oluşan nekropol alanı ve bir açık hava tapınağı bulunmaktadır. Köyün hemen kuzeyinde kayalık alanda Helenistik ve Roma dönemlerine ait taş klineli kaya mezarları ve bir adet taş sanduka mezar saptanmıştır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KALETEPE HÖYÜĞÜ

Höyük; Zile İlçesi, Akdoğan Köyü'nün batısında, kurumuş iki dere arasındaki doğal tepe üzerinde yer almaktadır. 30 Mt. genişliğinde, 40 Mt. uzunluğundaki höyüğün kültür katman derinliği, batıda 50 Cm. doğuda 7-8 Mt.'dir. Yüzey buluntusu seramiklerden Eski Tunç Çağı, Hitit, Frig ve Roma dönemlerinde iskan edildiği anlaşılmaktadır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

KÖSELE TEPE HÖYÜĞÜ

Zile İlçesi, Emirören Köyü'nün kuzeybatısında yer alan höyük; doğu kesimi kayalık, batı yüzü daha az meyilli bir tepe üzerindedir. Yaklaşık 15 Mt. yüksekliğinde ve 200 Mt. çapındadır. Yüzeyde çok sayıda Hitit ve Frig seramik parçaları görülmektedir. 1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

MAŞATHÖYÜK

Antik ismi "Tapigga" olan Maşathöyük; Tokat İli, Zile İlçesi'ne 20 Km. uzaklıktaki Yalinyazı Kasabası'nın batısında yer almaktadır. 450x225 Mt. boyutlarındaki höyüğün yüksekliği ova seviyesinden itibaren 29 Mt.'dir. 1945 yılında kısa süreli kazı ve araştırma yapılan höyükte, 1973 yılında Prof. Dr. Tahsin Özgüç tarafından başlatılan kazılar 1984 yılına kadar devam etmiştir. Yapılan kazılar sonucunda höyüğün, Eski Tunç Çağı, Hitit ve Frig dönemlerinde iskan görüldüğü anlaşılmıştır. Hitit dönemine ait kazılarda kırk odası tespit edilen, 100x100 Mt. boyutlarında bir saraya'ya çıkarılmıştır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

MEDRESE TEPE HÖYÜĞÜ

Zile İlçesine bağlı Büyüközlü Köyü'nde yer alan Medresetepe Höyüğü Zile-Reşadiye yolunun güneyinde, Büyüközlü Köyü'nün batısında bulunur. 60 Mt. çapında, 6-7 Mt. yüksekliğindeki höyüğün yüzeyi otlarla kaplıdır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

SAVCI KÖYÜ TÜMÜLÜSÜ

Tokat İli, Zile İlçesi, Sancı Köyü'nün güneyinde, Turna Tepesi mevki adı verilen çevreye hakim bir tepe üzerinde yer almaktadır. Kaçak kazılarla büyük oranda tahribata uğramış tümülüsün mezar odasına ulaşılamamıştır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

SELAMET KÖYÜ NEKROPOL VE GALERİSİ

Zile İlçesi, Selamet Köyü'nün batısında bulunan Aşıklı Mevkiinde bir tepe üzerinde yer almaktadır. Köy okulunun inşaat hafriyatı sırasında ortaya çıkmıştır. Roma dönemine tarihlenen, altı moloz taşlarla döşenmiş, sıkıştırılmış toprakla yapılmış mezar bulunmuştur. Tepenin altında geniş bir bölümü kaplayan ve iyi korunmuş durumdaki galeri de, moloz taş ve sıkıştırılmış toprakla yapılmıştır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ŞEYH MUHARREM EFENDİ MEZARI

Mezar, Zile İlçe merkezinde Devlet Hastanesi bahçesi içinde yer almaktadır. İçerisinde iki sanduka bulunan mezarların etrafı yaklaşık 6x6 Mt. boyutlarında bir duvarla çevrilmiş ve üzerine demir korkuluk konmuştur. Mezarlardan güney yönünde olan mezara kendi adını veren müderris ve din bilgini Muharrem Efendi'ye, kuzeyde olanı ise Muharrem Efendi'nin babası, din bilgini Mehmet Arif Efendi'ye aittir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ÜTÜKTEPE HÖYÜĞÜ

Zile İlçesi, Ütük Köyü'nde yer alan höyük Pazar-Zile karayolunun 200 Mt. güneyinde, Ütük Köyü'nün kuzeybatısındadır. Düz arazi üzerine 80x70 Mt. boyutlarında 10 Mt. yüksekliğindeki höyüğün yüzeyinde yoğun biçimde Eski Tunç Çağı ve Hitit Çağı seramik parçaları görülmektedir. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır.

ÜYÜK HÖYÜK

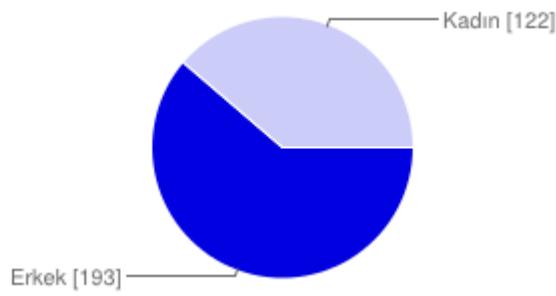
Zile İlçesi, Üyük Köyü'nün hemen kenarında bulunmaktadır. Köy adını, "Höyük" sözcüğünün yerel söyleniş olan "Üyük"ten almıştır. Köy evlerinin bir bölümü höyüğün eteklerindedir. 32000 Mt.² genişliğinde, 8-10 Mt. yüksekliğinde bir tepe görünümündeki höyüğün üzeri düzdür. Halen köy mezarlığı olarak kullanılan höyükte, evlerin bulunduğu bölüm tahrip olmuştur.

TOKAT İLİ VE İLÇELERİ KÜLTÜR VE DOĞA MİRASI KAYNAKÇA

- A.AKYÜZ, Y.KAHRAMAN, S.ADIGÜZEL, G.YETİŞKİN, E.ANAÇ, S.İÇEN, Ö.İŞİDAN, Y.TEKSARI, M.ORUÇ, H.ERDEM, Tokat Merkez ve İlçeleri Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri, Tokat, 2010
- H.GÜNDOĞDU, A.BAYHAN, A.AKTEMUR, İ.U.KUKARACI, A.ÇELİK, B.GÜNEŞ, Tarihi Yaşatan İL TOKAT, Ankara 2006.
- B.I.AKSULU, Fetihten Osmanlı Dönemine Kadar Tokat Şehri Anıtları, Ankara, 1994.
- Tokat İl Yıllığı, Ankara, 1973, 1998.
- O.ARIK, "Erken Devir Anadolu Türk Mimarisinde Türbe Biçimleri" Anadolu, Ankara, 1967:59-119.
- O.ASLANAPA, Türk Sanatı, Ankara, 1990.
- T.BAYKARA, "Tokat Ulu Cami Üzerine Bazı Düşünceler", Ankara, 1987:291-294.
- T.CANTAY, "Bir Kuzeybatı Anadolu Gezisinden Notlar", İstanbul, 1977:26-34.
- T.CANTAY, "Niksar Kırkızlar Kümbeti" İstanbul, 1981:8392.
- G.CANTAY, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darüşşifaları, Ankara, 1992.
- H.ÇAL, "Şeyh Nasreddin (Nusret) Türbesi", Ankara, 1987:427-463.
- H.ÇAL, "Tokat Evleri", Ankara, 1987:365-417.
- H.ÇAL, "Zile Hamamları", 1988:103-124.
- H.ÇAL, "Niksar'da Türk Eserleri", Ankara, 1989.
- H.ÇAL, "Melik Danişmend Gazi Türbesi", Ankara, 1991:41-51.
- H.ÇAL, "Tokat Zile Yeşilce Köyü Şeyh Eyülük Türbesi", Konya, 1993:293-305.
- H.ÇAL, "Zile Ulu Camisi", İzmir, 1994:27-51.
- E.ÇATALBAŞ, "Mevlevihane", Tokat, 1997:14-16.

- S.DİLAVER, "Bünyan Ulu Cami Erbaa/Akçaköy (Fidi) Silahtar Ömer Paşa Cami", İstanbul, 1968:184-200.
- O.ERAVŞAR, Tokat Tarihi Su Yapıları (Hamamlar), Konya, 2004.
- Y.ERDEMİR, "Tokat Yöresindeki Ahşap Camilerin Kültürümüzdeki Yeri", Ankara, 1987:295-312.
- Y.ERDEMİR, "Nakışlı Ahşap Camilerimizden Bir Örnek: Erbaa Fidiköy Ömer Paşa Cami", 1987:29-33.
- E.ESER, "Tokat Nureddin İbn-i Sentimur Türbesi Üzerine Bazı Görüşler", Ankara, 1997.
- EVLİYA ÇELEBİ, Seyahatname, İstanbul, 1999.
- S.EYİCE, "Contributions a l'histoire de l'art Byzantine: quatre edifices inedits ou mal connus", Paris, 1959:245-250.
- S.EYİCE, "Kapu Ağası Hüseyin Ağa'nın Vakıfları", Ankara, 1978:154-161.
- A.GABRIEL, Monuments Turc D'Anatolie, Paris, 1934.
- H.GÜNDÜĞDÜ, "Tokat'tan Birkaç Figürlü Kabartma Hakkında", Erzurum, 2004:65-94.
- M.N.GÜNEŞ, Niksar'da Vakıflar ve Tarihi Eserler, Tokat, 2002.
- C.GÜRAN, Türk Hanlarının Gelişimi ve İstanbul Hanları Mimarisi, İstanbul, 1978.
- F.İLTER, Osmanlılara Kadar Anadolu Türk Köprüleri, Ankara, 1978.
- B.KARAGÜLLE, Tarihi Yapılar, Eski Eserler ve Tokatlı Meşhurlar, Tokat, 1929-37.
- Y.KARTAL, Tokat Turhal Dazya Köyü'ndeki Hacı Lulu Zaviyesi, Ankara, 1999.
- Ö.KAŞIKEMAN, Tokat İli ve Niksar İlçesi Çeşme İle Şadırvanları, Ankara, 2006.
- K.Y.KOPRAMAN, "Evlîya Çelebi Seyahatnamesine Göre Tokat Şehri", Ankara, 1987:38-56.
- A.KURAN, "Tokat ve Niksar'daki Yağbasan Medreseleri", 1968:38-56.
- A.KURAN, Anadolu Medreseleri, Ankara, 1969.
- M.MERCAN-M.E.ULU, Tokat Kitabeleri, Ankara, 2003.
- Y.ÖNGE, Anadolu'da XII-XIII. Yüzyıl Türk Hamamları, Ankara, 1995.
- N.ÖZTÜRK, "Selçuklu-Osmanlı Dönemi Ulaşım Sisteminde ve Ticaretinde Tokat'ın yeri", Ankara, 1987:71-80.
- N.ÖZTÜRK, "Vakıflar Arşiv Kayıtlarına Göre Niksar Vakıfları", Ankara, 1991.
- N.K.PİLEHVARİAN, "Tokat Sümbül Baba Türbesi ve Tekkesinin Mekansal Tanımlama Problemleri", Konya, 2001.
- N.SEÇGİN, Tokat ve İlçeleri Mimari Eserleri, İstanbul, 1972.
- M.SÖZEN, Anadolu Medreseleri, İstanbul, 1972.
- K.ŞAHİN, Danişmendîler Döneminde Niksar (1071-1178), Niksar 2000.
- Tokat Müzesi Envanter Kayıtları, Tescil Fişleri, Fotoğraf Arşivi.
- P.TUĞLACI, Osmanlı Şehirleri, İstanbul, 1985.
- O.C.TUNCER, Anadolu Kümbetleri, Ankara 1986.
- A.O.UYSAL, "Tokat'taki Osmanlı Camileri", Ankara, 1987:313-364.
- İ.H.UZUNÇARŞILI, Anadolu Türk tarihi Vesikalarından Tokat, Niksar, Zile, Turhal, Pazar, Amasya Vilayeti Kaza ve Nahiye Merkezlerindeki Kitabeler, İstanbul, 1927.
- E.YAVI, Tokat, İstanbul, 1986.
- H.YAVUZ, Tokat Erbaa Hacı Ahmet Çifte Hamamı (1911-1913), Konya, 1983.
- E.YURDAKUL, "Tokat Vilayetin Gümüştop (Dazya) Köyü'ndeki XIV.yy'a Ait Eski Eserler, Ankara, 1969:226-248.
- E.YURDAKUL, "Taceddin İbrahim Paşa'nın Vakıfları ile Vakfın Merzifon'da İnşa Ettirdiği Hana Bitişik Mescidinde Yapılan Restorasyon Çalışmaları", Ankara, 1983:1619-1626.
- İ.A.YÜKSEL, "Osmanlı Mimarisinde II. Bayezid ve Yavuz Selim Devri, İstanbul, 1983.

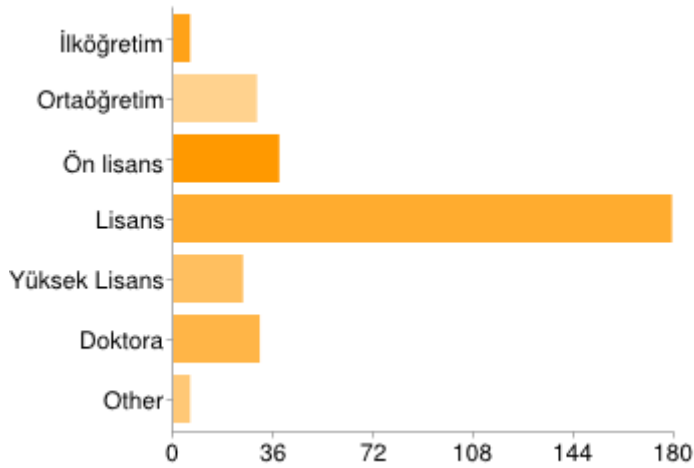
1. Cinsiyet

Erkek	61 %
Kadın	39 %

Katılımcıların %61'inin erkek, %39'unun ise bayan olduğu tespit edilmiştir.

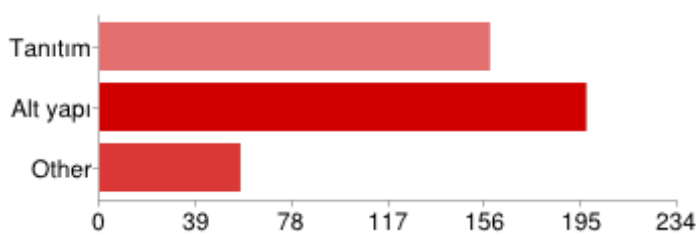
2. Eğitim düzeyiniz

İlköğretim	2%
Ortaöğretim	10%
Ön lisans	12%
Lisans	57%
Yüksek Lisans	8%
Doktora	10%
Other	2

Katılımcıların oldukça büyük bir kısmının en az ön lisans derecesinde üniversite mezunu kişiler olduğu görülmektedir. %86'lık büyük bir dilimin ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora mezunu kişiler olduğu tespit edilmiştir. Bu da Tokat'ta üniversite mezunlarının turizm konusunda daha bilinçli olduğunu ve/veya Tokat'taki eğitim düzeyinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

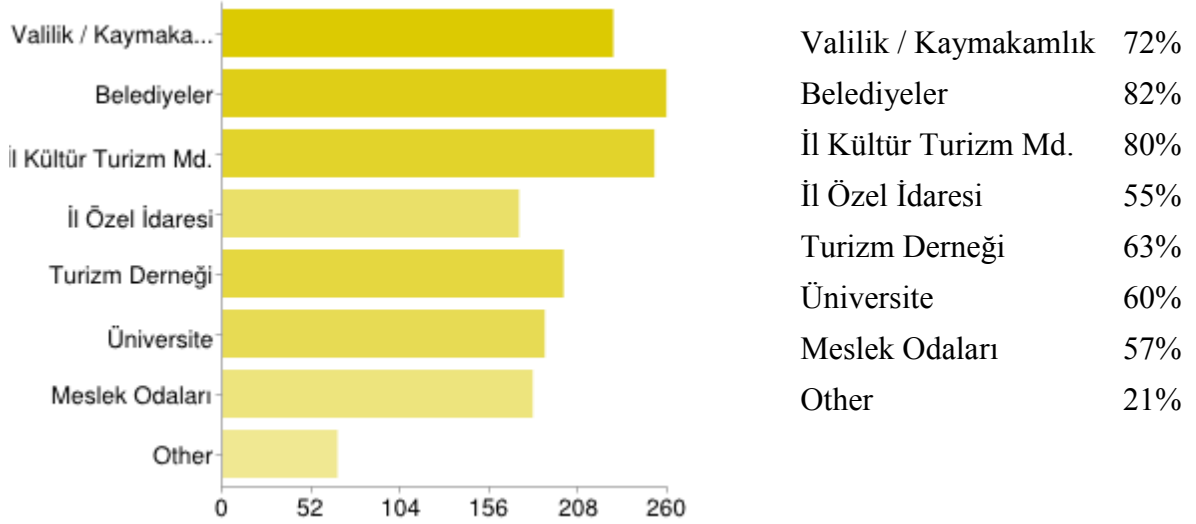
3. Bölgemizde (Tokat ve ilçeleri) turizm geliştirme sürecinde gördüğünüz en büyük eksiklik sizce nedir?

Tanıtım	50%
Alt yapı	63%
Other	18%

Katılımcıların, Tokat ve çevresinde turizm geliştirme sürecinde gördükleri en büyük eksikliğin altyapı olduğu görülmektedir. Bunu yine yüksek oranda tanıtım eksikliği takip etmektedir. Bu bağlamda Tokat'ın turizm sürecinde çözmesi gereken en önemli iki sorunun altyapı ve tanıtım eksiklikleri olduğu görülmektedir.

4. Sizce bölgemizde turizm geliştirme sürecinde en etkin görev kime düşmektedir?

Katılımcıların, “turizm geliştirme sürecinde en etkin görev kime düşmektedir” sorusuna verdikleri yanıtlar incelendiğinde; en aktif rol oynaması gereken gruplar olarak, belediyeler ve il kültür müdürlükleri karşımıza çıkmaktadır. Bu grupları valilikler, turizm dernekleri ve üniversiteler takip etmektedir.

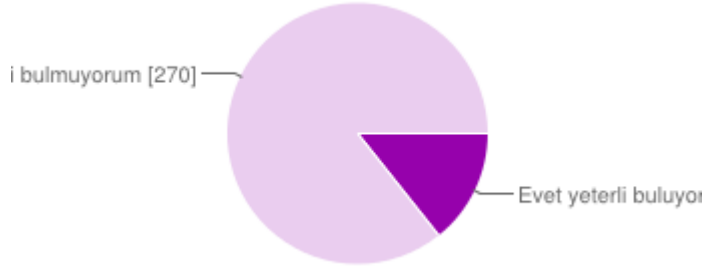
5. Bölgemizde turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi yönünde halkımızda turizm bilinci eksikliği görüyor musunuz?

Katılımcıların neredeyse tamamı (%93), Tokat ve çevresinde halkın turizm konusunda bilinçsiz olduğu görüşündedir.

6. Bölgemiz için hazırlatılan tanıtım materyallerini yeterli buluyor musunuz?

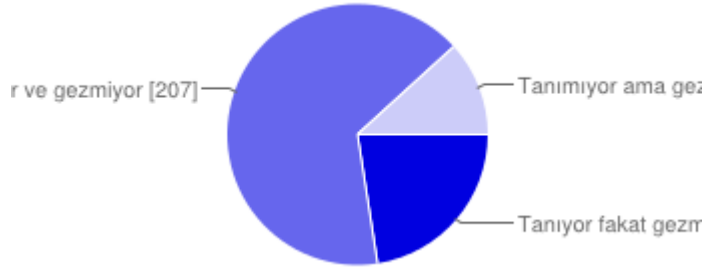
Evet yeterli buluyorum 14%

Hayır yeterli bulmuyorum 86%

Katılımcıların çok büyük bir kısmı (%86) Tokat ve çevresi için hazırlanan tanıtım materyallerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

7. Sizce bölgemizde yaşayanlar kendi il ve ilçelerini, tarihi, kültürel, jeolojik miraslarını, doğal güzelliklerini ve değerlerini yeterince tanımakta ve gezmede midirler?

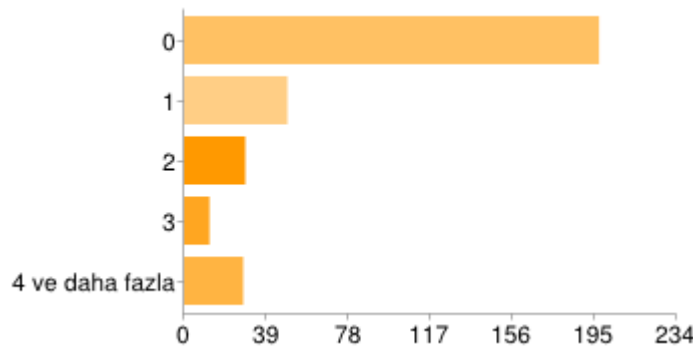
Tanıyor fakat gezmiyor 23%

Tanımıyor ve gezmiyor 66%

Tanımıyor ama geziyor 12%

Katılımcıların %89'luk büyük bir kısmı, Tokat ve çevresinde bulunan turistik potansiyelleri gezmediklerini beyan etmişlerdir. Yine bu potansiyellerin %66'lık bir kısmının bölge halkı tarafından tanınmadığı ortaya çıkmıştır.

8. Tanıtım amaçlı ulusal turizm fuarlarına kaç kez katıldınız?

0 63%

1 16%

2 9%

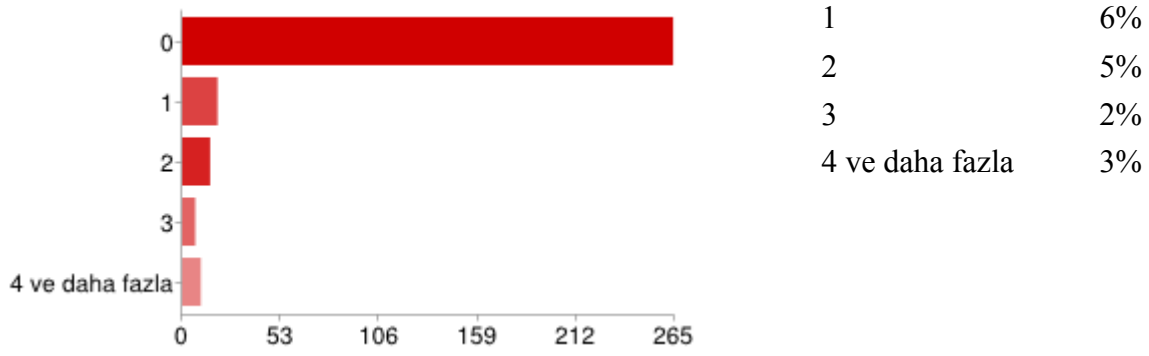
3 4%

4 ve daha fazla 9%

Katılımcıların %63'lük bir kısmının tanıtım amaçlı ulusal turizm fuarlarına hiç katılmadığı; %37'lik bir kısmının ise bir veya daha fazla katıldığı görülmektedir.

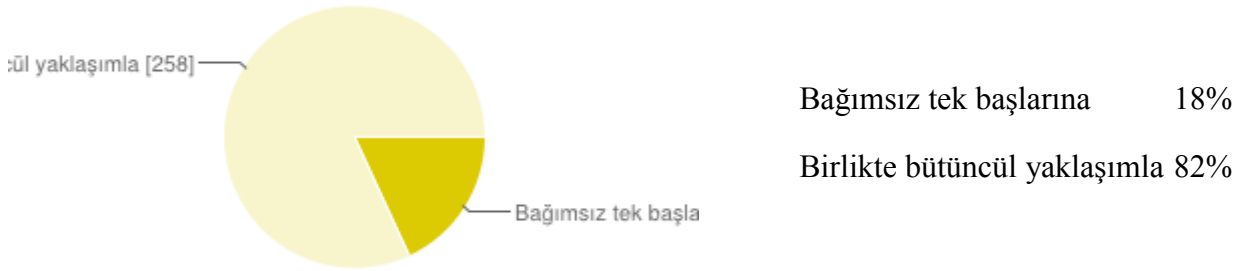
9. Tanıtım amaçlı uluslararası turizm fuarlarına kaç kez katıldınız?

0 84%

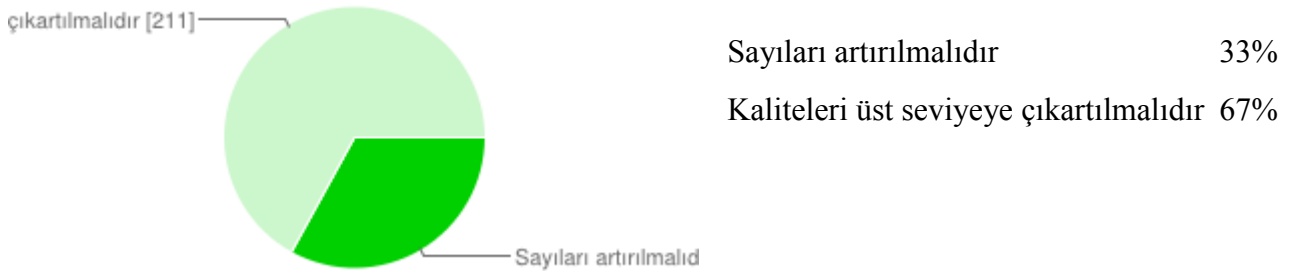
Katılımcıların tanıtım amaçlı uluslararası turizm fuarlarına katılma oranlarına bakıldığında; %84'lük çok büyük bir kısmın bugüne kadar hiç katılmadıkları; %16'lık bir kısmın ise bir veya daha fazla uluslararası fuarlara katıldıkları görülmektedir.

10. Sizce bölgemizdeki belediyeler ulusal ve uluslararası turizm fuarlarına bağımsız, tek başlarına mı katılmalı, yoksa birlikte bütüncül bir yaklaşımla mı katılmalıdırlar?

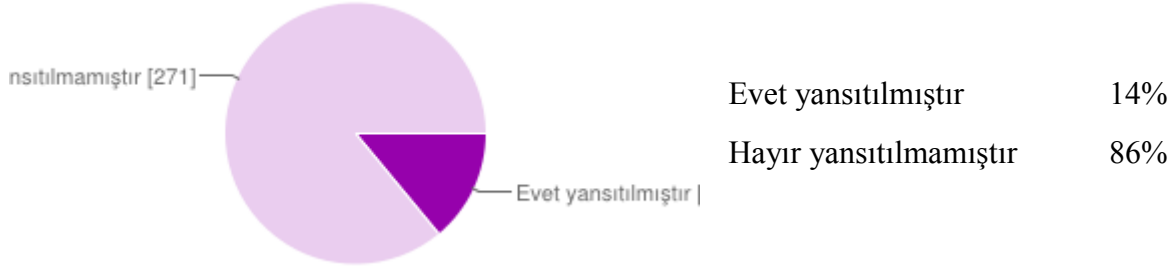
Ulusal ve uluslararası fuarlara belediyelerin tek tek mi yoksa birlikte mi katılmaları daha iyi olur yönünde sorulan soruya katılımcıların büyük bir kısmı (%82), bütüncül bir yaklaşımla birlikte katılmaları gerekir yanıtını vermişlerdir.

11. Bölgenizde öncelikle konaklama tesislerinin sayıları mı artırılmalıdır yoksa kaliteleri mi üst seviyeye çıkartılmalıdır?

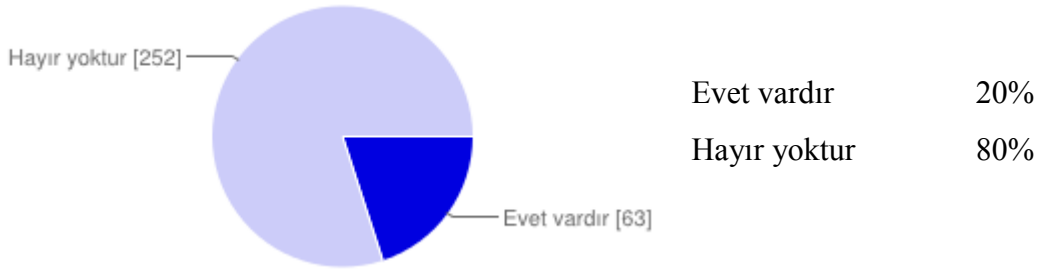
Katılımcıların 2/3'ü mevcut konaklama tesislerinin kalitelerinin artırılması yönünde fikir belirtmişlerdir. Geri kalan 1/3'lük kısmı ise mevcut konaklama tesislerinin sayısının yetersiz olduğunu ve sayılarının artırılmasının gerektiğini belirtmişlerdir.

12. Sizce bölgenizin turizm potansiyeli, kültürel değerleri turizm sektörüne yansıtılmış mıdır?

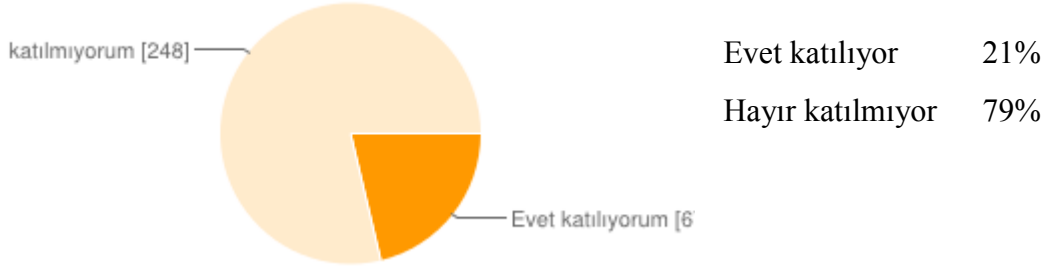
Katılımcıların %86'lık bir kısmının Tokat ve bölgesinde var olan turizm potansiyellerinin sektöre kazandırılmadığını düşünmektedir.

- 13.** Sorumlu bulunduğunuz bölgede halkın turizm geliştirme sürecine katkı sağlaması amacıyla yapılan farkındalık çalışması / çalışmaları var mıdır?

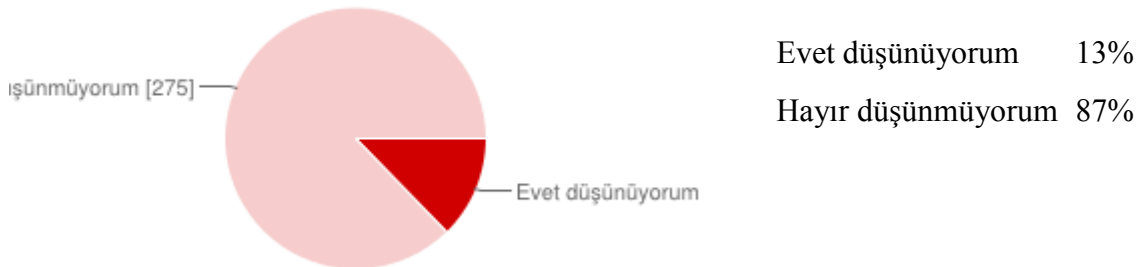
Her bölge bağımsız düşünülerek sorulan soruda bölgenin kendi potansiyellerini öne çıkarmak adına yapılan farkındalık çalışmaları var mıdır sorusuna, katılımcıların büyük bir kısmı olumsuz yanıt vermiştir.

- 14.** Sizce kadınlarınız toplumsal ve ekonomik yaşama yeterince katılıyorlar mı?

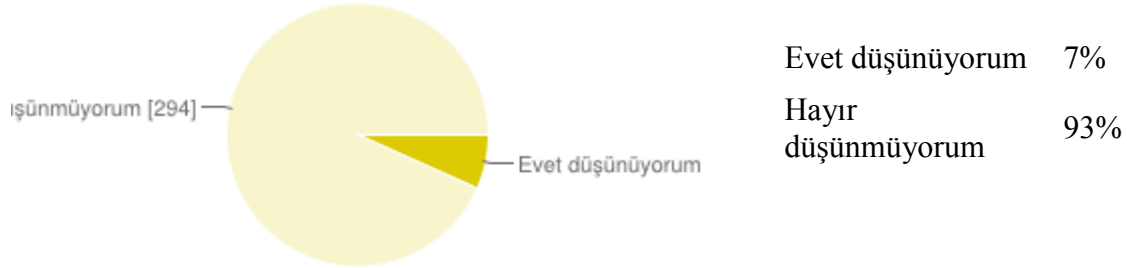
Katılımcıların %79'luk bir kısmı kadınların toplumsal ve ekonomik yaşama katılmadıklarını beyan etmişlerdir.

- 15.** Sivil toplum kuruluşlarının turizm geliştirme faaliyetlerine yeterince katıldıklarını düşünüyor musunuz?

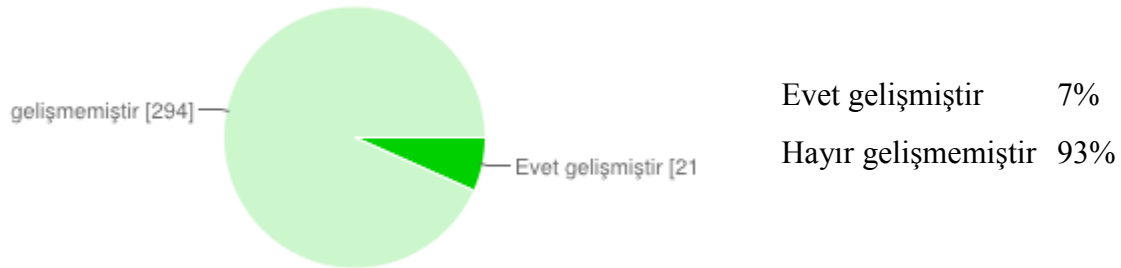
Katılımcılar Sivil Toplum Kuruluşlarının turizmi geliştirme faaliyetlerine yeterince katılmadıkları görüşündedirler. Katılımcıların %87'si STK'nın turizmi geliştirme faaliyetlerine katılmadığı görüşündedirler.

16. Yerleşkenizde yaşayan halkın turizm geliştirme faaliyetlerine yeterince katıldıklarını düşünüyor musunuz?

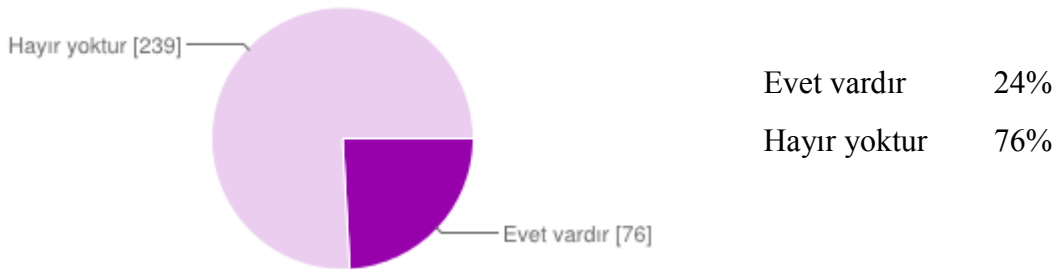
Katılanların %93'ü halkın turizmi geliştirme faaliyetlerine katılmadığı görüşündedir.

17. Bölgenizdeki sosyal yaşam ve sosyal aktivite yeterince gelişmiş midir?

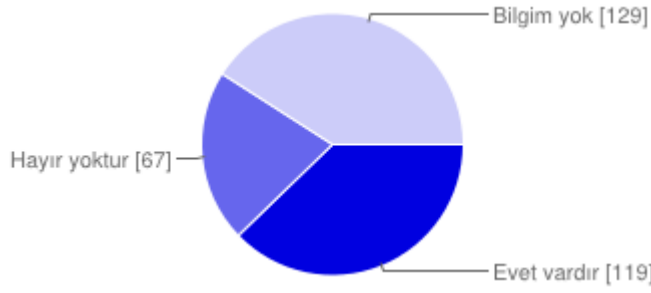
Katılımcıların %93'lük büyük bir kısmı sosyal yaşam ve sosyal aktivite konusunda bölgeyi yeterli görmemektedirler.

18. Bölgenizde amacına uygun olarak kullanılan bir kültür sanat evi / merkezi var mıdır?

Bölgede Kültür Sanat Evi fiziki olarak mevcut olmasına rağmen, katılımcıların yüksek oranda (%76) "hayır yoktur" yanıtı vermesi, kültür evinin amacına uygun kullanılmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

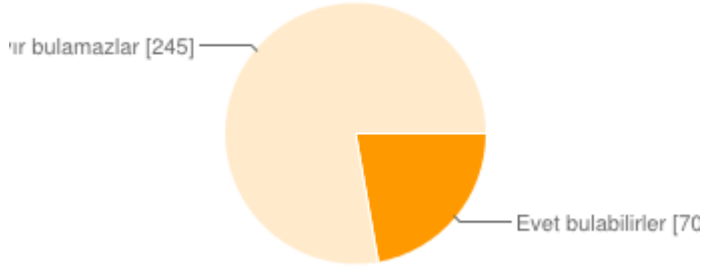
19. Bölgenize ait yöresel yemekler (mutfağınızın), el sanatlarınızı, bölgenizin tarihçesini, hikâyelerini anlatan son bir yıl içerisinde basılmış yazınsal eseri var mıdır?

Evet vardır	38%
Hayır yoktur	21%
Bilgi yok	41%

Bölge bazlı sorulan yazınsal eserlerle ilgili olarak sorulan soruya verilen yanıtlar bakıldığında, bazı bölgelerle ilgili yazınsal eserlerin varlığından ve bölge halkının da bu eserlerin de farkında olduğu görüşünde olduğu sonucu çıkarılabilirken; diğer taraftan da bazı bölgelerde bu eserlerin yokluğundan ve/veya var olduğu halde bilinmediği sonucu çıkartılabilir.

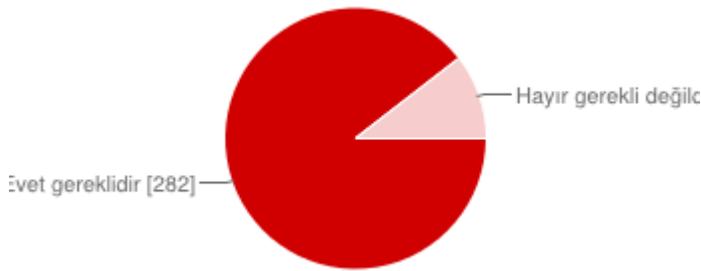
- 20.** Bölgenizi ziyaret eden yerli ve yabancı gezginler harita, broşür gibi tanıtım materyallerini haftanın her günü ücretsiz, kolaylıkla bulabilmekte midirler?

Evet bulabilirler	22%
Hayır bulamazlar	78%

Tanıtım ve bilgilendirme amaçlı harita ve broşürler konusunda katılımcıların %78'lik kısmı sorun yaşadıklarını ve bu tarz materyallere ulaşamadıklarını belirtmişlerdir.

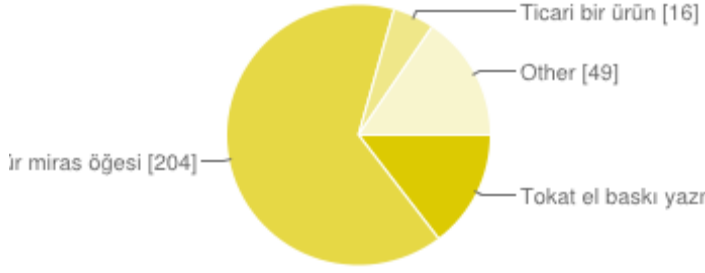
- 21.** Bölgemizi (Tokat ve ilçeleri) temsil edecek bir sembol / logo belirleme çalışması yapılması sizce gerekli midir?

Evet gereklidir	90%
Hayır gerekli değildir	10%

Tokat ve çevresini ifade edecek logo belirleme çalışmalarının gerekli olduğunu düşünenlerin sayısı oldukça yüksektir.

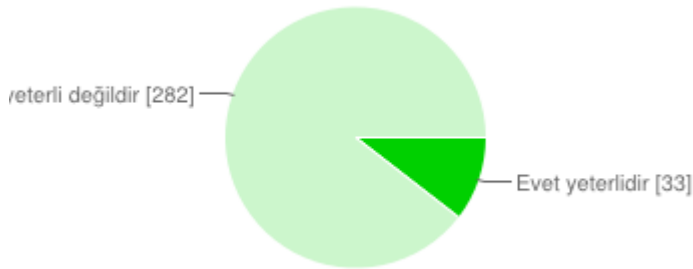
- 22.** Sizce bölgemizi temsil edecek logonun konusu ne olmalıdır?

Tokat el baskı yazmacılık	15%
Somut olan ya da olmayan bir kültür miras ögesi	65%
Ticaret bir ürün	5%
Other	16%

Tokat'ı ifade edecek tek bir logoda hangi farklılığın ön planda tutulmasına yönelik hazırlanan bir soruya verilen yanıtlar incelendiğinde, katılımcıların %65'lik bir kısmının somut olan veya olmayan bir kültür mirası ögesinin logoda kullanılmasını uygun görmekteyiz.

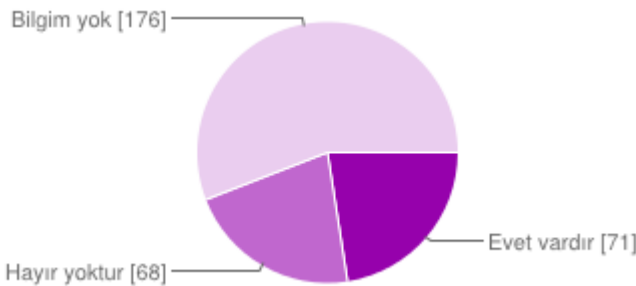
23. Sizce bölgenizde marka, patent, coğrafi işaret, endüstriyel tasarım başvuru ve tescil işlemleri gibi yenilikçi göstergeler yeterli midir?

Evet yeterlidir	10%
Hayır yeterli değildir	90%

Katılımcılara göre bölgeye ait marka, patent, coğrafi işaret, endüstriyel tasarım başvurusu ve tescil işlemleri gibi yenilikçi göstergeler %90 yetersizdir.

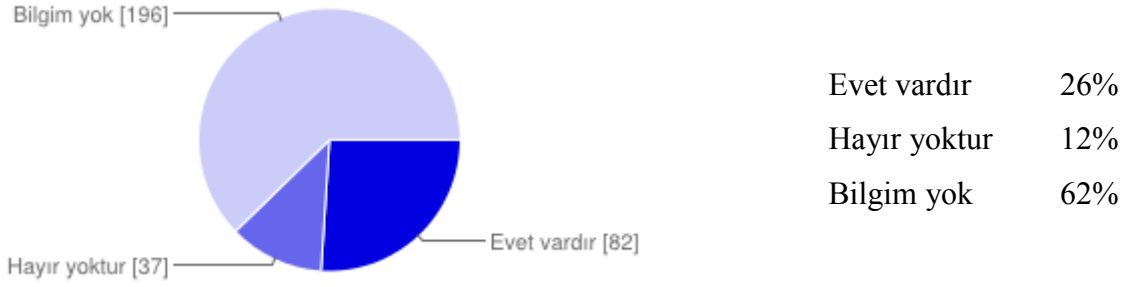
24. Yerleşkenizde coğrafi işaret alınan herhangi bir ürün var mıdır?

Evet vardır	23%
Hayır yoktur	22%
Bilgim yok	56%

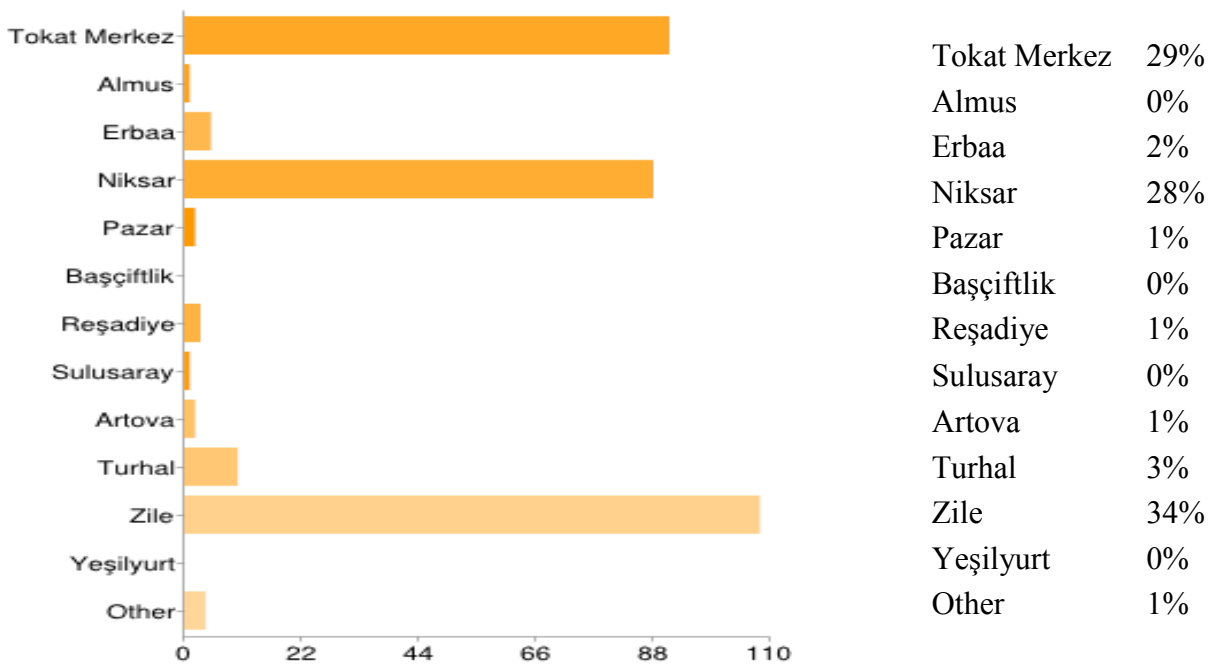
Katılımcıların %56'sı yaşadıkları bölgedeki ürünlerle ilgili olarak coğrafi işaretlerin varlığından veya yokluğundan haberdar olmadıklarını beyan etmişlerdir. %22'lik bir kısım ise bölgelerinde coğrafi işaret olmadığını, %23'lük bir kısım ise bölgelerinde coğrafi işaretli ürünlerin olduğunu ifade etmişlerdir.

25. Tokat genelinde coğrafi işaret alınan herhangi bir ürün var mıdır?

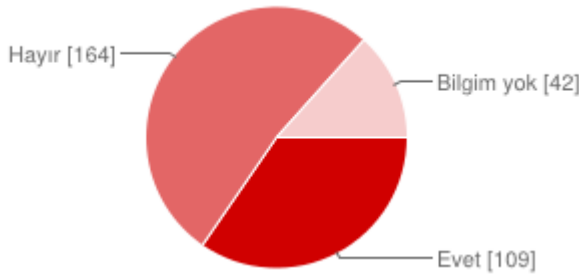
Tokat genelinde coğrafi işaretlerle ilgi sorulan soruda yine katılımcıların büyük bir kısmı bu konuda bilgilerinin olmadığını ifade etmişlerdir(%62). %26'lık bir dilim Tokat genelinde coğrafi işaretli ürünlerin olduğunu, %12'lik bir kitlenin ise Tokat genelinde coğrafi işaretlerin olmadığını ifade etmişlerdir.

26. Tokat'ta nerede ikamet ediyorsunuz? (En uzun süre ikamet ettiğiniz yer)

Katılımcıların büyük çoğunluğunun Zile (%34), Niksar (%28) ve Tokat merkezde (%29) ikamet ettiği görülmektedir. Bölgenin turizm arz kaynakları ve turizm bilinci konusunda bu merkezlerin önde gelmesi nedeniyle bu sonuç şaşırtıcı olmamıştır.

27. Sizce belediyeniz turizmle gelişme potansiyelini benimseyen, bu yönde bir vizyon ve misyon belirleyen bir belediye midir?

Evet	35%
Hayır	52%
Bilgim yok	13%

Katılımcıların %52'si belediyelerinin, turizmle gelişme potansiyelini benimseyen, bu yönde bir vizyon ve misyon belirleyen bir belediye olmadığını belirtmiştir. Bu sonuç belediyelerin turizm çalışmalarını geliştirmesinin gerektiğini göstermektedir.

28. Sizce turizmle gelişme kavramını benimsemiş, bu yönde vizyonu ve misyonu paylaşan belediyeler arasında turizm geliştirilme faaliyetlerinin birlikte yapılmasına yönelik bir stratejik ortaklık yapılmalı mıdır? Böyle bir ortaklık yararlı mıdır?

Evet / Yapılmalıdır / Yararlıdır	90%
Hayır / Yapılmamalıdır / Yararlı Değildir	10%

Katılımcıların neredeyse tamamı (%90) belediyeler arasında turizm geliştirilme faaliyetlerinin birlikte yapılmasına yönelik bir stratejik ortaklık yapılması gerektiğini belirtmiştir. Bu da bütüncül turizm yaklaşımının tüm katılımcılar tarafından istendiğini göstermektedir.

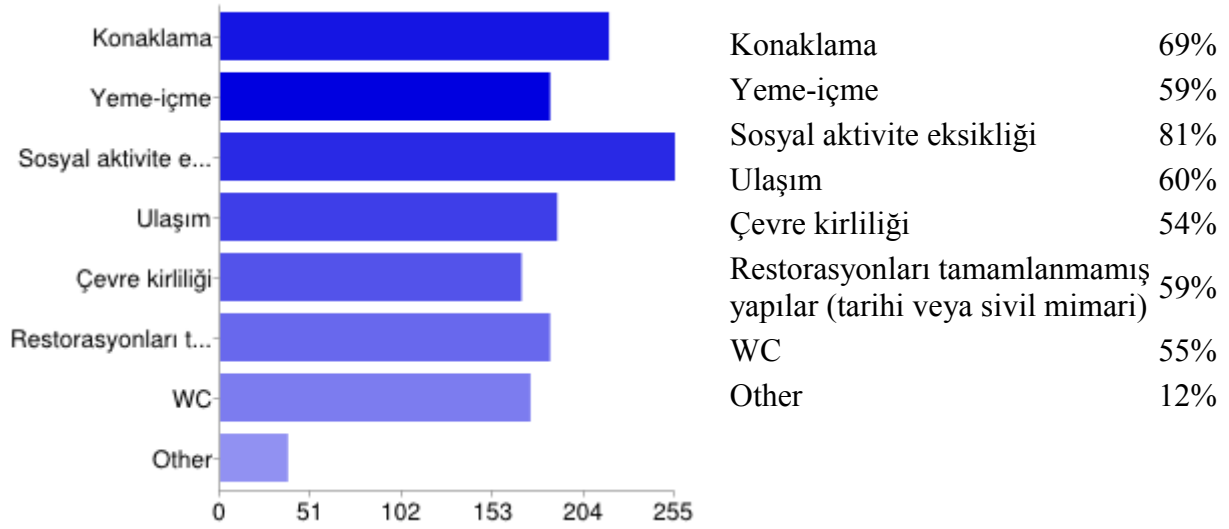
29. Sizce bölgemize gelecek yerel gezginlere rehberlik edebilecek, yerel rehberlere ihtiyaç var mıdır?

Evet vardır	91%
Hayır yoktur	9%

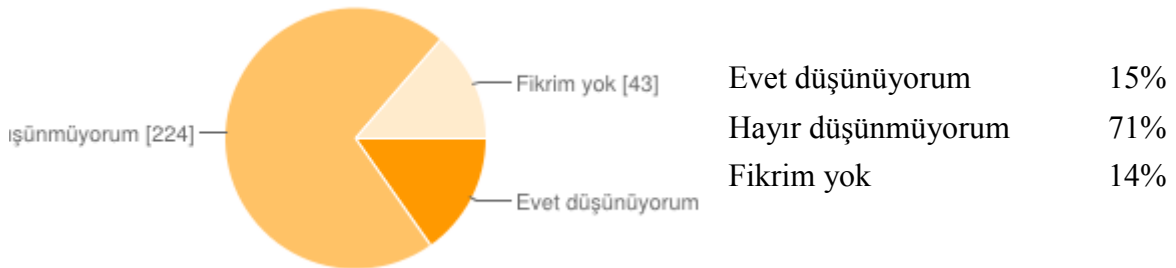
Katılımcıların %91'i yerel rehberlere bölgede ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Bu sonuca göre mutlaka bölgede yerel rehber yetiştirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

30. Bölgemizde gördüğünüz en önemli turizm alt yapı sorunu sizce nedir?

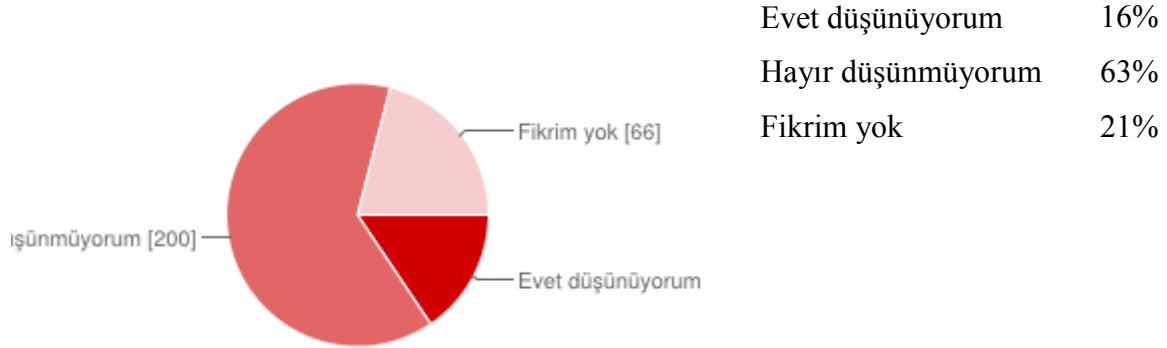
Katılımcıların %81'i bölgede en önemli turizm alt yapı sorunu olarak Sosyal aktivite eksikliğini belirtmiştir. Bunu %69 ile konaklama ve %60 ile ulaşım izlemektedir. Katılımcıları %59'u alt yapı sorunu olarak restorasyonu tamamlanmamış yapıları görmektedir. Yeme-içme işletmeleri, tuvalet eksikliği ve çevre kirliliği de büyük oranda sorun olarak görülmektedir.

31. Bölgemizde, turizm başta olmak üzere kalkınma alanlarına hız kazandıracak resmi kurum ve kuruluşların başarılı olduğunu düşünüyor musunuz?

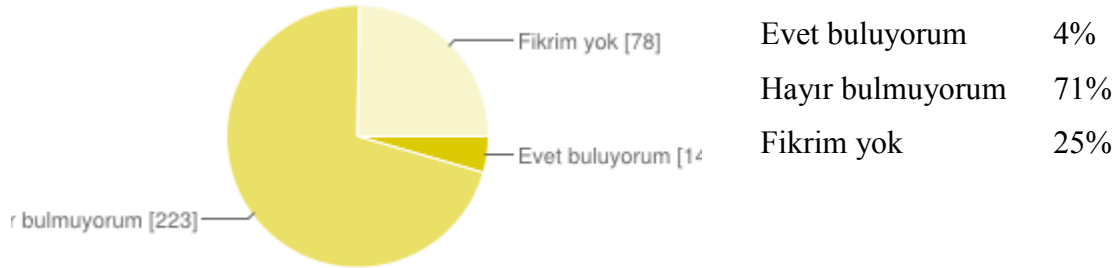
Katılımcıların %71' resmi kurum ve kuruluşların turizm çalışmalarında başarılı olmadıklarını belirtmiştir. Bu sonuç resmi kurumların turizm çalışmalarında daha aktif ve palnlı çalışması gerektiği sonucunu çıkarmaktadır.

32. Bölgemizde, turizm başta olmak üzere kalkınma alanlarına ivme kazandıracak birimlerde görev alan personelin genel olarak nitelikli olduğunu düşünüyor musunuz?

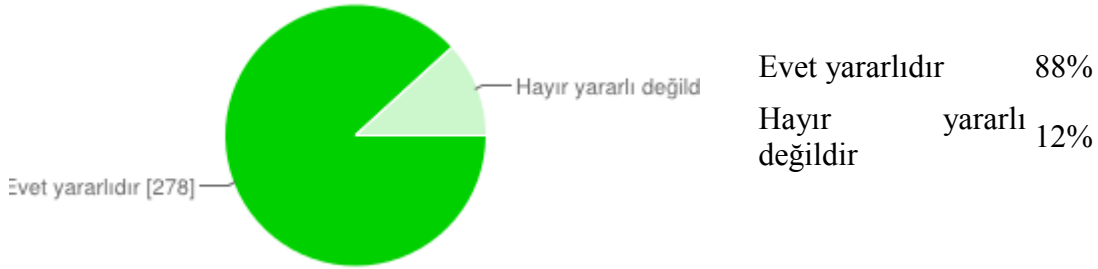
Katılımcıların %63'ü turizm başta olmak üzere kalkınma alanlarına ivme kazandıracak birimlerde görev alan personelin genel olarak nitelikli olduğunu düşünmemektedir. Bu sonuç bir önceki soruda resmi kurum ve kuruluşların başarısız görülmesi ile ilgilendirilebilir. Katılımcılar turizm konusunda bölgede kalifiye personel istemektedir.

33. Tokat İl Kültür Turizm Müdürlüğü'nün turizm alanındaki çalışmalarını yeterli buluyor musunuz?

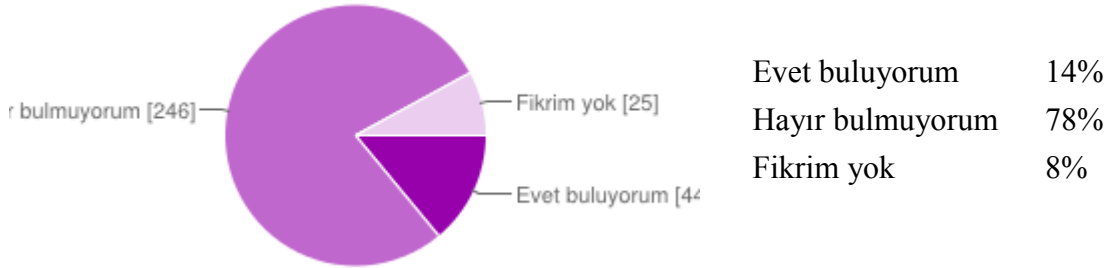
Katılımcıların %71'i Tokat İl Kültür Turizm Müdürlüğü'nün turizm alanındaki çalışmalarını yeterli bulmamaktadır. %25'i ise bu konuda fikri olmadığını belirtmiştir. Üstteki iki soru ile bu sonuç uyushmaktadır.

34. Bölgemizde, turizm geliştirme faaliyetlerinin anlamlı bir bütünlük içinde yapılması için paydaşlar arasında koordinasyonu sağlayacak bir oluşum sizce yararlı mıdır?

Katılımcıların %88'i turizm geliştirme faaliyetlerinin anlamlı bir bütünlük içinde yapılması için paydaşlar arasında koordinasyonu sağlayacak bir oluşum yararlı olacağını belirtmiştir. 28. soruya verilen cevap ile bu soruya verilen cevap aynıdır. Bu da bölgede mutlaka bütüncül çalışmayı sağlayacak bir oluşuma ihtiyaç olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

35. Yerleşkenizde gerçekleştirilen kültürel ve sanatsal etkinlikleri yeterli buluyor musunuz?

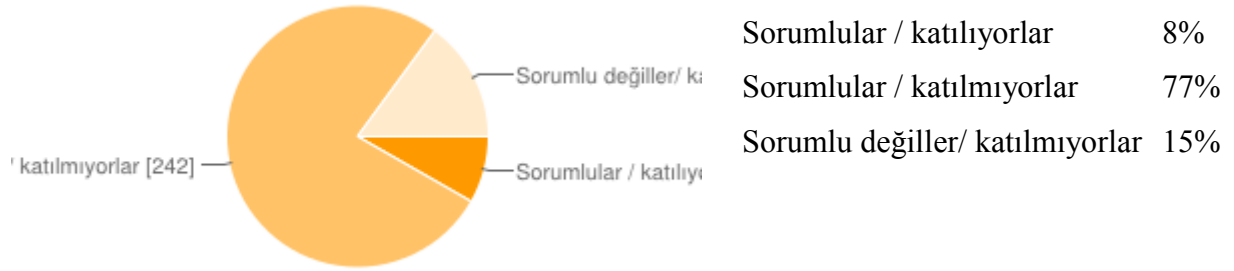
Katılımcıların %78'i yerleşkelerinde gerçekleştirilen kültürel ve sanatsal etkinlikleri yeterli bulmamaktadır. Bu sonuç 30. soruya verilen %81'lik Sosyal aktivite eksikliği cevabı ile uyumaktadır. Bölgede sosyal ve kültürel etkinliklerin artırılması gerekliliği katılımcılarca istenmektedir.

36. Sizce bölgemizde var olan turizm faaliyetleri, bütüncül bir yaklaşımı ve bazı önlemlerin alınmasını gerektiriyor mu?

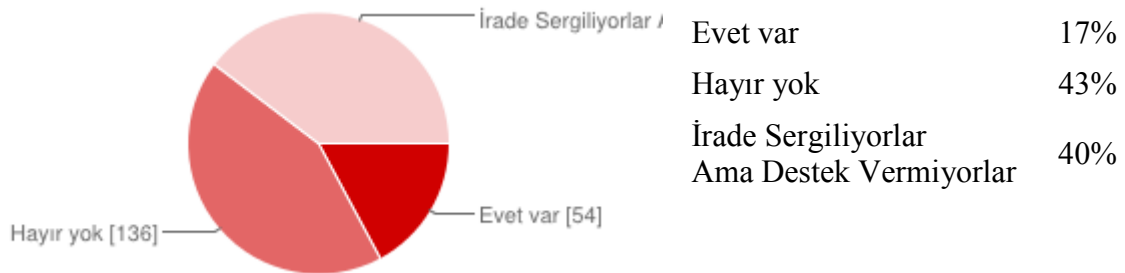
Katılımcıları %89'u bütüncül bir yaklaşımla bazı önlemlerin alınması gerektiğine inanmaktadır. 28. ve 34. sorulara verilen cevaplarla bu soruya verilen cevaplar uyushmaktadır.

37. Sizce kentliler, işyeri sahipleri, siyasetçiler ve tarih, kültür, jeolojik ve doğal mirasla ilgili sivil girişimlerden oluşan bütün taraflar, bu mirasın / dokunun korunmasından sorumlu mu ve sürdürülebilir bir turizm için gereken hedeflerin ve politikaların geliştirilmesine katılıyorlar mı?

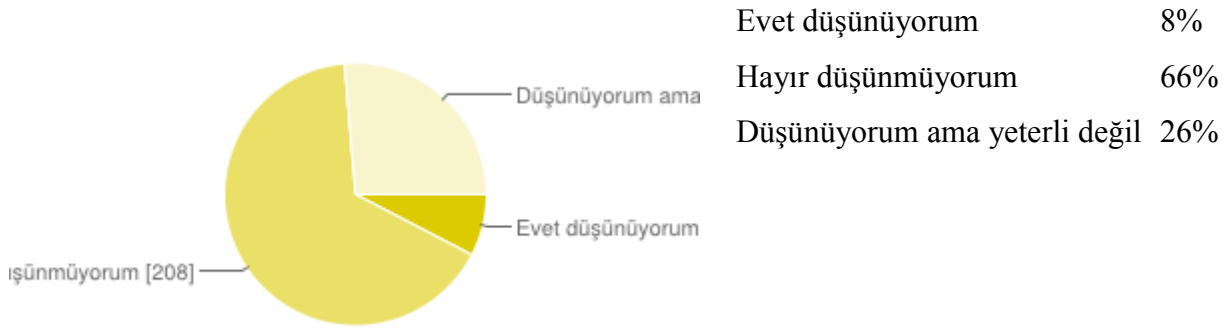
Katılımcıların %77'si kentliler, işyeri sahipleri, siyasetçiler ve tarih, kültür, jeolojik ve doğal mirasla ilgili sivil girişimlerden oluşan bütün tarafların, bu mirasın / dokunun korunmasından sorumlu olduğunu ancak sürdürülebilir bir turizm için gereken hedeflerin ve politikaların geliştirilmesine katılmadıklarını belirtmiştir. Bu sonuca göre bölgede turizmle ilgili tüm çalışmaların kamu kurum ve kuruluşlarından beklendiği diğer paydaşların sorunun çözümünde rol almadığı görülmektedir.

38. Siyasetçiler ve karar vericilerin turizm çalışmalarını/süreçlerini iyileştirmek yönünde bir irade sergileme ve destek eğilimleri var mı?

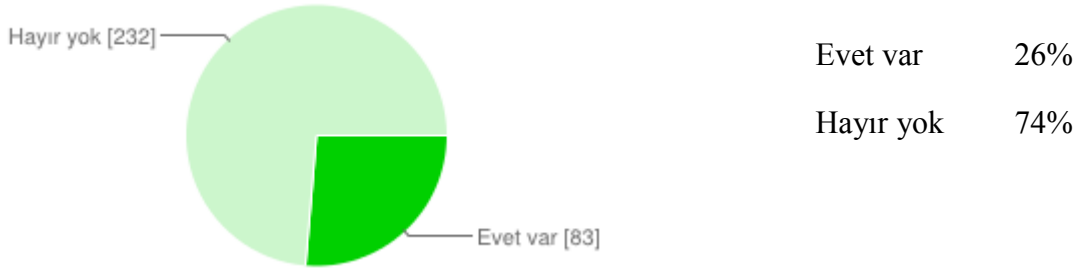
Katılımcıların %43' siyasetçi ve karar vericilerin turizm çalışmalarını/süreçlerini iyileştirmek yönünde bir irade sergileme ve destek eğilimleri olmadığını belirtmiştir. %40'ı ise irade sergilediklerini fakat destek vermediklerini belirtmiştir. Bu sonuca göre siyasetçiler ve karar vericilerin turizm çalışmalarına daha aktif katılımı beklenmektedir.

39. Tokat'ta potansiyel turizm gezginlerini hedef alan objektif bir pazarlama ve medya faaliyeti olduğunu düşünüyor musunuz?

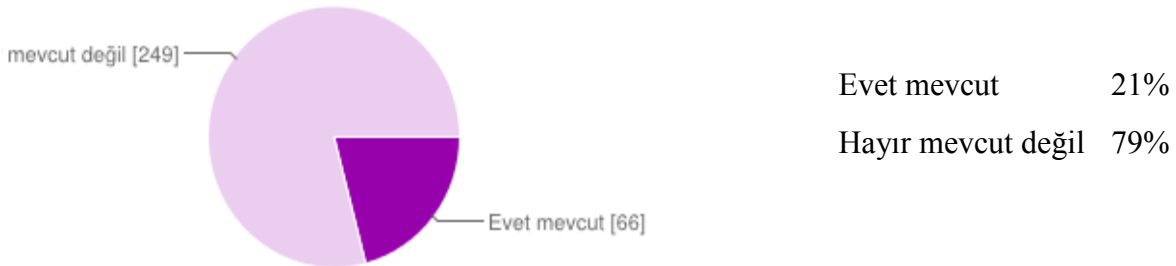
Katılımcıların % 66'sı bölgede objektif bir pazarlama ve medya faaliyeti olduğunu düşünmemektedir. %26'sı ise yeterli olmadığını belirtmektedir. Katılımcıların %92'sine göre bölgede pazarlama ve medya faaliyeti yetersiz olarak belirtilmektedir.

40. Bölgenizde sahip olduğunuz gizilin önemini ve farklılığını vurgulayan bir söyleminiz (sloganınız) var mı?

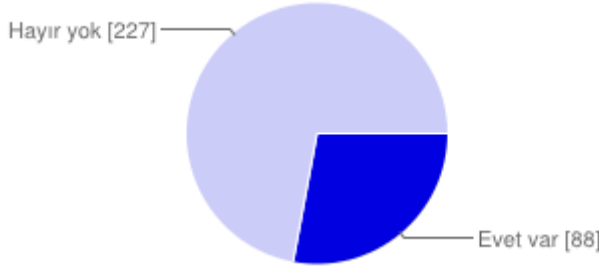
Katılımcıların %74'ü bölgeyi tanımlayan bir sloganın olmadığını belirtmiştir. Bölgede böyle bir slogan gerektiği düşünülmektedir.

41. Bölgenizde ziyaretçilerin (gezinlerin) gezilerini önceden planlamalarına olanak veren bilgilendirme kanallarınız mevcut mu?

Katılımcıların % 79' bölgede turizm bilgilendirme kanallarının olmadığını belirtmiştir. Bu sonuç 39. soruya verilen cevap ile uyusmaktadır.

42. Bölgenizde farklılıklara saygı, azınlık grupları ve engelliler için kolaylaştırıcı olanaklar var mı?

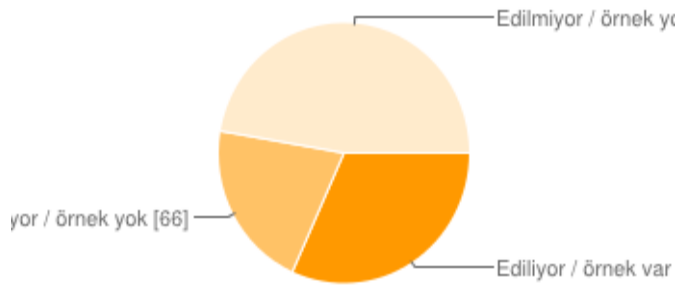

Evet var 28%

Hayır yok 72%

Katılımcıların %72'si bölgede farklılıklara saygı, azınlık grupları ve engelliler için kolaylaştırıcı olanaklar olmadığını belirtmiştir.

43. Bölgenizde yerel topluma bağlı ve saygılı, sorumlu, yöreye özgü ürünleri pazarlayan işyerleri teşvik ediliyor mu? Bu konuda bir örnek var mı?

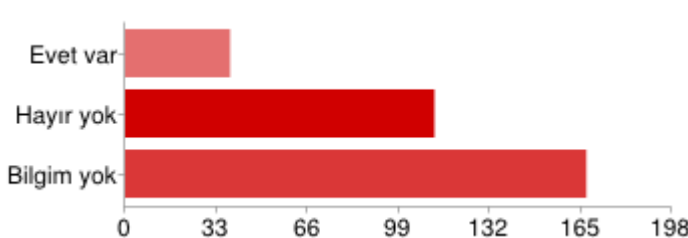
Ediliyor / örnek var 32%

Ediliyor / örnek yok 21%

Edilmiyor / örnek yok 47%

Katılımcıların %47'si bölgelerinde yerel topluma bağlı ve saygılı, sorumlu, yöreye özgü ürünleri pazarlayan işyerlerinin teşvik edilmediğini belirtmiştir. %32'si ise teşvik edildiğini ve örneğinin olduğunu belirtmiştir. Bu sonuca göre bölgede kısmen başarılı işletmelerin teşvik edildiği ama büyük oranda teşvik edilmediği görülmektedir.

44. Bölgenizde gelişme ve yatırım kararlarına dayanak ve veri sağlamak amacıyla, yerel turizmin hacmi ve geliri gibi sayısal sonuçları ölçecek araçlar ve metodolojiler geliştirme yönünde bir çalışma var mı?

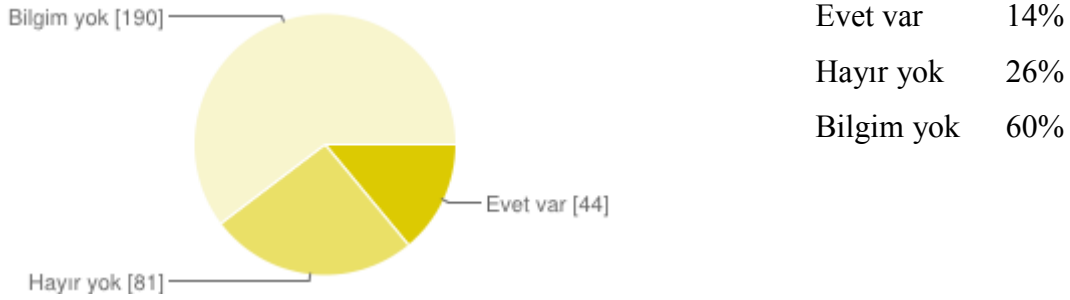
Evet var 12%

Hayır yok 36%

Bilgim yok 53%

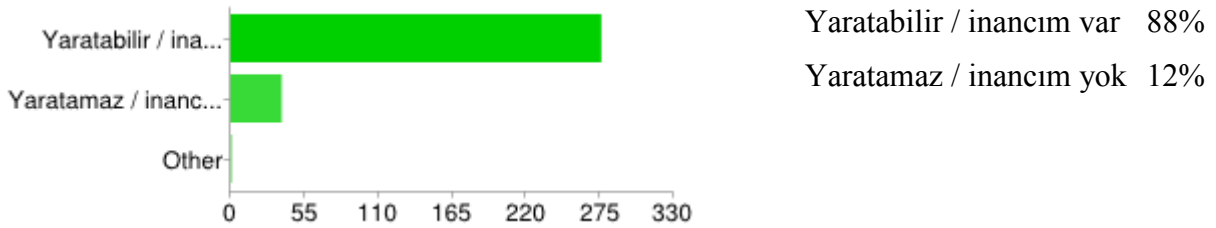
Katılımcıların %53'ü bu soruya bilgisi olmadığı, % 36'sı ise bölgede turizmle ilgili sayısal sonuçları ölçecek ve geliştirecek bir çalışma olmadığını belirtmiştir.

45. Bölgenizde turizmin ölçülemeyen sosyal ve fiziksel etkilerini değerlendirmek için araçlar ve metodolojiler geliştirme yönünde sorumlu kurum ve kuruluşların yaptıkları bir çalışma var mı?

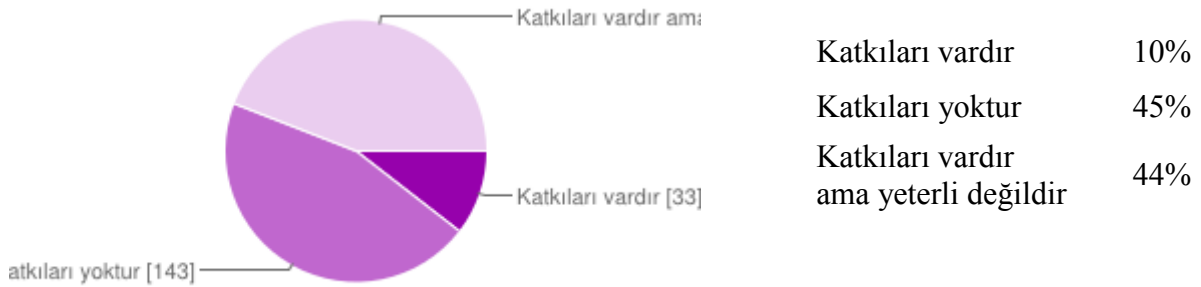
Katılımcıların %60'sı bu soruya bilgisi olmadığını, %26'sı ise bölgelerinde turizmin ölçülemeyen sosyal ve fiziksel etkilerini değerlendirmek için araçlar ve metodolojiler geliştirme yönünde sorumlu kurum ve kuruluşların yaptıkları bir çalışma olmadığını bildirmiştir.

46. Turizm, Bölgenizin kalkınmasında fırsat yaratabilir mi? Yaratabilirse buna inancınız var mı?

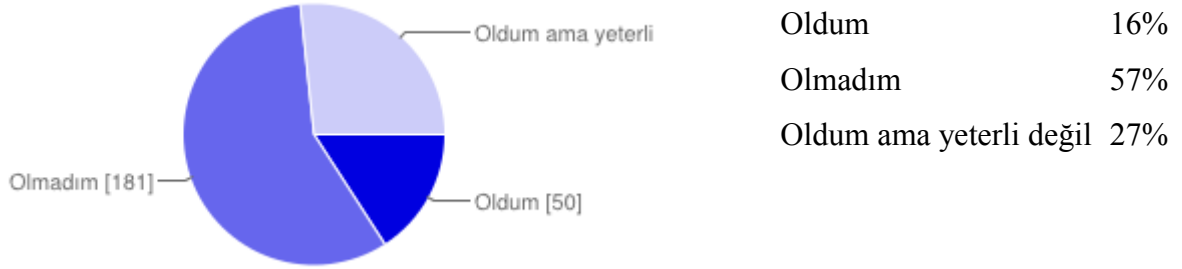
Katılımcıların büyük çoğunluğu (%88) turizmin bölge için fırsat yaratacağına inanmaktadır. Bu da bölgede turizmin katılımcılar tarafından benimsendiğini göstermektedir.

47. Turizm sektörünün canlanmasından birinci derecede etkilenecek özel sektörün, şehirde yürütülen turizm geliştirme faaliyetlerine katkıları var mıdır? Varsa yeterli midir?

Katılımcıların % 45'i özel sektörün turizm faaliyetlerine katkıları olmadığını belirtmiştir. %44'ü ise katkıları olduğunu ama bunun yeterli olmadığını belirtmiştir. Bu sonuca göre turizm sektörünün canlanmasından birinci derecede etkilenecek özel sektörün turizm geliştirme faaliyetlerine yeterince katılmadığını ortaya çıkarmaktadır.

48. Üniversitemizin şehrimizdeki turizmin gelişimine katkı verecek eylem ve uygulamalarına şahit oldunuz mu?

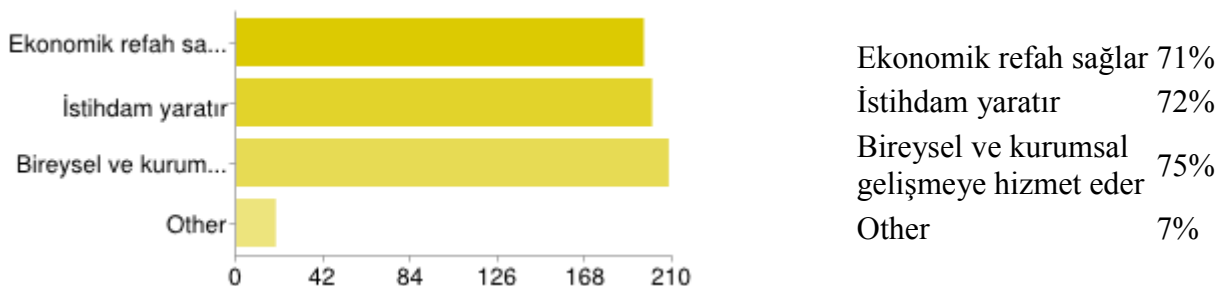
Katılımcıların %57'si üniversitenin şehirde turizmin gelişimine katkı sağlayacak eylemlerine şahit olmadığını belirtmiştir. %27'si olduğunu ama bunun yeterli olmadığını belirtmiştir. Bu sonuca göre üniversitenin turizme katkı verecek eylemlere dahil olması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

49. Tokat'ta turizm şart mıdır?

Bu soruya katılımcıların %82'si evet Tokat'ta turizm şarttır şeklinde cevap vermiştir. %11'i hayır şart değildir şeklinde cevap vermiştir. Bu sonuç 46. soruya verilen cevap ile uyusmaktadır. Bölge insanının büyük çoğunluğuna göre bölgede turizm şart olarak görülmektedir.

50. 49. soruyu evet olarak işaretledi iseniz nedenini belirtiniz.

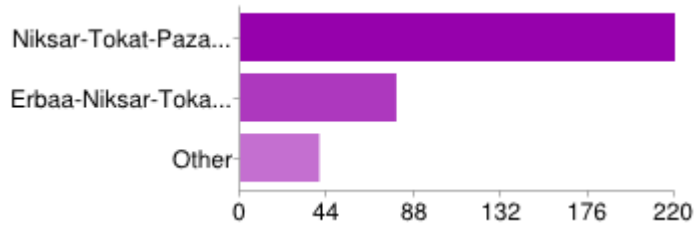
Bu soruda katılımcılar birden fazla seçenek seçmiştir. Katılımcıların %72'ine göre turizm bölgede istihdam yaratacaktır. %75'ine göre bireysel ve kurumsal gelişmeye hizmet edecektir. %71'ine göre turizmin gelişmesi bölgede ekonomik refahı sağlayacaktır

51. Tokat'ın sahip olduğu turizm avantajları sizce nelerdir?

Bu soruda katılımcılar birden fazla seçenek seçmiştir. Katılımcılara göre Tokat'ın sahip olduğu turizm avantajları; %89 zengin tarihi, kültürel ve jeolojik miras, %82 doğal güzellikler (korunmuş doğa), %47 temiz çevre , %47 emniyet güvenlik %45 ses kirliliğinden uzak olma olarak belirtilmiştir.

52. Sizce, sahip oldukları turizm potansiyelleri düşünüldüğünde, Tokat'ın yerel turizm destinasyonu nasıl olmalıdır?

Niksar-Tokat-Pazar-Zile(Karadeniz'den girişte) ya da Zile-Pazar-Tokat-Niksar (Amasya'dan girişte) 70%

Erbaa-Niksar-Tokat- Pazar-Zile-Turhal 25%

Other 13%

Katılımcıların %70'ine göre Tokat'ın yerel turizm destinasyonu, Niksar-Tokat-Pazar-Zile(Karadeniz'den girişte) ya da Zile-Pazar-Tokat-Niksar (Amasya'dan girişte) şeklinde olmalıdır. %25'ine göre ise, Erbaa-Niksar-Tokat- Pazar-Zile-Turhal şeklinde olmalıdır.

KATILIMCI LİSTESİ

ADI SOYADI	ÜNVANI
DR.REŞAT DOĞRU	TOKAT MİLLETVEKİLİ
SEDAT OKTAR	TOKAT VALİ YARDIMCISI
DR. YUSUF GÖKHAN YOLCU	NİKSAR KAYMAKAMI
NURİ ÖZDER	ZİLE KAYMAKAMI
DURAN YADİGAR	NİKSAR BELEDİYE BAŞKANI
AHMET YENİHAN	ERBAA BELEDİYE BAŞKANI
LÜTFİ VİDİNEL	ZİLE BELEDİYE BAŞKANI
H.HÜSEYİN ARIKAN	ALMUS BELEDİYE BAŞKANI
ADNAN ÖZMEN	PAZAR BELEDİYE BAŞKANI
AHMET ÇETİN	TOKAT BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI
ALİ ÇAĞLAR	ÜZÜMÖREN BELEDİYE BAŞKANI
PROF.DR. KENAN KARA	GOP ÜNİVERSİTESİ REKTÖR YARDIMCISI
HAYATİ ERGÜDEN	ORMAN İŞLETME MÜDÜRÜ
EKREM ANAÇ	MÜZE MÜDÜRÜ
SAKİN EREN	YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MUSTAFA YILMAZ	MALİ HİZ. MÜDÜRÜ
MUSTAFA ZENGİN	ZİLE HALK KÜTÜPHANESİ MÜDÜRÜ
KÖKSAL ÖZEN	KOSGEB MÜDÜRÜ
UĞUR TAMER ÇELİK	ORMAN İŞLETMESİ MÜDÜR YARDIMCISI
NİYAZİ ÇEVİK	İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜR YARDIMCISI
DOĞAN ŞAHİN	GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜD.VEKİLİ
EF SUN ÖZMAN	İMAR İŞLERİ MÜDÜR VEKİLİ
R.ŞABAN YAVUZ	İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRÜ
ÖMER ÇİZMECİ	İLÇE YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MEHMET KOCAMAN	ZİLE DİNÇERLER TURİZM İŞLETMECİLİĞİ VE OTELCİLİK YÜKSEK OKULU MÜDÜR YARDIMCISI
ABDULLAH BOLAT	B.S.T MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ
SELAHATTİN ADIGÜZEL	İL KÜLTÜRTURİZM ŞUBE MÜDÜRÜ
HÜSEYİN BERBEROĞLU	ZİLE TİCARET VE SANAYİ ODASI BAŞKANI
DURAN KAYA	NİKSAR KENT KONSEYİ BAŞKANI
GÜRSEL SOMUNCU	SEBZE ÜRTİCİLERİ BİRLİK BAŞKANI
A.ORHAN GÜRGÜNOĞLU	TSO MECLİS BAŞKANI
KEMAL ÖZDİLEK	TOKAT GAZETECİLER CEMİYETİ BAŞKANI
EKREM ÖZŞEN	ESNAF SANATKÂRLAR ODASI BAŞKAN VEKİLİ
MEHMET ERGÜN	TŞOF GENEL SEKRETERİ
İLKER MELİKOĞLU	NİDOST DERNEĞİ BAŞKANI
MEHMET BAYRAKTAROĞLU	TOKAT SPORTİF HAVAKULÜBÜ BAŞKANI
MEHLİKA DİCLE	OKA TOKAT İL KOORDİNATÖRÜ
TEVFİK KABLAN	TKDK TOKAT İL KOORDİNATÖRLÜĞÜ UZMAN
ABDULLAH LÜLECİ	BELEDİYE ENCÜMEN ÜYESİ
MUSTAFA KESKİN	TURHAL BELEDİYESİ PROJE KOORDİNATÖRÜ
MURAT DEMİREL	TURHAL BELEDİYESİ PROJE KOORDİNATÖRÜ
SERDAR KAYAALP	SAFA TV YÖNETİM KURULU BAŞKANI
HÜSEYİN KÖMÜR	KANAL60 TV GENEL MÜDÜRÜ
MURAT ONUR	KANAL 60TV GENEL KOORDİNATÖRÜ
SEVİM GÜLEÇ	ZİLE TV
FİKRET ESAT	ZİLE BELEDİYESİ AR-GE BİRİMİ
İBRAHİM DEMİRTAŞ	ZİLE BELEDİYESİ BASIN YAYIN
ATALAY KİPECİ	NİKSAR BELEDİYESİ
ELİF ERTEKİN	NİKSAR BELEDİYESİ KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ
NURİ TÜZMEN	NİKSAR BELEDİYESİ
VAHİT KILIÇLAR	ARTOVA SOSYAL YARDIMLAŞMA GÖREVLİSİ
YRD. DOÇ.DR. KÖKSAL PABUCÇU	GOP ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ
ZEKAİ İMRE	NİKSAR MESLEK YÜKSEK OKULU AKADEMSİYEN
MERVE ÖZ	ZİLE DİNÇERLER TURİZM İŞLETMECİLİĞİ VE OTELCİLİK YÜKSEK OKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ
ALİ UÇAR	İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİMCİ
JAN ARSLAN	ÖĞRETMEN
SİNAN KESKİN	TURİZM ÖĞRETMEN
ZEKİ KURT	MHP MYK ÜYESİ –EĞİTİMCİ
M.EMİN ULU	ARAŞTIRMACI YAZAR
EYÜP SEVER	ÖĞRETMEN
AHU KARADAĞ	ZİRAAT MÜHENDİSİ

NECDET DÜPÜK
UĞUR ERDEM
EKREM ER
MEHMET TÜRKÜ
SEDAT ÖZATA
S.ZEKİ ÖZDİLEK
NEVZAT ULUGÖL
HASAN DaĞ

BERKAY ÖZBİLGİN
KADİM DURMAZ
ÖMER SAĞOL
MURAT İŞBİLEN
ORHAN İŞBİLEN
HASAN URHAN
HASAN ERDEM
YURDANUR UÇAR
AHMET ERDOĞAN
ATILLA YILMAZ
SITKI İKİZOĞULLARI
EROL BEL
LEVENT YILDIZ
NAGİHAN ERTEKİN
FİKRET UYSAL
HÜSEYİN ÖZDEMİR
SAADETTİN AKSOY
SELAHATTİN ARABACI
İBRAHİM YILDIRIM
MÜCAHİD YÜCE
FATİH KILIÇ

ZİRAAT MÜHENDİSİ
ORMAN SU İŞLERİ MÜHENDİSİ
TSO BASIN YAYIN
YEŞİL NİKSAR GAZETESİ
İHA TEMSİLCİSİ VE DANIŞMEND GAZETESİ MUHABİRİ
TOKAT HABER GAZETESİ İMTİYAZ SAHİBİ
GÜNEŞ GAZETESİ İMTİYAZ SAHİBİ
G.O. P ZİLE SEYAHAT KÜLTÜR ve SANAT KULUBÜ YÖNETİM KURULU
BAŞKANI
G.O. P ZİLE SEYAHAT KÜLTÜR ve SANAT KULUBÜ YÖNETİM KURULU ÜYESİ
İŞ ADAMI / EĞİTİMCİ
İŞ ADAMI
İŞ ADAMI
İŞLETME MÜDÜRÜ
AKSİAD
TOKAT KÜLTÜR SANAT DERNEĞİ
GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARI YAZMA ÖĞRETİCİSİ
NİKSAR PARK OTEL MÜDÜRÜ
AYVAZ PARK OTEL İŞLETMECİSİ
ÇAMİÇİ DORUK OTEL İŞLETMECİSİ
REŞADİYE DOĞA TERMAL
REŞADİYE DOĞA TERMAL İŞLETMESİ MUH.MÜDÜRÜ
AŞGANA YEREL MUTFAK İŞLETMECİSİ
OTEL MÜDÜRÜ
SEZAR OTEL İŞLETMECİSİ
OTEL İŞLETMECİSİ
TEK NAL OTEL İŞLETMECİSİ
TURİZM DAYANAĞMA DERNEĞİ
MUHASEBECİ
BÜYÜK TOKAT OTELİ İŞLETME MÜDÜRÜ

KAYNAKLAR:

Tarihi Yaşatan İl Tokat / Prof.Dr.Hamza Gündoğdu / Doç.Dr.Ahmet Ali Bayhan / Dr. Ali Aktemur / Uzman İshak Umut Kukaracı / Dr. Adem Çelik / Yrd. Dr. Burhanettin Güneş Zela'dan Zile'ye Tarihi Yolculuk / Bekir Altındal
Tokat İl Yıllığı 2006 /Tokat Valiliği
Tokat İl Yıllığı 1998 / Tokat Valiliği
İz Yaşam Dergisi / Mayıs 2010
İz Yaşam Dergisi / Ağustos 2010
Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü Gelişim Planlama Kurulu / Üniversitede Stratejik Planlama Rehberi / Kasım 2002, Bursa
Marka Kent Yolunda İlk Adım /Sonuç Raporu /Tokat 2012 /Hümevra Sadaklıoğlu / M.Said Döven
http://tr.wikipedia.org/wiki/Hubyar_Sultan
www.turhal.bel.tr/
Zile ve Ünye (Sileh ve Üniya) – 1922 Bartholomew, J. G. (John George), 1860-1920 ; John Bartholomew and Son Zile'de Doğan Şems-i İvâsi'ye / Eryiye'ten Selam/ Semra Meral / Yusuf Meral
Tarihi ve Kültürü ile Zile Sempozyumu / 6-9 Ekim 2011 Bildirileri /Zile Belediyesi Yayınları
Zelos 1747 – David Rumsey Collection v4.0 (<http://unyezile.com/anaitis.htm>)
(<http://unyezile.com/erhiz.htm>)
Kamil Yaşar Paşay tarafından “Cumont Stadıa Pontica (Fosciculel) Broxelles 1910, Sayfa:243, Gregoire BCH33/909 Sayfa:25,26,27” den ve “Henri Gregoire Bulletin de Correspondance Hellenique, 33 (1909) Sayfa: 25, 26, 27” yapılan derleme
OKA Bölgesel İnovasyon Stratejisi (2013-2023) / Tokat 2010
OKA TR83 Mevcut Durum Analizi / 2012
TR 83 Bölgesi El Sanatlarının Pazarlanması ve Satışı-Pazar Araştırması Raporu Ocak 2012 /Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği /OKA
Gülü Bardağ İçinde / Tokat'ta Folklor / Selahattin Adıgüzel
Tokat Turizm Tanıtma Derneği / Turizmde Sorunlar Çözümler Hedefler 2011 Raporu
Tokat Turizm Çalıştay Sonuç Raporu 2012
Uygurluklar Merkezi Niksar / Ali Akdamar / Niksar Belediyesi Yayınları / Antik Çğdan Günümüze Erbaa / Erbaa Belediyesi Yayınları / 2011
Tokat İli Turizm Envanteri ve Turizmi Geliştirme Planı / Tokat Valiliği / 1993
Tokat İl Özel İdaresi Stratejik Plan (2011-2015)
Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu, 2-6 Temmuz 1986 / Halit Çal Şehy Nasreddin (Nusret) Türbesi, 427-452.s)
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) Temmuz 2006 Cumartesi-Mükerrer Resmi Gazete Sayı: 26215

Tokat Müşteri Memnuniyeti Araştırması. Gazi Osman Paşa Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayın No: 08 Araştırma Seri No:07 / Doç.Dr.Fatih Soşkun Ertaş/Doç.Dr.Kadir Ardic / Yrd.Doç. Dr. Aydın Başarır / Arş.Gör. Hümeysra Sadaklıoğlu / Arş.Gör.Elif Boyraz / Arş.Gör. Emre Aslan/ Arş.Gör. Said Döven/ Tokat 2008

Turizm Bakanlığı 2023 Turizm Stratejisi

Sürdürülebilir turizm gelişimi için bir yönetim modeli önerisi: Frig Vadisi örneği Hale Çıracı/ Sırma Turgut / Ebru Kerimoğlu / İTÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü, 34469, Taşkışla, Taksim, İstanbul

Bordum Tanıtım Stratejisi / Boytav / Özyay Kartal

Kırsal Turizmde; Girişimcilik ve Örgütlenme / Nedim ZURNACI /Kırsal Turizm Derneği Başkanı, MANİSA

Bildiri : Araştırma Görevlisi Halit ÇAL

AKSEL, Malik., Anadolu Halk Resimleri, İstanbul, 1960.

AKSEL, Malik., Anadolu Halk Resimleri, İstanbul, 1960.

ANONİM., Türk Mimarîsinin Gelişimi ve Mimar Sinan, İstanbul, 1975.

ARIK, M. Oluş., Beylikler Devri Sonuna Kadar Anadolu Türbeleri, A.Ü.D.T.C.F. Sanat Tarihi Kürsüsü, Yayımlanmış Doktora Tezi, Ankara, 1962. "Erken Anadolu Türk Mimarîsinde Türbe Biçimleri", Anatolia, IX. Sayı, Ankara, 1969, 57 - 100. s.

ARIK, Rüçhan., Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı, Ankara, 1976. "Anadolu'da Bir Halk Ressamı, Zileli Emin", Türkiye'miz, 16. Sayı, İstanbul, 1975, 88 - 113. s.

ASLANAPA, Oktay, Türk Sanatı, I. C., İstanbul, 1972.

AYVERDİ, E. Hakkı., Osmanlı Mimarîsinin İlk Devri, 630 - 805 (1230 - 1402), I. C. İstanbul, 1966. Osmanlı Mimarîsinde Çelebi ve II. Sultan Murad Devri, İstanbul, 1966.

CANTAY, Gönül., "Zileli Emin Usta'nın Bilinmeyen İki Eseri", Bedrettin Cömert'e Armağan, Ankara, 1980.

CEZAR, Mustafa., 497 - 507. s. Anadolu Öncesi Türklerde Şehircilik ve Mimarlık, İstanbul, 1977.

CİNLİOĞLU, H. Turgut., Osmanlılar Zamanında Tokat, Tokat, 1941.

DEFTER-İ EVKAF-I RUM., Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi, No. : 583. H. 982.

DİLAVER, Sadi., "Anadolu'da Tek Kubbeli Selçuklu Mescitlerinin Mimarlık Tarihi Yönünden Önemi" Sanat Tarihi Yıllığı, IV. C, İstanbul, 1971, 17 - 28. s.

ERKEN, Sabih., "Türk Çiniciliğinde Kâbe Tasvirleri", Vakıflar Dergisi, IX. C., Ankara, 1971, 297 - 320. s.

ERSOY, Canan., Bektaşilerde Resim Sanatı, A.Ü.D.T.C.F. Sanat Tarih Kürsüsü, Yayımlanmamış Lisans Tezi, Ankara, 1974.

EVLYA ÇELEBİ (Sad. Tevfik Temelkuran, Necati Aktaş, Mümin Çevik), Evliya Çelebi Seyahatnamesi, 3 - 4. C., İst.

HUSLACK, F.W. (Edited by Margaret Huslack), Christianity And İslam. Under The Şultans, II. C., Oxford, 1929.

KARAMAĞARALI, Beyhan., Üstad Muhammed Siyahkalem'e Atfedilen Minyatürler, Ankara, 1982.

KATOĞLU, Murat., "13. Y. Konyası'nda Bir Câmî Grubunun Plân Tipi ve Son Cemaat Yeri, "Türk Etnografya Dergisi, Ankara, 1967, 81 - 100. s.

KONYALI, İ. Hakkı., Abideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi, Konya, 1964.

ÖNEY, Gönül., "İran ve Anadolu Selçuklu Türbeleri'nin Mukayesesi", Yıllık Araştırmalar Dergisi, III, Ankara, 1981, 41 - 46. s.

ÖNGE, Yılmaz., "Anadolu Sanatında Câmî Motifi", Önyasa 4. C., 38. S., Ankara, 1968, 10 - 11. s.

ÖNKAL, Hakkı., Anadolu Selçuklu Türbeleri, A.Ü. İslâmî İlimler Fak. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 1977.

RENDİ, Günsel., Batılılaşma Döneminde Türk Resim Sanatı 1700 - 1850, Ankara, 1977. "Amasya II. Bayezid Külliyesindeki Muvakkithane", Sanat Tarihi Yıllığı, VI. C., İstanbul, 1976, 181 - 196. s.

UZLUK, Şahabettin., ÜLGİN, A. Saim., Mevlânâ'nın Ressamları, Konya, 1945, "İznik'te Türk Eserleri", Vakıflar Dergisi, I. C., Ankara, 1938, 83 - 70. s.

YÜCEL, Yaşar., Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti (1344 - 1398), Ankara, 197

Tokat Kültür Araştırma Dergisi / Bir Anadolu Ressamı Zileli Nakkaş Emin ve Kalemkari süslemeleri / Kemal Türker. Sayfa: 21, 22, 23)

İnovasyona Dayalı Turizm Stratejisi ve Eylem Planı 2012-2023 /Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi (Erzurum-Erzincan-Bayburt) T.C. Bartın Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü Bartın İli Turizm Eylem Planı

T.C.Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji (Klasik Arkeoloji) Ana Bilim Dalı /Sebastopolis Antik Kenti (Tokat-Sulusaray) / Yüksek Lisans Tezi / Ali Alkan / Ankara / 2004

Gönül Hangahından Muhlis Neş'eler; Tokat Mevlevihanesi / Aydın Çakırtaş

Turizmde Destinasyon Markalaşması ve Antalya Örneği /Bilge Doğanlı/ Süleyman Demirel Üniversitesi, İşletme Bölümü Doktora Tezi Temmuz 2006

<http://www.zilesitesi.com/yazarayrinti.asp?id=30>

Amasya Marka Kent Stratejik Kalkınma Planı Çerçevesinde Oluşturulan Eylem Planı

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı Marka Kent Stratejik Kalkınma Planı 2010

http://tr.wikipedia.org/wiki/Alpu_Baraj%C4%B1

http://www.turhal.bel.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=98&Itemid=545

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Turhal>

T.C. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı Kaz Gölü (Pazar- Tokat) Planktonik ALG Florası / Hazırlayan Esra Zaim / Danışman Prof. Dr. Zekeriya Altuner / Tokat 2007

Kazova (Tokat) Kaz Gölü Sazan (Cyprinus carpio L.,1758) Popülasyonu'nun Üreme Özelliklerinin İncelenmesi /Mehmet Karataş / Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Bölümü Tokat / Türkiye

Edirne Bisiklet Yolları Projesi Ön Raporu /Cemil Uzunköprü / Y. Mimar / Edirne Bisiklet Kulübü Derneği Üyesi / Kasım 2009

TOKAT'TA DÜZENLENEN ŞENLİK VE FESTİVALLER

- 1- Geleneksel Hıdrellez ve Nevruz Şenlikleri
- 2- Niksar Çamiçi Yayla Şenlikleri
- 3- Cihet Kasabası Yayla Şenlikleri
- 4- Büşürüm El Sanatları ve Yayla Şenlikleri
- 5- Kuyucak Köyü Gurbetten Sılaya Yayla Şenlikleri
- 6- Kuyucak Kültür ve El Sanatları Şenlikleri
- 7- Baydarlı Kültür ve Dayanışma Şenliği, Küçük Yayla Şenliği
- 8- Hasan Şeyhi Anma ve Kültür Şenlikleri
- 9- Kurt Gölü Kültür Festivali
- 10- Çevrecik Kültür ve El Sanatları Şenlikleri
- 11- Topçam Şenlikleri
- 12- Karkın Köyü Aziz Baba Şenlikleri
- 13- Görümlü Köyü Kul Himmet Kültür-Sevgi ve Dostluk Sanat Şenlikleri
- 14- Reşadiye Yavuz Sultan Selim Han Selemen Yayla Şenlikleri
- 15- Sırkılı Şenlikleri
- 16- Hüseyin Akbaş Karakucak Güreş ve Şenlikleri
- 17- Keçeci Ahi Mahmut Veli Kültür Festivali
- 18- Gözderesi Festival Şenlikleri, Patates Festivali ve Sünnet Şöleni
- 19- Gökçeli Belediyesi Akpınar Yayla Şenlikleri
- 20- 26 Haziran Atatürk'ün Tokat'a gelişleri ile ilgili Kutlama Programı
- 21- Gazi Osman Paşa Anma Programı
- 22- Gölgeci Dumanlı Yayla Şenlikleri
- 23- Yazıcık Karaçam Düden Yayla Kır Yemeği Etkinlikleri
- 24- Eskiköy Dikme Baba Festivali
- 25- Dikili Yayla Şenliği ve Karakucak Şenliği
- 26- Akbelen Belediyesi Hıdrellez Şenliği
- 27- Ataköy Belediyesi Hıdrellez Şenliği
- 28- Günebakan Belediyesi Kültür ve El Sanatları Şenliği
- 29- Niksar Gülbayır, Keltepe Kültür ve Doğa Festivali
- 30- Niksar Ormancık Polat Gazi Anma Şenlikleri
- 31- Reşadiye Sarıayla Kültür Sanat ve Keşkek Festivali
- 32- Değirmenli Domates Festivali
- 33- Gökal Belediyesi Geleneksel Yayla Şenliği
- 34- Sırçalı Köyü Dikmen Festivali